॥ श्री कृष्णायनमः ॥

विविध धोळ तथा पद संग्रह.

भाग २ जो.

લલ્લુભાઈ છગનલાલ દેસાઈ,
ચંગપોળ ખત્રીપોળ—અમદાવાદ.
કીંમત ૦—૮—૦

॥ श्री कृष्णायनमः ॥

જ્ઞાન અને ભક્તિરસથી ભરપુર.

વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ.

ભાગ ૨ જો.

બહોળા સુધારા વધારા સાથે.

(ઘણાં અપ્રગટિત ધોળ પદનો અપૂર્વ સંગ્રહ.)

પુષ્ટિમાર્ગીય વૈષ્ણવોને મા

રચી છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

લલ્લુભાઈ છગનલાલ દેસાઇ,

ચંગપોળ, ખતરીપોળ—અમદાવાદ.

શ્રી કૃષ્ણાબ્દ ૫૧૪૨ શ્રી વલ્લભાબ્દ ૪૩૮

સંવત ૧૯૭૨ સને ૧૯૧૬

અમદાવાદ—શ્રી રામકૃષ્ણ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શા. મગનલાલ હરિવલ્લભદાસે છાપ્યું. ઠે. કાળુપુર, ટંકશાળની પોળ.

આવૃત્તિ ૧ લી. પ્રત ૫૧૦૦

કીંમત ૦—૮—૦

પ્રસ્તાવના.

વૈષ્ણુવ બન્ધુઓ ! આ પુસ્તકનો પ્રથમ ભાગ બહાર પડયો છે ને તેની પ્રસ્તાવના તે વખતે થઇ ગયેલી છે. તેજ પુસ્તકનો આ દ્વિતિય ભાગ છે. માટે તેની પ્રસ્તાવનાની જરૂર નથી એમ કદાચ લેખાશે ખરૂ ' ! ! પણ, ના, જરૂર છે ? તે નીચેનાં કારણોથી આપની ધ્યાનમા આવશે કે—

૧ ધોળ પદનાં જે જે પુસ્તકો અત્યાર સુધીમાં બહાર પડયાં છે તેમાં જોઇએ તેવી સરળતા તથા પ્રાચિન (અપ્રગટિત) ધોળ પદ બહાર પડેલાં જોવામાં નહિ આવેલા હોવાથી તત્સબંધે મારા મનમા ઘણા વખત પૂર્વેની આકાંક્ષા ચાલુજ હતી, તદનુસાર ક્રમશઃ ઘણાં પ્રાચીન ધોળ પદનો આ સગ્રહ એકત્ર કરી જોઇએ તેવી સમવડ પ્રમાણે આ પુસ્તકનો પ્રથમ ભાગ બહાર પાડયો છે. ને જેને મારા ઉત્સાહી વૈષ્ણવ ભાઇઓએ સહર્ષ સ્વીકાર કર્યો છે. ઉક્ત ગ્રથ બહાર પાડતી વખતે મારી લેશ પણ ઇચ્છા નહોતી કે આ બીજો ભાગ કરવાની જરૂર પડશે પણ પ્રભુ કૃપાથી અને મારા પ્રેમીને ઉત્સાહી બન્ધુઓની સલાહ, સુચના ને સંગ્રહ મેળવી આપવાની મદદ મળતા પ્રથમ ભાગ બહાર પડયા પછી કેટલોક સગ્રહ મારીપાસે બાકી રહેલો હોવાથી આ દ્વિતિય ભાગમા તેનો સમાવેશ કર્યો છે.

૨ આ પુસ્તકના પ્રથમ ભાગમાં વૈષ્ણવોનુ નિત્ય નૈમિત્તિક કર્મ આપેલુ હોવાથી (જુઓ વિ. ધોળ પદ. ભા. ૧ પ્ર. ૧ લુ) આબીજા ભાગમાં શ્રી ઠાકોરજીની નિત્યની સેવા, શૃગાર કરવા સંબધે કઇક હકીકત લખવાની જરૂર જણાયાથી મારા મિત્ર શ્રીયુત્ શાસ્ત્રીજી જ્યેષ્ટરામ હરિજીવન જોશી, અધ્યાપક-પુષ્ટિ સાપ્રદાયિક સંસ્કૃત પાઠશાળા, પાટણ. અને વૈષ્ણવ્ સુબોધિની

સંસ્કૃત પાઠશાળા, ઉમરેઠ. એમને વિનંતી કરતાં તેઓશ્રીએ. સેવા પ્રકાર લખી આપ્યો છે. જેથી ઉક્ત શાસ્ત્રીશ્રીનો આ તકે અંતઃકરણ પૂર્વક આભાર માનુ છું.

૩ મારા કેટલાક ઉત્સાહી બન્ધુઓની સુચનાથી આ પુસ્તકમા "બાર-માસિક ઉત્સવનાં કીર્તનો" દાખલ કરેલાં છે. (જુઓ. પ્ર. ૨ જું પૃષ્ટ. ૨૬થી) જોકે તેવાં કીર્તનોનો વિસ્તાર ઘણો મોટો છે ને તે બહાર પડી ગયેલો પણ છે. જેથી આ સ્થળે તો તે "પિષ્ટ પેષણ" જેવું લખાશે; છતાં પણ સેવા શૃંગારના કાર્ય ક્રમસાથે આ પણ એક જરૂરનું છે. તેથી યોગ્યજ લેખાશે.

૪ શ્રી યમુનાજીનાં, તથા શ્રી નાથજી આદિ સાતે સ્વરૂપના કેટલાક અપ્રગટિત ધોળ પદ, વસંતના રસિયા, તથા સુરદાસ આદિઅષ્ટસખાનાં ધોળ વગેરે કે જે અત્યાર સુધીમાં પ્રગટમા આવ્યાં નથી એવો સગ્રહ વૈષ્ણવ બન્ધુઓ પ્રત્યેનો ઉચ્ચભાવ દરશાવી મારા જે જે વૈષ્ણવ મિત્રોએ મને મોકલી આપી કૃતાર્થ કર્યા છે. તેમનો આ સ્થળે અંતઃકરણ પૂર્વક આભાર માનું છું.

૫ આ પુસ્તકના પાછળના ભાગમા શ્રી મહાપ્રભુજી અને શ્રી ગુસાંઈજી આદિ બાળકોનાં સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજીના સ્વરૂપ કયાથી પ્રાગટ્ય થયાં, કોના સેવ્ય, પ્રથમ કોણે સેવા કરી, હાલ કયા ને કોને માથે બિરાજે છે, વગેરે સબંધી સવિસ્તર હકીકત આપેલી છે, જેથી વૈષ્ણવ બન્ધુઓના હૃદયમાં કંઇ નવોજ પ્રકાશ પડશે. (જુઓ પાછળ પૃષ્ટ ૩૩૩ થી) આવા પ્રકારની હકીકતનો વૈષ્ણવ વર્ગમા બહોળો ફેલાવો થવાથી ખાસ જરૂર છે કારણકે યાત્રાએ જનાર દરેક વૈષ્ણવોએ જાણવુ જોઇએ કે યાત્રા શાને માટે કરવી ? પવિત્ર ભગવદીઓનો સમાગમ, પવિત્ર સ્થળનાં દરશન, પવિત્ર પ્રભુનાં દરશન, તે પ્રભુએ કરેલી લીલાઓનુ અવલોકનને ભાવના વિચારવા માટેજ. તે જાણવા માટે અમુક સ્થળે આપણે ગયા ત્યાં અમુક શ્રી......પ્રભુસ્વ-બિરાજે છે, તે આવી યાદી હોય તો જાણવામાં આવી શકે. અત્યાર સુધીમાં આવા પ્રકારની યાદી કોઇ ઠેકાણે જોવામાં નહિ આવેલી હોવાથી

હું પોતે મારા પુજય" પિતાશ્રી તથા માતુશ્રીની સાથે બે વખત યાત્રાર્થે ગયેલો પણુ દીલગીરી સાથે ખમવુ પડેલુ ને આવો અલભ્ય લાભ લેવાનો વખત મળી શકેલો નહિને આકાક્ષા ચાલુ રહેલી. આ પુસ્તકના ધોળ પદનો સંગ્રહ એકત્ર કરતા કોઈ કોઇ ઠેકાણેથી હસ્ત લીખીત પ્રતોમાથી યત્કિચીત્ વર્ણન મળી આવતા તે સબધે ઉત્કંઠા વધતા કેટલાક મહાનુભાવી ભગવદીઓ સાથે વાર્તાલાપ કરી બનતા પ્રયાસે આ યાદી શુદ્ધ કરી છે જેને મારા પ્રેમાળ બન્ધુઓ સ્વાકારી આ દાસ ને આભારી કરી લેખકની લેખીની સફળ કરશે. કદાચ જાણુ બહારથી વખતે કટલીક હકીકત અપૂર્ણ અથવા ભુલ ભરેલી જણાય અથવા ફેરફાર લાગે તો અમને કૃપા કરી જણાવશો તો બીજી આવૃત્તિ વખતે સુધારો કરી શકાશે.

૬ જ્યારે આ પુસ્તકનો પ્રથમ ભાગ બહાર પડ્યો ત્યારે મારા કેટલાક પ્રેમી બન્ધુઓ તરફથી સૂચના થયેલી કે તેમા જો શ્રીમદ્‌વલભાચાર્યજીનો ફોટો આપવામા આવશે તો વૈષ્ણવોને દરશનનો ઘણો લાભ મળશે. જે ઉપરથી તે માટે શ્રી વલ્લભાચાર્યજીનો એક ફોટો ક જેને પુષ્ટિ ભક્તિ સુધા માસિકના કાર્ય વાહકોએ સતત્ પ્રયત્ને તૈયાર કરાવી વૈષ્ણવોની સેવામા મૂકયો હતો, તેની એક પ્રતિ મારા જોવામાં આવી જેથી તે ઉપરથી તેનો બ્લોક કરાવાને વૈષ્ણવ વર્ગની સેવામા મૂકવો ધારી આ સ્થળે તે ફોટો આપ્યો છે. તેનો ભાવ એવો છે કે—આપણામા સુપ્રમાણને ભાવ નાનો મુખ્ય ગ્રન્થ શ્રી સુબોધિનિજી મનાય છે તે શ્રી માહાપ્રભુજી પોતે માધવભટ્ટજીને સામા બેસાડી લખાવે છે, તેમજ આપણા સપ્રદાયના આદ્ય સેવક શ્રી દામોદરદાસજી કે જેમને માટે શ્રી માહાપ્રભુજી પોતે પણ એમ આજ્ઞા કરે છે કે "દમલા તેરે લીયે યહ માર્ગ પ્રગટ કીયોહે" તે શ્રી દામોદરદાસજી સામા બે હાથ જોડી બિરાજી રહ્યા છે અને કૃષ્ણદાસ મેઘન " તે શ્રી નાચરણ કમળમાં સાષ્ટાંગ દડવત કરી રહ્યા છે.

આ ફોટો આ પુસ્તકના મુખ પૃષ્ટે આપ્યો છે. તથા પ્ર. ૪ થા આગળ • શ્રી યમુનાજીનો સુદર ફોટો. એમ બે ફોટા વૈષ્ણવોની સેવામાં મુકતાં મને આનદ થાય છે. પ્રિય વાંચક આ ફોટા સંબધે કંઇ નવિન પણું ભાસે તો તેથી મળતુ માન મને પોતાને નથી પણ ઉકત માસિકના કાર્યવાહક શ્રીયુત્ વાડીલાલભાઇ તથા શ્રીયુત્ મુળચન્દ તેલીવાળાને છે. વૈષ્ણુવ બન્ધુઓ પ્રત્યે મારી વિનંતી છે કે દરશન કરતી વખતે આ દાસને સંભારી સેવામાં શુધ કરશો તો મારો આ થયેલો શ્રમ સફળ થયો માનીશ.

૭ આ પુસ્તક પ્રગટ કરવામા મારા તરફની તો લેશ માત્ર પણ કૃતી નથી તેમજ ખાસ નવિનપણું પણ નથી. માત્ર વૈષ્ણુવ બન્ધુઓની કૃપાથીજ આ સેવકના નિમિત્ત દ્વારા કંઇક થયુ છે.

૮ મનુષ્ય માત્ર ભૂલને પાત્ર છે. તેથી પ્રેસ દોષથી અગર દૃષ્ટિ દોષથી આ ગ્રથમાં રહેલી અશુદ્ધિ તરફ લક્ષ નહિ આપતાં "हंसोयथा क्षीर मिवाम्बु मध्यात् " હસ જેમ જળમાંથી દૂધ ગ્રહણુ કરે છે તેમ આ ગ્રથમાંથી સાર ગ્રહણુ કરવા સુજ્ઞ જનોને વિનતી છે.

૯ આવા પ્રકારનું પુસ્તક બહાર પાડવાની ઘણા દિવસની મારી આકાંક્ષા આજે પૂર્ણ થયેલી જોઈ મને અત્યાનંદ થાય છે તેથી તે આનદના મુળ રૂપ શ્રીમદ્‌વલ્લભાચાર્યજીના ચરણુસરોજમાં આ મારી અલ્પકૃતિ સપ્રેમ સહર્ષ નિવેદન કરૂ છું

ચંગ પોળ, ખતરી પોળ
અમદાવાદ.
દેવદિવાળી. ૧૯૭૨

લી. આપનો દાસાનુદાસ
કૃપાકાંક્ષી વૈષ્ણુવ.

લલ્લુભાઇ છગનલાલ દેસાઇના
દીનતાપુર્વક જયશ્રીકૃષ્ણુ.

અનુક્રમણીકા.

શ્રી રામનોમીનાં પદ.

અક્ષય તૃતિયાનાં પદ.

શ્રી નૃસિંહ ચતુદશીનાં પદ.

ગંગા દશમોનાં પદ

સ્નાન યાત્રાનાં પદ.

રથ યાત્રાનાં પદ.

મલ્હારનાં પદ.

હિંડોરાનાં પદ.

પવિત્રાનાં પદ.

રક્ષા બંધનનાં પદ.

પ્રકરણ ૩ જું.

નવ વલ્લભાખ્યાન

પ્રકરણ ૪ થું.

શ્રીયમુનાજીનાં ૪૦ પદ.

શ્રીયમુનાજીનાં પદ.

પ્રકરણ ૫ મું.

શ્રીનાથજીઆદિસાતસ્વરૂપનાં પદ

શ્રીનાથજીનાં પદ.

શ્રી નવનીત પ્રિયાજીનાં પદ.

શ્રી મથુરાનાથજીનાં પદ

શ્રી વિઠ્ઠલનાથજીનાં પદ.

શ્રી દ્વારકાનાથજીનાં પદ.

શ્રી ગોકુલનાથજીનાં પદ.

શ્રી ગોકુલચંદ્રમાજીનાં પદ.

શ્રી મદન મોહનજીનાં પદ.

શ્રી બાલકૃષ્ણજીનાં પદ.

શ્રી નટવરલાલનાં પદ.

પ્રકરણ ૬ ઠું.

રાસ પંચધ્યાઇનાં ધોળ.

પ્રકરણ ૭ મું.

વસંત, ધમાર, ડોળ વગેરે.

ધમારથી ડોલ સુધીનાં પદ.

પાનાના નંબરમાં ભુલ થવાથી તેના તેજ નંબર ફરીથી આવ્યા છે માટે ધ્યાન દેઈ વાંચવું.

ધમારનાં પદ.

ડોલનાં પદ.

હોરીનાં પદ.

હોરીના રસીયા, ખ્યાલ.

પ્રકરણ ૮ મું.

વૈષ્ણવ મહાત્મ્યનાં પદ.

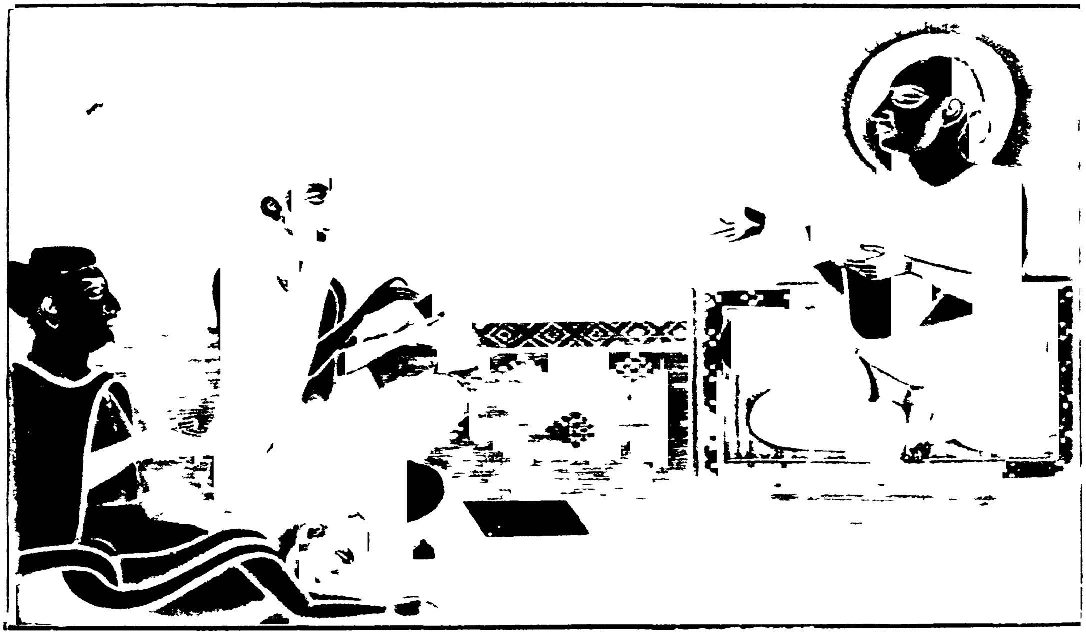
અષ્ટસખાનાં ધોળ.

પ્રકરણ ૯ મું.

પ્રકરણ ૧૦ મું.

॥ श्रीमद्वल्लभाचार्यजी ॥

માધવભટ્ટજી (કાશ્મીરી)

દામોદરદાસજી (હરસાની)

તિરોધાન (કાશીહનુમાનઘાટ) સં० ૧૫૮૭ આષાઢ શુક્લ ૨

પ્રાદુર્ભાવ (ચંપારણ્ય) સં० ૧૫૩૫ ચૈત્ર કૃષ્ણ ૧૧

કૃષ્ણદાસજી (મેઘન)

॥ श्री कृष्णाय नम' ॥

॥ श्री द्वारिकेशो जयति ॥

વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ.

ભાગ ૨ જો.

मंगलाचरण.

॥ श्री कृष्णाय नमः ॥

श्रीमद् बालमुकुंद मिन्दु वदनं वृन्दावनाऽऽनन्दिनं ।
वन्दे सुन्दर मेक मेव न परान्निन्दामि वृन्दारकान् ॥
वर्तन्ताम चिरंतना दिविष दोऽनन्ता अनन्ता तले ।
मन्तु ते गणयन्तु माऽय मितरान्मूर्ध्ना न नन्तु क्षमः ॥ १ ॥

अज्ञान तिमिरांधस्य ज्ञानां जन शलाकया ।
चक्षुरुन्मीलितंये न तस्मै श्री गुरुवे नमः ॥ २ ॥
नमामि हृदये शेषे लीला क्षिराब्धि शायिनम् ।
लक्ष्मीसहस्रलीलाभि सेव्यमानं कलानिधिम् ॥ ३ ॥
चतुर्भिश्च चतुर्भिश्च चतुर्भिश्च त्रिभिस्तथा ।
षड्भिर्विराजतेयोऽसौ पञ्चधा हृदये मम ॥ ॥ ४ ॥

પ્રકરણ ૧ લું.

भगवत्सेवा प्रकार[1]

વૈષ્ણવોએ ઉષઃકાલે બ્રાહ્મ મુહુર્તમાં ઉઠી "વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લાના પ્રકરણ ૧ લામાં" બતાવ્યા પ્રમાણે સ્નાનાદિ ક્રિયા કરી તિલક મુદ્રા ધારણ કરી ભગવત્સેવા હમેશાં કરવી જોઇએ. સ્થૂલ સૂક્ષ્મદેહ વિશિષ્ટ ચેતનનું નામ જીવ છે તે જીવ.

ममैवांशो जीवलोके जीवभूतः सनातन ॥

ઇત્યાદિ શ્રી ગીતાજીના વાકયાનુસાર ભગવાનનો અંશ છે, માટે તેને પરબ્રહ્મની સાથે અંશાંશિ ભાવ, જન્યજનક ભાવ, તથા સેવ્ય સેવક ભાવ, વગેરે નિત્ય સંબંધ છે. એ પ્રકારે જીવોને ભગવાનનું સહજદાસત્વ હોવાથી ભગવાનની સેવા કરવી એ અત્યાવશ્યક છે શ્રુતિમાં કહ્યુ છે કે—

---

૧ લેખક—કમરેઠ નિવાસી શાસ્ત્રી જયેષ્ઠારામ હરિજીવન જોશી. અધ્યાપક-પુષ્ટિ સાંપ્રદાયિક સંસ્કૃત પાઠશાળા, પાટણ.

यो यदंशः सतं भजेत् ।

જે જેનો અંશ હોય તે તેને ભજે, એજ અભિપ્રાયથી શ્રી આચાર્ય ચરણે સિદ્ધાન્ત મુક્તાવલી ગ્રન્થમા આજ્ઞા કરી છે કે—

कृष्णसेवा सदाकार्या मानसी सा परा मता ।
चेत स्तत्प्रवणं सेवा तत्सिद्ध्यै तनुवित्तजा ॥

શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની સેવા હમેશા અવશ્ય કરવી તે સેવા **માનસી, તનુજા** તથા **વિત્તજા** એ પ્રમાણે ત્રણ પ્રકારની છે, તેમાં માનસી સેવા મુખ્ય છે, તે માનસી સેવાનુ લક્ષણ આચાર્ય ચરણે એ પ્રમાણે કહ્યું છે કે-**માનસી**-શ્રી કૃષ્ણમા મનની એકાગ્રતા કરવી, ચિત્ત પરોવવુ તેનુ નામ **માનસી** સેવા છે અર્થાત્ જેવી રીતે શ્રાવણ માસમા ગંગાજીનો પ્રવાહ સર્વ કાલમાં વ્યવધાન રહિત સમુદ્રમાં પડયા કરે છે, તેવીજ રીતે પોતાના સેવ્યસ્વરૂપમાં વ્યવધાન રહિત મનનો વિનિયોગ થાય, એટલે મન સેવ્યસ્વરૂપ શિવાય ઇતર કોઇપણ સ્થાને પરોવાય નહિ તેનુ નામ **માનસી** સેવા છે. જેવી રીતે વ્રજભક્તો ગોપીજનોનુ મન એક પ્રભુમાંજ પરોવાયું હતું, તન્મય, તલ્લીન, થઈ ગયું હતું કે જેથી કરી તેમને સગા સંબંધીનું કે પોતાના દેહ સંબંધીનું પણ ભાન રહ્યુ ન હતું તેવી રીતે પ્રભુમાં ચિત્ત પરોવવુ તેનુજ નામ **માનસી** સેવા છે.

તનુજા તથા **વિત્તજા** એ બે પ્રકારની સેવા ફલરૂપા માનસી સેવાની સિદ્ધિને માટે સાધન રૂપા છે.

તનુજા-તનુ એટલે દેહ તેનાથી જે સેવા થાય તેનુ નામ **તનુજા** અર્થાત્ જેવી રીત લૌકિકમા નોકર પોતાના માલિકની

પ્રસન્નતા માટે પ્રાતઃકાલથી ઉઠી સાંઝ સુધી તેની ચાકરી કરે છે, તેવીજ રીતે સંપૂર્ણ બ્રહ્માંડના અધિપતિ શ્રીકૃષ્ણની પ્રસન્નતાને માટે ચિત્તને એકાગ્ર રાખી સર્વેન્દ્રિયોથી તત્પર થવું તેનું નામ તનુજા સેવા છે અર્થાત્ મુખથી પ્રભુના ગુણ ગાવા, નેત્રથી દર્શન કરવાં, કર્ણથી કથા શ્રવણ કરવી, જીભ્હાથી અન્ય રસોને ત્યાગ કરી ભગવત્પ્રસાદ દેહનિર્વાહ પૂરતો ગ્રહણ કરવો, હસ્તથી ભગવન્મંદિરમાં બુહારી વગેરે કરવી, ભગવાન્‌ને શૃંગાર ધારણ કરાવવા, પગથી દર્શનાર્થે પવિત્ર ધામોમા જવુ અર્થાત્ યાત્રા કરવી, વગેરે વધુ વિગત માટે અમારા ત૨ ી પ્રકટ થયેલ "[૧]બ્રહ્મ સંબંધ કાવ્ય" નામનો ગ્રન્થ વાંચી જુઓ

વિત્તજા-વિત્ત એટલે ધન, એ ધનથી જે સેવા થાય તેનું નામ **વિત્તજા**, અર્થાત્ ભગવદ્ ઇચ્છાથી પોતાને પ્રાપ્ત થયેલી ધનાદિ સમ્પત્તિનો પ્રભુમાં વિનિયોગ કરવો તેનુ નામ વિત્તજા સેવા છે. વિત્તજા સેવા બે પ્રકારની છે, એક નો પોતાના ધનથી મંદિર, આભરણ, પાત્ર, સાજ, ભોગ. વગેરે કરાવી પોતાના દેહથી સેવા કરવી તે અને બીજી પોતે ધન ખરચી અન્ય મનુષ્યો ([૨]મુખીયા--ભિતરીયા) દ્વારા સેવા કરાવવી તે. પરંતુ આ

---

૧ આ પુસ્તક ઘણુ લોકપ્રિય હોવાથી હમણા તેની બીજી આવૃત્તિ સુધારા વધારા સાથે સચિત્ર બહાર પડી છે, ને તે અમારે ત્યાથી મળશે.

૨. કેવળ પૈસા આપી નોકર (મુખીઆ-ભીતરીઆ) પાસે સેવા કરાવવી એ તો કેવળ પ્રમાદનુંજ કારણ છે પોતે તેમા જરાપણ ચિત્તના રાખે તો તેવી સેવા માનસી સેવામા સાધનરૂપ થતી નથી, કારણ તનુજા સાથે વિતજા સેવા હોય તો જ તેથી માનસી સેવા ફળરૂપ થાય છે.

બે પ્રકારમાં પ્રથમ પક્ષજ ઉત્તમ છે, અને તેજ માનસી ફલરૂપા સેવા સિદ્ધ કરી શકે છે બીજો પક્ષ ગૌણ છે અને તેથી ફલરૂપા માનસી સેવા ઘણાજ વિલંબે સિદ્ધ થાય છે

વૈષ્ણવ માત્રનુ મુખ્ય કર્તવ્ય એ છે કે પોતાના ઘરમાં પુષ્ટિમાર્ગીય આચાર્ય ગુરૂદ્વારા પોતાના [1]મનોભિલષિત સેવ્ય સ્વરૂપને પુષ્ટ કરાવીને અર્થાત્ તેમા ભગવદાવિર્ભાવ કરાવી સ્વરૂપ સેવા પધરાવવી અને તે સ્વરુપમાં મૂર્તિભાવ નહિ રાખતાં સાક્ષાત્પુરુષોત્તમ ભાવરાખીને પરમ પ્રીતિ પૂર્વક સાંપ્રદાયિક રીતિથી ઋતુ અનુસાર સેવા કરવી

---

૧. મનોભિલષિત–એટલે ગૌર, શ્યામ, દ્વિભુજ, ચતુર્ભુજ, વગેરે, અથવા શ્રીભાગવત એકાદશ સ્કંધ અધ્યાય ૨૭ શ્લોક ૧૨ મા કહ્યું છે કે–

शैली दारु मयी लौही, लेप्या लेख्या च सैकती ॥

मनोमयी मणिमयी, प्रतिमाष्टविधास्मृता ॥१॥

અર્થ—શૈલી (શિલાની) દારૂમયી (ચંદનાદિક કાષ્ટની) લૌહી (સુવર્ણાદિ ધાતુની) લેપ્યા (મૃત્તિકાની અથવા ઘસેલા ચંદનની) લેખ્યા (ચિત્ર પુસ્તકાદિરૂપ) સૈકતી (રેતની) મનોમયી (ધ્યાન કરેલી) મણિમયી (હીરા મણિ વગેરેની) આ પ્રમાણે આઠ પ્રકારના સ્વરૂપની સેવા કરવાનુ વર્ણવ્યુ છે તો જે સ્વરૂપ ઉપર પોતાને વિશેષ આશક્તિ હોય તે સ્વરૂપની સેવા કરવી

નિત્યનો સેવા પ્રકાર.

(મંગલાથી શયન પર્યંત સંક્ષેપ)

સેવા કરનારે એક પહેરેલું વસ્ત્ર તથા બીજું ઉપવસ્ત્ર સાથે રાખી હમેશાં બે વસ્ત્રયુક્ત સેવા કરવી. પ્રથમ મૃતિકા લઇ ખાસા (ભગવદ્-ઉપયોગી) જલથી હાથ ધોઇને અંગુછાથી કોરા કરવા, ત્યારપછી મંદિર પાસે આવી પોતાના પગનો સ્પર્શ થવા માટે વિનંતી કરી મંદિરને દંડવત્ કરી જય-વિજયની ભાવના કરી ધીરેથી મંદિર ખોલવું, ત્યારબાદ મંદિરમાં જઇ બુહારી કરી હાથ ધોઇ જલ છીરકી મંદિર વસ્ત્ર કરવુ બુહારી કરવાથી મનને વિક્ષેપ કરાવનાર રજ નાશ પામે છે, અને મંદિરવસ્ત્રથી અજ્ઞાનરૂપી પાપ નાશ પામે છે. ત્યારબાદ સિંહાસન ઝટકીને ફરીથી બિછાવવુ તે પછીથી શય્યા પાસેથી ઝારી, બંટા, તસ્ટી, ઉઠાવી લેવાં. બંટો પ્રસાદી વસ્તુમાં ઠલવવો, તથા ઝારી પોતાને ઉપયોગી જલની મથનીમા જળ ગળીને તે પછી તેમા ઠલવવી, તે પછી મૃતિકા લેઇને ઝારી, બંટો, તસ્ટી વગેરે પાત્રો માજવા. ઝારીનુ વસ્ત્ર ધોવુ, પછી ઝારી ભરી નેવડો ચઢાવી એક તસ્ટીમાં સિંહાસન ઉપર ધરવી, પછી મંગલભોગ માટે મગજના લાડુ-૨, દૂધની, દહીંની, સંધાણાની અને માખણ મિશ્રીની કટોરી, વગેરે એ પ્રકારે સાજીને પોતનું કરી

---

૧ તસ્ટી એટલે તંબકડી અથવા તરભાણી

પડઘા ઉપર ધરવું, પછી હાથ ધોવા. શય્યા પાસે જઇ વિજ્ઞપ્તિ કરવી, પ્રથમ ત્રણ વખત ઘટાનાદ કરવા. પછી શ્રીમહાપ્રભુજી શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી, વ્રજભકતોની ભાવના કરી વિનંતી પૂર્વક શ્રી ઠાકુરજીને જગાડવા, તેમા પ્રથમ મુખ તરફથી ચાદર ઉઠાવવી, શીતકાલ હોય તો હાથ શેકીને દુલાઇ–રજાઇ જે હોય તે ઉઠાવી શ્રીમુખના દર્શન કરી દંડવત્ કરવા. ત્યારબાદ શ્રીઠાકુરજીને સિંહાસન ઉપર પધરાવી શીતકાળ હોય તો અંગીઠી પાસે રાખવી, ઋતુ અનુસાર વસ્ત્ર ધરવા, બસી શય્યાથી લેઈ ગાદી ઉપર ધરવાં, મુખ વસ્ત્ર પીઠના તકીયા ઉપર વામ ભાગે ધરવુ શય્યા પણ શ્રીઠાકુરજીની વામ બાજુએ રહે, પછી મગલભોગ સમર્પી હાથ જોડી દીનતા પૂર્વક શ્રીની પ્રાર્થના કરવી કે–" હે પ્રભો ! શ્રીમહાચાર્યચરણ શ્રીમહાપ્રભુજી તથા શ્રીગુસાંઈજીની કાનિથી, શ્રીગુરૂદેવની કાનિથી કૃપા કરી આરોગો. " બાદ બહાર આવી બ્રાહ્મણ વૈષ્ણવે તથા ક્ષત્રિય વૈશ્યોએ યજ્ઞોપવીત ધારણ કરેલી હોય તેમણે પ્રાતઃ સધ્યા કરવી

પછી રસોઈ ગૃહમા જઇ ખાસાના જલઘરાની સેવા જલ ગાળવું, પાત્ર માંજવા, વગેરે પ્રથમ કરી રસોઈ કરનારને મદદ કરવી, રસોઇ કરનાર બીજો મનુષ્ય ન હોય તો પ્રથમ થોડી રસોઇ કરી લેઇ તે પછી શ્રી ઠાકુરજીને જગાડવા, મગલ ભોગનો સમય એક ઘડીનો રાખવો, સમય થાય એટલે ભોગ સરાવવો, આચમન મુખવસ્ત્ર કરાવવુ બીડી બે ધરવી મગલ ભોગ ધરેલો ઉઠાવી પ્રસાદી વસ્તુમા ઠલવવો, વાસણ માંજવાં, પડઘો ધોઇ તેની નીચે પોતનુ કરી હાથ ધોઈ ઝારી ઠલવવી, પછી ઝારી

ખગાળી ફેર ભરવી, ઝારીનો નેવડો ધોવાની જરૂર નહી, બની શકે તો અવશ્ય આરતી કરવી નહી તો ભાવના કરવી, હાથ ધોવા ટેરો આવ્યા પછીથી—

અભ્યંગ સ્નાન તથા શ્રૃંગાર.

સ્વરૂપ સેવા બિરાજતી હોય તો સ્નાનને માટે એકપાત્રમાં જલ ઉષ્ણ (તાતુ) કરવુ, ઉત્સવ અથવા વાર હોય તો [૧]અભ્યંગનો સાજ તૈયાર રાખવો, એક કટોરીમા સુકો અથવા લીલો મેવો દુધઘર વગેરે સામગ્રી પણ પાસે ધરવી પછી એક થાળીમાં એક ચોકી ધરી તેના ઉપર સફેત વસ્ત્ર બિછાવી તે ઉપર શ્રીઠાકુરજીને પધરાવવા, શીતકાલ હોય તો અંગીઠી પાસે રાખવી, અને શ્રી ઠાકુરજીના રાત્રિના શ્રૃંગાર વસ્ત્ર હોય તે વિજય કરવા, તે પછી ફુલેલ લગાવવું, અને શીતોષ્ણ સોહાતા જલથી સ્નાન કરાવી અંગવસ્ત્ર કરવુ, ત્યાર બાદ અત્તર લગાવી ઋતુ અનુસાર વસ્ત્રો ધરવાં.

વસ્ત્ર ધરવાની રીતિ

કાર્તિક શુકલ એકાદશીથી ઉત્તરાયણ (મકર સંક્રાંતી) ના આગલા દીવસ સુધી રેશમી, ઉત્તરાયણથી પૌષકૃષ્ણ ૧૪ સૂધી છીટનાં, પૌષકૃષ્ણ અમાવાસ્યાથી માઘ શુકલ ૪ સુધી જરી વગેરેના, માઘ શુકલ છઠથી માઘ શુકલ ૧૪ સુધી રેશમી પુરાણાં, માઘ શુકલ પૂર્ણિમાથી ફાલ્ગુન શુકલ પૂર્ણિમા સુધી સુતરાઉ રંગ બે રંગી, તથા સફેત, ફાગણ વદ બીજથી ફાલ્ગુન કૃષ્ણ અમાવાસ્યા સુધી જરી તથા રેશમી વગેરે, ચૈત્ર શુકલ પ્રતિપદાથી

---

૧ અભ્યંગનો પ્રકાર આગળ પાના ૧૯ મા જુઓ.

ચૈત્ર શુકલ અષ્ટમી સુધી છાપાનાં, ચૈત્ર શુકલ દશમીથી વૈશાખ શુકલ દ્વિતીયા સુધી રંગ બેરંગી મલમલનાં, વૈશાખ શુકલ ૪ થો આષાઢ શુકલ ૫ સુધી ફીકારંગની મલમલોના તથા સફેત વિના કિનારીનાં,આષાઢ શુકલ છઠથી ભાદ્રપદ અમાવાસ્યા સુધી રંગ બેરંગી કિનારી વાળા મલમલના,આશ્વિન શુકલ ૧ થી આશ્વિન શુકલ નવમી પર્યંત છાપનાં, આશ્વિન શુકલ એકાદશીથી કાર્તિક શુકલ દશમી સુધી તાસ તથા જરી વગેરેનાં, કાર્તિક શુકલ ૧૨ થી ફાલ્ગુન શુકલ ૧૫ સુધી આત્મસુખ વાગો રહે, શ્યામ મલમલનો, તથા રાજભોગ સમયે [1]તેહ બીછે, પેડો નહિ, શય્યાની નીચે તેહ બીછા વીએ તો સદા બીછાવી રાખવી નહિ.પણ શય્યાની સેવા કરતી વખતે બુહારી કરવા માટે ઉઠાવવી અને વસંતપંચમી સુધી સિંહાસન નીચે રાજભોગ સમયે તેહ બીછે તે ઉત્થાપન પર્યંત રહે. શય્યામા આત્મસુખની ચાદર રૂ ભરેલી રાતી મલમલની કાર્તિક શુકલ ૧૧ થી ગાદી ઉપર બીછે, તેના ઉપર સફેત ચાદર આવે, શય્યાના કશના પ્રબોધિનીથી વસંતપંચમી સૂધી છુટાં જાય. સવારે તથા સાજે શ્રી ઠાકુરજી પાસે અગીઠી રહે અનુસરમા બહાર કાઢવી. શ્રીઅંગે આત્મસુખ વાગો કાર્તિક શુકલ એકાદશીથી ડોલોત્સવ પર્યન્ત રહે, ફક્ત સ્નાન સમયે વડો કરવો. આત્મસુખ વાગામાં ઉપરના ભાગમાં શ્યામ મલમલ અને અસ્તર ગુલાબી મલમલનુ રહે, તથા ઉત્સવના આત્મસુખ વાગાના ઉપર કેસરી મલમલ સુતરાઉ રહે.

૧ નિજ મન્દિરમા તથા શય્યા મન્દિરમા સિંહાસન તથા શય્યા નીચે રૂઇની ગાદી બીછાવે છે તેને તહ કહે છે.

શ્રૃંગાર કરવાની રીતિ.

ચરણારવિન્દમા-નેપૂર, કડા, સાકલા કેડમા-કટિમેખલા. શ્રીહસ્તમાં-કડા, સાકળા, પોચી, બાજુબંધ કુંદના સહીત ધરવા. હૃદયમા-રત્નની જડેલી વૈજયન્તી, તારાગણની માલા, સોનાના મણકાની માલા, સાકળી, કંઠા ભરણ, સર્વે ઉપર ગુંજા. શ્રીમુખારવિન્દ ઉપર-ચિબુક, નકવેસર, તિલક કર્ણમા-કુન્ડલ, મત્સ્યાકૃતિ (મકરાકૃતી) અથવા મયુરાકૃતિ, તથા કર્ણફુલ. શ્રીમસ્તક ઉપર-શિરપેચ, શીશફુલ, તિલકની લડો, પાઘની લડો, તોરા, વેણી, ઉષ્ણકાલમા ઉપર પ્રમાણે મોતીના શ્રૃંગાર, શીરપેચ સહિત કર્ણફુલ, ચન્દ્રિકા શ્રી મસ્તકે ધરવા હોય તો ધરવા, અને મુકુટ અગર ટીપારો અથવા શેરાના શ્રૃંગાર હોય, ઉત્સવના દિવસે કુંડલ ધરવા, ઉત્સવમાં શ્રી કંઠે હાસ ધરાય, ઉત્સવ વિના કંઠાભરણ ધરાય. ફાલ્ગુન સુદિ બીજથી વૈશાખસુદ બીજ સુધીમાં સુદ તથા વદ બને પક્ષની બીજ, પાંચમ, અષ્ટમી, એકાદશી, તથા સુદ પૂનમે મુકુટ ધરાય, (અઢીમાસ ઉષ્ણકાલમાં ન ધરાય) પાછો અષાડ સુદ પૂનમથી કાર્તિક સુદ પૂનમ સુધી ઉપર લખેલી તિથિયોમાં મુકુટ ધરાય. કાર્તિક વદ ૧૧ થી માહાવદ ૭ સુધી મુકુટ ન ધરાય. ઉત્સવનો શ્રૃંગાર હોય ત્યારે મુકુટનો આગ્રહ નહિ. રાત્રિના અનુસરમા કર્ણફુલ, તથા પાઘ, પોચી, તિલક, નકવેસર, ચિબુક, કંઠાભરણ શ્રીહસ્તમાં કડા, સાકળા, ચરણારવિંદમાં નેપૂર, કડાં, સાંકળા એ પ્રમાણે શ્રૃંગાર રહે, શીતકાલમા સોનાનું કંઠાભરણ અને ઉષ્ણકાલમા તથા ચોમાસામા મોતીનુ ધરાય, તેમજ શ્રૃંગાર પણ ઘણે ભાગે મોતીના ધરવા.

શ્રીમસ્તક ઉપર નવ તરેહના શ્રૃંગાર થાય છે તેની વિગત.

કુલ્હેપાગ—જોડ મોર પીછનો તથા કામનો જોડ, મુકુટ-ક્રીટ મુકુટ, કલીનો મુકુટ, તથા સાદા મુકુટ તે પાઘ વિના ધરાય છે. ટીપારો–ટીપારાની ટોપી ઉપર શીખાને આજુબાજુ બે કતરા ધરવાથી ટીપારો થાય છે તે પાઘ વિના ધરાય છે. શેરો–જડાવનો, મોતીનો, ભરેલો. પાગ અગર દુમાલો ધરી ઉપર ધરાય. દુમાલાનો શ્રૃંગાર–બે તોરા તેના ઉપર ચન્દ્રિકા અગર કતરો ધરાય. ફેંટો–એક તોરો તેના ઉપર ચન્દ્રિકા અગર કતરો ધરાય પગાનો શ્રૃંગાર–પાછળ તોરાનો તેના ઉપર ચન્દ્રિકા અગર કતરો ધરાય. પાઘ ચન્દ્રિકા–મોર પીછની ચન્દ્રિકા રેશમી, બાદલાની અથવા ઝીકની. ટોપી–આડી, ગોળ, ટોપો વગેરે. ઉપર પ્રમાણે ઋતુ અનુસાર શૃંગાર કરવો પછી ટેરો ખોલી દર્પણ દેખાડવુ.

વૈષ્ણવ વર્ગને દર્શન કરાવવા, પલનાના વખતમા શ્રીને પલને ઝુલાવવા. ગ્વાલભોગ વૈષ્ણવને ત્યા ધરાતો નથી.

રાજભોગની રીતી

જ્યારે રાજભોગ આવે ત્યારે શ્રૃંગારમા ધરેલી ભોગની કટોરી, તથા ઝારી ઠલાવવી.

રાજભોગ સાજવાની વિધિ—હમેશા જે જગા રાજભોગ ધરવા માટે મુકરર કરી રાખી હોય તે જગાએ પ્રથમ નીચે પાતળો બીછાવવી. તેને પનવારો કહે છે તે ઉપર સઘળી સામગ્રીના થાળ તથા કટોરા ધરવા. શ્રી ઠાકોરજીના આગળ સખડીનો

થાળ, તેમાં દાળ તથા ઘી મેળવી ગ્રાસ (કોળ) કરવો. થાળની એક તરફ દાળનો ડબરો, શાકનો કટોરો, થાળમા જગ્યા હોય તો રોટી ધરવી. અગર જુદી ધરવી દૂધ ભાત ધરવો, શ્રીઠાકોરજીના જમણા શ્રીહસ્ત તરફ સધાણુ (અથાણુ) તથા લુણ ધરવુ. દૂધ દહીં, ધરવું. બે ઝારા ભરીને ધરવી, પછીથી શ્રીને રાજભોગમાં પધરાવવા ગદ્ય એટલે બ્રહ્મસંબધના નિવેદન મંત્રથી શ્રી ઠાકોરજીના ચર્ણારવિંદમા તુલસી સમર્પવા. ધુપ દીપ કરવો. ઘંટાનાદ સહ તુલસી શંખોદક કરવા, પછી દંડવત્ પ્રણામ કરી હાથ જોડી દીનતા પૂર્વક પ્રાર્થના કરવી કે "હે પ્રભો ! શ્રીમદાચાર્યચરણ શ્રી મહાપ્રભુજી તથા શ્રી ગુસાંઈજી તથા શ્રી ગુરૂદેવની કાનિથી કૃપા કરી આરોગો" એ પ્રમાણે કાની દેઈ વિજ્ઞપ્તિ કરી બહાર આવી બ્રાહ્મણ વૈષ્ણવે અથવા યજ્ઞોપવિત ધારણ કરેલા ક્ષત્રિય વૈશ્યોએ મધ્યાન્હ કર્મ, મધ્યાન્હ સંધ્યા, બ્રહ્મયજ્ઞ, તર્પણ, જપ વગેરે કરવું.

તે પછી રસોઇના વાસણ માજવા, તથા રસોઇ ઘરમા પોતવું; બાદ મંદિરમા સિંહાસન ઉપર ખંડપાટ બિછાવવા ખિલૌનાં ધરવાં ચોપટ માડવી, ગેંદ, ગેડી, વગેરે ધરવા. હંસ, ગાયો, હાથી, સિંહ, ઘોડા, કબુતર, તથા ચકલીઓ, ઘુઘરા, ચુસણી, ટાચકા વગેરે ધરવા રાજભોગનો સમય બે ઘડીનો રાખવો. સમય થયો જાણી ભોગસરાવવો આચમન-મુખવસ્ત્ર કરાવવુ બીડાં ચાર ધરવા, ચરણારવિંદમાથી તુલસી વડા કરવા, અને મોટા સિંહાસન ઉપર શ્રીને પધરાવવા બગલ તકીયા ઉપર મુખ વસ્ત્ર ગડીવાળી ધરવું. મંદિર ખોલી દર્શનાર્થ વૈષ્ણવોને દરશન કરાવવાં, દર્પણ

દેખાડવું. ઠાડું સ્વરૂપ હોય તો વેણુ વેત્ર ધરવુ, શ્રીબાલકૃષ્ણજી બિરાજતા હોય તો વેત્ર નહિ રાજભોગ આરતી કરી હાથ ધોવા, અછવાવાની તસ્ટી પાટ પાસે પડઘા ઉપર ઉત્થાપન સુધી રહે દર્પણ દેખાડવુ નિકટથી તથા દૂરથી,પછી વેણુ વેત્ર વડુ કરવુ, ફુલની માલા વડી કરવી. શય્યાની સેવા પહેલા કરી હોય તો ઠીક ન કરી હોય તો કરવી; શય્યા પાસે ઝારી તસ્ટીમા ધરવી. બંટામાં ભોગ ધરવો. તબકડીમા બે બીડા સિંહાસન ઉપર, ધરવા. પછી દંડવત્પ્રણામ કરી મદીર મંગલ કરવા ત્યાર પછી બ્રાહ્મણ વૈષ્ણવ હોયતો વૈશ્વદેવ કરવો. ત્યાર બાદ સ્વશક્ત્યાનુસાર બને તો વૈષ્ણવને પ્રસાદ લેવડાવવો. અને શક્તિ ન હોય તો નિત્ય નિયમ પ્રમાણે ગૌ ગ્રાસ કાઢીને પછીથી મહાપ્રસાદ લેવો.

મહાપ્રસાદ લેવાનો વિધિ.

પ્રસાદ લેતી વખતે પૂર્વ અગર પશ્ચિમ દિશા તરફ મુખ-રાખી બેસવુ. જલનુ પાત્ર ચાદી અગર તાબાનુ [1]ઉપપાત્ર સહિત જમણી તરફ મુકવુ. પૃથ્વી ઉપર ગોમય (ગોબર) સહિત જલથી પોતનુ કરી પાતલ ધરવી (પાતલ કેળ, આબો, જાબુ, ફણસ, ચંપો, તથા ખાખરાના પાદડાની ઉત્તમ ગણેલી છે. પાત્રમા પ્રસાદ લેવો હોય તો ચાદીના પાત્રમા ઉત્તમ છે અને પિત્તલના પાત્રમાં મધ્યમ છે. ત્રાબા તથા લોઢાના પાત્રમાં લેવુ શાસ્ત્રથી નિષિદ્ધ છે, માટે તેમાં પ્રસાદ લેવો નહિ.) પછી શ્રી હરિસ્મરણ પૂર્વક પ્રસાદ લેવો. પ્રસાદ લેતી વખતે મોન રાખવુ. મહાપ્રસાદની નિંદા

૧ ઉપપાત્ર એટલે નાની ચોળી

સર્વથા ન કરવી. "પ્રભૂના અર્થે બગડયા સુધર્યાની ફક્ત સૂચના કરવામા દોષ નથી" મહાપ્રસાદ લેતી વખતે જલ લેવુ હોય તો ડાબા હાથે ઉપપાત્ર (નાની લોટી) લેઇ જમણા હાથનો ટેકો લેઇ જલ લેવું, કેમકે ડાબા હાથથી જલ લેવાનો શાસ્રમા દોષ કહ્યો છે. પ્રસાદ લેઈ રહ્યા પછી મૃતિકા લેઇને હાથમાં ચિકાશ ન રહે તેવી રીતે બને હાથ ભેગા કરી ધોવા તે પછી મુખ ધોઇને બાર અગર સોળ કોગળા કરવા. તેથી પણ મુખમા જુઠણનો સંદેહ હોય તો અધિક કરવા પછી પ્રસાદી બીડી અગર વિધવા સ્રિઓએ પ્રસાદી સોપારી લેવી જુઠણનુ પોતનુ ત્રણ વખત કરવુ, ત્યાર બાદ સો ડગલા ટહેલવું ત્યાર બાદ આજીવીકાર્થ એક પ્રહર વ્યાવહારિક ઉદ્યમ નીતિ પૂર્વક સત્યતાથી કરવો. બાદ ચતુર્થ પ્રહર થાય એટલે.

ઉત્થાપનનો વિધિ.

શુદ્ધ જલથી સ્નાન કરી શુદ્ધ (અસ્પૃશ્ય-અપરસનું) વસ્ર ધારણ કરી શ્રીજીનું ચરણામૃત લેઈ (વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લામા લખેલી વિધીથી) તિલક મુદ્રા ધારણ કરી હાથ ધોવા. ઉત્થાપન ભોગ માટે લીલો મેવો પ્રથમથી સિદ્ધ કરી રાખવો, તે પછી ત્રણ વખત ઘંટાનાદ કરવો; બાદ પાચ મિનિટ ઠેરી મંદિરને દંડવત્ કરી ધીરેથી મંદીરના કમાડ ખોલી દરશન કરાવવા, પેડો ઉઠાવવો ચોગાન (ગેદ ગેડી) ઉઠાવવા. શય્યા પાસેના ઝારી બંટા પ્રસાદી વસ્તુમા ઠલવવા, સિંહાસન ઉપરના ઝારી બંટા ઠલવવા. ઝારી ખંગાળી ફેર ભરવી લીલો મેવો ખાસા કરી ઉત્થાપન ભોગમાં ધરવો. અડધી ઘડીનો સમય રાખવો. સમય થયો

જાણી ભોગ સરાવવો. આચમન મુખવસ્ત્ર કરાવવુ પછીથી ભોગના દર્શન કરાવવા. સંધ્યા આર્તિ ને ગ્વાલ વૈષ્ણવને ઘેર થતા નથી.

શયનનો વિધિ

પછી શ્રીઠાકુરજીને છોટા સિંહાસન ઉપર પધરાવી શ્રૃંગાર વિજય કરવા. (અનુસરમા કયા કયા શ્રૃંગાર રહે તે શ્રૃંગારના પ્રકારમા પ્રથમ લખ્યુ છે ત્યા જોઇ લેવુ) (દશરાથી પ્રબોધિની સુધી શયન માં વાગો રહે, પ્રબોધિનીથી તે ડોલ સૂધી આત્મસુખ વાગો શયન તથા અનુસરમા રહે દ્વિતીયાપાટથી રામનવમી સુધી શીત માલુમ પડે તો વૈશાખ સુદ બીજ સુધી શયનમા વાગો રહે પોઢતી વખતે વડો કરવો) પછી ઝારી બદલીને શયન ભોગ ધરવો. શયન ભોગમાં અન્નસખડીમા પૂરી તથા શાક ધરવુ, અને અડધો સમય થાય એટલે દૂધની કટોરી ધરવી એકંદર ઘડી એકનો સમય રાખવો, બહાર આવી વૈષ્ણવ બ્રાહ્મણે અગર ઉપવીત લીધેલા ક્ષત્રિય તથા વૈશ્યોએ સાયસંધ્યા તથા જપ કરવો સમય થયો જાણી ભોગ સરાવી આચમન મુખવસ્ત્ર કરાવવુ, બીડાં બે ધરવા. ઝારી બદલવી, શય્યા પાસે ઝારી બંટા ધરવા બંટા ભોગમાં બે નંગ ધરવાં, બીડાનો બંટો ધરવા, પછી શયનના દરશન ખુલે, બની શકે તો શયન આરતિ કરવી, અથવા ભાવના કરવી. પછી સિંહાસન ઉપર ઝારી હોય તે શય્યા આગળ પધરાવવી અનુસરમા ઝારી બે ધરવા, શૈયાની સેવા પ્રથમથી કરી રાખવી. પછી શ્રી ઠાકોરજીને પોઢાવવા વેણુ તથા મુખવસ્ત્ર શય્યામા ધરવાં. ચાદર ઓઢાવવી. શીતકાલ હોય તો ફુલાઈ રજાઈ ઓઢા-

વવી. શયનની માલા હોય તે શય્યા પાસે તસ્ટીમા પડઘા ઉપર ધરવી. પછી શયન ભોગના બોડા અને રાજભોગની માલા હોય તે લઇ બહાર આવવુ, મદિર તાલામગલ કરી મદિરને દંડવત્ કરવા. દિવસ અને રાત્રિમાં બે વખત ભોજન કરવાનું વિધાન છે. માટે ક્ષુધા હોય તો પ્રથમ લખેલી વિધિ પ્રમાણે મહાપ્રસાદ લેવો. પ્રસાદ લીધા પછી પ્રથમ લખ્યા પ્રમાણે હાથ તથા મુખની શુદ્ધિ કરી પ્રસાદી સોપારી લેઈ નિશ્ચિત થઇ સત્સંગ કરવો

સત્સગ

ત્યાર બાદ ગામમા જો પુષ્ટિ સપ્રદાયનુ ભગવન્મદિર હોય તો ત્યા અથવા જ્યાં વૈષ્ણવ મડલી વા સત્સમાગમ થતો હોય ત્યાં [1]વૈષ્ણવ બ્રાહ્મણના મુખથી શ્રીમદ્ ભાગવત, શ્રી સુબોધિનીજી તત્વદીપ નિબધ, ષોડશ ગ્રથોની ટીકા, તથા શ્રી ગુસાંઇજી, શ્રી ગોકુલનાથજી, તથા મહાનુભાવિ શ્રી હરિરાયજી, તથા શ્રી પુરષોત્તમજી વગેરે આચાર્યોના કરેલા સસ્કૃત સિદ્ધાત ગ્રથોનું એકાગ્ર ચિત્તથી શ્રવણ કરવુ જો સસ્કૃત ગ્રન્થો શ્રવણ કરાવનાર ન મળે તો તે ગ્રન્થોના ભાષાન્તર તથા ચોરાશી, બસો બાવન વૈષ્ણવોની વાર્ત્તા વગેરે સાપ્રદાયિક ગ્રન્થોનુ અવલોકન કરવુ (સાપ્રદાયિક ગ્રંથો માટે અમારે ત્યા મળતા વૈષ્ણવોપયોગી પુસ્તકોનુ સૂચિપત્ર મગાવો) જો પોતાના ગામમાં તેવો સત્સમાગમ ન મળે તો પોતાના ઘરમાંજ સત્સમાગમ તથા ભગવત્કીર્તન અવશ્ય કરવુ. એક દિવસ

૧ સ્વમાર્ગીય બ્રાહ્મણ શિવાય સ્વ સપ્રદાયના સિદ્ધાતનુ હસ્ય અન્ય સંપ્રદાયના વિદ્વાનો જાણી શકતા નથી.

પણ ભગવત્કથા તથા કીર્તન વિના વૃથા જવા દેવો નહિ. કેમકે નારદપંચરાત્રમા શ્રીશંકરનું વાકય છે કે.

तद्दिनं दुर्दिनं मन्ये मेघाच्छन्नं न दुर्दिनम् ।

यद्दिनं कृष्ण संलाप कथा पीयूष वर्जितम् ॥

અર્થ—મેઘથી આચ્છાદિત દિવસને હું દુર્દિન (ખરાબ દિવસ) માનતો નથી. પરંતુ શ્રીકૃષ્ણ નામોચ્ચારણ વિનાનો તથા તેમની કથા રૂપી અમૃત પાન વિનાનો જે દિવસ છે તે દિવસને જ હું દુર્દિન માનું છું તેમજ શ્રીમદ્ ભાગવતમા કહ્યું છે કે-

तुलयाम लवेनापि, न स्वर्ग ना पुनर्भवम् ॥

भगवत्संगि संगस्य मर्त्यांना किमुताशिष ॥

અર્થઃ-ભગદીયનો ક્ષણમાત્ર સંગ હોય તો તે સંગની સાથે સ્વર્ગસુખની તથા મોક્ષ સુખની પણ તુલના થઇ શક્તી નથી તો મનુષ્યના રાજ્યાદિ ક્ષણિક સુખની તુલનાની તો ગણનાજ શી ! ઇત્યાદિ સત્સંગ માટે અનેક પ્રમાણો વિદ્યમાન છે

સારાંશ એ છે કે આ સંસારના જન્મ મરણ રૂપ દુઃખથી છુટવા સત્સંગજ નિરૂપણ કરેલ છે, માટે સર્વ વૈષ્ણવોએ જેમ બને તેમ લૌકિક કાર્યોથી નિવૃત્ત થઇ સત્સંગ માટે યત્ન કરવો અને દુઃસંગનો સર્વથા ત્યાગ કરવો દુઃસંગથી બચવાની જીજ્ઞાસાવાળાએ શ્રીહરિરાયજીકૃત દુઃસંગ વિજ્ઞાન પ્રકાર નામનો ગ્રન્થ વાચવો.

શયનનો વિધિ.

એ પ્રમાણે રાત્રિનો પ્રથમ પ્રહર સત્સંગમાં વ્યતીત કરી પછી શયન વખતે હાથ પગ ધોઈ શ્રીજીનું ચરણામૃત લેઇ જેટલો બની શકે તેટલો અષ્ટાક્ષર મંત્રનો ઉચ્ચારણ કરીને તથા દીનતાઆશ્રયના કીર્તન બોલી (જુઓ વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો) શ્રીહરિસ્મરણ કરતા કરતાં સુઇ રહેવું.

" પુષ્ટિ ભક્તિ સંપ્રદાય વિષે જાણવા યોગ્ય વિષયો "

કીર્તનનો વિધિ–શ્રી ઠાકોરજીને જગાવવાથી માંડી, પોઢવા સૂધીનાં કીર્તન ઋતુ અનુસાર સમયાનુસાર જે તે વખતે કરવાં ને તે અમારા "વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો પ્રકરણમાં" જોઇ લેવા અત્રે સ્થળ સંકોચના લીધે આપી શકયા નથી.

અભ્યંગનો વિધિ–આંબળાને પ્રથમ દિવસે પલાળવાં અને બીજે દિવસે વાટી નાંખવા તેમાં સુકો તુલસીનો ભુકો વાટીને હળદર તથા અત્તર નાખી ગોટી બંધાય છે. એ પ્રમાણે ગોટી બાંધિ રાખવી. અને અભ્યંગ કરાવવાનું હોય ત્યારે ગોટીને ઘશી રાખવી તથા એક કટોરીમાં કેશરીચંદન અને એક કટોરીમાં સફેત ચંદન ઘસી તૈયાર રાખવુ, શીતકાલમા આંબળાં નહિ પણ ફુલેલ તથા અત્તર રાખવુ.

નિત્યપાઠઃ—બ્રાહ્મણ વૈષ્ણવ જો ભણેલો હોય તો તેણે સ્વ શાખીય વેદની સંહિતાનો તથા ઉપનિષદ્‌નો પાઠ કરવો. અને આન્હિક ગ્રંથોમાં [illegible] તેમણે

સ્નાન કરીને શ્રીયમુનાષ્ટકથી પ્રારંભ કરવો ને ભગવત્સેવા કરતાં કરતાં પાઠ કરવા કંઠસ્થ ન હોય તો સેવાથી પહોંચીને પુસ્તકમાં જોઇને શ્રીમદ્ ભાગવત્, ભગવદ્ગીતા, ષોડશગ્રંથ, શ્રીપુરુષોત્તમ સહસ્ત્ર તથા સર્વોત્તમ, વલ્લભાષ્ટક, સપ્તશ્લોકી, નામરત્ન, તથા મધુરાષ્ટક, અને ગોકુલાષ્ટક વગેરે પાઠ કરવા, તમામ પાઠ ન બને તો યમુનાષ્ટક, સર્વોત્તમ, નવરત્ન, કૃષ્ણાશ્રય, તથા ચતુશ્લોકી એ પાચ પાઠ અવશ્ય કરવા. **તે માટે અમારૂ વૈષ્ણવોપયોગી નિત્ય નિયમના મુખ્ય પાઠ તથા ધોળ મગાવો.**

ભોજન સબંધી જાણવા યોગ્ય વિષય-રજસ્વલા, શ્વાન, (કુતરૂં) કાક, (કાગડો) ચાડાલ, શુદ્ર, વગેરેની દૃષ્ટિ ન પડે એવા એકાંત સ્થાનમાં ભોજન કરવા બેસવુ

ભોજનના આરંભ તથા અતમા ઉદરપૂર્તી અન્નના બે ભાગથી કરવી, ત્રીજો ભાગ જલથી પૂર્ણ કરવો અને ચોથો ભાગ પ્રાણ વાયુના સચાર માટે ખાલી રાખવો ભોજન કરી ઉઠતી વખતે પાતલમાં થોડો થોડો પદાર્થ અવશેષ રાખવો. પાતલ બીલકુલ ખાલી કરી ઉઠવુ નહિ. પ્રાતઃકાલ, સાયંકાલ તથા મધ્ય રાત્રોના અનતર ભોજન કરવું નહિ. પગ ઉપર પગ મુકીને વા પગ ઉપર હાથ મુકીને અથવા પગ લાબા કરીને વા ડાબા હાથે ભોજન કરવુ નહિ શુદ્રશેષ-અર્થાત્ જે પાકમાથી પ્રથમ શુદ્રે ભોજન કર્યું હોય તે પાકમાથી દ્વિજો (બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્યો) એ ભોજન કરવુ નહિ. કેમકે તે શુદ્રનુ ઉચ્છિષ્ટ કહેવાય છે. તેવીજ રીતે જે પાત્રથી શુદ્રાદિકને પેય (જલ-દૂધ વગેરે) પાન

કરાવ્યું હોય તેજ પાત્રથી જલ પાનાદિક દ્વિજોએ કરવું નહિ. એક પંક્તિમાંથી જો કોઇ મનુષ્ય ભોજન કરી પ્રથમ ઉઠી જાય તો દ્વિજોએ પાતલમા રહેલું અન્ન ત્યારપછી જમવું નહિ. પરિવેષણ શેષ-એટલે પીરસતાં બાકી રહેલું શેષ ભંડારમાં મૂકવું નહિ. બાલક તથા સ્રીને એક પાતલમાં સાથે બેસાડી ભોજન કરવું નહિ બાલક તથા વૃદ્ધોને ભોજન કરાવ્યા શિવાય ભોજન કરવું નહિ. વર્ણાશ્રમ ધર્મ પાળવા-શ્રીમહાપ્રભુજીની નિબંધમાં સ્પષ્ટ આજ્ઞા હોવાથી પોતાનાથી ઉતરતી વર્ણનો મહાપ્રસાદ સર્વથા લેવો નહિ રજસ્વલા સ્રીને અન્ન તથા પાત્રાદિકને સ્પર્શ કરાવવો નહિ ત્રાબાના પાત્રમા દહીં, દૂધ, કાંસાના પાત્રમાં શેલડીનો રસ, તથા નાળિયેરનું પાણી, અને ગોળની સાથે દહીં, દૂધ તથા આદુ ભક્ષણ કરવું નહિ, કેમકે તેનો શાસ્રમાં નિષેધ છે.

શયન સંબધી જાણવા યોગ્ય વિષયો.

સંધ્યા સમયે, ગૌશાલામાં, દેવ, બ્રાહ્મણ તથા ગુરૂના ઉપસ્ના ભાગમાં, ઉચ્છિષ્ટ સ્થિતિમાં, સ્મશાન સંબંધી સ્થલમાં અર્થાત્ સમાધિવાળા સ્થળમા, મોટા વૃક્ષના મૂળમા, નગ્ન, અથવા કાછડી વિના, શયન કરવું નહિ, પૂર્વ, પશ્ચિમ, તથા દક્ષિણ તરફ મસ્તક રાખી શયન કરવુ નહિ, ગૃહસ્થને ઋતુકાલમા પોતાની સ્રી પાસે જવાનું શાસ્રમા વિધાન છે ઋતુ એટલે રજસ્વલા થાય ત્યારથી સોળ રાત્રિને ઋતુકાલ કહેવામા આવે છે, તેમાં પ્રથમના ચાર દિવસનો ત્યાગ કરવો. ઋતુમતી સ્રી પાસે શરીરની અસ્વસ્થતા વગેરેના કારણ શિવાય ન જાય તો ઉલટો શાસ્રમાં

દોષ કહ્યા છે. માટે ઋતુકાલમાં એકાદશી, અષ્ટમી, અમાવાસ્યા, ચતુર્દશી, પૂર્ણિમા, શ્રાદ્ધ, ષષ્ઠી, વ્રત, તથા પર્વના દિવસો ત્યાગ કરી પોતાની ધર્મપત્ની એટલે શાસ્ત્રવિધિથી વિવાહિતા સ્ત્રી પાસે અવશ્ય ગમન કરવું. તે સમયે વૈષ્ણવોએ ભગવદ્ભકત સુલક્ષણ-વાન્ પુત્ર થવાની ઇચ્છા રાખવી. એ પ્રમાણે ઋતુ ગમન કરનારને શાસ્ત્રમાં બ્રહ્મચારી ગણેલા છે. સ્ત્રી સમીપ જતી વખતે જનોઇ ગળામાં માળાની માફક કરવુ અથવા પીઠ ઉપર રાખવુ. પછી હાથ પગ ધોઇને સોળ કોગળા કરી શ્રીહરિ સ્મરણ પૂર્વક શ્રીજીનું ચરણામૃત લેઇ સુખ પૂર્વક શયન કરવું

નિષિદ્ધ વિષય—વૈષ્ણવોએ ભગવત સેવામાં પ્રતિબંધક કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ, મત્સર, એ છ શત્રુઓનો સર્વથા ત્યાગજ કરવો. આ છ શત્રુઓમા પણ કામ મુખ્ય છે—

महत्सेवां द्वारमाहु र्विमुक्तेस्तमो द्वारंयोषितां सङ्गि सङ्गम् ॥

મહત્પુરૂષોનો જે સંગ તેનેજ મુક્તિનું દ્વાર કહ્યું છે. અને સ્ત્રિઓનો તથા સ્ત્રિઓનો જે સંગ કરનારા છે તેમનો સંગ નરકનું દ્વાર કહેલું છે. દયારામ ભાઇએ પણ "ભક્તિ નીતિ" માં કહ્યુ છે કે—

" સ્ત્રી એજ મોટી મોહિની, તેથી નવ રહેવુ સ્ત્રિ પાસ, "

ભોળાને ચંચળ કરે, ક્ષણમાં ઘાલે સત્યાનાશ "

વળી શાસ્ત્રમા પણ કહ્યું છે કે—

दर्शनात् हरते चित्तं, स्पर्शनात् हरते धनम् ।

सङ्गमात हरते वीर्यं, कान्ता प्रत्यक्ष राक्षसी ॥

સ્રીને જોવાથી તરતજ પુરૂષના ચિત્તને હરણ કરે છે, અને સ્પર્શ કરવાથી ધનને હરણ કરે છે, સમાગમથી બળને હરે છે માટે સ્રી એજ પ્રત્યક્ષ રાક્ષસી જાણવી.

परयोनौ पतिते बिन्दौ कोटि पूजा विनश्यति ।

जपो हानि स्तपो हानि ब्रह्महत्या पदे पदे ॥

પરસ્રીની યોનિમાં બિંદુ પડવાથી વ્યભિચાર કરનાર પુરૂષના કરોડો જન્મની પૂજા, જપ, તથા તપની હાનિ થાય છે, અને વ્યભિચાર માટે જતાં પગલે પગલે બ્રહ્મહત્યાનું પાપ લાગે છે. એટલુંજ નહિં પણ વ્યભિચાર કરનાર સ્રિ પુરૂષ બન્નેને સાડા ત્રણ કરોડ વર્ષ સુધી કુંભીપાક નામના નરકનું દુઃખ ભોગવવું પડે છે. માટે પરસ્રિ સાથે વ્યભિચાર સર્વથા ત્યાગ કરવો. માનસિક પણ વ્યભિચાર નિષિદ્ધ છે જુઓ ભાગવતમાં માનસિક વ્યભિચાર કરવાથી શ્રીપરશુરામે પોતાની માતાનુ મસ્તક છેદન કરેલું છે. વધુ વિગત માટે " કામાખ્ય દોષ વિવરણ " નામનું પુસ્તક વાંચવુ.

મિથ્યાલાપ, (જુઠું બોલવું) વૃથાલાપ, (કામ વિનાનું બોલવું) ધૂત (જુગાર) ચોરી વગેરે નિદિંત કર્મનો સર્વથા ત્યાગ કરવો. તેવીજ રીતે પરસ્રી, કામી, ચોર, બહિર્મુખ, નાસ્તિક, દુર્જન, વગેરેનો સંગ સર્વથા કરવો નહિં. તેમજ સૂતકીનું અન્ન, અગીઆરમું, બારમું, પ્રેતાન્ન વગેરે તામસી ભોજનનો સર્વથા ત્યાગ કરવો. અને લશુન, (લસણ) ડુંગળી, ગાજર, કાળીંગડું, લાલમૂળો, સફેત વૃંતાક, ઇત્યાદિ શાસ્ત્ર નિષિદ્ધ પદા-

થોનો અવશ્ય ત્યાગ કરવો. તેમજ મદ્ય, ગાંજો, ભાંગ, અફીણ, તમાકુ, વગેરે નિશાવાળા શાસ્ત્ર દૂષિત વસ્તુઓનો સર્વથા ત્યાગ કરવો. મતલબકે શાસ્ત્રવિહિત પદાર્થોનું સેવન કરવુ, અને શાસ્ત્ર નિષિદ્ધ પદાર્થોનો ત્યાગ કરવો. ॥ ઈતિશમ્ ॥

इति श्रीमद्वादीन्द्र वृन्द विध्वंसन प्रचण्डमार्त्तण्ड श्रीमदखण्ड भूमण्ड
लाचार्य चक्र चूडामणि जगद्गुरु श्रीमन्महाप्रभु श्रीमद्व
वल्लभाचार्य चरणानु कंपाका क्षिणा गुर्जर (गुज·
रात) देशान्तर्गत खेडा मण्डलान्तर्वर्त्यु रेठ
ग्राम वास्तव्य ज्योतिर्बिंदुप नामक.
पण्डित हरिजीवनात्मज ज्येष्ठाराम शास्त्रि,
सङ्कलित सेवाप्रकारः

समाप्ति मगमत् ॥

પ્રકરણ ૨ જું.

બાર માસિક ઉત્સવનાં કીર્તનો.

બાર માસિક ઉત્સવનાં કીર્તનો આપતા પહેલાં અમારે વૈષ્ણવ વર્ગને જણાવવું જોઇએ કે શ્રીઠાકોરજીના સન્મુખ કરવાનાં કીર્તનો પ્રાતઃસમયથી સાંજ સુધીનાં પ્રથમ આપવાં જોઇએ. તો તે અમોએ અમારા વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો પ્રકરણ ૨ જામા આપેલાં છે. ત્યાં જોઇ લેવા. તેમજ બાર માસિક ઉત્સવ પ્રથમ જન્માષ્ટમીથી શરૂ થાય છે તો તેનાં કીર્તનો, વધાઈ તથા ધોળ તે પણ એ પુસ્તકના પ્રકરણ પાંચમામાં આપ્યાં છે; ત્યાં જોઇ લેવાં. અત્રે તો ફક્ત શ્રીરાધાષ્ટમીથી શરૂ કરી રક્ષાબંધન સૂધીનાં કીર્તનો આપ્યાં છે

શ્રીરાધાજીની વધાઈ. (ભાદરવા શુદી ૮.)

રાગ દેવગંધાર. પદ ૧ લું.

આજ બરસાને બજત વધાઈ.
પ્રગટ ભઈ વૃષભાન ગોપકે, સબહિનકી સુખદાઇ. ૧
આનંદ મગન કહત જુવતી જન, મહરિ વધાવન આઇ;
બંદીજન માગધ જાચક ગુની, ગાવત ગીત સુહાઇ. ૨
જય જયકાર ભયો ત્રિભુવનમેં, પ્રેમ વેલિ પ્રગટાઈ;
સુરદાસ પ્રભુકી યહ જીવન, જોરી સુભગ બનાઈ. ૩

રાગ ધનાશ્રી પદ ૨ જું.

બરસાને વૃષભાન ગોપકેં, આનંદકી નિધિ આઇ જુ;
ધનિ ધનિ કુખી રાની કીરતિકી, જીન યહ કન્યા જાઇ. ૧
ઇન્દ્રલોક ભુવલોક રસાતલ, દેખી સુની ન ગાઇ;
સિંધુ સુતા ગિરિ સુતા સચી રતી, ઇન સમાન કોઉ નાંઈ. ૨
આનંદ મુદિત જસોદા રાની, લાલકી કરેં સગાઇ;
પ્રભુ કલ્યાણ ગિરિધરકી જોરી, વિધિના ભલી બનાઇ. ૩

રાગ સારંગ. પદ ૩ જું.

આજ રાવલમેં જય જયકાર.
પ્રગટ ભઈ વૃષભાન ગોપકેં, શ્રીરાધા અવતાર. ૧
ભૂષન વસન શોભિત અંગ અંગન, કંઠ મનોહર હાર;
હાટક તન વદનાર્વિંદ છબી; દુહું દિશ ભયો ઉજિયાર. ૨
સબ સખિયન મિલી દ્વારેં આઈ, ગાવત મંગલ ચાર;
નિર્મીત જોરી કુંવર મોહનકી રામદાસ બલિહાર ૩

પદ ૪ થું.

પ્રગટયો સબ વ્રજકો શ્રૃંગાર;
કરતિ કુખિ ઓતરી કન્યા, સુંદરતાકો સાર. ૧
નખ શિખરૂપ કહાલો વરનો, કોટિ મદન બલિહાર;
પરમાનંદ વૃષભાન નંદની, જોરી નંદ દુલાર. ૨

રાગ કાન્હરો. પદ ૫ મું.

આઠેં ભાદોંકી ઉજિયારી;
રાવલમેં વૃષભાન ગોપકેં, પ્રગટી શ્રીરાધા પ્યારી. ૧
શ્રુતિ સ્વરૂપ સબ સંગ કરી લીને, વ્રજપતિ હેત વિચારી;
દાસ ગોપાલ વલ્લભજુકી, સ્વામીની વશકીને ગિરિધારી. ૨

શ્રી રાધાજીની ઢાઢી. રાગ મારૂ પદ ૬ ઠું

યદુવંશી જીજમાન, તિહારો ઢાઢી આયો હે:
કુંવરી જન્મ સુનિકેં હો આયો, રાખી હમારો માન. ૧
એકવાર હોં પહલેં આયો, દેન વધાઈ તાકી;
નંદી સુર વ્રજરાજ ધરનિધર, કુખિ સિરાની જાકી. ૨
અબતો મેરો મનકો ભાયો, દોઉ નેગ ચુકાવો;
નંદરાની કીરતિ દે રાની, ઢાઢોનકો પહરાવો. ૩
બહોત ભાંતિ ઢાઢીન પહરાઈ, ગોપરાય બડદાની;
કિસોરીદાસકોં નિર્ભય કરિકેં, વ્રજ રાખ્યો વ્રજરાની. ૪

શ્રી રાધાજીનાં પાલનાં. રાગ બિલાવલ. પદ ૭ મું.

અહો મેરી લાડિલી કુંવરિ, કંચન પાલને ઝુલે;
મૃદુ મુસિકાની નિરખી નેન, સુખ કીરતિજુ મનહી મન ફુલે ૧

કબહુંક ચટકોરી ચટકાવતિ, કબહુંક બોલન બોલે,
સૂરદાસ મદન મોહન પિયકી, આનંદકી રસ ખાણુ ખોલે. ૨

શ્રી ચંદ્રાવલીજીની વધાઇ (ભાદરવા સુદ ૫)

રાગ સારંગ.

ચંદ્રભાનકેં નવનિધિ આઈ
સુષમા કુખિ અવતરી કન્યા, ઘર ઘર બજત બધાઇ. ૧
નામ ધર્યો ચંદ્રાવલિ સુખનિધિ, કોટિક ચંદ લજાને,
ભાદોં સુદિ પાંચે સુભ વાસર, અરૂણુ હૃદય રસ માને. ૨
સુનિ વૃષભાન નંદ મન હરખે, દેખિ અનુપમ શોભા;
કૃષ્ણદાસ ગિરધરકી જોરી, દેખત રતિપતિ લોભા. ૩

શ્રી લલિતાજીની વંધાઇ (ભાદરવા સુદિ ૬)

રાગ સારંગ.

આજ સખી સારદા કન્યા જાઇ
ભાદો સુદિ ષષ્ઠીહે શુભ દિન, શુભ નક્ષત્ર વરઆઇ. ૧
ભેરિ મૃદંગ દુંદુભી બાજત નંદકુંવર સુખદાઈ;
ગોપીજન પ્રફુલ્લિત ભઇ ગાવત, મંગલગીત વધાઇ. ૨
નામ કરનકો ગર્ગ પરાસર, ગૌતમ વેદ પઢાઈ;
દીને દાન પિતા વિશોકજુ, નારદ બીન બજાઇ. ૩
આભુષન પાટંબર બહુવિધ, ગો ભૂ દાન કરાઈ;
નંદરાય વૃષભાનરાય મિલિ, વિશોક હી દેત વધાઇ. ૪
સકલ સુવાસિની ધરત સાથિયે, કીરતિ પંજીરિ ધાઇ;
વ્રજપતિકી સ્વામિનીયહ પ્રગટી, લલિતા નામ વધાઈ. ૫

શ્રી નવનાગરી. રાગ બિલાવલ.

શ્રી નવનાગરી પ્યારી, તૂ વૃંદાવનકી રાની
વિહારીન લાડલી પ્યારી, તેરી કીરતિ જગત વખાની.
છંદ–જગતમેં જગમગ રહ્યો યશ, વિન કૃપા કયોં બૂઝહી;
અભિમાન અધા લોગ કરમઠ, તાહી કછુબન સૂઝહીં
કરો કૃપા પરમ ઉદારયે, મોહી વાર વાર સુહાવહીં,
બલિજાઉં શ્રી વૃષભાન નદની, સુજશ તિહારો ગાવહી ૧
શ્રી નવનાગરી પ્યારી, તેરી મોતિન માગ સવારી,
બિહારન લાઠલી તેસિ, પહિરે ઝુમક સારી.
છંદ–સારી જો ભીજી કુલેલમે રહી, પ્રગટ બેની દેખિયે,
ધસી શિશ સુમેરતે માનો, ભ્રમર પાતિ બિસેખિયે,
લલિત કટિ પર લાલ લેંહેગો, નીલ કંચુકી કસિતની,
પ્રથમ જોબન જોત તનકી, કયો બને કવિપેં ભની ૨
શ્રી નવનાગરી પ્યારી તું, ચદ વદન મૃગ નયની;
બિહારન લાડિલી તૈસી હે, ચંપક તન પિક બેની.
છંદ–બેની જુ પિક શુક નાસિકા સમ, અધરબિબ વિલાસની;
કનિક કુડલ અલક ઝલક, કપોલમેં મૃદુહાસિની;
લલિત મુખમેં પાન સોહે, નાસિકા મુક્તા ધરે;
ચિંબુક સાવલ બિદુકી છબિ, કોન ત્રિય સરવર કરે. ૩
શ્રી નવનાગરી પ્યારી, તેરી બેદી જગમગ તાઇ;
વિહારન લાડલી યહ છબિ, કવિપેં વરની ન જાઇ.
છંદ–વરની ન યહ છબિ જાય કવિપેં, નિરખી શ્યામ સિરાઇયો;
દસન દામિન અધર રાતે, લાલ અતિ સુખ પાઇયો,

ગૌર ભાલ વિશાલ લોચન, વક્ર અતિ છબિ રાજહીં;
ભોંહ કામ કમાન માને, બાણ મનમથ સાજહીં ૪
શ્રી નવનાગરી પ્યારી તેરી, છોટી લર ગજ મોતી;
વિહારન લાડલી તેસી, બિચ જગાલી પોતી
છંદ-પોતી જો મુજ જડાવ ચોકી, રહી ઉર પર જગમગે;
અંસ પર મખતૂલ ફોદા, દૃષ્ટિ જીન ગુરૂજન લગે,
વરા કંકન બાજૂ પોચી, ચૂરિ ચારૂ બિરાજહી;
રતન જડિત અમોલ મુંદરિ, અગુરિન છબિ છાજહી.
શ્રી નવનાગરી પ્યારી તેરે, પગ નૂપુર ઝનકાર;
બિહારન લાડલી તૈસી, હૈ મથર ચરન વિહાર.
છંદ-મંથર ચરન વિહાર યહ ગતિ, રાજહંસન અરપહી;
જઘન સઘન ઉરોજ ભારી, દેખી સિંઘ ઃટિ ડરપહી.
પૃથુ નિતબની કિંકિણી સમ. નિપટહી નીવી બની;
ઝબા ઝલકે દેખ દોઉ, રીઝી રહે સાવલ ધનિ
શ્રીનવનાગરી પ્યારી તુ, પિય તન મુરિ મુસિકાની;
બિહારન લાડલી તબ ઉન, બસી ગિરત ન જાની.
છંદ-જાની ન બસી ગિરત કરને, પીતપટ ખસિ ભૂ પર્યો;
રહે ઈકટક ચિત્ર જેસે, પગ ન ભૂમિતેં ઠર્યો.
ઝુકી જાત કછુવન ગાતકી, સુધી અગ અંગ સિથિલ ભયે;
પરત જાન સુજાન સુંદર, ભુજા ભર ભામિન લયે. ૭
શ્રીનવનાગરી પ્યારી તેરે, રસવસ હે જુ કન્હાઇ,
વિહારન લાડલો લાલન રહે, અંગ અગ લુભાઇ.

છંદ-અંગ અંગ લાલ લુભાઇ સાખે, રસિક શિર મુકુટમની;
ગુનરૂપ સીલ સુહાગ સુદરિ, ઓર ત્રિયા કબન ગીની.
વ્રજરાજ નવલ કિશોરકે, કોઇ ઓર ચિત્ત ન આવહી;
બલજાઉં વ્રષભાન નંદની, તો હિત વેણુ બજાવહી. ૮
શ્રીનવનાગરી પ્યારી તુ, શ્યામ મનોહર બોલી;
બિહારન લાડલી તુ ઊઠી, ચલ નવલ કિશોરી.
છંદ-ઊઠી ચલી નવલ કિશોરી રાધે, નવલ લાલ બુલાવહી;
સુંદર શ્યામ સુજાન સખીરી, વાર વાર કહાવહી,
છાંડી માન સંભારી, પ્યારી, કહાલો તોહિ બુલાવહી;
બલજાઉં વ્રષભાન નંદની, તો હિત મોહી પઠાવહી. ૯
શ્રી નવનાગરી પ્યારી યશ, તુમારો માહિ ભાવે;
બિહારન લાડલો યહ યશ, આપહી શ્રીમુખ ગાવે.
છંદ-ગાવેજુ શ્રીમુખ સુયશ તુમારો, તુહી તન મન રમ રહી;
તુહી ધન તુહી પ્રાન જીવન, સપથદે મોસો કહી,
કરો વિવિધ વિહાર ભામિન, એતો ગહેરૂન કીજીયે,
બલિ વિષ્ણુદાસ વિચિત્ર જોરી, લોચનન સુખ દીજીયે. ૧૦

દાનનાં પદ. (ભાદરવા સુદિ ૧૧)

રાગ દેવગંધાર. પદ ૧ લું.

હમારો દાન દેહો ગુજરેટી.
બહુત દિનન ચોરી દધિ બેચ્યો, આજ અચાનક ભેટી. ૧
અતિ સતરાત કહાધો કરેગી, બડે ગોપકી બેટી,
કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્દ્ધનધર, ભુજ ઓઢની લપેટી. ૨

રાગ બિલાવલ. પદ ૨ જું.

અરી યહ કોહેરી જાત મેરેયા ગહવર વનમેં,બાહુબરા બાજુબંદવારી.
લર લટકન લટકત ગજ મોતી, ચલત ચાલ જોબન મતવારી. ૧
દધિકો દાન દેત નહિ સુદરિ, કહેત કુંવર ગિરિધારી,
રસિક સિરોમની નદ લાડીલો, દાન લિયે ઓર સુરત નિવારી. ૨

પદ ૩ જુ.

તુમ નંદ મહરકે લાલ, મોહન જાનદે, રાની જસુમતિ પ્રાન
આધાર, મોહન જાનદે. ધ્રુવ.
શ્રી ગોવર્દ્ધનકી સિખરતેં, મોહન દીની ટેર,
અતરંગસોં કહત હે, સબ ગ્વાલિન રાખો ઘેર. નાગરિ દાનદે. ૧
ગ્વાલિન રોકી ના રહે, ગ્વાલ રહે પચિહાર,
અહો ગિરધારી દોરિયો, કહ્યો ન માનત ગ્વાર. નાગરિ દાનદે. ૨
ચલિજાત ગોરસ મદમાતિ, માનો સુનત નહીં કાન,
દોરી આયે મન ભામતે, સો રોકી અચલ તાન નાગરિ દાનદે.૩
એક ભુજા કંકન ગહે, એક ભુજાગહી ચીર,
દાન લેન ઠાડે ભયે, ગવહર કુંજ કુટિર. મોહન જાન દે. ૪
બહુત દિના તુમ બચી ગઇ હો, દાન હમારો માર;
આજહોં લેહો આપનો, દિન દિનકો દાન સંભાર. નાગરિ દાનદે.૫
રસ નિધાન નવનાગરી, નિરખ બચન મૃદુ બોલ;
કયો મુરિ ઠાડી હોત હે, ઘુઘટ પટ મુખ ખોલ. નાગરિ૰ ૬
હરખ હિયે હરિ કરખિકે, મુખતે નીલ નિચોલ;
પુરન પ્રગટયો દેખિયે, માનો ચન્દ ઘટાકી ઓલ. મોહન૰ ૭

લલિત વચન સમુદિત ભયે, નેતિ નેતિ યહ બેન;
ઉર આનંદ અતિહી બઢયો, સો સુફલ ભયે મિલિ નેન. નાગરિ૦ ૮
યહ મારગ હમ નિત ગઇ, કબહુ સૂન્યો નહિ કાન;
આજ નઈ યહ હોત હે, સો માગત ગોરસ દાન. મોહન૦ ૯
તુમ નવિન નવનાગરી, નૂતન ભૂષણુ અંગ,
નયો દાન હમ માગને, સો નયો બન્યો યહ રંગ. નાગરિ૦ ૧૦
ચંચલ નયન નિહારીયે, અતિ ચંચલ મૃદુ બેન,
કર નહિ ચંચલ કીજીયે, તજી અંચલ ચંચલ નેન. મોહન૦ ૧૧
સુંદરતા સબ અંગકી, વસન ન રાખી ગોય;
નિરખ નિરખ છબિ લાડીલી, મેરો મન આકર્ષિત હોય નાગરિ૦ ૧૨
લે લકુટિ ઠાડે રહે, જાનિ સાંકરી ખોર;
મુસકી ઠગોરી લાયકે, સકત લઇ રતિ જોર. મોહન૦ ૧૩
નેંક દૂરિ ઠાડે રહો, કછુ ઓર સકુચાય,
કહાકીયો મન ભાવતે, મેરે અંચલ પીક લગાય. મોહન૦ ૧૪
કહા ભયો અંચલ લગી, પીક હમારી જાય,
યાકે બદલે ગ્વાલિની, મેરે નયનન પીક લગાય. નાગરિ૦ ૧૫
સૂધે બચનન માગિયે, લાલન ગોરસ દાન;
મોંહન ભેદ જનાઈ કે, સો કહેત આનકી આન. મોહન૦ ૧૬
જેસેં હમ કછુ કહતહે, એસી તુમ કહિ લેહુ,
મન માને સો કીજિયે, યે દાન હમારો દેહુ. નાગરિં૦ ૧૭
કહા ભરે હમ જાત હે, દાનજો માગત લાલ;
ભઇ અવાર મગ જાનદે, યે ગાડો અટપટી ચાલ મોહન૦ ૧૮

ભરે જાતહો શ્રીફલ કંચન, કમલ વસનસો ઢાંક;
દાન જો લાગત તાહીકો, તુમ દેકર જાહુ નિસંક. નાગરિ૦ ૧૯
ઇનની વિનતી માનીયે, માગત ઓલી ઓડ,
ગોરસકો રસ ચાખીયે, લાલન અચલ છોડ મોહન૦ ૨૦
સંગકી સખી સબ ફિર ગઇ, સુનિહે કીરતિ માય;
પ્રીત હીયેમેં રાખીયે, સો પ્રગટ કીયે રસ જાય. મોહન૦ ૨૧
કાલ્હ બહોરિ હમ આઇ હે, ગોરસ લે સબ ગ્વારિ;
નિકી ભાંતિ ચખાઇ હે, મેરે જીવનહો બલિહાર. મોહન૦ ૨૨
સુનિ રાધે નવનાગરિ, હમ ન કરે વિશ્વાસ,
કરકો અમૃત છાડિકે, કો કરે કાહિહકી આશ. નાગરિ૦ ૨૩
તેરો ગોરસ ચાખવે, મેરો મન લલચાય;
પૂરન શશિકર પાયકે, ચકોર ન ધીર ધરાય. નાગરિ૦ ૨૪
મોહન કચન કલસિકા, લિની શિશ ઉતાર;
શ્રમકન વદન નિહારીકેં, સો ગ્વાલિન અતિ સુકુમાર. મોહન૦ ૨૫
નવ વિંજન ગહિ લાલજુ, શ્રીકર દેત ઢુરાય,
શ્રમિત ભઇ ચલો કુંજમેં, નેંક પલોટું પાય. નાગરિ૦ ૨૬
જાનતહો યહ કોન હે, એસી ઢોઠયો દેત,
શ્રીવૃષભાન કુમારહે; તોહિ બીચકો લેત. મોહન૦ ૨૭
ગોરે શ્રી નદરાયજુ, ગોરી જસુમતિ માય;
તુમ યાહીતે સામરે, એસે લછિન પાય. મોહન૦ ૨૮
મન મેરો તારન વસે, ઓર અંજનકી રેખ;
ચોખી પ્રીત હિયે વસે, યાતે સાવલ ભેખ નાગરિ૦ ૨૯

આપ ચાલસો ચાલિયે, યહે બડેનકી રીતિ;
એસી કબહુન કીજીયે, હસે લોગ વિપરિતિ. મોહન૦ ૩૦
ઠાલે ઠુલે ફિરત હો, ઔર કછુ નહિ કામ,
વાટ ઘાટ રોકત ફીરો, આન ન માનત શ્યામ. મોહન૦ ૩૧
યહી હમારો રાજહે, વ્રજમંડલ સબ ઠોર;
તુમ હમારી કુમુદિની, હમ કમલ વદનકે ભૌંર. નાગરિ૦ ૩૨
એસે મેં કોઉ આઇ હૈં, દેખે અદભુત રીતિ;
આજ સબે નંદલાલજુ પ્રગટ હોયગી પ્રીતિ મોહન૦ ૩૩
વ્રજ વૃંદાવન ગિરિ નદી, પશુ પંછી સબ સંગ;
ઇનસો કહા દુરાઇયે, પ્યારી રાધા મેરો અંગ. નાગરિ૦ ૩૪
અંસ ભુજા ધરિ લે ચલે, પ્યારી ચરન નિહોર;
નિરખત લીલા રસિકજુ, જહા દાનકી ઠોર. મોહન૦ ૩૫

પદ ૪ થું.

ગઢ તે ગ્વાલિન ઉતરી, શિશ મહિકો માટ,
આડો કન્હૈયા વ્હે રહ્યા, રોકત વ્રજ વધુ વાટ. નાગરિ૦ ૧
કહાંકી હો તુમ ગ્વાલિની, કહા તિહારો નામ;
બરસાનેકી ગ્વાલિનિ, ચંદ્રાવલિ મેરા નામ. મોહન૦ ૨
વૃંદાવનકી કુંજમેં, અચરા પકર્યો દોર.
નામ દાનકો લેતહો, લાલ ચાહત હો કછુ ઓર. મોહન૦ ૩
તુમ અકેલે હમ અકેલી, વાત નહિ કછુ જોગ;
તુમ તો ચતુર પ્રવીણ હો, કહા કહેંગે લોગ. નાગરિ૦ ૪
સંગકી સખી સબ દૂરિ નિકસી ગઇ, તુમ રોકી વનમાંઝ,

ધરતો દારૂણુ સાસહેં, અબ હોન લગી હે સાઝ મોહન૦ ૫
તુમ ઓઢી હે કામરી, હમ પહેર્યો હે ચીર,
ઉમડિ ઘુમડિ આઈ બાદરી, અબ કહા વરસાવત નીર મોહન૦ ૬
પ્રેમ મગન ગ્વાલિન ભઇ, હરિકો દરશન પાય,
મુખ તેં વચનન આવહી, સો લગી ઠગોરી જાય. મોહન૦ ૭
લે મટુકી આગે ધરી, પરી શ્યામકે પાય,
મન ભાવે સો લીજીયે, બચે સો બેચન જાય મોહન૦ ૮
સુખ બાઢયો આનંદ ભયો, રહી શ્યામ ગુન ગાય,
સુંદર શોભા દેખિકે, સૂરદાસ બલિજાય. મોહન૦ ૯

રાગ ટોડી. પદ ૫ મું

તેરો કોઉ હેરે કહેયા સુનેયા કન્હૈયા
દધિ મેરી ખાય મટુકિયા ફોરી, ઓર પ્રાનનકે લિવૈયા. ૧
હાર મેરો તોર્યો કમલ કર મોરયો, ઓર ફારી હે ઉરકી કંચુકિયા;
ધોંધીકે પ્રભુ તુમ બહુ નાયક, જાનેગી સાસુ નણંદીયા. ૨

રાગ સારંગ પદ ૬ ઠું

કૃપા અવલોકન દાન દેરી, મહાદાન વૃષભાન કુમારી.
તૃષિત લોચન ચકોર મેરે, તુમ વદન ઈંદુ કિરન પાન દેરી. ૧
સબ વિધ સુઘર સુજાન સુંદરિ, સુનિ વિનતી કાનદેરી;
ગોવિંદ પ્રભુ પિય ચરણ પરસ કહે, યાચક કો તૂ માન દેરી. ૨

પદ ૭ મું

આજ દધિ કંચન મોલ ભઈ.
જા દધિકો બ્રહ્માદિક ઇચ્છત, સો ગોપન વાંટી દઈ. ૧

દધિકે પલટે દુલરી દીની, જસુમતિ ખબર ભઇ;
પરમાનંદદાસકો ઠાકુર, વરવટ પ્રીતિ નઇ. ૨

પદ ૮ મું.

ચલન ન દેત હો યહ વટિયાં.
રોકત આય શ્યામ ઘન સુંદર, જબ નિકસત ગિરિ ઘટિયા. ૧
તોરત હાર કચુકી ફારત, માગ નિહારત પટિયાં,
પકરત બાંહ મરોર નદ સુત, ગહિ ફોરત દધિ ચટિયા. ૨
કુંભનદાસ પ્રભુ કબદાન દીનો, નઇ બાત સબ ઠનિયા;
ગિરિધર પાય પૂજિયે તિહારે, જાનત હો સબ ગટિયાં. ૩

પદ ૯ મું.

મોહન મેં ગુજર બારસાનેકી, મોસોં નાહક માંડી રાર. ૧
પાચ ટકાકી કામર ઓઢે, તાપર કરત ગુમાન;
ગૈયા ચરાવે બાબા નંદકી, મોતેં માંગત દધિકો દાન. ૨
રતન જટીત મેરી ઈંડુરી, અરૂ હીરા જડીયા ક્રોડ;
એક હીરા ગીરી જાયગો, તેરી સબ ગૌવનકો મોલ. ૩
કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ પ્યારે, ચરન કમલ ચીતલાય;
નેક ચીતે બલ જાઉ સામરે, મેરો વિમલ વિમલ દધિખાય. ૪

રાગ કાન્હરો. પદ ૧૦ મુ.

સમેં છાંડિ દધિ બેચન આઇ, કાહિ સુંદરિ કોનેં વિધિ ઠાટી;
અહો નાગરિ ગોવર્દ્ધનકી, વિન દિયે કયો ઉતરેં ઘાટી. ૧
રસિકરાય ચાખ્યો ચાહતહે, તેરો મટુકીયા મીઠી કે ખાટી;
મારહિ દાન જાત નિસ વાસર, કૃષ્ણદાસ પ્રભુ યોં કહિ ડાટી. ૨

રાગ કેદારો. પદ ૧૧ મું.

ગુજરીયાં તુ ગર્વ ગહેલી ઉત્તર નાહીં દેત
ચલત ગજગતિ ગોરસકી માતી, અતિ રંગ ભરિયાં. ૧
દિન દિન દાન માર ગઇહૈ હમારો, કબહુ પાલે નહિ પરીયાં;
ગોવિંદ પ્રભુ કહત સખનસો, ઘેરો ઘેરો તબ ધાય અંચલ ધરિયાં.૨

રાગ બિહાગરો. પદ ૧૨ મું.

કુંવર કુંવરિ દાન ચુકાઇ.
ચુંબત વદન આઇ દ્વારમે, જસુમતિ રોહિની લેત બલાઇ ૧
લિયે ઉઠાય ગોદ અપનીમેં, બેઠી રાની ભવનમેં જાઇ;
પુછત કો જીતે કો હાર્યો, બોલે સુર મુસકાઇ ૨
યહ વ્યોહાર દાનકો એસો, મેરી રાધિકા ઉમગ્યો ચાહો;
શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરન લાલ સંગ, ત્યોહી ખેલો ઇતને ખિલાહો.૩

શ્રી વામનજીનાં પદ રાગ ધનાશ્રી પદ ૧ લું.

પ્રગટે શ્રીવામન અવતાર.
નિરખ અદિતિ મુખ કરત પ્રસંસા, જગજીવન આધાર. ૧
તન ઘનશ્યામ પીત પટ રાજત, શોભિતહે ભુજ ચાર;
કુંડલ મુકુટ કંઠ કૌસ્તુભ મણિ, ઔર ભૃગુ રેખા સાર. ૨
દેખી વદન આનંદિત સુર મુનિ, જય જય કરેં નિગમ ઉચ્ચાર;
ગોવિંદ પ્રભુ બલિ વામન વ્હેકે, ઠાડે બલિકે દ્વાર. ૩

રાગ સારંગ પદ ૨ જું.

બલિરાજાકો સમર્પન સાચો.
બહુત કહ્યો ગુરૂ શુક્ર દેવતા, મન દ્રઢ આપ નહિં કાચો. ૧

યજ્ઞ કરતહેં જાકે કારણ, સો પ્રભુ આપન જાચ્યો,
પરમાનંદ પ્રસન્ન ભયે હરિ, જો જનકો જાનતહે સાચ્યો. ૨

પદ ૩ જું.

કશ્યપ પિતા અદિતી માતા, પ્રકટે વામન રૂપ;
ભાદોં માસ સુભગ સુદી દ્વાદશી, લીનોં રૂપ અનુપ. ૧
સુર તેતીસો હરખન લાગે, હોહિ હમારે કામ;
બટુ સ્વરૂપ ધર દરશન દીયો, આયે બલિકે ધામ. ૨
તબ હસિ રાજા કહ્યો વિપ્રસો, કહો કહાહે કામ;
સુન રાજા હોં અધિકન માગું, રહિવેકોં એક ઠામ. ૩
તબ તુલસી દલ લીનોં કરમેં, શુક્ર કરીહે ઘાત;
પરમાનંદદાસકો ઠાકુર, જાનતહેં સબ બાત. ૪

સાંજીનાં પદ. પદ ૧ લું.

મુરલી વારે સાવરે, નેક મારગ મોહિ બતાવરે;
સંગ ન સહેલી ફીરોં અકેલી, કિત નંદીસુર ગાવરે. ૧
ભૂલી પરી સંકેત સઘન વન, હોં અબલા કિત જાઉં,
મૃગનયની કે વચન સુનતહી, આઈ મિલે તિહિં ઠાઉં. ૨
મારગ મિલે અંક ભરિ ભેટે, ભલો બન્યો હે દાઊં;
કહિ ભગવાન હિત રામરાય પ્રભુ, રાધા રમન જાકો નાઉં. ૩

રાગ જંગલો પદ ૨ જું.

ગઇરી હુંતો ફૂલવા બીનનકું.
નંદગામકી ગેલ બિસર ગઇ, પાઇરી અચાનક પાઇરી પાઇરી. ૧
ચલરી સખી વૃંદાવન જઇયે, ફૂલનકી સરસાંઇ;
શ્રી હરિદાસકી સ્વામિની રાધે, સાંઝી ભલી બનાઇરી-બનાઇ.૨

રાગ જંગલો પદ ૩ જું.

અરી તુમ કોન હોરી બનમે ફૂલવા બીનન હારી;
રતન જટિતકો બન્યો બગીચા, ફૂલ રહી ફૂલવારી. અરી. ૧
કૃષ્ણચંદ બનવારી આયે, મુખ કયોં ન બોલત સકુમારી. અરી. ૨
તુમતો નંદમહરકે ઢોટા, હમ વૃષભાન દુલારી. અરી. ૩
યા બનમેં હમ સદા બસતહેં, હમહી કરત રખવારી અરી. ૪
બીન બૂઝે બીનત હો ફૂલવા, જોબન મદ મતવારી. અરી. ૫
તબ લલિતા એક મતો ઉપાયો, સેન બતાઇ પ્યારી. અરી. ૬
સૂરદાસ પ્રભુ રસ બસ કીને, વિરહ વેદના ટારી. અરી. ૭

પદ ૪ થું

રહેરી દોઉ બદન નીહારી નીહારી
સાજી પૂજત શ્યામ સખી ઇત, ઉત રાધા સકુમાર ૧
લતા સઘનમેં વ્હે ગઇ ઇત ઉત, સકે ન કોઉ નીરવાર;
નાગરીયા મીલ નેન દોઉનકે, બડે ઠગન ઠગવાર. ૨

પદ ૫ મું

એરી આજ સાજ સમે જમુનાકે કુલન, કુલ લેત ફલ પાયોરી;
હેરત હેરત સઘન કુંજમેં, ચિત્તવત ચિત્તહી ચુરાયોરી. ૧
યહ મંગલ વૃષભાન ગોપકે, ગાવત ચલી વધાયોરી;
નાગરીયાં સાંજીકે પૂજન, યહ મનોરથ પાયોરી. ૨

પદ ૬ ઠું

દોઉનકી અખીયાં અખીયનમાંજ.
અખીયાં હુ સાંજીકે ખેલન, અખીયાં ભૂલી સાંજ. ૧

રૂપ બગીયન કરત રંગ ભર, ગરે બહીયાં દે અખીયાં;
અખીયાંહી સાંજીકે ઉરઝન, ઉરઝન નાગર સખીયા. ૨

રાગ જંગલા. પદ ૭ મું.

કોઊ ગોપ કિશોરી સાંજી પૂજન આવેરી.
સાંવરે અંગ કમલ દલ લોચન, સુંદર શ્યામ બનાવેરી ૧
ભાન ભુવન રાધાજીકે સંગ, સખીયન મંગલ ગાવેરી.
કારન કોન કુંવર નાગર મીલી, દેખ દેખ મુસકાવેરી. ૨

પદ ૮ મું.

કન્હૈયા રોકી રહ્યો મેરી ગેલ
હોં જમુના જલ ભરન નીકસી, આડોઈ ઠાડો છેલ ૧
પાંચ સાત મિલ ખેલન નીકસી, કોકીલા બનકી સેલ;
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબી નીરખત, જોબન મદકે ફેલ. ૨

રાગ ઇમન. પદ ૯ મું.

રાધે કોન ગોર તેં પુજી.
વૃંદાવન ગોકુલ ગલીયનમેં, સબ કોઉ કહત વહુજી. ૧
મદન મોહન પીયકો મન હરલીનો, કાહાવાત તોહેં સુજી;
પરમાનંદ દાસકો ઠાકોર, તોસી ત્રીયા નહિ દુજી. ૨

શ્રી નવ વિલાસ. રાગ માલવ. પદ ૧ લું.

પ્રથમ વિલાસ કિયો શ્યામાજુ, કીનો વિપિન વિહારજુ;
ઉનકે વિધકી શોભા વરનોં, કહુત ન આવે પારજુ. ૧
વાકે ગુથકી ગણુના નાહીં, નિર્ગુણુ ભક્ત કહાવે;
તાકી સંખ્યા કહત ન આવે, શેષહુ પાર ન પાવે. ૨

ઘોષ ઘોષ પ્રતિ ગલિન ગલિન પ્રતિ, રંગ રંગ અંબર સાજે;
કિયો શૃંગાર નખશીખ અંગ યુવતિ, જયોં કરની મધ્ય રાજે. ૩
બહુ પૂજા લે ચલી વૃંદાવન, પાન ફૂલ પકવાને,
તાકે યુથ મુખ્ય ચંદ્રાવલિ, ચંદ્રકલાસી બાને. ૪
પોહોચી જાય નિકુંજ ભવનમે, હરસી વૃંદા દેવી;
તાકે પદ વંદન કરી માગ્યો, શ્યામ સુંદર વર એવી. ૫
તીહિ છિન પ્રભુજી આપ પધારે, કોટિક મન્મથ મોહે;
અંગ અંગ પ્રતિ રૂપ રૂપ પ્રતિ, ઉપમા રવિ શશિ કોહે. ૬
દ્વૈ જુગ જામ શ્યામ શ્યામા સંગ, કેલિ વિવિધ રંગ કીને;
ઉઠત તરંગ રંગ રસ ઉછલિત, દાસ રસિક રસ પીને. ૭

પદ ૨ જું.

દ્વિતિય વિલાસ કિયો શ્યામાજુ, ખેલ સમશ્યા કીની;
તાકી મુખ્ય સખી લલિતાજુ, આનંદ મહારસ ભીની ૧
ચલી સંકેત વિહાર કરન બલિ, પૂજા સાજિ સંપૂરન,
બહુ ઉપહાર ભોગ પાયસલે, બાંહ હુલાવત મૂરન. ૨
મંદિર દેવી ગાન કરત યશ, આય મિલે ગિરિધારી;
મનકો ભાયો ભયો સબનકો, કામ વેદના ટારી. ૩
શ્યામકો શૃંગાર શ્યામકો, લલિતા નીવી ખોલી,
લીલા નિરખત દાસ રસિકજન, શ્રી મુખ શ્યામા બોલી. ૪

પદ ૩ જું.

તૃતીય વિલાસ કિયો શ્યામાજુ પ્રવીન,
ખેલનકો ઉછાહ સખી એકત્ર કીન. ૧

તિનમેં મુખ્ય સખી વિશાખાજૂ એન,
ચલી નિકુંજ મહેલમેં કોકિલા જ્યો બેન ૨
ભોગ ધરી સવાર બાસોંધી સની,
કુસુમ રંગ અનેક ગુહિ કામિની ૩
ગાન સ્વર કિયો વન દેવી વિહાર;
નવ ત્રિયાકો વેષ કોટિ કામવાર ૪
ઢિંગ આસન કરાય પ્યારીકો બેઠાય,
દોઉ એકત્ર કીને નિરખત લેત બલાય ૫
યહ લીલાકો ધ્યાન મમ હૃદય ઠહરાય,
દેખત સુરનર મુનિ ભૂલે રસિક બલ બલ જાય. ૬

પદ ૪ થું.

ચોથો વિલાસ કિયો શ્યામાજુ, પરાસોલી વનમાહી,
તાકે વૃક્ષલતા દ્રુમવેલી, તન પુલકિત આનંદ ન સમાઇ. ૧
ચંદ્રભગા મુખ્ય યુથાવલિ, અપની સખી સબ ન્યોતિ બુલાઈ;
ખંડમંડા જલેબી લડુવા, પ્રત્યેક અગકો ભાવ જનાઇ. ૨
સાજ કિયો પૂજન દેવીકો, બહુ ઉપહાર ભેટ લે આઇ;
ખેલન ચલિ બની તિહિં શોભા, જ્યો ઘનમેં ચપલા ચપલાઇ. ૩
પોહોંચી જાય દરસ દેવી તબ, વ્હે ગયે શ્યામ કિશોર કન્હાઈ;
મનકો ચીત્યો ભયો લાલનકો, હાસ વિલાસ કરત કિલકાઇ. ૪
શ્યામા શ્યામ ભુજ ભર ભેટે, તૃણ તોરત ઓર લેત બલાઇ;
કહી ન જાય શોભા તા સુખકી, કુંજન દ્વારે રસિક નિધિ પાઇ. ૫

પદ ૫ મું.

પાંચો વિલાસ કિયો શ્યામાજુ, કદલી વન સંકેત:
તાહિ સખી મુખ્ય સજાવલિ, પ્રિયા મિલનકે હેત. ૧
ચલી રલી ઉમંગી યુવતિ સબ, પૂજન દેવી નિકસી;
ધૂપ દીપ ભોગ સંજાવલિ, કમલ કલીસી વિકસી ૨
આનંદ ભર નાચત ગાવત વધુ, રસમે રસ ઉપજાતિ;
મંડલમેં હરિ તતક્ષિણ આયે, હિલમિલ ભયે એક પાતી. ૩
દ્વૈયુગ જામ શ્યામ શ્યામા સંગ, ભામિની યહ રસ પીનો;
ઉનકી કૃપા દૃષ્ટિ અવલોકત, રસિક દાસ રસ ભીનો ૪

પદ ૬ ઠું.

છઠ્ઠો વિલાસ કિયો શ્યામાજુ, ગોધન વનકો ચલી ભામાજુ,
'પહેરે રંગ રંગ સારી, હાથન પૂજા થારી
તાકી મુખ્ય સહચરિ રાઇ, ખેલનકો બહુત સુઘરાઇ. ૧
છંદ-ચલિ વન વન વિહસિ સુંદરિ, હાર કંકણ જગમગે;
આય મંદિર પૂજન દેવી, ભોગ સિખરન અગમગે. ૨
તા સમય પ્રભુ આપ પધારે, કોટિક મન્મથ મોહહી;
નિરખ સખિયન કમલ મુખ માનો, નિધન ધનજો સોહહી. ૩
ખેલકો આરંભ કીનો, રાધા માધો વિચ કીયે;
વાકી પરછાઇ પરી તબ, રસિક ચરનન ચિત્ત દિયે. ૪

પદ ૭ મું.

સાતો વિલાસ કિયો શ્યામાજુ, ગહવર વનમે મતોજુ કીન;
મુખ્ય કૃષ્ણાવતી સહચરી, લઘુ લાઘવ અતિહી પ્રવીન ૧

વન દેવી હે ગુંજા કુંજા, પે ડોપન ગુહી સુમાલ,
ચંદ્રાવલિ પ્રમુદિત વિહસત, મુખ જ્યો મુનિયા લાલ ૨
રચ્યો ખેલ દેવી ઢિગ યુવતિ, કોક કલા મનોજ,
અતિ આવેશ ભયે અવલોકત, પ્રકટે મદન સરોજ. ૩
કોઉ ભૂજધર કર ચરન ઉર, કોઉ અંગો અંગ મિલાય,
કુંવર કિશોર કિશોરી રસિક મણી, દાસ રસિક દુલરાય. ૪

પદ ૮ મુ

આઠો વિલાસ કિયો શ્યામાજુ, શાતન કુંડ પ્રવેશજુ,
ઉનકી મુખ્ય ભામા સારંગી, ખેલત જનિત આવેશ. ૧
સુરજ મંદિર પૂજન કર મેવા, સામગ્રી ભોગ ધરી,
આનંદ ભરી ચલી વ્રજ લલના, ક્રીડન વનકો ઉમગિ ભરી ૨
ભદ્રવન ગમન કિયો વનદેવી પૂજન ચંદન વંદન લીને,
ભોગ સ્વચ્છ દેની એની સબ, અંબર અભરન ચીને ૩
ગાવત આવત ભાવત ચિતવત, નંદલાલ કે રસ માતી,
કૃષ્ણકલા સુંદર મંદિરમે, યુવતિ ભઈ સુહાતી. ૪
દેખી સ્વરૂપ ઠગી લલનાતે, ચકચોંધીસી લાઇ,
અચવત દૃગ ન અઘાત, દાસ રસિક વિહારિન રાઈ ૫

પદ ૯ મું.

નવમો વિલાસ કીયો જુ લડેતી, નવધા ભક્ત બુલાયે,
અપને અપને સિંગાર સમે સજ, બહુ ઉપહાર લિવાયે. ૧
સબ શ્યામા જુર ચલી રંગ ભીની, જ્યો કરિણી ઘનઘોરે;
જ્યોં સરિતા જલ દલ છોડિકે, ઉઠત પ્રવાહ હલોરે. ૨

બંસીબટ સંકેત સઘન વન, કામકલા દરસાયે,
મોહન મુરતિ વેણું મુકુટમણિ, કુંડલ તિમિર નસાયે. ૩
કાછની કટિતટ પિત પિછોરી, પગ નુપુર ઝનકાર કરે;
કંકણુ વલય હાર મણિ મુકતા, તીન ગ્રામ સ્વર ભેદ ભરે. ૪
સબ સખીયન અવલોક શ્યામ છબિ, અપનો સર્વસુ વારે;
કુંજ દ્વાર બૈઠે પિય પ્યારી, અદભુત રૂપ નિહારે. ૫
પૂવા ખોવા મિઠાઇ મેવા, નવધા ભોજન આને,
તહાં સત્કાર કીયો પુરુષોત્તમ, અપનો જન્મ ફલ માને. ૬
ભોગ સરાય અચવાય બીરા ધર, નીરાજન ઉતારે;
જય જય શબ્દ હોત તિહું પુરમે, ગુરૂજન લાજ નિવારે. ૭
સઘન કુંજ રસ પુંજ અલિ ગુંજત, કુસુમન સેજ સંવારે;
રતિ રણુ સુભટ જુરે પિય પ્યારી, કામ વેદના ટારે. ૮
નવરસ રાસ વિલાસ હુલાસ, વ્રજ યુવતિન મીલ કીને,
શ્રી વલ્લભ ચરન કમલ કૃપાતે, રસિકદાસ રસ પીને ૯

મુરલીનાં પદ. રાગ રામકલી. પદ ૧ લું.

મુરલી હમસોં વૈર દઢાયો
ચલી નિપટ ઇતરાયને કહી, હરિ અધરન પરસાયો ૧
ફૂલી ફિરત શ્યામ કર બૈઠી, ચોહો ગર્વ બઢાયો,
જો નિરધન ધન પાય અચાનક, નયન અકાશ ચઢાયો. ૨
સૂરશ્યામ દેખત સિહાતહું, તાકું જાય રિઝાયો;
ત્રિભુવનપતિ શ્રીપતિ જે કહાવત, તિન મુરલી વશ પાયો. ૩

રાગ બિલાવલ. પદ ૨ જું

વાહી કે બલ ઘેનુ ચરાવત.
જેહે લકુટ જાકી વહ મુરલી, વાતે વે સુખ પાવત. ૧
વહ અતિ નિઠુર વે બાતે અતહિ, મિલકે ઘાત બનાવત;
બનહી બનમેં રહત નિરંતર, તાહિ બજાવત ગાવત. ૨
વાકે બચન અમૃત હેં ઈનકો, તાહિ અધર રસ પ્યાવત;
સુરશ્યામ બનવારી કહિયત, વહ બનબાંસ કહાવત. ૩

રાગ ધનાશ્રી પદ ૩ જું.

મુરલી આપ સ્વારથિન નાર.
તાકી હરિ પ્રતીત કરતે હે, જીત ન જાનત હાર. ૧
એસે વશ ભયે હરિ વાકે, કહા ઠગોરી ડાર,
લૂટત હે અધરનકો અમૃત, ખાત દેતહે ઢાર. ૨
કો બક મરે બની હે જોરી, તૃણુ તોરતહે વાર,
સૂરશ્યામકો ભલેં કહતહો, દેહું કહા અબ ગાર. ૩

રાગ સારંગ પદ ૪ થુ

મુરલી હમપર રોસ ભરી
અશ હમારો પુનિ પુનિ અચવત, નેકહુ નહિન ટરી. ૧
વાર વાર અધનસોં પરસત, દેખત સબે ખરી;
એસી ઢીઠ ટરી નહિ યહાંતે, જ્યો હમ રિસનિ જરી. ૨
યહતો કીધોં અકાજ હમારો, અબ હમેં જાન પરી;
સૂરજ પ્રભુ યહ નિઠુર કરાયો, એસી કરણિ કરી. ૩

પદ ૫ મું.

બાવરિ જો બાસુરી મોં હરે
વહ ઉનસો પ્રેમ નેમસો તુમસોં નાહિન આલી,
યાતે ગિરિધારીલાલ લે લે અધર ધરે. ૧
જો લો મધુ પીવત રહત તો લો જીવતહેં,
ઘરી ઘરી પલ પલ છિન છિન નહિ વિસરે; ૨
સૂરદાસ પ્રભુ વાકે રસ બસ ભયે,
રહત આલી તાતે વાકી સરવર કહો ધો કવન કરે. ૩

કરખાનાં પદ. રાગ મારૂં. પદ ૧ લુ.

હો લક્ષમણ સીતા કોને હરી
યહજુ મઢી વૈરણ ભઈ હમકો, કચન મૃગ જો છરી. ૧
જો પે સીતા હોય મઢીમેં, ઓકત દ્વાર ખરી,
સુની મઢી દેખી રઘુનંદન, આવત નયન ભરી. ૨
એક દુ.ખ હતો પિતા દશરથકો, દૂજો સિય કરી,
સૂરદાસ પ્રભુ કહત ભ્રાતસો, વનમે વિપત્ત પરી. ૩

પદ ૨ જું

જો પે રામ રજા હો પાઉ
ન કરો શક લક ગઢકી, કછુ સાયર ખોદ બહાઉં. ૧
બહું શરીર પેઠ પરમિત કર, સકલ કટક પહોચાઊ,
કહીતો રાવણ કુલ સમેત સબ, વિધહિ ચરનતર લાઉ ૨
હુ સેવક હરિ એસો તુમારો, કમલ મુખ કર ગાઉ;
સુર ઓર અસુરન સબે તે, રણ ન પીઠ દિખાઉં. ૩

રાવણ મારી સિયા ઘર લાઉં, તો તુમકો દાસ કહાઉં;
સૂરદાસ પ્રભુ ઉહિકો કહો તુમ, રાઝો આન દિખાઉં. ૪

પદ ૩ જુ

વનચર કોન દેશતેં આયો
કહાં હે રામ કહા હે લક્ષમણ, કહાં તે મુદ્રિકા લાયો. ૧
હોં હનુમાન રામજીકો સેવક, તુમ સુધિ લેન પઠાયો;
રાવણ માર લે જાઉં તુમકો, રામ આજ્ઞા નહિં પાયો. ૨
તુમ જિન જીય ડરપો મેરી માતા, જોર રામ દલ ધાયો;
સુરદાસ રાવન કુલ ખોયો, સોવત સિંઘ જગાયો. ૩

પદ ૪ થું

આજ રઘુવીરકો દૂત આયો.
જારી લંકા સકલ મારિ રાક્ષસ બહુ,
સિય સુધલે કુસલ ફિર સિધાયો ૧
કહત મંદોદરી સુનહુ દશકંધ પિય,
બડો અપમાન કરિ ગયો તેરો;
અજહુ મન સમજિકે મૂઢ મિલિ રામસો,
સૂર મતિમંદ કહ્યો માન મેરો. ૨

પદ ૫ મું.

આજ રઘુપતિ ચઢે લંક ગઢ લેનકો
અવનિ ચંચલ ભઈ શેષ સુધિ બુધિ ગઈ,
કમઠકી પીઠ ફટ મિલ ગઈ રેનકો ૧
હોત અંદોલ સાગર સપ્ત દિગપાલ,

ભયે ભયભિત અતિ ઉડ ગયે ગેનકો,
કહત મંદોદરી સુનહુ દશકંધ પિય.
લે મિલો સિય રાજીવદલ નેનકો ૨
વેતો જગદીશ તો ઇશકે બલ કહા,
એક બનચર આય જારિ ગયો ઐનકો;
હરિનારાયન શ્યામદાસ કે પ્રભુ સો,
વૈર કર કત પાવે ન સુખ ચેનકો. ૩

દશહરાનાં પદ. (આસોસુદિ ૧૦) રાગ મારૂ પદ ૧ લું.

આજ દશહરા શુભ દિન નીકો
ગિરિધરલાલ જવારે બાંધત, બન્યોહે ભાલ કુમકુમકો ટીકો. ૧
આરતિ કરત દેત ન્યોછાવર, ચિર જીયો લાલ ભાવતો જીકો,
આસકરન પ્રભુ મોહન નાગર, સુખ ત્રિભુવનકો લાગત ફીકો.૨

પદ ૨ જું.

આજ દશહરા શુભ દિન નીકો, વિજય કરો પિય પ્યારીપે આજ;
ઘેરીહે વિકટ માનગઢ ગાઢે, તોર મેંડ લાડન કર હો રાજ. ૧
ઇતની વાત સુનત નંદનંદન, વિહસિ ઉઠે દલકીનો સાજ;
રસિક પ્રભુ પિય રતિ પતિ જીત્યો, નુપુર કિંકીની રૂનુઝુનુ બાજ. ૨

પદ ૩ જું.

આજ દશહરા શુભદિન નીકો, પાતના પૂજે હો ગોપાલ;
વ્રજરાની વ્રજરાજ કુંવરકો, કરે સિંગાર પરમ રસાલ. ૧
તબ વ્રજરાજ અશ્વ સિંગારે, તાપર ચઢે શ્રી ગિરિધરલાલ;
રસિક પ્રીતમ પિય ચલે કુદાવત, જહાં બૈઠી વૃષભાનકી બાલ. ૨

પદ ૪ થુ.

આજ દશહરા શુભ દિન નીકો, જવારે પહેરત ગિરધરલાલ;
આસપાસ સબ વ્રજકે બાલક, મધ્ય મનોહર બાલ. ૧
કરત આરતિ માત યશોદા, વારત મોતિમાલ,
આશકરન પ્રભુ મોહન નાગર, પ્રેમ પુંજ વ્રજબાલ ૨

રાસનાં પદ. રાગ ભૈરવ પદ ૧ લુ

અદ્દ્ભુત નટ ભેખ ધરે નાચત ગિરિધરન લાલ,
ઉઘ્રટતસંગીત ત ત થેઇ થેઇ થેઇ તાથે;
લેત ઉરપમાન લાગ ડાટ સુઘરતાન,
આન આન ગુણ ગનનનનનન ગતિ બધાન સાધે. ૧
શરદ નિશા પૂરનચંદ્ર ત્રિવિધ વાયુ વહત મંદ,
ખગ મૃગ દ્રુમ વેલી પત્ર પત્ર રટત રાધે રાધે,
યુવતી મંડલ સમૂહ રાગ રંગ અતિ કૌતૂહલ,
રામકૃષ્ણહિત દામોદર ચરન અંબુજ આરાધે. ૨

રાગ બિલાવલ પદ ૨ જુ

નિર્તત રાધા નંદકિશોર.
તાલ મૃદંગ સહચરી બજાવત બિચ બિચ મોહન મુરલી કલઘોર. ૧
ઉરપ તિરપ પગ ધરત ધરણિ પર, મંડલ ફિરત ભુજન ભુજ જોર,
શોભા અમિત વિલોક ગદાધર, રીઝ રીઝ ડારત તૃણ તોર. ૨

રાગ ટોડી પદ ૩ જુ.

વિશદ કદમ સઘન વૃંદાવન, રચ્યો રાસ તરણિ તનયા તટ;
શરદ નિશા ઉડુપતિ ઉજિયારી પૂર્યો નાદ મુરલી નાગર નટ. ૧

શ્રવણ સુની ચલત વ્રજ સુદરી, રાજિ સિંગાર પહેરે ભૂષણુ પ ;
અતિ ઉલ્લાસ કુમુદિની મન પ્રફુલિત, નિરખ લાલ ઠાડે બંસીબટ. ૨
મંડલ મધિ નાચત પિય પ્યારી, ગાવત સ્વર ટોડી તાન વિકટ;
દાસ સખી દેખત નયનન ભર, વાર ફેર ડારોં કોટિ મદન ભટ.૩

રાગ સારંગ. પદ ૪ થું

રાસ મેં નાચત લાલ વિહારી, નચવત હે સબ વ્રજકી નારી;
તા થેઇ તા થેઇ તા તા થેઇ શુગ. નિભુગ નિતટ કત તારી. ૧
શ્રી રાધા એક તરજત મિલવત, લેત અલાપ સપ્ત સ્વર ભારી;
કૃષ્ણદાસ નટ નાટય રસીક વર, કુશલ કેલી શ્રી ગોવર્ધન ધારી;

રાગ પુર્વી પદ ૫ મું

નર્તત ગોપાલલાલ તરણિ તનયા તીરે.
યુવતી જન સંગ લીયે મન્મથ મન કરપ કીયે,
અંગ અંગ સુખદ કીયે રાજત બલવીર ૧
લાવણ્ય નિધિ ગુણ નાગર કોક કલા ગુણ સાગર,
ત્રિવિધ તાપ હરન સીતલ સમીરે,
આશકરન પ્રભુ મોહન નાગર ગુણ નિધાન સંગીત સાગર,
રીઝવત વ્રજ વધુ નાગર ફરકત પટપીરે ૨

રાગ માલવ પદ ૬ ઠું.

મદન ગોપાલ રાસ મંડલમે, માલવ રાગ રસ ભર્યો ગાવે;
અવઘર તાન બંધાન સંત સુર, મધુર મધુર મુરલીકા બજાવે. ૧
નર્તત સુલપ લેત નૌતન ગતિ, બહુ વિધ હસ્તક ભેદ દિખાવે;
ઉઘટત શબ્દ ત ત થેઇ ત ત થેઈ, યુવતિ વૃંદ મનમોદ બઢાવે. ૨

થકયો ચંદ મોહે ખગ નગ મૃગ, પ્રતિક્ષણુ અમિત અનાગતિ લાવે;
ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરધર નટનાગર, સુરનર મુનિગતિ મતિ વિરસાવે. ૩

પદ ૭ મું.

રાસ વિલાસ ગહે કર પલ્લવ એક એક ભુજ ગ્રીવા મેલી;
દ્વે દ્વે ગોપી બિચ બિચ માધો, નર્તત સંગ સહેલી. ૧
તુટ પરી મોતિનકી માલા, ઢુંઢત ફિરત સકલ ગ્વારી.
વિગલિત કુસુમ માલ કચ વિલુલિત, નિરખ હસે ગિરિવર ધારી. ૨
શરદ વિમલ નભ ચંદ બિરાજે. નર્તત નંદ કિશોરા;
પરમાનંદ પ્રભુ વદન સુધા નિધિ, ગોપી નયન ચકોરા. ૩

પદ ૮ મું

ચંદ ગોવિંદ ગોપી તારા ગણ, બને રાસમે બનવારી;
મુખ પ્રતાપ રંજતિ વૃંદાવન, નવલ યુવતિ તન સુખકારી. ૧
કમલ નયન કમનિય મનોહર, મનહરની ગોકુલનારી;
હસ્ત કમલ પર ગલિત કુસુમદલ, નૃત્યમાન પ્રીતમ પ્યારી; ૨
રસ મય રાસ રસિકની ભામિની, અતિ રસાલ બને બિહારી;
કૃષ્ણદાસ પ્રભુ રસિક શિરોમણી, રસિકરાય ગિરિવરધારી. ૩

રાગ ગોરી પદ ૯ મું.

રાસ નાયક કુંવર સંગ. લેત અતિ સુધંગે,
કાછનિ કટિ શિર ટિપારો, નઈ નઈ ગતિ રંગે. ૧
જોરી અતિ સૌભગ શીમા સમર માન ભંગે;
કૃષ્ણદાસ પ્રભુ વિલસત, યુવતી યુથ સંગે. ૨

રાસ લીલાનાં ધોળ ગાવાની ઇચ્છાવાળાઓએ અમારા "વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો." પ્ર. ૧૦ મુ જોવું.

ધનતેરસનાં પદ. રાગ દેવ ગંધાર.

આજ માઇ ધન ધોવત નંદરાની
કાર્તિક વદી તેરસ દિન ઉત્તમ, ગાવત મધુરી વાની; ૧
નવ સત સાજ સિંગાર અનૂપમ, કરત આપ મન માની;
કુંભનદાસ લાલ ગિરિધર પ્રભુ, દેખત હિયો સિરાની. ૨

રૂપચતુર્દશીનાં પદ. રાગ દેવગધાર.

આજ ન્હાઓ મેરે કુંવર કન્હૈયા, માની કાલ દિવારી;
આત સુગંધ કેસર ઉવટનો, નયે વસન સુખકારી. ૧
કછુ ખાઓ પકવાન મિઠાઇ, હો તુમ ઉપર વારી;
કર શૃંગાર ચલે દોઉ ભૈયા, તૃણુ તોરત મહતારી. ૨
ગોધન ગીત ગાવત વ્રજ પુરમેં, ઘર ઘર મંગલ ચારી;
કૃષ્ણુદાસ પ્રભુકી યહલીલા, ગિરિ ગોવર્ધન ધારી. ૩

દીપ માલિકાનાં પદ. રાગ–કાન્હરો. પદ ૧ લું.

આજ કુહૂકી રાત્ર માધો, દીપમાલિકા મંગલ ચાર,
ખેલો ઘુત સહિત સંકર્ષન, મોહન મૂરતિ નંદકુમાર. ૧
કહત યશોદા સુનો મનમોહન, ચંદન લેપ શરીર કરો;
પાન ફુલ ચોવા દિવ્ય અંબર, મણિમાલા લે કંઠ ધરો. ૨
ગો ક્રીડન પુનિ કાલ્હ હોયગો, નંદાદિક દેખેંગે આય;
પરમાનંદદાસ સંગ લીને, ખિરક ખિલાવત ધોરી ગાય. ૩

પદ ૨ જું

આજ અમાવાસ દિપમાલીકા, બડી પર્વણી હૈ ગોપાલ,
ઘર ઘર ગોપી મંગલ ગાવેં, સુરભી વૃષભ સિંગારો લાલ. ૧

કહત યશોદા સુનો મન મોહન, અપને તાતકી આજ્ઞા લેહ;
બારો દિપક બહુત લાડિલે, કર ઉજીયારો અપને ગેહ. ૨
હસ વ્રજનાથ કહત માતાસોં, ધૌરી ધેનુ સિંગારો જાય,
પરમાનંદદાસકો ઠાકુર, જાઇ ભાવત હેં નિસદિન ગાય. ૩

પદ ૩ જું.

દેખો ઇન દીપનકી સુંદરાઇ.
જાનો ઘનમેં વિધુ મંડલ રાજત, તમ નિશ પરમ સુહાઇ. ૧
નંદરાય અગણિત પાંતી રચિ, અદભુત યુક્તિ બનાઇ;
વિવિધ સુગંધ કપૂર આદિ દે, ઘત પરિપૂરણ તાઇ. ૨
ઘર ઘર મંગલ હોત સબનકે. ઉર આનંદ ન સમાઇ,
કુંભનદાસ પ્રભુ ધેનુ ખિલાવત, ગિરિધર સબ સુખદાઇ ૩

ગાય ખિલાયવેકે પદ. રાગ-સારંગ પદ ૧ લું.

શ્યામ ખરિકકે દ્વાર કરાવત, ગાયનકો સિંગાર;
નાના ભાંત સિંગ મંડિત કિયે, ગ્રીવા મેલે હાર. ૧
ઘંટા કંઠ મોતિનકી પટીયાં, પીઠિનકો આછે ઓછાર;
કિંકિણી નૂપુર ચરણ બિરાજત, બાજત ચલત સુઢાર. ૨
યહવિધ સબ વ્રજ ગાય સિંગારી, શોભા બઢી અપાર;
પરમાનંદ પ્રભુ ધેનુ ખિલાવત, પેહેરાવત સબ ગ્વાલ. ૩

પદ ૨ જું

ખેલનકોં ધૌરી અકુલાની.
ડાઢ મેલ સન્મુખ આતુર વ્હેં, નંદ નંદનકી સુન મૃદુબાની. ૧
બડરે ગોપ ચકિત ભયે દેખત, એસી કબહુ સુની ન કહાની;

નાચત ગાય ભઇ નૌતન વ્રજ, વરસો વરસ કુશલ યહ જાની. ૨
નંદકુમાર નિવેર ઝાર મુખ, જય જય શબ્દ કરત કલગાની;
ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધર અબ યહ વ્રજ, રાજ કરો ભક્તન સુખદાની. ૩

પદ ૩ જું.

વિફર ગઇ ધુમર ઓર કારી.
ફરત ગ્વાલ વછરુવા લીને, બદન પિછોરી ડારી. ૧
તબ તો હુંક હુંક સન્મુખ ભઇ, ભલી ભાંત સંભારી;
પૂછ ઉઠાયકર દૌરી દોઉ, કુંવર ભરે અંક વારી. ૨
ભીર ખરિકકે અટા અટારી, ઠાડી હે વ્રજનારી,
પરમાનદ દેખે બની આવે, નવલલાલ ગિરિધારી. ૩

કાન જગાયવેકે પદ રાગ-કાન્હરો.

દીપ દાન દે શ્યામ મનોહર, સબ ગાયનકે કાન જગાવત.
ગાગ બુલાઇ ધુમર ધૌરી, ઉચે લે લે નામ બુલાવત. ૧
હોઉ સચેત ભોર ખેલનકો, દોરી આવત નેક સુનાવત,
સન્મુખ જાય ફૂક મારતહે, મુખ પર ફેર પિછોરી ધાવત. ૨
મુદિત ગોપાલ ઓર ગ્વાલ સુબલ મિલ, જાકો બછરા તાહિ મિલાવત;
ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરન ડાઢ સુન, હસ ગાવન કર તાલ બજાવત. ૩

હટરીકે પદ. રાગ કાન્હરો પદ ૧ લું.

સુરભિ કાન જગાય ખરિક બલ, મોહન બૈઠે રાજત હટરી;
પિસ્તા દ્રાખ બદામ છુહારે, ખુરમા ખાજા ગુંજા મઠરી. ૧
ઘર ઘરતેં નર નારિ મુદિત મન, ગોપી ગ્વાલ જુરે સબ ઠટરી;
ઢેર ઢેર લે દેત સબનકો, લે લે નામ બુલાય નિકટરી. ૨

દેત અસીસ સકલ ગોપીજન, જસુમતિ દેત હરખ બહુ પટરી;
સૂર રસિક ગિરિધર ચિરંજીવો, નંદમહરકો નાગર નટરી. ૩

પદ ૨ જું

હટરી બૈઠે ગિરિધરલાલ,
સુંદર કુંજસદન અતિનીકો, શોભિત પરમ રસાલ. ૧
ચહું ઓર પાત બની દીપનકી, ઝલકત ઝાલ ઝમાલ;
મેવા મિશ્રી પાન ફુલ સબ, ભર ભર રાખેં થાલ. ૨
કનક લતાસી સંગ મૃગ નયની, શોભિત શ્યામ તમાલ;
ભાવ પરસ્પર લેત દેતહેં, રાજત અંગ રસાલ. ૩
ઘર ઘરતેં સબ ભેટ લે લે, આઇ સબ વ્રજ બાલ;
રસિક પ્રભુ કે આગે રાખત, ગાવત ગીત રસાલ. ૪

ગોવર્ધન પુજાકે પદ રાગ બિલાવલ. પદ ૧ લું.

ગોકુલકો કુલદેવતા, પ્યારો ગિરિધરલાલ
કમલ નયન ઘન સાવરો, વપુ બાહુ વિશાલ ૧
વેગ કરો મેરે કહે, પકવાન રસાલ,
બલિ મઘવા બલ લેતહે, કર કર ઘૃત ગાલ ૨
ઇનકે દીયે બાઢિહે ગૈયા વછ બાલ,
સંગ મિલ ભોજન કરતહેં, જેસે પશુપાલ. ૩
ગિરિ ગોવર્દ્ધન સેવિયે, જીવન ગોપાલ;
સૂર સદા ડરપત રહે, જાતેં યમ કાલ ૪

પદ ૨ જું.

ગોકુલ ગોધન પૂજિયે, ગિરિધર નંદરાય;
નરનારિ સબ હુલસકેં, પૂજે સુખપાય. ૧
ગહી દોહની કર લીયે, દઇ લાલે જાઈ;
હસ હસ દેવ ન્હવાવહીં, દુહિ દુહિ સબ ગાઇ. ૨
ખીર હાંડી દધિ ભાત લે, પકવાન બનાય;
કુનવારો ભર લે ચલી, શુભ મંગલ ગાય. ૩
ગાય ખિલાવે આપની, કૂકે કિલકાય;
શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરધરનકી, બલ બલ બલ જાય. ૪

પદ ૩ જું.

સાતવરસકો સાંવરો, બોલે તુતરાત,
હસ હસ કાન્હ કહે સુનો, મેરી એક બાત. ૧
ઇદ્ર ન પૂજા કીજીયે, પૂજો ગિરિ તાત;
તુમ દેખત ભોજન કરે, પકવાન અરૂ ભાત. ૨
યહ મતો નિરધારકે, ગોપ ગૃહકો જાત;
મૃદુવાની ગિરિધરનકી, સુન સૂર સિહાત. ૩

પદ ૪ થું

ગોવર્દ્ધન પૂજન ચલેરી ગોપાલ
મત્ત ગયંદ દેખ જિય લજ્જિત, નિરખ મદ ગતિ ચાલ. ૧
વ્રજનારી પકવાન બહુત કર, ભર ભર લીને થાલ;
અંગ સુગંધ પહર પટ ભૂષણ, ગાવત ગીત રસાલ. ૨
વાજે અનેક વેણુરવસો મિલ, ચલત વિવિધ સુરતાલ;
ધ્વજા પતાકા છત્ર ચમર ધર, કરત કુલાહલ ગ્વાલ. ૩

બાલક વૃંદ ચહું દિશ સોહત, માનો કમલ અલિ માલ,
કુંભનદાસ પ્રભુ ત્રિભુવન મોહન, ગોવર્દ્ધન ધર લાલ. ૪

રાગ સારગ પદ ૫ મું.

ખડકેનકો આગેં દે ગિરિધર, શ્રી ગોવર્દ્ધન પૂજન આવત;
માનસિ ગંગા જલ ન્હવાઇકેં, પાછેં દૂધ ધોરીકો નાવત. ૧
બહોરિ પખાર અરગજા ચરચિત, ધુપ દીપ બહુ ભોગ ધરાવત,
દે બીરા આરતિ કરતહેં, વ્રજ ભામિની મિલ મંગલ ગાવત. ૨
ટેર ગ્વાલ ભાજન ભરદેકેં, પીડ થાપ શિર પેચ બંધાવત;
ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધર અબ યહ વ્રજ,યુગ યુગ રાજ કરો મન ભાવત ૩

પદ ૬ ઠું.

ગોવર્દ્ધન પૂજકે ઘર આયે,
જનની જસોદા કરત આરતિ, મોતીન ચોક પુરાયે. ૧
મંગલ કલશ બિરાજત દ્વારે, વદન વાર બંધાયે,
લાલદાસ ગિરિધર ગિરિ પૂજો, ભયે ભકતન મન ભાયે. ૨

ગોવર્ધનલિલાકે પદ રાગ બિલાવલ. પદ ૭ મું.

ગોદ બૈઠે ગોપાલ કહત વ્રજરાજસો.
અહો તાત એક બાત શ્રવણદે સુનો જો મેરી,
ભવનમાંઝ હો ગયો ધરી જહા સાજ ઘનેરી;
મેં હસ માગ્યો માયપે ભોજન દેરી મોહિ,
કર લકુટી લે યોં કહ્યો યહ કયો દેહો તોહિ કહત વ્રજ૦ ૧
ક્ષુધિત જાનકેં નેહ રોહિણી નિકટ બુલાયો,
દૂધ પ્યાઇ ચુચુકાર શીખદે કંઠ લગાયો;

યહબલિ ભુક્તે દેવતા કહ્યોં હરે લગ કાન,
તાતેં રચિપચિ કરત હે શાક પાક પકવાન ૨
યહ નિશ્ચય કર કહો કોંનસો દેવ તુમ્હારો,
જો ઇતની બલિખાય કાજ કહા કરે હમારો;
કહા દેવકો નામહે કોન લોકકો નાથ,
ઇકલોહી ભોજન કરે લે અપનો ગણ સાથ. ૩
સુનો શ્યામ ચિત લાય દેવકી કહુ કહાની,
આગમ નિગમ પુરાણ કહે રૂષિવર મુનિ જ્ઞાની;
સબ સુખનિધિ સુર લોકહે કહિયત તાકો ઇશ,
સેવતહે સબ દેવતા, જાહિ કોટિ તેતીસ ૪
જાકે અનુચર મેઘ વરસ જલ ધરણી પોખે,
અન્નાદિક ફલ ફુલ નિપજ પ્રજા સંતોષે,
બહુ તૃણ ઉપજેં પશુનકો ભરે સરોવર તોય,
દેવ દિવારી પૂજિયે તો વ્રજ અતિ સુખ હોય. ૫
એક બાતહું કહું બાવા જો સાચી માનો,
એસે અનુચર કોટિ કોટિ કહી કહા બખાનો;
અશ્વમેધ સતતેં લહે ઇદ્રાસનકો ભોગ,
વ્રજ રજકણ પાવે નહિ કોટિ યજ્ઞ તપ યોગ ૬
સો પ્રભુ અબહી ચલો તુમ્હે હો નિકટ બતાઉં,
મન ભાવે તબ બોલ આપને સંગ ખિલાઉં;
ગોવર્દ્ધનકી તરેટી હમ વચ્છ ચરાવન જાય.
અખિલ લોકકે નાથ સોં છાક વાંટ હમ ખાય. ૭

બ્રહ્મા શિવ મુનિ રટે તનક પાવે નવ સેરો,
કાટે વિઘ્ન અનેક સદા વ્રજવાસિન નેરો,
વેદ ઉપનિષદમે કહ્યા સો ગોવર્દ્ધન રાય,
બડરે બૈઠ વિચાર મતો કર ગોવર્દ્ધન પૂજો આય. ૮
ભયે નંદ મન મુદિત બડે સબ ગોપ બુલાયે,
કાન્હ કહે સો કરો ભયે સબકિન મન ભાયે;
શકટ પૂતના આદિ દે ડારે વિઘ્ન નસાય,
ગિરિ પ્રતાપ શિર કાલતે થિર વ્રજવાસ વસાય ૯
હરખ નંદ ઉપનંદ સકલ વ્રજ દઈ દુહાઈ,
સુરપતિ પૂજા મેટ ગ.૮ ગોવર્દ્ધન રાઈ;
આદિ લોક વૈકુંઠ લો વ્રજપર પૂરણ સોય,
વ્રજવાસિન હિત કારને આયે હરિ ગિરિ હોય. ૧૦
સુન વ્રજવાસી સકલ હરખ મન કરી વધાઈ,
કાહા કરેગો ઈંદ્ર હમારે કૃષ્ણ સહાઈ,
ગોપી ગો સુત ગાયકે ઓર બાલક સંગ લાય,
ગોપ ચલે ઉત્સાહસો પૂજનકો ગિરિરાય ૧૧
અગણિત શકટ જુરાય સોજ પૂજાકી સાજે,
કાન પરી નહી સુનત ચહુ ધા વાજત વાજે;
વ્રજનારિનકે યુથમો ચલી યશોદા માય,
ગોધન ગાય મ્હલાવડી ઉર અનંદ ન સમાય. ૧૨
ચલે નંદ ઉપનંદ આદિ વ્રજ નંદ અગાઉ,
કરત પરસ્પર ખ્યાલ ચલે મોહન બલદાઉ;

વૃદ્ધ તરૂણ બારે સમે વ્રજ ઘર રહ્યો ન કોય,
આપનો કુલ પતિ પૂજિયે મહા મહોત્સવ હોય. ૧૩
દીનો દરશન શૈલ દૂરતે શીશ નવાયે,
નિકટ આય પ્રણામ કરત અઘ દૂર નસાયે;
દીપદાનદે નદજૂ રજની મુખ ચહુ ઓર,
ગાયન કાન જગાય કે બૂઝત નદ કિશોર ૧૪
આજ કુહુંકી રાતિ ચલો પરિક્રમા કીજે,
ગિરિ સન્મુખ નિશ જાગ લેર બલિ પૂજા દીજે,
ચલે હરખ ગિરિરાજકો મમે દાહિનો દેહિ,
ગોવર્દ્ધન ગોપાલકી સબ ગોપ બલૈયા લેહિ ૧૫
મધ્ય અધિ દૈવિક રત્ન ખચિત ગિરિરાજ બિરાજે,
દિપમાલિકા ચહુ ઓર અદ્ભૂત છબી છાજે,
સકલ નિશા આનદમે રજની ગઇ વિહાય,
વિધિવત પૂજા કીજીયે બલિ ઉપહાર મગાય. ૧૬
ગાવત ગીત પુનિત સકલ વ્રજનારિ સુહાયે,
અગણિત વાજે વિવિધ અખિલ વ્રજરાજ બજાયે,
ગિરિવર પ્રથમ ન્હવાવહી માનસીગંગા નીર,
અગણિત કલશા હેમકે લે નાવત ધોરી ક્ષીર ૧૭
પુન ચંદન ઉવટાય સ્વચ્છ જલ ગિરિહી ન્હવાયે,
અરગજા કુંકુમ પોહોપ ચરચ પટ પીત ઉઢાયે,
ધુપદીપ બહુ વિધિ કીયે કુણવાડો ધર ભોગ,
સુખ સમુદ્ર લહેરિન બઢયો ઇન વ્રજવાસિન યોગ. ૧૮

પુજાકો પ્રસાદ દેત ગ્વાલન મન ભાયે,
માથે ટોરા બાધ પીડ થાપ લરસાયે;
નંદરાય આજ્ઞા દઇ આન ખિલાઓ ગાય,
કાન્હ તોકસો યો કહ્યો ધૈરી પેહેલે ખિલાય. ૧૯
કાન્હ ગહે પટ પીત આન જબ બોલી ધોરી,
હુકત લેહેકે પેલી વચ્છકે સન્મુખ દોરી;
છુવત વચ્છ અકુલાઇકે ડાઢ મેલિ સમુહાય,
ભલી ભલી ખેલી કહે સબ ગોપ શ્યામકી ગાય ૨૦
ખેલી ધુમરિ ગાગ બુલાઇ કાજર કારી,
ઔરે અગણિત ઝુંડ સકલ ગોપનકી ન્યારી,
સુખ પયોધિ લહરીન બઢયો રહ્યો સકલ વ્રજ છાય,
અન્નકૂટ વિધિવત રચ્યો નાના પાક બનાય ૨૧
બહુવિધ વ્યંજન મધુર ચરપરે ખાટે ખારે,
વેસનકે કો ગિને કઈક સુકવનિકે ન્યારે,
તિન મધ્ય પૂર્યો પ્રેમસો નવ ઓદનકો કોટ,
મધ્ય ચક્ર ચિત્રત ધર્યો ગિરિ ઓદનકી ઓટ. ૨૨
બહુત ભાત પકવાન નામલે કોન વખાને,
ગણત ન આવે પાર પરમ રૂચિ ઘરે સધાને;
બાસોધી મિશ્રી સની મિલિ મૃગ મદ ઘન સાર,
નાનાવિધ મેવાનકે ગિણત ન આવે પાર. ૨૩
દધિ સિખરન સંયાત સેવ અતિ રોચક પ્યારી,
વરા મગોરી વરી તિલવરી રોચક ન્યારી,

પાપર અતિ કોમલ ધરે ધૃત નવનીત મગાય,
ઓટયો દૂધ ધર્યો ઘેરીકો મિશ્રી પનો છનાય. ૨૪
તુલસીદલ દે નંદ પોહોપ માલા પહેરાવે,
સૌરભ ચંદન પીત સજલ સંખોદક નાવે;
દુહું કર જોરે દીન વ્હે ધ્યાન ધરત બ્રજરાજ,
પ્રત્યક્ષ વ્હે ભોજન કરે રૂપ ધરે ગિરિરાજ. ૨૫
કહત ગોપ સમુઝાય રૂપ ગિરિરાજ નિહારો,
જાકે એસો પૂત સુફલ વ્રજવાસ તિહારો,
મોર પખૌવા શિર ધરે ઉર રાજત વનમાલ,
સબ દેખત ભોજન કરે હો માનો શ્રીગોપાલ. ૨૬
યથાશક્તિ ફલ પત્ર પાક વ્રજવાસી લાયે,
પ્રેમ ભક્તિ પ્રતિપાલ પરમ રૂચિસો વે આયે;
કાહુ અતિ સંકોચ તે સજિ ઘર રાખ્યો ગેહ,
માંગ માગ સબપેં લીયો પ્રકટ જનાયો નેહ. ૨૭
સીતલ પરમ સુવાસ સુખદ યમુનોદક લીનો,
રહ્યો જો શેષ પ્રસાદ વાટ વ્રજવાસિન દીનો,
બીરી દેત સંમારકે આપુન નંદ કુમાર,
આરોગત વ્રજરાજ સાંવરો વ્રજજન લેત ઉગાર. ૨૮
મહા મહોત્સવ માનિ લીયો ગિરિરાજ હમારો,
વ્રજવાસિન શિર છત્ર સદા ગોધન રખવારો;
વ્રજરાની કર આરતો લગત ગિરિકે પાય,
પટ ભૂષણ ન્યોછાવર કરકેં ગ્વાલન દેત બુલાય ૨૯

નંદાદિક વ્રજ ગોપ સબે જુર સન્મુખ આયે,
નયન પાણી ઓર ગ્રીવ શીશ ગિરિ ચરણ છુવાયે;
રામકૃષ્ણકે શીશપેં દેવ પાણી પરસાય,
આજ્ઞા લે ઘરકો ચલે પદ વંદન કરવાય. ૩૦
ઈંદ્ર ઉઠયો અકુલાય આજ કયો હોત અવેરો,
ઓર વેર વ્રજ જાઈ લેહું બલિ ભોગ સવેરો;
વ્રજ બાલકી સુધ લેનકો દીને દૂત પઠાય,
મહા મહોત્સવ દેખકે કહ્યો ઈંદ્ર સોં જાય. ૩૧
કોપ ઇંદ્ર ઘન જોર સબે વ્રજલોક પઠાયે,
ચહું ઓરતેં ઘેર ઘેર વ્રજ બોરન આયે,
મૂશલ ધાર વરખન લાગ્યો વ્રજ કંપ્યો અકુલાય,
કહ્યો સબન વ્રજરાજસો અબ કો હો હેં સહાય. ૩૨
વ્યાકુલ લખ વ્રજવાસિ કાન્હ ગોવર્દ્ધન ધાર્યો,
વામ પાણી અંગુરીન એક નખ અગ્ર ઉછાર્યો;
ગોપ લકુટિયા લે રહે ટેકી ચહુ ઘા આય,
કોમલ કર અતિ ભારતેં મતિ ઇત ઉત ડિગિ જાય. ૩૩
લે કટિ તે કર વેણુ ધર્યો અધરન ગિરિધારી,
સપ્ત રંધ્ર સ્વર પૂર ઘોર ઉચી દે ભારી,
પરવત દીયો ઉછારકેં સ્વરપેં રહ્યો ઠહેરાય,
ગોપનકો બલ દેખકેં ફિરિ ગિર થાંભ્યો આય. ૩૪
સાત દ્યોસ નિશ પરી પ્રબલ અતિ જલકી ધારેં,
ગિરિકી છાયા સકલ ગોપ ગોધન તૃણ ચારેં;

બૂંદ ન કાહુ પરસહીં યહ સુન અતુલ પ્રતાપ,
પરમ પુરૂષ વહ જાનકે ઇંદ્ર બઢયો સંતાપ. ૩૫
લે સુરભિ વ્રજ આઈ પાય હરિ કે સિર નાયો,
તુમ દેવનકો દેવ કિયો મેં અપનો પાયો,
અબલોં મેં જાન્યો નહિં વ્રજ વૃંદાવન રૂપ,
કૃપા દ્રષ્ટિસોં દેખિયે અખિલ લોકકે ભૂપ. ૩૬
ગિરિધર ધરણી કાન્હ પાણી સુરપતિ શિર ધાર્યો,
ધેનુ ક્ષીર અભિષેક માન અપરાધ નિવાર્યો;
સ્વર્ગ લોકકો રાજ દે કરસો થાપી પીઠ,
અબતેં યહ વ્રત રાખીયો વ્રજપર અમૃત દીઠ. ૩૭
ઈંદ્ર પઠાયો ગેહ આપ વ્રજ માયા ફેરી,
દેવ વિમાનન આય વરખ કુસુમનકી ઢેરી,
સબ કોઉ ગોવિંદકો શ્રી મુખ નિરખત આય,
દેત દાન બહુ નંદજુ ઉર આનંદ ન સમાય. ૩૮
ધાય યશોમતિ માય લાલકો કંઠ લગાવેં,
વાર વાર જલ પીવે ચુંમ કર નયન છુવાવે;
સાત વરસકો સાંવરો સાત દ્યોસ ઇક હાથ,
ગિરિ ધાર્યો બલદેવકે સો પ્રભુ વૈકુંઠનાથ. ૩૯
સબ વ્રજવાસી લોગ કહત વ્રજરાજ દુહાઇ,
જય જય શબ્દ ઉચ્ચાર હમારો દેવ કન્હાઇ;
દે અસીસ ઘરકોં ચલે ગ્વાલ ગોપ વ્રજનારિ,
વ્રજજન ગિરિધર રૂપપેં ડાર્યો સર્વસ્વ વારિ. ૪૦

પદ ૮ મું.

અપને અપને ટોલ કહત વ્રજ વાસિયાં.
શરદ કુહુ નિશ જાન દીપમાલિકા જો આઇ,
ગોપન મન આનંદ ફિરત ઉનમદ અધિકાઈ;
એપન થાપે દિજિયે ઘર ઘર મંગલ ચાર,
સાત વરસકો સાવરો ખેલત નંદ દુવાર. ૧
બૈઠ નંદ ઉપનંદ બોલ વૃષભાન પઠાયે,
સુરપતિ પૂજા જાન તહીં ચલ ગોવિંદ આયે;
વાર વાર હા હા કરે કહો બાવા યહ બાત,
ઘર ઘર ગોરસ સંચિયે કોન દેવકી જાત. ૨
કાન્હ તુમારી કુશલ જાન એક મંત્ર ઉપેહેં.
ખટરસ વ્યંજન સાજ ભોગ સુરપતિકોં દેહેં;
નંદ કહ્યો ચુચકારકે જા દામોદર સોય,
વરસ દ્યોસકો દ્યોસ હે મહા મહોત્સવ હોય. ૩
તબ હસ બોલે લાલ મંત્ર બહોર્યો ફિર કીનો,
આદિ પુરૂષ નિજ જાન રેન સ્વપ્નો મોહિ દીનો;
સબ દેવનકો દેવતા ગિરિ ગોવર્દ્ધન રાજ,
તાહિ ભોગ કિન દિજીયે સુરપતિકો કહા કાજ. ૪
બાઢે ગોધન વૃંદ દૂધ દધિકો કહા લખો,
યહ પરચો વિદ્યમાન નયન અપને કિન દેખો,
તુમ દેખત બલ ખાઇગો મોહીં માંગ્યો ફલ દેય,
ગોપ કુશલ જો ચાહિયે તો ગિરિ ગોવર્દ્ધન સેય. ૫

ગોપન કિયો વિચાર સબન મિલ શકટ જો સાજે;
બહુ વિધ કર પકવાન ચલે જહાં બાજત બાજે;
એક વનહી વન કોં ચલે એક નંદી સુર ભીર,
એક ન પેડો પાવહી ફૂલે ફિરત અહીર ૬
એક ઉબટ વ્હે ચલે એક વનહિ વન છાયે,
ગાવે ગુણ ગોવિંદ પ્રેમ ઉમગે ન સમાય;
ગોપનકો સાગર ભયો ગિરિ ભયો મંદિરા ચાર,
રત્ન ભઇ સબ ગોપિકા કાન્હ વિલોવનહાર. ૭
વ્રજ ચોરાસી કોસ પરે ગોપનકે ડેરા,
લંબે ચૌવન કોસ જહા વ્રજવાસ વસેરા,
સબહિનકે મન સાંવરો દેખિયત સબન મઝાર,
કૌતુક ભૂલે દેવતા આયે લોક વિસાર ૮
લીને વિપ્ર બુલાય યજ્ઞ આરંભન કીનો,
સુરપતિ પૂજા મેંટ રાજ ગોવર્દ્ધન દીનો.
દેવ દિવારી શ્યામહી સબમિલ પૂજન જાય,
નંદ પ્રતીત જો ચાહીયે તો તુમ દેખત બલિ ખાય. ૯
પ્રથમહી દૂધ ન્હવાય બોહોરિ ગંગાજલ ડાર્યો,
બડો દેવતા જાન કાન્હકો મતો વિચાર્યો,
જેસેં હે ગિરિરાજ જૂ તૈસેં અન્નકો કોટ,
મગન ભયે પૂજા કરે નરનારી બડ છોટ. ૧૦
સહસ્ત્ર ભુજા ઉર ધરેં કરેં ભોજન અધિકાઇ,
નખસિખ લોં અનુહાર માનો દૂસરો કન્હાઇ,

લલિતા રાધાસોં કહે તેરે હૃદે સમાય,
ગહે અગુરિયા નંદકી સો ઢોટા પૂજા ખાય. ૧૧
પીત દુમાલો બન્યો કંઠ મોતિનકી માલા,
સુંદર સુભગ શરીર ઝલમલે નયન વિશાલા;
શ્યામકી શોભા ગિરિ ભયો ગિરિકી શોભા શ્યામ,
જેસો પરવત ભાતકો ઢિગ ભૈયા બલરામ ૧૨
વ્યંજન બહુત બનાય કહાંલોં નામ વખાનોં,
ભયો ભાતકો કોટ ઓટ ગિરિરાજ છિપાનો,
બરા બિરાજે છતપેં ચંદા પટતર સોય,
યજ્ઞ પુરૂષ ભોજન કરે સબ દેવન સુખ હોય. ૧૩
જેસી કચન પુરી દિવ્ય રત્નનસો છાઇ,
બલિ દીની હે પ્રાત છાહ ચલી પૂરવ આઈ,
બદરોલા વ્રષભાનકી રહી વીલોવન હાર,
તાકી બલી ઉન દેવતા લીની ભુજા પસાર ૧૫
સબ સામગ્રી અરપિ ગોપ ગોપીન કર જોરે,
અગણીત કીને સ્વાદ દાસ વરણે કહા થોરે;
યહ વિધ પુજા કીજીયે કહયો સબન સમઝાય,
સ્યામ કહ્યો સૂરદાસસોં મેરી લીલા સરસ બનાય. ૧૫

રાગ સારંગ પદ ૯ મું.

અન્નકુટ કોટીક ભાતનસોં, ભોજન કરત ગોપાલ,
આપહી કહત તાત અપનેસોં ગિરિ મૂરતિ દેખો તત્કાલ; ૧
સુરપતીસે સેવક ઇનહીકે શીવ વિરચી ગુણ ગાવે,
ઇનહી તે અષ્ટ મહા સિદ્ધિ નવ નિધિ પરમ પદારથ પાવે. ૨

હમ ગૃહ વસત ગોધન વન ચારત ગોધનહી કુલ દેવ;
ઈને છોડ જો કરત યજ્ઞ વિધિ માનો ભીંત કો લેવ. ૩
યહ સુન આનંદે વ્રજવાસી આનંદ દુંદભી વાજે,
ઘર ઘર ગોપી મંગલ ગાવે, ગોકુલ આન બિરાજે ૪
એક નાચત એક કરત કુલાહલ એક દેત કરતાગી;
વનિતા વૃંદ વાયનોં વાંટત ગુંજા પુઆ સુહારી. ૫
તબહી ઇંદ્ર આયુસ દીયો મેઘન જાય પ્રલય કે વરખો.
યહ અપમાન કીયો ઘો કોને, તાઇ પ્રકટ વ્હે પરખો. ૬
સાત ઘાસ જલ શિલા સહસ્ત્રન, મહા ઉપદ્રવ કીનો,
નંદાદિક વિસ્મિત ચિતવત સબ, તબ ગિરિવર કર લીનો ૭
શક્ર સકુચ સુરભી સંગ લાયો, તજી આપની ટેક
ગહે ચરણ ગોવિંદ નામ કહિ કિયો આપ અભિષેક. ૮
મેહરિ મુદિત વર વસન મગાયે, બોલ બોલ સબ ગ્વાલીન દીને,
પ્રભુ કુલ્યાણ ગિરિધર યુગ યુગ ગો, ભકત અભય પદ કીને. ૯

પદ ૧૦ મું.

દેખોરી હરિ ભોજન ખાત
સહસ્ત્ર ભુજા ધર ઉત જેમતહેં, ઇત ગોપન સોં કરત હેં બાત. ૧
લલિતા કહત દેખ હો રાધા, જો તેરે મન બાત સમાત;
ધન્ય સબે ગોકુલકે વાસી સંગ રહત ગોકુલકે નાથ. ૨
જેમત દેખ નંદ સુખ દીનો, અતિ આનંદ ગોકુલ નારિ;
સૂરદાસ સ્વામી સુખ સાગર, ગુણ આગર નાગર દે તારી. ૩

ઇંદ્રમાન ભંગકે પદ. રાગ બિલાવલ. પદ ૧ લું.

આવો રે આવો રે ભૈયા ગ્વાલો યા પર્વતકી છૈયાં,
નાચો ગાવો કરો વધાઈ, સુખે ચરાવો ગૈયાં. ૧
જીન તુમારો પકવાન જો ખાયો, સોઈ રક્ષા કરિ હેં;
પરમાનંદદાસકો ઠાકુર, ગિરિ ગોવર્દ્ધન ધરી હેં. ૨

પદ ૨ જું.

બલિહારી ગોપાલકી ગોવર્દ્ધન ધાર્યો;
ઈદ્ર ઢીઠ મદમત્તકો જિન ગર્વ પ્રહાર્યો. ૧
બહુત યત્ન મઘવા કીયે પાછો ન સંભાર્યો,
વૈર કિયો વ્રજનાથ સોં આપનહી હાર્યો. ૨
લે સુરભી પાયન પર્યો અપરાધ નિવાર્યો,
કૃષ્ણદાસકે પ્રાણકો હસ વદન નિહાર્યો. ૩

પદ ૩ જું.

રાખલેહો ગોકુલ કે નાયક.
ભીજત ગાય ગોપ ગો સુત સબ, વિષમ બુંદ લાગત જાનો સાયક. ૧
મુશુલધાર વરખત સેના પર, મહા મેઘ મઘવાકે પાયક;
એસો ઓર કોન હે નંદ સુત, યહ દુખ દુસહ મેટવે લાયક. ૨
અઘ મર્દન નખ ઉદર વિદારણ, બકી સિંધારણ સબ સુખદાયક;
તિનહીકુ કોન ડર હે સૂર પ્રભુ, જિનકે તુમસે સદા સહાયક ૩

રાગ ધનાશ્રી. પદ ૪ થું.

મહાબલ કીનો હો વ્રજનાથ.
ઇત મુરલી ઉત ગોપિનસોં રતિ, ઇત ગોવર્દ્ધન હાથ. ૧

ઉત બાલક પયપાન કરાવત, ઇત સુરભી તૃણુ ખાત;
ઉતહિ ચરત વછરા અપને રસ, ગ્વાલ બજાવત પાત. ૨
કોપ્યો ઈંદ્ર મહાપ્રલયકો, ઝર લાયો દિન સાત;
પરમાનંદ પ્રભુ રાખ લિયો વ્રજ, મેટ ઈંદ્રકી ઘાત. ૩

રાગ સારંગ. પદ ૫ મું.

અબ ન છાંડો ચરન કમલ મહિમા મેં જાની,
સુરપતિ મેરો નામ ધર્યો લોક અભિમાની. ૧
અબલોં મેં નહિ જાનત ઠાકુર હે કોઇ,
ગોપી ગ્વાલ રાખ લિયે મેરી પત ખોઇ. ૨
ઐરાવત કામધેનુ ગંગાજલ આની,
હરિકો અભિષેક કિયો જય જય સુર વાની. ૩
વારંવાર પ્રણામ કરત ગોવર્દ્ધનધારી,
પરમાનંદ ગોપ ભેખ લીલા અવતારી. ૪

ભાઇ બીજકે પદ. રાગ સારંગ. પદ ૧ લું.

આજ દ્વૈજ ભૈયાકી કહિયત, કર લિયે કંચન થાલ કે,
કરો તિલક તુમ બેહેન સુભદ્રા, બલ ઓર શ્રી ગોપાલ કે. ૧
આરતિ કરત દેત ન્યોછાવર વારત મુકતા માલ કે,
આસકરન પ્રભુ મોહન નાગર, પ્રેમ પુંજ વ્રજ બાલકે. ૨

પદ ૨ જું

દ્વૈજ દિવારીકો બલ મોહન, બહેન સુભદ્રાકે ઘર આયે;
વિવિધ શ્રૃંગાર વિવિધ પટ ભુષણ લટકત ચલત સુહાયે. ૧

અતિ પ્રસન્ન આનંદીત આનન, ભયે ભોજન મન ભાયે,
કર શિર તિલક અક્ષત બીરાદે, દેખત અતિ સુખ પાયે. ૨
શ્રીફલ વિવિધ મીઠાઇ મેવા, દોઉ ભૈયનકી ગોદ ભરાઈ;
રામદાસ પ્રભુ તુમ ચિરંજીયો, દે અસીસ હરખાઇ. ૩

ગોપ અષ્ટમીનાં પદ. રાગ બિલાવલ. પદ ૧ લું.

પ્રથમ ગોચારન ચલે કન્હાઇ
માથે મુકુટ પીતાંબરકી છબિ, વનમાલા પહરાઇ ૧
કુંડલ શ્રવણ કપોલ બિરાજત, સુંદરતા બનિ આઇ,
ઘર ઘર તે સબ છાક લેતહે, સંગ સખા સુખદાઇ. ૨
આગેં ધેનુ હાક સબ લીની, પાછે મુરલી બજાઈ;
પરમાનંદ પ્રભુ મન મોહન, વ્રજ વાસિન સુરત કરાઇ. ૩

રાગ સારંગ. પદ ૨ જુ.

મૈયા મેં કૈસી ગાય ચરાઇ
બુઝ દેખ બલભદ્ર દદાસો, કેસી મેં ટેર બુલાઇ. ૧
વિડર ચલી સઘન વન મહિયાં, હેરી દે ઠહરાઇ,
ગ્વાલનકે લરિકા પચિહારે, વે સબ મેરી દાઇ. ૨
ભલો ભલો કહિ મહરિ હસત હે, ફુલિ અંગ ન માઇ;
પરમાનંદ પ્રભુ વીર વચન સુન, જસુમતિ દેત વધાઇ. ૩

રાગ પૂર્વી પદ ૩ જું

આગે ગાય પાછે ગાય ઇત ગાય ઉત ગાય,
ગોવિંદાકો ગાયનમે રહિવોહી ભાવેરી;

ગાયનકે સંગ ધાવે ગાયનમેં સચુપાવે,
ગાયનકી ખુર રજ અંગ લપટાવેરી. ૧
ગાયનસોં વ્રજછાયો વૈકુંઠ બિસરાયો,
ગાયનકે હેત ગિરિ કર લે ઉઠાવે;
છીતસ્વામી ગિરિધર શ્રી વિઠ્ઠલેશવપુ,
ગોપાલકો ભેખ ધરે ગાયનમેં આવે. ૨

દેવ પ્રબોધિનીકે પદ રાગ કાન્હરો

જાગે જગજીવન જગનાયક.
કિયો પ્રબોધ દેવગણુ જબહીં, ઉઠે જગત સુખદાયક. ૧
જા પ્રભુકી પ્રભુતાઇ ભારી, શિવ બ્રહ્માદિક પાયક,
કમલા દાસી પાય પલોટે, નિપુણુ નિગમસેં ગાયક. ૨
જહા જહા ભીર પરે ભક્તનકો, તહાં તહાં હોત સહાયક;
પરમાનંદ પ્રભુ ભક્ત વત્સલ હરિ, જિનકે મન વચ કાયક. ૩

પદ ૨ જું.

આજ પ્રબોધિનિ શુભ દિન નીકો, અમલ પક્ષ એકાદશી આઇ;
બહુત ઇખ કુંજન રચીકે સખી, ચહું ઓર દીપકન સુહાઇ. ૧
ઘર ઘર ગોપી ચૌક પૂરત સબ, બદન વાર બધાઇ,
સિંઘાસન ગાદી તકિયા ધર, કર ઉત્થાપન ગોકુલ રાઇ. ૨
હરે હરે સબ મેવા ધરકે, સામગ્રી સબ ભોગ લગાઇ,
ચાર જામ જાગરણુ જાગ નિસિ, જાગે દેવ ગોવર્ધન રાઇ ૩
મંગલ આરતિ કર વ્રજ સુંદરી, પ્રેમ મગન આનંદ ન સમઇ;
રસિક પ્રભુ મંગલ નિધિ આનંદ, મંગલ રૂપ રાધા સુખદાઇ. ૪

વ્યાહકે પદ. રાગ આશાવરી. પદ ૧ લુ.

મૈયા મોહિ એસી દુલહનિ ભાવે.
જૈસીયે કાહુકી ડિઠોનિયા રૂનક ઝુનક ઘર આવે. ૧
કર કર પાક રસાલ રસોઇ, અપને કરલે મોહિ જિમાવે,
કર અંચલ પટ ઓટ બાબાકો ઠાડી વ્યાર ઢુરાવે. ૨
મોહિ ઉઠાય ગોદ બૈઠારે, કર મનહાર મનાવે.
અહો મેરે લાલ કહો બાવાસો, તેરો વ્યાહ કરાવે. ૩
નંદરાય નંદરાની હિલ મિલ, સુખ સમુદ્ર બઢાવે,
પરમાનંદ પ્રભુકી બાતેં સુન, આનંદ ઉર ન સમાવે. ૪

રાગ સારંગ પદ ૨ જું

અપને લાલકોં વ્યાહ કરૂંગી, બડે ગોપકી બેટી,
જાસોં હમસોં જતિયાચારો, ભોજન ભેટા ભેટી. ૧
માત યશોદા લાડ લડાવે, અંગ શૃંગાર કરાવે,
કસ્તુરીકો તિલક બનાવે, ચંદન પીત ચઢાવે. ૨
કહેરી મૈયા કબ લાવેગી, મોકોં દુલહિયા નીકી,
પરોસ પરોસ મોહિ ખવાવે, રોટી ચુપરી ઘીકી. ૩
એ સબ સખા બરાત ચલેંગે, હુંવ ચઢુંગો ઘોરી;
જન પરમાનંદ પાન ખવાવે, બીરી રાખે ભર ઝોરી. ૪

રાગ કેદારો. પદ ૩ જુ.

કુંજ ભવનમેં મંગલ ચાર.
નવ દુલહનિ વૃષભાન નંદિની, દુલ્હે શ્રીવ્રજરાજ કુમાર, ૧

નયે નયે પુષ્પ કુંજકે તોરન, નવપલ્લવકી બંદનવાર;
ચોરી રચી કદમ ખડીમે, સઘન લતા મંડપ વિસ્તાર. ૨
કરત વેદ ધ્વનિ વિપ્ર મધુપગણુ, કોકિલ ત્રિય ગાવત અનુસાર.
દીની ભૂર દાસ પરમાનદ, પ્રેમ ભક્તિ રત્નનકે હાર. ૩

રાગ બિહાગ. પદ ૪ થું.

જુગલવર આવતહેં ગઠજોરે
સગ શોભિત વૃષભાન નદની, લલિતાદીક તૃણુતોરેં. ૧
શીશ સેહેરો બન્યો લાલકે, નિરખ હસત મુખમોરેં,
નિરખ નિરખ બલ જાય ગદાધર, છબિન બઢી કછુ થોરે. ૨

પદ ૫ મું

અરી ચલ દુલ્હે દેખન જાઈ.
સુંદર શ્યામ માધુરી મુરતિ, અખિયા નિરખ સિરાઇ. ૧
જુરી આઈ વ્રજનારિ નવેલી, મોહન દિશ મુસકાઈ;
મોર બન્યો સિર કાનન કુડલ, મરવટ મુખહિ સુહાંઇ ૨
પહુરે વસન જરકશી ભૂષણ, અગ અગ સુખદાઇ;
તેસી બની બરાત છબીલી, જગમગ રગ ચુચાઇ. ૩
ગોપ સભા સરોવરમે પુલ્યે, કમલ પરમ લપટાઇ,
નદદાસ ગોપિનકે દગ અલિ, દેખનકો અકુલાઈ. ૪

આ પછી માગશર વદ ૯ એ શ્રી ગુસાઇજીનો ઉત્સવ આવે છે, તેના પદ વધાઈ તથા ધોળ અમારા “ **વિવિધધોળ તથા પદ સગ્રહ ભાગ ૧ લો** પ્ર. ૭ મા માં આપેલાં છે.

મકર સંક્રાંતિકે પદ. રાગ બિભાસ. પદ ૧ લું.

તરણિ તનયા તીર આવનહેં પ્રાત સમે,
ગેંદ ખેલત દેખ્યોરી આનંદકો કંદવા,
કાછિની કિંકણી કટી પીતાંબર કસ બાંધે,
લાલ ઉપરના શિર મોરનકે ચંદવા ૧
પંકજ નયન સલોલ બોલત મધુરે બોલ,
ગોકુલકી સુંદરી સંગ આનંદ સ્વછંદવા,
કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગિરિ ગોવર્દ્ધનધારી,
લલચારૂ ચિતવન ખોલત કંચુકીકે બંદવા. ૨

રાગ ધન્યાશ્રી પદ ૨ જું.

ગ્વાલિન તેં મેરી ગેંદ ચુરાઈ
ખેલત આન પરી પલકાપર અંગિયા માઝ દુરાઈ. ૧
ભુજ પકરત મેરી અંગિયા ટટોવત, છુવત છતિયા પરાઈ;
સુરદાસ મોહિ એહી અચંબો, એક ગઈ દ્વય પાઈ. ૨

આ પછી માહા સુદિ ૫ વસંત પંચમી આવે છે, તેનાં કીર્તનો વસંતના પદ, ધમાર, હોરી, ડોલના પદ, રસીઆ, ખ્યાલ વગેરે આ પુસ્તકમાં આગળ પ્રકરણ ૭ મામા આપ્યાં છે ત્યાં જોવું.

દુતીયા પાટનાં પદ. રાગ સારંગ. પદ ૧ લું.

લાલ નેક દેખીયે ભવન હમારો,
દુતીયા પાટ સિંઘાસન બેઠે, અવિચલ રાજ તિહારો. ૧
સાસ હમારી ખરિક સિધારી, પિય વન ગયો સવારો;
આસપાસ ઘરકોઉ નાંહી, યહ એકાત હે ન્યારો. ૨
ઓટયો દૂધ સઘ ધોરીકો, લેહુ શ્યામધન પીજે,
પરમાનંદ દાસકો ઠાકુર, કહ્યો હમારો કીજે. ૩

પદ ૨ જું

લાલ નેક ભવન હમારે આવો,
જો માગો સો દેહોં મોહન, લે મુરલી કલ ગાવો. ૧
મંગલચાર કરો ગૃહ મેરે, સગકે સખા બુલાવો,
કરો વિનોદ સુદર યુવતિનસો, પ્રમ પિયુષ પિવાવો ૨
બલ બલ જાઉ મુખારવિંદકી, લલિત ત્રિભગી દીખાવો;
પરમાનંદ સહચરી રસભર, લે ચલી કરત ઉપાવો ૩

ફુલ મંડલીનાં પદ. રાગ સારગ પદ ૧ લું.

બેઠે લાલ ફુલનકી ચોખંડી.
ચંપક બકુલ ગુલાબ નિવારો, રાયવેલિ શ્રીખંડી. ૧
જાઇ જુઇ કેવરો કુંજો, કરણ કણેર સુરંગી;
ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધર જુકી બાનક, દિન દિન નવરંગી. ૨

પદ ૨ જું.

બેઠેલાલ ફુલનકે ચોવારે
કુર્ણક બકુલ માલતી ચંપો, કેતકી નવલ નિવારે ૧
જાઇ જુઇ કેવરો કુજો, રાયવેલી મહેકારે;
મંદ સમીર કીર અતિ કૂજત, મધુપ કરત ગુંજારે. ૨
રાધા રમણ રંગ ભર ક્રિડત, નાચત મોર અખારે,
કુંભનદાસ ગિરિધરકો છબિપર, કોટીક મન્મથ વારે. ૩

પદ ૩ જું.

લાલન બેઠે કુસુમ ભવન.
લટપટી પાઘ નિઘુર્ણિત લોચન, મકર કુંડલ સોહે શ્રવણ ૧
સીતલતાઇ સુંદરતાઇ, સૌરભ છાંય રહી શોભાતન;
કહુ કહા રસરૂપ માધુરી, રસિક પિવત રસ પ્રમુદિત મન મન. ૨

પદ ૪ થું.

બેઠે કુસુમ બંગલા લાલ
જાઇ જુઇ ગુલાબ માધુરી, બિચબિચ કમલ રસાલ. ૧
પુલનકો ગહનો પહરે, હરિ ઓર ઢિગ વ્રજબાલ,
પુલનહીકી રચીજુ શય્યા, સુંદર મદન ગોપાલ. ૨
છાટત પોહોપ ભવન નંદ નંદન, શોભા બઢી રસાલ;
કૃષ્ણદાસ તહાં બીરી ખવાવત, હિતકર દિયેહે ઉગાર ૩

પદ ૫ મું.

પુલનકી મંડલી મનોહર બેઠે, જહાં રસિક પિયપ્યારી;
પુલનકે વાગે ઓર ભૂષણ, પુલનકી પાગ સંવારી. ૧

ઢિંગ ફુલી વૃષભાન નંદિની, તૈસી યે પુલ રહી ઉજીયારી;
પુલનકે ઝુમખા ઝરોખા બહુ, પુલનકી રચી અટારી. ૨
પુલે સખા ચકોર નિહારત, બીચ ચંદ મિલ કિરણ સંવારી;
ચતુર્ભુજદાસ મુદિત સહચરી, પુલે લાલ ગોવર્ધનધારી. ૩

પદ ૬ ઠું.

ફુલનસોં વેની ગુહી ફુલનકી અંગીયા,
ફુલનકી સારી માનો ફુલી ફુલવારી.
ફુલનકી દુલરી હમેલહાર, ફુલકી ચોલી ચારૂ ઓર ગજરારી. ૧
પુલનકે તરોના કુંડલ, ફુલનકી ફીકણી સરસ સંવારી;
ફુલ મહલમેં ફુલી શ્રી રાધા પ્યારી,
ફુલે નંદદાસ જાય બલહારી. ૨

શ્રી રામ નૌમીકી વધાઇ. રાગ બિલાવલ પદ ૧ લું.

આજ મહા મંગલ કૌશલપુર સુન નૃપકે સુત ચાર ભયે.
સદન સદન સોહિલો સુહાયો, નભ ઓર નગર નિશાન હયે. ૧
અતિસુખ વેગ બોલ સુર ગુરૂ મુનિ, ભૂપતિ ભીતર ભવન ગયે;
જ્ઞાતિ કર્મકર કનક વસન મણિ, ભૂષણ સુરભી સમુહ દયે. ૨
દધિ અક્ષત ફલ પુલ દૂબ, નવ યુવતિન ભર ભર થાર લયે;
ગાવત ચલી ભીર ભઇ વીથન, વદન માગ સિંદૂર દયે. ૩
કનક કલશ ઓર ધ્વજા પતાકા, વિચ વિચ વદન વાર નયે;
ઉડત ગુલાલ અરગજા છિરકત, સકલ લોક ઈક રંગ રયે. ૪
સજ સજ જાન અમર કિન્નર મુનિ, જાન સમાગમ ગગન ઠયે;

નૃત્યત નવ અપ્સરા મુદિત મન, પુન પુન વરખત કુસુમ ચયે. ૫
અતિ આનંદ મગ્ન પુર વાસી, દેત સબન મદિર રિતયે;
તુલસીદાસ પુન ભરેહી દેખીયત, રામકૃપા ચિતવન ચિતયે. ૬

પદ ૨ જુ

આજ અયોધ્યા પ્રગટે રામ.
દશરથ વશ ઉદે કુલ દીપક, શિવ વિરંચી મુનિ ભયો વિશ્રામ. ૧
ઘરઘર તોરન બંદન માલા, મોતિન ચોક પૂરો નિજધામ;
પરમાનંદદાસ તિહિ અવસર, બદીજનકો રાખત માન. ૨

પદ ૩

રઘુકુલમેં પ્રગટે રઘુવીર
દેશ દેશ તેં ટીકો આયો, દિવ્ય રત્ન મણિ હીર ૧
ઘર ઘર મંગલ હોત વધાઇ, અતિ પુર વાસિન ભીર,
આનદ મગન ભયે અતિ ડોલત, કછુવ સુધિ ન શરીર. ૨
હાટક બહુ ઇચ્છા જો લુટાયો, રત્ન ગાયદે ચીર,
દેત અશીશ સૂર ચિરજીયો, રામચદ્ર રણધીર ૩

આ પછી ચઇતર વદી ૧૧ એ શ્રી મહાપ્રભુજીનો ઉત્સવ આવે છે. તેનાં પદ વધાઇ તથા ધોળ અમારા “વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો. પ્ર. ૯ ઠ્ઠામા ” આપ્યાં છે ત્યા જોઇ લેવાં.

અક્ષય તૃતિયાનાં પદ. રાગ સારંગ. પદ ૧ લું.

અક્ષય તૃતિયા અક્ષય લીલા, નવરંગ ગિરિધર પહેરત ચંદન;
વામ ભાગ વૃષભાન નંદિની, વિચવિચ ચિત્ર કિયે નવ વંદન. ૧
તન સુખ છીંટ ઇજાર બની હે, પીત ઉપરેના વિરહ નિકંદન;
ઉર ઉદાર વનમાલ મલ્લિકા, સુભગ પાગ યુવતિન મન ફંદન. ૨
નખશિખ રત્ન અલંકૃત ભુષણ, શ્રીવલ્લભ મારગ જન રંજન;
કુંભણદાસ પ્રભુ ગિરિધર નાગર, લોચન ચપલ લજાવત ખંજન. ૩

પદ ૨ જું.

અક્ષય તૃતિયા ગિરિધર બેઠે ચંદનકો તન લેપ કીયે;
પ્રફુલ્લિત વદન સુધાકર નિરખત, ગોપી નયન ચકોર પીયેં. ૧
કનક વરણ શિર બન્યો ટિપારો, ઠાડેહેં કર કમલ લિયે;
ગોવિંદ પ્રભુકી બાનક નિરખત, વારફેર તન મનજુ દીયે. ૨

પદ ૩ જું.

આજબને નદ નંદનરી નવચન્દનકો તન લેપ કીયે.
તામેં ચિત્ર બને કેસરકે રાજત હે સખી સુભગ હિયે ૧
તન સુખકો કટિ બન્યો હે પિછોરા, ઠાડે હેં કર કમલ લિયે;
રૂચિ વનમાલ પીત ઉપરેના, નયન મેન સરસે દેખિયે ૨
કરનફુલ પ્રતિબિંબ કપોલન મૃગ મદ તિલક લલાટ દિયેં;
ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધરન લાલ છબી,ટેડી પાગ રહી ભૃકુટિ છિયે. ૩

પદ ૪ થું

ચંદનકો વાગો પહરે ચંદનકી ખોરકીયે,
ચંદનકે રૂખતર ઠાડે હે પિય પ્યારી.

ચંદનકો ફેંટા કટિ ચંદનકી પાઘ શીર.
ચંદનકી ચોલી પહેરે ચંદનકી સારી. ૧
ચંદનકી આરસી લે દેખત દોઉજન,
હસ ગિર જાત ભરત અંકવારી,
સૂરદાસ મદન મોહન ચંદનકે મહલ બેઠે,
ગાવત સારંગ રાગ રંગ રહ્યો ભારી. ૨

પદ ૫ મું.

ચંદન પહરે આય હરિ બેઠે કાલિંદીકે કુલ.
સઘન કુંજ દ્રુમ ચહું દિશ ફુલે, લલિત લતા કે મૂલ. ૧
કુંદમાલ શ્રીકંઠ બની ઓર વિવિધ ભાત કે ફુલ,
ફાચર પ્રવાહ વહત યમુના મધ્ય, તરૂ તમાલકે ઝુલ ૨
નાચત ગાવત વેણુ બજાવત, સકલ સખા લીયે સંગ;
ગોવિંદ પ્રભુ પિયકી છબી નિરખત, હોત નયન ગતિપંગ ૩

પદ ૬ ઠું.

બન્યો વાગો બામના ચંદનકો.
ચંપકલીકી પાગ બનાવત, ભાલ તિલક નવ વંદનકો. ૧
ચોલીકી છબી કહેત ન આવે, કાછોટા મન ફંદનકો;
પરમાનંદ આનંદ તહા નિત, મુખ નિરખત નંદ નંદનકો. ૨

શ્રી નૃસિંહ ચતુર્દશીનાં પદ રાગ કાન્હરો પદ ૧ લું.

યહ વ્રત માધો પ્રથમ લીયો
જો મેરે ભક્તનકો દુખવે, તાકો ફાડું નખન હિયો. ૧
જો ભક્તનસોં વૈર કરતહે, પરમેશ્વરસો વૈર કરે,
રખવારીકો ચક્ર સુદર્શન, માથે ઉપર સદા ફિરે. ૨
પરાધીન હો અપને ભક્તનકો, જા કારણ અવતાર ધર્યો,
યહજુ કહિ હરિ મુનિજન આગે, અભિમાનીકો ગર્વ હર્યો. ૩
ભજતે ભજે તજુ નહિ કબહુ, પારથ પ્રતિ શ્રીપતિ યોં ભાખી;
પરમાનંદ દાસકો ઠાકોર, અખિલ ભુવન સબ સાખી. ૪

પદ ૨ જુ

અપનો જન પ્રલ્હાદ ઉબાર્યો,
ખભ બિચતે પ્રગટે નરહરિ, હિરણ્યકશ્યપ ઉર નખન વિદાર્યો. ૧
બરખત કુસુમ શબ્દ ધ્વનિ જય જય, સુર દેખત સદા કૌતુક હાર્યો;
કમલા હરિ જુકે નિકટ ન આવત, એસો રૂપ હરિ કબહુ ન ધાર્યો ૨
પ્રલ્હાદે ચુબત ઓર ચાટત, ભક્ત જાનીકે ક્રોધ નિવાર્યો
સૂરદાસ બલિજાય દરશકી, ભક્ત વિરોધી દૈત્ય નિસ્તાર્યો. ૩

પદ ૩ જું.

હરિ રાખે તાહિ ડર કાકો.
મહા પુરૂષ સમર્થ કમલા પતિ, નરહરિસે ઇશહે જાકો ૧
અનેક શાસના કરકર દેખી, નિર્ફલ ભઇ ખિસ્યાય રહ્યો;
તા બાલકકો વાર ન વાકો, હરિકી શરણ પ્રલ્હાદ ગયો. ૨
હિરણ્યકશ્યપકો ઉદર વિદાર્યો, અભયરાજ પ્રલ્હાદે દીનો,
પરમાનદ દયાલ દયાનિધિ, અપને ભક્તકો નીકો કીનો. ૩

ગંગા દશમીનાં પદ. રાગ કાન્હરો. પદ ૧ લું.

જય જય શ્રી સૂરજા કલિન્દ નંદની.
ગુલ્મલતા તરૂ સુવાસ કુંજ કુસુમ મોદ મત્ત,
ગુંજત અલિ સુભગ પુલિન વાયુ મદિની. ૧
હરિ સમાન ધર્મ શીલ કાન્તિ મંજુલ જલદ,
નીલ કટી નિતબ ભેદત નિત ગતિ ઉતંગની;
સિકતા જનું મુક્તાફલ કંકણુ યુત ભુજ તરંગ,
કમલ ઉપહાર લેત પિયા ચરણુ વંદિની. ૨
શ્રી ગોપેન્દ્ર ગોપીસગ શ્રમજલકણુ સિકત અગ,
અતિ તરગ નિરખ રસ સુફંદિની,
છીતસ્વામી ગિરિવરધર નંદ નંદન આનદ કંદ,
યમુને જલ દુરિત હરણુ દુખ નિકદિની. ૩

પદ ૨ જું

જય જય શ્રી યમુના આનદ કદિની
દરસ પરસ ત્રિવિધતાપ, જાત દુખ નિકંદિની. ૧
અંગ અગ છબિ તરગ શોભા સિધુની,
તાહીકે અધ કુઠાર જાકે વન્દિની ૨
અક્ષય આનંદ ગોવિદ અગમ ગામિની,
હરિદાસ તટ નિવાસ જન્મ જન્મની. ૩

સ્નાનનાં યાત્રા પદ રાગ બિલાવલ પદ ૧ લું.

જેષ્ટમાસ પુન્યો જેષ્ટાકો, કરત સ્નાન મુદિત ગોપાલ.
આગે દ્વિજ મિલી કરત વેદ ધુનિ, સુનિ સુનિ મગન હોત નંદલાલ.૧

સિતલ જલ રજની અધિવાસન, બહુ સુગંધ ચંદન છિરકાઇ,
તુલસી દલ પોહોપાવલી ધરિકે, કેસર ઔર કપુર મિલાઇ. ૨
ભરિભરિ શંખ ડારત હરિકે શિર, શ્રીવિઠ્ઠલનાથ પ્રભુ અપને હાથ.
દરસન કરત હરખિ મન વ્રજજન, દોઉ દ્રગભર નિરખે નાથ. ૩

પદ ૨ જું.

મંગલ જેષ્ટ જેષ્ટા પૂન્યો કરત સ્નાન ગોવર્ધન ધારી.
દધિ અરૂ દૂધ મધુલે સખીરી, કેસર જલ ઘટ ડારત પ્યારી. ૧
ચોવા ચંદન મૃગમદ સૌરભ, સરસ સુગધ કપુરન ન્યારી;
અરગજા અંગ અંગ પ્રતિ લેપત, કાલિંદિ મધ્ય કેલિ વિહારી.૨
સખિયન ગ્રુથ ગ્રુથ મિલ છિરકત, ગાવત તાન તરગન ભારી;
કેશો કિશોર સકલ સુખદાતા, શ્રીવલ્લભનંદનકી બલિહારી. ૩

રથયાત્રાનાં પદ. (અસાડ સુદિ ૨) રાગ મલ્હાર પદ ૧ લું

તુમ દેખો માઇ હરિજુકે રથકી શોભા.
પ્રાત સમય માનો ઉદિત ભયો રવિ, નિરખ નયન અતિ લોભા. ૧
મણિમય જટિત સાજ સરસ સબ, ધ્વની ચમર ચિત્ત ચોભા,
મદન મોહનપિય મધ્ય બિરાજત, મનસિજ મનકે છોભા. ૨
ચલત તુરંગ ચંચલ ભુ ઉપર, કહા કહું યહ ઓભા;
આનંદ સિંધુ માનો મકર ક્રિડત, મગ્ન મુદિત ચિત ચોભા. ૩
યહ વિધ બની વ્રજ વીથન મહિયાં, દેત સકલ આનદ,
ગોવિંદ પ્રભુ પ્રિય સદા વસો જીય, વૃંદાવન કે ચંદ. ૪

પદ ૨ જું.

તુમ દેખો સખી રથ બૈઠે વ્રજનાથ,
સંકરષણકે સગ બિરાજત, ગોપ સખા લે સાથ. ૧

એક ઓર રાધા યુવતિસબ, છત્ર ચમર લલિતા કે હાથ;
વિવિધ ભાંત શ્રી ગોવર્દ્ધનધારી, કૃષ્ણદાસ કીયો સનાથ.

પદ ૩ જું.

આજ માઇ રથ બેઠે ગિરિધારી.
વામ ભાગ વૃષભાન નંદિની, પહરે કસુંભી સારી. ૧
તેસોઇ ઘન ઉનયો ચહું દિશતેં, ગરજત હેં અતિ ભારી;
તેસેઈ દાદુર મોર કરત રટ, તેસી ભુમિ હરિયારી. ૨
શીતલ મંદ વહેત મલયાનિલ, લાગતહે સુખકારી,
નંદ નંદનકી યા છબી ઉપર, ગોવિંદ જન બલિહારી. ૩

પદ ૪ થુ.

રથપર રાજત સુંદર જોરી
શ્રી ઘનશ્યામ લાડિલો સુંદર, શ્રી રાધાજુ ગોરી. ૧
વ્યોમ વિમાન ભીર ભઇ સુર મુની, જય જય શબ્દ ઉચ્ચારી;
કુંભનદાસ લાલ ગિરિધરકી, બાનિકપર બલિહારી. ૨

પદ ૫ મું.

તુમ દેખો સખી રથ બેઠે નંદલાલ
અતિ વિચિત્ર પહરે પટ ઝીનો, ઉર સોહે વનમાલ. ૧
સુંદર રથ મણિ જટિત મનોહર સુંદર હે સબ સાજ;
સુંદર તરંગ ચલત ધરણીપર, રહ્યો ઘોષ સબ ગાજ. ૨
તાલ પખાવજ બીન બાંસુરી, બાજત પરમ રસાલ;
ગોવિંદ પ્રભુ પ્રિયપર બરખતહેં, વિવિધ કુસુમ પ્રતિબાલ ૩

મલ્હારનાં પદ. પદ ૧ લું.

બોલે માઇ ગોવર્ધન પર મુરવા.
તેસી યે શ્યામ ધન મુરલી બજાઈ, તેસેહી ઉઠે ઝુક ધુરવા. ૧
બડી બડી બુંદન બરખન લાગ્યો, પવન ચલત અતિ ઝુરવા;
સૂરદાસ પ્રભુ તુમ્હારે મિલનકો, નિશ જાગત ભયો ભુરવા. ૨

પદ ૨ જું

ધુમરે બાદર સઘરી નિશાકે બરખનકો રહે હે છાય.
જાગે સબ ગ્વાલ બાલ આયે ઘેર ઠાડે દ્વાર, લીને હે લાલ જગાય. ૧
દોહની ઘોયદીની હાથ હલધર દીજે સાથ,
પરમાનંદ નંદરાની ફુલી અંગ ન સમાની,
વાર વાર તેરી લેઉ બલાય. ૨

પદ ૩ જું.

લાલમાઈ ઠાડે નિકુંજકે દ્વાર,
શીશ મુકુટ મકરાકૃત કુંડલ ગલે ગુંજાકો હાર. ૧
મુરલી મધુર બજાવે, મોહન સુનિ ધાઈ વ્રજનાર,
સૂરદાસ પ્રભુકી યા છબિ પર તન મન ધન બલિહાર. ૨

પદ ૪ થુ.

હું તો ઇન મોરનકી બલિહારી,
જીનકી સુભગ ચંદ્રિકા માથે, ધરે શ્રી ગોવર્ધનધારી. ૧
બલિહારી ય. ગુંજમાલકી મહા ભાગ્યકી સારી,
સદા રહત મોહન કે ઉર પર, ટરત ન કબહુ ટારી, ૨

બલિહારી યા બંસ કુલ સજની, બંસીસી સકુમારી;
રહતહી લાગ સદા મુખગિરિધર, નિમિષ ન હોતજુ ન્યારી. ૩
બલિહારી વ્રજભુમી મનોહર, કુંજનકી ઉજીયારી;
સુરદાસ પ્રભુ નાગે પાયન, અનુદિત ગૈયા ચારી. ૪

પદ ૫ મુ.

કદબતર ઠાડે શ્રીમદન ગોપાલ
શીશ ટિપારો કટિ લાલ કાછની, ઓર વૈજતી માલ. ૧
રાગ મલ્હાર અલાપત સોંતસુર, ગાવત ગાન રસાલ;
સુરદાસ પ્રભુકી છબિ નિરખત, મોહિ રહી વ્રજબાલ. ૨

પદ ૬ ઠું.

દેખો માઇ સુદરતાકો બાગ.
હરી વ્રજભૂમિ હરી દ્રુમ વેલી, હરી ગિરિધર શિર પાગ. ૧
હરે હરે મોર હરી શુક મેના, ભીજ રહે અનુરાગ;
રાજત હરી મન હરણ રાધિકા, નિરખદાસ બડભાગ ૨

પદ ૭ મુ. (રાજભોગ સમયે બોલવાનાં)

આરોગત નાગર નદ કિશોર.
ઉમડ ધુમડ ચહુ દિશતે છાયો, સઘન ઘટા ઘન ઘોર. ૧
ન્હેની ન્હેની બુદન બરખન લાગ્યો, પવન ચલત ઝકઝોર;
ચત્રભુજ પ્રભુ પાતલ લે ભાજે, સઘન કુજકી ઓર. ૨

પદ ૮ મું. (રાજભોગમા બોલવાનાં)

ચહુદીશ ટપકન લાગી બુદે,
બહોંછારન બિજન ભીજેગે, દ્વાર પિછોરી મુદે. ૧

ભોજન કરત શીશધર છતના, યાહી સુખહિત ગુદે,
વહે સુચેત નંદદાસ પ્રભુ, કોન કીચ અબ ખુદે. ૨

પદ ૯ મું. (છાકનાં પદ.)

મોહન જેમત છાક ગ્વાલ મંડલી માહ,
ઝુમ ઝુમ રહી દેખી રાધા સખ, કદબકી છાહ. ૧
બ્યંજન દેત નિહારે કર કર, કોઉલેત કોઉ કરત જુ નાહ;
નંદદાસ આસ જૂઠનકી, ફુલ અંગ ન સમાહ. ૨

પદ ૧૦ મું. (રાજભોગ સરવાના)

ભોજન ભયો લાલ નીકી વિધસો સદન કુંજકી માહ,
ગરજ ગરજ ધન બરસ્યો પ્રબલ અતિ, કછુ હમ જાન્યો નાહ ૧
કર અચવન અબ દેખો વ્રજ શોભા, કદંબ ખંડવન માહ,
નંદદાસ પ્રભુ તુમ ચિરજીયો, હમ નિત્ય જૂઠન ખાંહ. ૨

પદ ૧૧ મું. (બીરીઆરોગવાનાં)

લટકી લાલ રહે શ્રી રાધાકે વર.
સુંદર બિરી સંવાર સુંદરી હસિ હસિ જાત દેત મોહન કર. ૧
સખી વૃંદ સનમુખ ભઇ ઠાડી, તિનસો કેલિ કરત સુંદર વર;
જયોં ચકોર ચંદાતન ચિતવત, ત્યા આલિ નિરખત ગિરિવર ધર. ૨
કુંજ કુટિર ઓર વૃંદાવન, બોલત મોર કોકિલા તરૂપર,
પરમાનંદ સ્વામિ મન મોહન, બલિહારી યા લીલા છબિપર ૩

પદ ૧૨ મું.

હમારે માઈ સ્યામાજુકો રાજ,
જાકે આધીન સદાહી સાંવરો, યા વ્રજકો સિરતાજ. ૧
યહ જોરી અવિચલ શ્રી વૃંદાવન, નહી ઓરનસો કાજ;
વિઠ્ઠલ વિપિન વિહારનકે સંગ, જયોં જલ ધર સંગ ગાજ. ૨

પદ ૧૩ મું

દેખો માઈ એ બડ ભાગી મોર,
જીનકી પંખકો મુકુટ બનત હે, સિર ધરે નંદ કિશોર. ૧
યે બડભાગી નંદ યશોદા, પુન્ય કીયે ભરિ ઝોર,
વૃંદાવન હમ કયો ન ભઈ હે, લાગત પગકી ઓર ૨
બ્રહ્માદિક સનકાદિક નારદ ઠાડે હે કર જોર.
સુરદાસ મતનકો સર્વસ્વ, દેખિયત માખન ચોર. ૩

પદ ૧૪ મું.

વૃંદાવન કયો ન ભયે હમ મોર
કરત નિવાસ ગોવર્ધન ઉપર, નિરખત નંદ કિશોર. ૧
કયો ન ભયે બસીકુલ સજની, અધર પીવત ધન ઘોર,
કયોં ન ભયે ગુંજ વનવેલી, રહત સ્યામકી ઓર. ૨
કયા ન ભયે મકરાકૃત કુંડલ, સ્યામ શ્રવન ઝક ઝોર,
પરમાનંદ દાસકો ઠાકુર, ગોપિનકે ચિત્ત ચોર. ૪

પદ. ૧૫ મું.

ગાય સબ ગોવરધન તેં આઇ.
વછરા ચરાવત શ્રીનંદનંદન, બેનુ બજાઇ બોલાઈ ૧
ઘેરિન ઘેરિ ગોપ ગ્વાલનપેં, અતિ આતુર વ્હે ધાઇ;
બાઢી પ્રીત મદન મોહનસોં, દૂધકી નદી બહાઇ. ૨
દેખી સ્વરૂપ વ્રજરાજ કુંવરકો, નેન નીમેષ ન લાઈ;
કુંભનદાસ પ્રભુ કે ચહુંદીશ તેં ઠાડી, માનોં ચિત્ર લખાઇ. ૩

પદ ૧૬ મું.

દૂધ પીવત ભર કનક કટોરન, હરિહલધર બીચ હોડ પરી
અરસ પરસ દોઉ પીવત પિવાવત, ગોપીજન મન મોદ ભરી. ૧
ન્હેની ન્હેની બુંદન બરખન લાગ્યો. દામિની ચમકત હોત ખરી;
એમે સુખ દેખત પરમાનંદ, જ્યોં જ્યો ભાવત સુફલ કરી. ૨

પદ ૧૭ મુ.

અધર રંગ રાખ્યો અરૂન અતિ, પ્રેમ પ્રીતકે પાન હરત મન બીરા.
યહ સુખરાસ વ્રજવાસ નંદલાલ સંગ, હિત ગોગારન હિત વન ક્રીડા ૧
યહ બરખારિતુ હરિત ભૂમિ જીત તિન, વૃંદાવન જમુનાકે તીરા,
ગોપીજન વ્રજવાસિનકે હિત, નંદદાસ પ્રભુ ઝુક ઝુક દીયો બલવીરા ૨

પદ ૧૮ મું.

દોઉમિલ પોઢે ઉંચી અટાહો
સ્યામ ઘન દામીની માનો, ઉનયી ઘટાહો ૧
અંગસો અંગમીલે તનસો તન ઓઢે પીત પટાહો,
દેખન બને કહત નહિ આવે, સૂરસ્યામ છટાહો. ૨

પદ ૧૯ મુ.

દેખ શ્રી વલ્લભ રૂપ છટા
પ્રેમકથા રસ બરખત ચહુદીશ, ઉનયે નવલ ઘટા. ૧
ચાપત ચરન દમલા નિજકર, પોઢે ઉંચી અટા;
રસિક પ્રીતમ શ્રીવલ્લભજુ કે ચરનન મન લપટા ૧

હિંડોરાનાં પદ રાગ ધનાશ્રી પદ ૧ લું.

સાખી—રોપ્યો હિંડોરો નંદ ગૃહ, મહુરત શુભ ધરી દેખ,
વિશ્વકર્મા રચિપચિ ગઢયો, સુહાટક રત્ન વિશેખ

ઢાળ- હિંડોરનાહો રોપ્યોનંદ અવાસ,
હિંડોરાનાહો મણિમય ભૂમિ સુવાસ,
હિંડોરનાહો વિશ્વકર્મા સૂત્રધાર, હિંડોરનાહો કંચનખંભ સુઢાર.

છંદ- કંચન ખંભ સુઢાર ડાંડી સાલ ભમરા ફૂબ રહે,
હિરા પિરોજા કનક મણિમય, જોતિ અતિ જગમગ રહે,
ચિત્ર ફટક પ્રકાશ ચહુંદિશ, કહા કહું નિરમોલના,
કહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિશદિન, નંદ ભવન હિંડોરના. ૧

સાખી-સોલ સહસ્ર વ્રજ સુંદરી, નિરખત શ્યામ સુભાય,
અતિ આનંદે હુલસકે, યુવજન હિલમિલ ગાય,

ઢાળ- હિંડોરનાહો યુવજન હિલમિલ ગાય,
હિંડોરનાહો આનંદ ઉર ન સમાય,
હિંડોરનાહો નિરખત નયન નિહાર,
હિંડોરનાહો સોલસહસ્ર વ્રજનાર.

છંદ- સોલ સહસ્ર સબ જુરકે આઈ, ફિર ન ઉલટિ ભવન ગઈ;
નવ નેહ નયન કુરંગ રાચી, અચ્યુત તન મન મય ભઈ;

પીત લેહેંગા લાલ ચુનરી, શ્યામ કંચુકી બાય,
કહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિશદિન, યુવજન હિલમિલ ગાય. ૨

સાખી–રૂનક ઝુનક નૂપુર બજે, કિંકિણી કુનિત રસાલ.
પરમ ચતુર બનવારીહે. ઝુલવત સુંદર નાર

ઢાળ– હિંડોરનાહો ઝુલવત સુંદર નાર, હિંડોરનાહો પરમ ચતુર બનવાર;
હિંડોરનાહો રમકન ઝમક વિશાલ હિંડોરનાહો કિંકિણી કવણિત રસાલ

છંદ–કવણિત કિંકિણી ઝુનુત નૂપુર, જટિત તરોના સોહહી,
ઉર ઉડત અંચલ મદન વેરખ, દેખ ગિરિધર મોહહી;
ખસિત કુલજો સિથિલ બેની. શુભ પ્રકટ વિહાર,
કહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિશદિન ઝુલવત સુંદર નાર. ૩

સાખી–ગાવન સુઘર રસ ભેદસોં, તાન માન બંધાન;
રીઝ દેત વૃષભાનજા, હરિ ગુણ સકલ નિધાન.

ઢાળ–હિંડોરનાહો હરિ ગુણ સકલ નિધાન, હિંડોરનાહો શ્રીરાધાજી પરમ સુજાન;
હિંડોરનાહો ગાવત સુઘર સમાજ, હિંડોરનાહો મુરલી મધુર ધુનિબાજ.

છંદ–તાલ મુરલી બીન બાજે, લાલ ગિરિધર ગાવહી,
હરખ સુરપતિ કુસુમ બરખે, નભ નિશાન બજાવહી;
હરખકેં કર દેત તારી, અતિ પ્રકાશિત ગાન,
કહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિશદિન, હરિ ગુણ સકલ નિધાન. ૪

સાખી–સહજ ગોપાલ નટ ભેખહી, સબ વ્રજ દેખન આઇ;
જો સુખ ગોકુલમેં લહે, સો સુખ વૈકુંઠ નાહી.

ઢાળ–હિંડોરનાહોયહસુખગોકુલમાંહી,વૈકુંઠનાહી;હિંડોરનાહોયહસુખ
હિંડોરનાહો સહજ ગોપનટભેખ, હિંડોરનાહો સબહી નયનભર દેખ
છંદ–નયન નિરખત બેન મીઠે, મેન કોટિક વારહી,
ભુજભરે સુંદરિ હરે હરિમન, કહત કછુવ ન આવહી;
શ્યામ સુંદર ભક્ત વત્સલ, લાલ ગિરિધર જહાંહે,
કહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિશદિન, યહ સુખ ગોકુલ માંહે. ૫
સાખી–શ્રી યમુનાતટ સંકેતબટ, નિશદિન યહ વિલાસ;
કુંજ સદન ગિરિવરધરન, હૃદય વસો કૃષ્ણદાસ.

રાગ મલ્હાર. પદ ૨ જું

તેસોઇ વૃંદાવન તેસીયે હરિત ભૂમિ,
તેસીયે વીર વધુ ચલત સુહાઇ માઈ
તેસેઈ કોકિલા કુહુ કુહુ કૂજત, તેસેઈ નાચત મોર;
નિરખત નયના સુખદાઈ. ૧
તેસેઇ નવરંગ નવરંગ બની જોરી,
તેસેઇ ગાવત રાગ મલ્હાર તાન મન ભાઈ,
ગોવિંદ પ્રભુ સુરંગ હિંડોરે ઝુલે, ઝુલેં આછે રંગ ભરે;
ચહુંદિશતેં ઘટા જુરિ આઇ. ૨

રાગ સોરઠ પદ ૩ જું.

ઝુક ઝુક ઝુલો મેરી પ્યારી આજ.
બાંધ્યો હિંડોરો કદમકી ડાંડી, ગાવત સુઘર સમાજ. ૧
ઇત ચિતવત ઠાડે મનમોહન, બલભદ્ર હેમ રસાલ;
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબી નિરખત, પુરણ મનોરથ કાજ. ૨

રાગ ઇમન પદ ૪ થું.

સેન કામકી લાયો સો સાવન આયો.
ચલ સખી ઝુલિયે સુરંગ હિંડોરે, કીજે શ્યામ મન ભાયો. ૧
હાવ ભાવકે ખંભ મનોહર કચ ઘન ગગન સુહાયો;
કામ નૃપતિ વૃષભાન નંદિની રસિકરાય વરપાયો. ૨

રાગ માલવ. પદ ૫ મું.

ઝુલતહેં રાધા સુંદરવર. સાવન સરસ હિંડોરેહો.
ચહું ઓર રમકત બાઢયો રસ, વ્રજ જુવતીન તન તોરે હો. ૧
વરન વરન પહરેં તન અંબર, પ્રેમ વિવસ દ્રગજોરેહો;
કીલકી હસત પ્રેમરસ લપટે, કામત્રિયા ચિત ચોરેહો. ૨
તીહીં ઓસર બરસત રસ બુંદન, ચહું દિશતે ઘનઘોરેહો;
કુલ્યાનકે પ્રભુ ગિરિધર રિઝે અતિ, દેત પિત પટ છોરેહો. ૩

પદ ૬ ઠું

ઝુલત લાલ ગોવર્ધનધારી, શોભા બરની ન જાઈ
વામ ભાગ વૃષભાન નંદિની, નવસત અંગ બનાઈ. ૧
અતિ સુકુમાર નારિ ડરપતહેં, મોહન ઉરહી લગાઇ,
નીલપીત પટ ફરહરાતહેં, ધન દામિન દુંજાઈ ૨
માનો તરૂણ તમાલ મલ્લિકા, અંગ અંગ અરૂઝાઇ;
ગૌર શ્યામ છબિ મરકત મણિપર, કનક વેલિ લપટાઇ. ૩
સુરત સુધા વિલસત દોઉજન, સખ સહચરી સુખ પાઈ;
ચતુર્ભુજ પ્રભુ લાલ ગિરિધર યશ, સુરનર મુનિમિલ ગાઇ. ૪

રાગ સામેરી. પદ ૭ મું.

અનીહાંરે શ્રાવણ માસ તૃતિયા ઉજીયારી.
બેઠે હીંડોરે શ્યામસંગ પ્યારી,
હીંડોરો નંદ ભવનમેં સોહે, નિરખત સુરનરકો મન મોહે.
ઢાળ–નિરખ સુર નરકો મન મોહે, ગોપી ગુણ ગાવે ખરી.
વાજીત્ર નાના ભાત વાજે, ઝુલાવત સન્મુખ રહી;
ચગ મૃદંગ ઉપગ તાલજુ, ઝાંઝ રૂન ઝુન બાજહી,
વ્રજ મંડલ રનકાર સોહે, શંખ સુર અતિ રાજહી;
તાન માન બંધાન સુરસોં, મુદિત ગોકુલનાથજુ,
કહત કૃષ્ણદાસ ગિરિધર, ઝુલાવત વ્રજસાથજુ.

રાગ ધનાશ્રી પદ ૮ મું.

શ્રી વૃંદાવિપિન સુહાવનો, રંગ છાયો લાલ;
ઝુલત ગિરિધરલાલ, સુરંગ હિંડોરના રંગ છાયો લાલ.
શ્રી યમુનાપુલિન સુહાવનો, રંગ, પ્રપુલીત શ્યામ તમાલ; સુરંગ. ૧
શ્યામ ઘટા ઘન બરખહી, રંગ; બોલત મધુર મરાલ. સુરંગ. ૨
બાજત બીના કીન્નરી, રંગ, ગાવત મિલિ વ્રજબાલ. સુરંગ. ૩
ઇત રાધે નવ નાગરી, રગ; ઉતહી મદન ગોપાલ. સુરંગ. ૪
કટિ લચકત ઝુકરત બદન, રંગ; પટ ફરકત ઉરમાલ. સુરંગ. ૫
હોડ પરસ્પર ઉમગિભરે, રંગ; ઝોટા દેત રસાલ. સુરંગ. ૬
કૃષ્ણકમલ પરસત ચરન, રંગ; નિરખત હોત નિહાલ. સુરંગ. ૭

રાગ મારૂ. પદ ૯ મું.

ઝુલે નવલ બિહારી પ્યારો, લાલ ઝુલાવન આઇયાં;
સુરંગ હિંડોરો લાલકો તહાં, યુગલ કિશોર સુહાઇયાં. ૧
મણિ કંચનકે ખંભ મનોહર, વિદ્રુમ ડાંડી બનાઇયાં;
પચરંગ ડોરી પાટકી તહા, ચોકી હેમ જરાઇયાં ૨
બરન બરનકે કુંદના તહાં, મોતીન માલ બનાઇયાં,
નિરખત શોભા દંપતિ તહાં, કૃષ્ણદાસ બલ જાઇયાં. ૩

રાગ. કાફી પદ ૧૦ મું.

ઝુલે હિંડોરે સાંવરો, વાકી શોભા બરની ન જાય લલના.
જમુનાતીર સુભગ કુંજનમેં, રચ્યોહે હિંડોરો આય લલના. ૧
કંચનકે દ્વે ખંભ બિરાજત, ડાંડી ચાર સોહાય લલના;
ચોકી ખચિત હે પાંચ પિરોજા, હીરા રત્ન જડાય લલના. ૨
પટુલી હેમ જડાવકી જોરી લાલ બનાય લલના;
દાદુર મોર બપૈયા બોલે, થોરી થોરી બુંદ સોહાય લલના. ૩
ગૃહ ગૃહ તેં સબ સુંદરિ ચલિ દેખન નદલાલ લલના;
નિરખી નિરખી મુખ દેત ઝોટીકા, પુષ્પની વૃષ્ટિ કરાય લલના. ૪
આરતિ કરત યશોદા મૈયા, મોતીન ચોક પુરાય લલના,
ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધરન લાલકો, શ્રી રાધા ઝુલાવન આઈ લલના. ૫

રાગ કાફી. પદ ૧૧ મું

ઝુલત મોહન રંગ ભરે હો, સખીરી નદ નૃપતિ કે દ્વાર.
કંચન ખંભ રચ્યો હે હિંડોરો, વિદ્રુમ ડાંડી ચાર,
તાપર મોર કલાસી શોભિત અતિ, મરૂવનકી બલિહાર. ૧

શીશ ટીપારો બન્યો અતિ અદ્‌ભુત, અરૂ શોભિત હે સિંગાર;
શામલ વરન કમલ દલ લોચન, મોહીત સબ વ્રજબાલ. ૨
વામભાગ સુકુમારિ રાધિકા, શોભા બઢી અપાર;
કૃષ્ણદાસ ગિરિધર છબિ નિરખત, તન મન ડારત વાર. ૩

પદ ૧૨ મું.

શ્રી યમુના પુલિન હિંડોરો, રોપ્યો કન્હાઇ હે;
ઝુલનકો વ્રજબાલ, સબે મિલ આઇ હે. ૧
લલિતા ચંદ્રાવલી ઓર, રાધા જુ ગોરી હે;
સાજે નવ સત અંગ, પ્રેમ રંગ બોરી હે. ૨
મુદિત અપને ચાહ, સબે મિલ ગાવહી;
હસિ હસિ મદન ગોપાલસો, રગ બઢાવહી. ૩
કેસરિ પાગ કસુભી, ઢરક ઇકઢાર સોં;
વ્રજ વનિતા ન રહી, લખિ અગ સંભારસો ૪
કુચ તની ગઇ ટુટી, હિયે હુલસાની હે,
મદન મોહન પિયકે, ઉરસો લપટાની હે. ૫
પ્રકટ કરત રસ રીત, રસીલી બાલસો;
શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધર પિય, નેન વિસાલસોં. ૬

રાગ જેજેવંતિ. પદ ૧૩ મું.

માઇ આજ તો હિંડોરે ઝુલે, છૈયા કદંમકી,
ગોપી સબ ઠાડી માનોં, ચિત્ર હે સદનકી. ૧
પીતાંબર મુકતા માલ, બન્યો હે તિલક ભાલ;
કુંડલ મુકુટ છબી, છુટી અલકનકી. ૨

દેખત રંગીલે નેન, બોલત મધુરે બેન;
મોહેહેં કોટિક મેન, શોભા દેખ વદનકી. ૩
બાજત મુરલી ધુની, મોહે સુર નર મુનિ,
શંકરસે મહા જ્ઞાની; તારી છુટી તનકી. ૪
હરિ જશ જેહી ગાવે, તેહી તેહી સુખ પાવે;
ભઈ હેં મગન શોભા, દેખી શ્યામ ઘનકી. ૫

રાગ રાયસો. પદ ૧૪ મું.

ઝુલત મોહન રંગ ભરે, ગોપ વધુ ચહું ઓર;
શ્રી યમુના પુલિન સુહાવનો, વૃંદાવન શુભ ઠોર. ૧
શ્રી રાધાજુ કરે કિલકારીયાં, જયોં ગરજત ઘનઘોર,
તા પાછેં સબ સખીયન, મિલજુ કરત હે સોર. ૨
તેસેઇ રટત પપૈયા, બોલત દાદુર મોર;
નંદદાસ આનંદભરે, નિરખત યુગલ કિશોર. ૩

પદ ૧૫ મું.

લલિત લાલકો શહેરો, ઝગમગ રહ્યોરી ભાય;
દુલહની પ્યારી રાધિકા, દુલ્હે શ્યામ કન્હાઈ. ૧
કુંજ ભવનમે હિંડોરો, બાંધ્યો હે પરમ સોહાય,
ઝુલવત હેં સબ સહચરી, મિલિ સબ ઝુંડન આય. ૨
બોલત મોર પપૈયા, દાદુર શબ્દ સોહાય;
યહ સુખ શોભા દેખિકે, દાસ રસિક બલિજાય. ૩

પદ ૧૬ મું.

ઝુલત રાધા મોહન, કાલિંદિકે કુલ;
સઘન લતા સુહાવની, ચહું દિશ ફુલે ફુલ. ૧

સખી ઝુરી ચહું દીશતેં, કમલ નયનકી ઓર;
બોલત વચન અમૃત મય, નંદદાસ ચિત્ત ચોર. ૨

પદ ૧૭ મુ.

વૃંદાવન કુંજન મેં, ઝુલત જુગલ કિશોર;
મધુર મધુર ઝૂલવત, પ્રેમ સહિત વ્રજ ખોર. ૧
કુસુમ લતા સોહાવની, શુક પીક બોલત મોર,
ભવર ગુંજાર ઉચ્ચારત, દાદુર કરત હે સોર. ૨
મધુરે જલધર બરખહી, મીલી જુ કરત ઝક ઝોર;
ઝુલાવત આનદ સો, સોહાઈ શોભા જોર ૩
રીઝદેત વૃષભાનની, પ્રિયકે પ્રાણુ અકોર,
શોભા દેખત વારત, ગદાધર ચિત્ત ચોર. ૪

રાગ જેજેવતિ. પદ ૧૮ મું

પુલકો હિંડોરો બન્યો, પુલ રહી જમુના
પુલનકે ખભ દોઉ, પુલનકી ડાડી ચાર;
પુલનકી ચોકી બની હીરા જગમગના. ૧
ચહું દીશ સખી પુલી, પુલ્યો બન સઘના;
નંદદાસ પ્રભુ પુલે, પુલી રહ્યો અંગના. ૨

રાગ રાયસો. પદ ૧૯ મુ.

હીંડોરો પુલન રચ્યો, નંદ મહરજુ કે ધામ;
જુવતિ જુથ મિલિ ગાવહી, ઝુલત નંદકુમાર, ૧
પાવસ રીતુ સુહાવની, આયો સાવન માસ;
દાદુર મોર ચકોરહી, કોકીલ કૂંજત પાસ. ૨

પુલન ખંભ દોઉ બને, પુલન ડાંડી ચાર;
પુલનકો મરૂવા બન્યો, પટુલી પરમ રસાલ. ૩

ઝુલવન આઇ પ્યારી રાધિકા, સખી સબ લીને સંગ;
એસી છબિ તબ આવહી, પુલભઇ સબ અંગ. ૪

અરૂ ઝુલવત લલિતા સખી, આનંદ અંગ અપાર;
ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરનકો, નિરખ જાત બલિહાર. ૫

રાગ મલ્હાર પદ ૨૦ મું.

હિંડોરે માઇ કુસુમન ભાત બનાઇ;
નવલ કિશોર મનોહર મૂરતિ, ઢિગ રાધા સુખદાઇ. ૧

છાય રહે જીત તીતતે બાદર; બિચ દામિની અધિકાઇ,
દાદુર મોર પંપયા બોલે, ન્હેની ન્હેની બુંદ સુહાઇ. ૨

ઝોટા દેત સકલ વ્રજ સુંદરી, ત્રિવિધ પવન સુખદાઇ;
ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધરન લાલકી, યહ છબિ બરની ન જાઇ. ૩

રાગ અડાનો. પદ ૨૧ મુ.

સાવનકી પૂન્યોં મન ભાવન હરિ આયે ઘર,
ઝુલુંગી પચરંગી ડોરી બાંધ હિંડોરે,
પહરોંગી સુરંગ સારી કંચુકી કસ બાંધો કારી,
હીરાકે આભુષણુ સોહે તન ગોરે. ૧

ધરિ હોં ઉર કુસુમહાર નિરખોગી વારંવાર,
નયન નિહાર નંદલાલ કછુક વેષ થોરેં;

રસિક પ્રીતમ સંગ સુખદ પાવસ ઋતુ,
વિલસોંગી ભેટોંગી આનંદભર કંઠ ભુજા જોરે. ૨

રાગ જંગલો પદ ૨૨ મું.

પ્યારે સંગ ઝુલન હામાનુ ચાય. વાકે સગ ઝુલનાવે જરૂર;
ચંદ સરોવર તિર હિંડોરો, રંગ રગીલી ડાર ૧
કહા કરેગી સાસ નનદીયા, યોહી સબનકું લાય,
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત, લાગ લાગ ગરે બાંહ. ૨

પવિત્રાનાં પદ. રાગ સારગ. પદ ૧ લું.

શ્રાવન માસ શુકલ એકાદશી જસોમતી કરત વધાઇ,
અતિ સુગંધ ઉવટનો ઉવટીકેં, સુદર શ્યામ ન્હવાઇ. ૧
કરી સીંગાર બોહોભાંત પરમ રૂચી, મૃગમદ તિલક બનાઈ;
મોર ચાદ્રકા શીશ બિરાજત, દિશ દાહિની ઢરકાઈ. ૨
પચરંગ પાટ બનાય પવિત્રા, કંચન તાર ગુંથાઈ,
કુમકુમ તિલક દીયો અક્ષત ધરી, નદલાલ પહરાઈ. ૩
વિવિધ ભોગ લે આગે રાખત, તનકજુ લીયો કન્હાઇ;
આરતિ વારત અતિ પ્રફુલ્લિત મન, શોભા બરની ન જાઈ. ૪
દેત અશીશ સકલ વ્રજ વનિતા, ચિરજીયો તુમ બલ દોઉ ભાઈ;
શ્રી વિઠ્ઠલ પદરજ પ્રતાપતે, હરજીવન સુખદાઇ ૫

પદ ૨ જું.

પવિત્રા પહરત ગિરિધરલાલ.
સુંદર શ્યામ છબીલો ઢોટા, સકલ ઘોષ પ્રતિપાલ. ૧

હઠ મન હરત હમારો મોહન, સંગ નાગરિ બાલ;
ફુલી ફીરત મત્ત કરિણિ વત, અતિ આનંદ નંદલાલ. ૨
દેખ સ્વરૂપ ઠગીસી ઠાડી, હરખત મગલ ગાવે;
ગોવિંદ પ્રભુ પર સકલ દેવતા, કુસુમાંજલિ બરખાવે. ૩

પદ ૩ જુ

પવિત્રા પહરત વિઠ્ઠલનાથ,
શ્રી ગિરિધર આદિ બાલક સંગ, બેઠે શોભીતહે સબ સાથ. ૧
અપને જન પવિત્ર કીયે હેં, પવિત્રા દીયે હાથ,
ગોવિંદ પ્રભુ કરૂણામૃત વરખત, ધરત લાલ કર માથ. ૨

રક્ષા બંધનનાં પદ રાગ સારંગ. પદ ૧ લું

રાખી બાંધત હે નંદરાની.
રતન જટિતકી સુભગ બની અતી, મોહનકે મન માની ૧
વિપ્ર બુલાય દેઈ બહુ દક્ષિના, જસોદા મન હરખાની;
કુંભનદાસ ગિરિધર કે ઉપર, સર્વસ વારતિ આની. ૨

પદ ૨ જું.

માત જસોદા રાખી બાંધત, બલિ ઓર શ્રીગોપાલકે.
કંચન થાર મેં અક્ષત કુમકુમ, તિલક કીયો નદલાલકેં. ૧
આરતિ કરત દેત ન્યોછાવર, વારત મુક્તા માલકે;
છીત સ્વામિ ગિરિધર સુખ નિરખત, બલિ બલિ નેન વિશાલકે. ૨

પ્રકરણ ૩ જું.

પરમભક્ત ગોપાલદાસજી કૃત નવાખ્યાન.

આખ્યાન ૧ લુ —રાગ કેદારો.

હુ શ્રીવિઠ્ઠલવર સુદર, નવઘનશ્યામ તમાલ,
ગતિતલ ઉદ્ધાર કરેવા, પ્રગટયા પરમ દયાલ ૧
ીપુરુષોત્તમ સ્વતંત્ર ક્રીડા, લીલા દ્વિજ તનુધારી,
ાત દિવસ ગિરિવર કર ધાર્યો, વાસવ વૃષ્ટિ નિવારી. ૨
પ્રગટયાનું કારણ કહીયે, જો સુરતા મન આણો;
રો કૃપા હું કરૂ વિનતિ, પોતાના કરી જાણો. ૩
ાપક રૂપ અદ્વૈતબ્રહ્મ જે, તેજોમય કહેવાય;
ાર્ય પંથ અધિકારી મુનીજન, તે માહે લય થાય ૪
ાક્ષર આદ્ય અખંડ અનુપમ, ઊપમા કહી ન જાય,
.સ્તિ વસ્તુ સઉકો મળી બોલે, નિગમ નેતિ નેતિ ગાય. ૫

નિર્ગુણનો નિર્દોશ અટપટો, રસના શી પેરે કહીયે;
રૂપ વર્ણ વપુ દ્રષ્ટ પદારથ, ત્યાં એકો નવ લહીયે. ૬
તેહ થકી પુરુષોત્તમ અળગા, લીલા અચળ વિહાર;
બ્રહ્મજ્ઞાનીને મુક્તિ મારગી, સ્વપ્ને નહિં વ્યવહાર. ૭
જ્યા શ્રીવૃંદાવન આદ્ય અચળ શશિ, શરદ રેન બહુ વેશ;
વનદેવી પદ કુમકુમ મુખ સુખ, પરસે રંગ વિશેષ. ૮
જ્યાં સરિતા ચામીકર મણિ ગણ, ઉભય બદ્ધ સોપાન;
કમલ કુમુદ નાના અલિ સુંદર, મધુર કરે ત્યા ગાન. ૯
કનકલતા માલતી મલ્લિકા, વિવિધ કુસુમ મકરંદ;
શીતલ પવન ઝકોરે લહેરે, પરસે અતિ આનંદ. ૧૦
પદ્મરાગ મરકતમણિ સ્ફટિક, શ્રીગોવર્દ્ધન સોહે;
બ્રહ્મા રૂદ્ર ત્યાં કોણ બાપડા, શ્રીહરીનુ મન મોહે ૧૧
નાના પક્ષીની શબ્દ માધુરી, શોભા તણો નહિં પાર;
વિવિધ પ્રકારે જુજવા કહેતાં, ગ્રંથ થાય વિસ્તાર. ૧૨
શ્યામા શતદલ નયન સુંદરી, યુથ તણો નહિં પાર,
અનેક રાસમંડલ રચના રચિ, ખેલે શ્રી નંદકુમાર ૧૩
એણી પેરે નિત્ય નવલી લીલા, ઘોષ વાદ્યઝંકાર;
અંગ સ્વેદ મકરંદે મોહ્યા, મધુપકરે ગુંજાર. ૧૪
એ પ્રભુને મન ઇચ્છા ઉપની, જશ થાવા વિસ્તાર,
અધિકારી પાખે એ વાણી, નહિં કોને ઉચ્ચાર. ૧૫
ભૃભંગેથી સૃદિ નીપની, અતિ સુંદર બ્રહ્માંડ,
ચૌદલોક નાના વૈચિત્ર્યે, ભૂમંડલ નવખંડ. ૧૬

પરપોતાની વ્યક્તિ કરેવા સૃષ્ટિ તે દ્વિધા પ્રકાર;
દૈવી આસુરી બે ઊપજાવી, પ્રભુ મન કરી વિચાર. ૧૭
ભક્તિ સુંદરીને માયા દાસી, બે મૂરત પ્રકટાવી;
તેમાં પહેલી નખશિખ સુભગા, શ્રીહરિને મનભાવી. ૧૮
કૃપા કટાક્ષે હુવા અક્ષરમા, ઉપન્યા સત્વ અનંત;
ભક્તિ લીન હુવા સૌભાગી, તે વૈષ્ણવ ગુણવંત. ૧૯
બીજી કટાક્ષે જે જન ઉપન્યા, માયામાં થયા લીન,
કર્મજડ આસુર અન્ય ઉપાસક, ભજન ધર્મથી હીન. ૨૦
એણી પ્રકારે સૃષ્ટિ દ્વિધાગુણ, મિશ્રિત ચાલી જાય;
ભક્તિમારગી જીવ સ્વતંતર, કેવળ ભક્ત ન થાય. ૨૧
શ્રી પુરુષોત્તમે વળી વિચાર્યું, હવે પ્રકાર શો કરીયે;
મારી સેવા અને કથારસ, નિરૂપવા તનુ ધરીયે. ૨૨
ભક્ત જીવના ભાગ્ય વિસ્તર્યા, ઇચ્છા કરી હરિ સાર;
તેણે હેતે આપો પેં પ્રગટયા, શ્રી વલ્લભરાજ કુમાર. ૨૩
પૂર્ણ બ્રહ્મ શ્રી લક્ષ્મણ સુત, પુરુષોત્તમ શ્રી વિઠ્ઠલનાથ;
શ્રી ગોકુળમાં પ્રકટ પધાર્યા, સ્વજન કીધા સનાથ. ૨૪

આખ્યાન ૨ જું—રાગ રામકલી.

શ્રી લક્ષ્મણ સુત શ્રી વલ્લભરાયજી;
સ્મરણ કરંતાં દુષ્કૃત જાયજી,
કળિજન તરવા નહિં અવર ઉપાયજી,
યજ્ઞ પુરૂષ હરિના શ્રુતિ ગુણ ગાયજી. ૨

ગાય શ્રુતિ ગુણરૂપ અહર્નિશ ધરી ધ્યાન વિચાર;
આનંદરૂપ અનુપમ સુંદર, પામે નહીં કોઇ પાર. ૧
પ્રાણપતિ પ્રાકટય કારણ, કાંઇક કહું મતિમંદ;
હર સુર વિધાતા નવલહે, સાક્ષાત બ્રહ્માનંદ. ૨
શ્રી વૃંદાવનચંદ મુખરૂચિ, અગ્નિ તે અવતાર;
દ્વિજ તિલક ત્રિભુવન નામ નિરૂપમ, રૂપ અંગીકાર. ૩
દેવલોક દુદુંભી વાગીયાં, આનંદ કરેરે નિઃશંક;
અસુર તિમિર ઉચ્છેદવા, ભૂવિ વલ્લભદેવ મયંક. ૪
પૂરણ પુરૂષ પ્રમાણ પથા, વ્યાખ્યાતા વેદાન્ત,
ગ્રંથ સર્વે રસરૂપ કીધા, પોતાને સિદ્ધાન્ત. ૫
રસિક રસના રસિક વાણી, જાણી નર (સર્વ) નવખંડ;
ઉર્ધ્વ પથે સ્વયશ પ્રસર્યો, વાધીયો બ્રહ્માંડ ૬
એક બ્રહ્માડે જેનો યશ ન માયો, તેના હુવા કોટી અનંત;
તોય ત્યાં થકી વાધીયો, જઇ વશ્યો મુખ ધીમંત. ૭
અતુલ અમલ ઉદ્યોત ઉદયો, ભૂતલ દ્વિજ માર્તંડ,
ભક્તિ મારગ કેસરિ ગજ, માયિક મત શતખંડ ૮
દિગ્વિજય દશ દિશાએ કીધો, પરિક્રમાને વ્યાજ,
તિર્થ સકળ સનાથ કીધા, ચરણ રેણુ સમાજ ૯
પત્રાવલએ પંડિત જીત્યા, માયિક મત માતંગ,
શ્રીકૃષ્ણ પૂરણ બ્રહ્મ સ્થાપ્યા, જેના રૂપ કોટિ અનંગ ૧૦
સ્વમારગ સ્થિર સ્થાપવા, આપવા ભજનાનંદ,
નામ આપ્યાં જીવને, શુભ મિષ્ટ મુખ મકરંદ. ૧૧

અનેક જીવને કૃપા કરવા, દેશાંતર પરવેશ; (પ્રવેશ)
કોમલ પદ જ્યાં કમલ વિલસે, ધન્ય કહું તે દેશ. ૧૨
અંગ બંગ કલિંગ કૈકટ, માગધ મારૂ સૂર સિંધ;
તે તામસનાં અઘ હર્યાં, પ્રતાપ પદરજ ગંધ. ૧૩

કનક સ્નાન શત મણ સૂવર્ણે, કરાવ્યું મહીપાળ;
તે મૂકી વેગે ચાલીયા, રાય દ્રષ્ટિ ન પાછી વાળ. ૧૪
દક્ષિણ પ્રભુજી પાઉધારિયા, પાંડુરંગ શ્રી વિઠ્ઠલનાથ,
નેત્ર મલતાં વાત કીધી, વચન દીધું હાથ. ૧૫
વચન નિશ્ચે શ્રીનાથે માગ્યુ, કીધી શ્રી વલ્લભજીશુ વાત,
અમનેતો ઇચ્છા એહ છે જે, હું નદન તમે તાત. ૧૬
તે પુરુષોત્તમ પ્રકટશે, શ્રીવિઠ્ઠલરૂપ નિધાન,
નેત્ર કમલે નાના ભાવે, દેશે ભક્તને સનમાન ૧૭
ત્યાંથી શ્રી વ્રંદાવન પાઉધારીયા, જ્યા મધુપ કરે ઝંકાર,
કુસુમ દ્રુમ નવ મલ્લિકા, મકરદનો નહિ પાર. ૧૮
તરૂ તમાલ અતિ શોભિતાં, હેમ જુથીકા સઘોડ;
લલના તે સુભગા લટકતા, હીંડે તે મોડા મોડ. ૧૯
તાન ધુનિ મુનિ મયુર રૂપે, સાંભળે ધરી ધ્યાન;
નિત્ય લીલા ગાન શ્રવણે, કરે તે મધુપાન ૨૦
કુંજ સદન સોહામણું, શોભા તણો નહિ પાર;
વિવિધ [1]રાસ લીલા કરે વ્રજમા, ખેલે શ્રીનંદકુમાર. ૨૧

૧ રાસમડળી રચના રચી

રંગે તે રમતા દીઠડા, બલદેવ શ્રીગોવિંદ;
તે પુત્રભાવે પ્રકટશે, મન ઉપન્યો આનંદ. ૨૨
બલદેવ શ્રી ગોપીનાથ કહીએ, શ્રી વિઠ્ઠલ નંદનંદ;
તે વેદ પંથ વિસ્તારશે, જન આપશે આનંદ. ૨૩
ત્યાંથી કેશીઘાટ પાઉધારીયા, કહિ કથાતત્ત્વ સમાધિ;
રસપુંજ પુરુષોત્તમ પ્રમાણ્યા, સરસ્વતિ તજી આધિ, ૨૪
ગિરિરાજને આશ્વાસ દીધો, ધરી કોમલ ચર્ણ;
હરખે તે સામા આવીઆ, શ્રી ગોવર્દ્ધન ઉદ્ધરણ. ૨૫
હળીમળીને ચાલીયા, ચરણાટ જ્યા નિજધામ,
નવરંગ નાગર પ્રકટિયા, મનપુરવા બહુ કામ. ૨૬
તત્ત્વ સંખ્યાયે કહ્યાં, પદ સાર માહે સાર;
હવે કાંઇ એક સ્તુતિ કરૂં શ્રી વલ્લભરાજ કુમાર. ૨૭

આખ્યાન ૩ જું—રાગ ધન્યાશ્રી

આ પોષ મધ્યાન્હે નોમે શ્રી નાથજી, શ્રીઅકકાજી ઉર ઉપન્યો આનંદ.
આ ચંદ શ્રી વ્રન્દાવન તણો પ્રકટીયો એ
આ સૌભાગ્ય સુંદરી મલી ધવલ ગાયે, ગુહાયે રૂડા કંઠના નાદ,
આલ્હાદ ઉપન્યો તે અંગોઅંગ ઘણો એ. ૨
આ સુતિકા સદન સોહામણું, શોભા રૂડી લેહેગ્રે જાય,
આ [1]વાજીંત્ર વાગે તેણે સમેતણા એ. ૩
આ સર્વસ્વ દાન તેણે સમે, કરેરે શ્રી વલ્લભજી ઉદાર;
સકુમારસુત ઉદયો શ્રવણે સુણી એ ૪

---

૧ આ વાય વાદિત્ર તે સમેતણા.

આ પાતાળે શેષ નાગ રીઝીયા, ઉપર ઈંદ્રાદિક દેવ;
તતખેવ સુણી નિશાન વજડાવીયાં એ. ૫
આ બ્રહ્મા મહાદેવ મુનિ હરખીયા, વરખીયા કુસુમ સમૂહ;
આ મોહ ટાળ્યો જગતના જીવનો એ. ૬
આ સિદ્ધ ગાંધર્વ [1]ગુણી અપસરા, ઉલટીયા નૃત્ય ને નાદ;
આલ્હાદ ભર્યા શ્રી વલ્લભજીયે માનીયાં એ. ૭
આ નિગમ સામ સાખા સહસ્રશુ, કરેરે ભલ્લા નિર્ઘોષ;
આ ઘોષપતિ [2]ભગવદી ભેટતા એ. ૮
આ વેદ વિહિત કૃત્ય સર્વે કીધાં, દીધાં બહુ પેરે ગોદાન;
આ માન સું સ્વજન સતોષીયા એ. ૯
આ કનક કચોળા કુમકુમ ભર્યા, અક્ષત દૂર્વા ભર્યારે સુથાળ;
આ માળ પારિજાતની મહમહે એ ૧૦
આ તોરણ પર્ણ સહકારના, ધરણી ચંદન તણાં નીર;
આ વીર શ્રી ગોપીનાથ શ્રી વિઠ્ઠલ પ્રગટીયા એ. ૧૧
આ દધિ દુધ ઘૃત મધુ માંડવે, શેરડીયે વહેરે સુગંધ;
આ સુગંધે મોહ્યા અલિકુલ આવીયા. ૧૨
આ સુત માગધ સાધુ સર્વે મળ્યા, મળીઆ તે માંહોમાંહ;
ઉત્સાહ ભર્યા કો કોને જાણે નહિ એ. ૧૩
આ શુકદેવ સબળ આનંદિયા, વાંદયા શ્રીવલ્લભજીના ચરણ;
ગિરિધરણ શ્રી ભાગવત મારૂં નીરખશે એ. ૧૪

---

૧ ગણ. ૨ ભગવત.

આ સકલ કલા કલીકાળમાં, કલ્પદ્રુમ પ્રકટિયો આજ;
આ કાજ મન વાંછિત પુરવા એ. ૧૫
આ તૈલંગ તિલક ત્રિભુવન ધણી, મણી મરકત ઘનવાન;
સમાન રૂપ નિરખતાં કો નહિ એ. ૧૬
આ ગણુક ગર્ગાદિક આવિયા, ભાવિયા દીયેરે આશિષ;
આ જગદીશ શ્રીવલ્લભ ઘેર પ્રકટિયા એ. ૧૭
આ ધવલ ધન્યાશ્રી ગાન જે કરે, ઉચ્ચરે શ્રી વિઠ્ઠલજી અવતાર,
સારસ્વત લીલા તે જન લહે એ. ૧૮
આ દાસનો દાસ જાય વારણે, બારણે રહયો રે ઉત્સવ જુએ;
કો એક [1]ભગવદી તે સમે એ. ૧૯

આખ્યાન ૪ થું-રાગ ભુપકલ્યાણ.

તે પદ વદુ શ્રી વલ્લભનંદજી, ત્રિભુવન મંગલ પરમાનંદજી,
સકળ જીવનો ટાળ્યો દ્વંદજી, જગમાં વ્યાપ્યો સુખ મકરંદજી.

ઢાળ—સુખદ વંદુ શ્રીવલ્લભસુતના, પદાંબુજ સુકુમાર;
નિગમ રહસ્ય વિચાર કીધો, સકળ જન નિસ્તાર-તે પદ. ૧
બ્રહ્મકુલ હરિ અવતર્યા તે, ટાળવા ભૂમિ ભાર,
શ્રીનાથ શ્રી વિઠ્ઠલ નામ નિરૂપમ, વ્રંદાવન શ્રૃંગાર-તેપદ. ૨
એક રસના કેમ કહું ગુણ, પ્રકટ વિવિધ વિહાર;
નિત્ય લીલા નિત્ય નૌતન, શ્રુતિ ન પામે પાર- તેપદ ૩
સકલ શાસ્ત્ર પ્રમાણ બોલે, સાર માંહે સાર,
તત્ત્વ માંહે તત્ત્વ ત્રિભુવન, ભક્તનો આધાર— તેપદ. ૪

૧ કો એક ભાગ્યવાન તે સમે અથવા કો નહિ ભાગ્યવાન તે સમે.

સર્વ અંગોઅંગ રસ ભર્યા, રસ ભર્યાં લોચન ચાર;
ચલણુ વલણે બાંધ્યા, હૃદે ભાવ અનેક પ્રકાર- તેપદ. ૫
મુખ સુગંધે મોહ્યા અલિ સકળ તે, આવી કરે ઝંકાર;
સરસ વચન ઉચ્ચાર માત્રે, સંશયનો પરિહાર— તેપદ. ૬
નામ વ્યાજે પ્રગટ કીધો, મુક્તિ શત્રુકાર;
ભુજદંડ પરસે ભય હર્યાં, એવા નાથ અમિત ઉદાર-તેપદ. ૭
સ્વ સ્વરૂપ અર્થે પ્રોજીઆ, કૃત હુતા જે સંસાર,
રાજ કાજે જોડીયા જન, ઉચ્ચાવચ નર નાર— તેપદ. ૮
આગળ અંશે પ્રકટિયા જે, ગ્રંથે કહ્યા બહુવાર;
શ્રી યશોદા ઉત્સંગ લાલિત, પુરણુ અતિ સુકુમાર— તેપદ. ૯
અનેક ધર્મ કહ્યા પ્રભુજીએ, નિગમને અનુસાર;
ગિરિરાજધરનો તાપ ટાળ્યો, શ્રીલક્ષ્મણ સુત નિરધાર—તેપદ
પોતે તે પ્રાગટ્ય પોતાતણો, યશ તણો કર્યોરે ઉચ્ચાર,
પોતે અંગોઅંગ સુખદ શોભા, સદન અંગીકાર— તેપદ. ૧૧
સ્કંધ સંખ્યાએ કહ્યા પદ, શ્રી ભાગવત રસરાજ;
ભક્તજન પદરજ પ્રતાપે, સકલ સરીયા કાજ— તેપદ. ૧૨

આખ્યાન ૫ મું-રાગ સામેરી.

(અનીહાંરે) શ્રી વિઠ્ઠલ સુખકારી, નામે નિષ્પાપ થાય નરનારી,
દુર્ગતિ સકલ નિવારી, પ્રગટ્યા શ્રી વ્રજપતિ રાસ વિહારી ૧
માયિક મત જેણે ખંડયો, ભક્તિ મારગ જેણે બહુ પેર મંડયો.
ઉત્પથ જન સર્વે દંડયો, મુરખ હેતુ કુશબ્દ વિતંડયો. ૨

વદન સુધાકર જોતે, વચન રસિક રસ રાસ ઉદ્યોતે.
નવ જળ ધનવપુ પોતે, સરસ સુધારસ કીધા પ્રભુ હોતે. ૩
ભક્તિપક્ષ દ્દઢ કીધો, વચન સુધારસ જન શ્રતિ પીધો;
અર્થ સકળ તેને સીધો, તે લીલા માહે તાણીને લીધો ૪
ઢાળ–જે લીલામાં અંગીકાર કરીયોરે, તેનો સકલ તાપ નિસ્તરીયોરે;
જેને વિઠ્ઠલનાથ વિચારેરે, તેને પ્રગટ પદારથ ચારે. ૫
ઉપરાંત ભજનફળ આપેરે વ્રજમંડળ સ્થિર કરી સ્થાપેરે;
તેને દેવમુનિ સર્વે ગાયેરે, તેતો સર્વ ઉપરાંત સુહાયેરે ૬
તેને કાળ કર્મ નવ બાધેરે, યમ તે શિર ધનુષ્ય ન સાધેરે;
એવો માર્ગ શ્રીવલ્લભ વરનોરે, જ્યા નહિ પ્રવેશ વિધિ હરનો રે ૭
જયાંહા નિત્ય રાસ બહુ પેરેરે, મધ્ય નાયક નિરતન ઘેરેરે;
જયાહા રત્ન જટિત તટ સરિતારે,ત્યા નવપલ્લવ ભુમિ હરિતારે૮
જયાંહાં રત્ન ધાતુ ગિરિરાજેરે, વાજીંત્ર વિવિધ પેરે વાજેરે;
જયાહા યુવતિ યુથ બહુ માયેરે,શ્રીજી સ્યામલ વર્ણ સુહાયેરે ૯
એણીપેરે શ્રીગુસાઇજીને જાણેરે, જાણી અહર્નિશ ગાય વખાણેરે,
જે જીવ જાતિ હોય કોયરે, તેને તત્ક્ષણ સર્વ સુખ હોયરે ૧૦
સેવકજન દાસ તમારોરે, તેનો રૂપ વિયોગ નિવારોરે ૧૧

આખ્યાન ૬ ઠું રાગ પરજ.

સગુણ સનેહી શામળા વ્હાલા, અહનિંશ દર્શન આપોજી;
પરમ સુખ દેવાને કાજે, વ્રજમંડલ સ્થિર કરી સ્થાપોજી ૧
શ્રીવલ્લભ કુંવર કોડામણા, તમારૂ નામ નિરંતર લીજેજી;
રૂપ સુધારસ માધુરી તે, લોચન ભરી ભરી પીજેજી. ૨

તે પદ ક્યારે દેખીશુ, જે ગોધન પૂઠે ધાયજી,
વ્રજસુંદરી મુખ પામીને તે, વારંવાર અઘાયજી. ૩
દીવસે સર્વ શ્યામા મળી, રસરૂપ તવ જશ ગાયેજી,
ગોપ મંડળી મધ્ય દેખીને, વારવાર સુખ થાયજી. ૪
વાસર નિર્વાહ એમ કરે, સખી સાયકાળે પેખેજી,
અલકમુખ ખુરરજ લાગી તે, કમલ ભ્રમર વિશેખેજી ૫
ગોપબાલક મંડલી મધ્ય, રંગ અનેક ઉપજાવેજી,
મત્ત ગજગતિ મલપતા તે, શ્રીગોકુળમા આવેજી. ૬
લોચન ભૃંગ પીયે ઘણુ તે, પ્રગટ મુખ મકરંદ જી,
કમળપત્ર શી આંખડીતે, જોઈ જોઈ ટાળ્યો દ્વંદજી ૭
જોતા તૃપ્તિ ન ઉપજે પ્રભુ અધર સુધારસ પાયેજી;
ભુજલતા ભીડી ભામિનીના, દિવસ તાપ બુઝાયેજી. ૮
પૂરણ સુખ દઈ ગોષ્ટમા પ્રભુ, આઘેરા પાઉધારેજી,
યશોમતી લે ભામણા સુતને, નીરાજન ઉતારેજી. ૯
વસ્ત્રાંચલ મુખ રજ પોછીને, સકલ રૂપ નિહાળેજી;
ઉભી થાય રોમાવલી કર, કામળ અંગ સંભાળેજી. ૧૦
કરી પેરે પેરે વારણા સુતને, સદન માહે પધરાવેજી,
સુંદરી ગૃહ કારજ મિષેવલી, નિરખવાને આવેજી. ૧૧
ઉષ્ણોદક સોધો ભેળીને, અંગ અંઘોળ કરાવેજી,
અંગવસ્ત્ર કરી સ્વચ્છ વપુને, પછે તેલ લગાવેજી. ૧૨
વિવિધ વસન સુગંધને ભૂષણ, ફુલ અંબોડે ફાવેજી,
ઠણઠણતો જ્હાંઝા લાડકડો તે, ભોજન શાળાએ આવેજી. ૧૩

શ્રીરાધા અધર સુધા વિના પિયુને,બીજું તે કાંઈ નવ ભાવેજી;
પ્રાત પધારે ને નિશાયે આવે, પ્રીત નવી ઉપજાવેજી. ૧૪
માતાનું મન રંજવા પ્રભુ, આરોગ્યા બહુ સ્વાદેજી,
સુગંધ બીડી કર ધરીને, ઉઠયા નૂપુરને નાદેજી ૧૫
સકળ વ્રજમાં પોઢીયા કરે, વિવિધ રસ સુખ દાનજી,
એ લીલા મ્હારે મન વસો જે, ભકત માગે માનજી. ૧૬
શ્રી વિઠ્ઠલ દ્વિજરૂપ તમારી, લીલા એણીપેરે ઝાઝીજી,
ઓળખ્યે કેમ ચાલશે જે, પ્રીત અમશુ બાઝીજી. ૧૭

આખ્યાન ૭ મું–રાગ સામેરી.

આપસેવા કરો શીખવે શ્રીહરિ, ભકિત પક્ષ વૈભવ સુદૃઢ કીધો,
આપની લીલા તે વદન પોતે કહી, ઉચ્ચાર આનંદ અધિક દીધો.૧
વેદદધિ મધ્ય નવનીત જે ભજન રસ,મથિત માધુરી જીવે શ્રવણે પીધો,
તક્રસમ કર્મપથ સ્નેહ રસહીન જે, શ્વેત જાણી વિમુખ તાણી લીધો.
એ ચરણ શરણ વિના લોક દશચારમાં, કહોને કેનો કાંઇ અર્થ સીધો
શુ કહુ ચતુર થઈ થઈ અને વિસ્તરે,ભજે નહિ પશુ જેમ વિષય કીધો ૩
બોલ વલ્લભ સુવન વિમલ વાણી જેની, ગતિ બ્રહ્માદિ દેવે ન જાણી
નંદનંદન રૂપે રાસલીલા કરી, પોતે ન ઉચ્ચરી છાની રાખી,
દિવસ એકાદની ઉત્તરાકુંવરપ્રતિ; વ્યાસનંદન વિમલ વદન ભાખી.
બ્રહ્માદિ મહામુનિ અતિ જ્ઞાનપારંગત, તે મધુસિંધુની કહીયે માખી
ન કોય હુવો ન હોય એ રૂપ સમ, તેના સકળ નિજ નિગમ સાખી.
એ પ્રભુ રસ પુંજ ભૂમિ પગ રૂચિ કરી, ભાગ્યહીન જીવ જેણે
કણિકા ન ચાખી;

તેને દેવ ઉપર રહ્યા ધિક્કાર બોલે, મ દમતિ કહી અને નિ દા દાખી.
વિબુધ વાંછે વાસ વસુમતિ ઉપરે, શ્રીવલ્લભ કુ વરની ટેહેલ કરવા,
ઘોષથી વેગે પાઉં ધારિયા ગિરિભણી, શ્રી ગિરિરાજધરણુનો
તાપ હરવા. ૮
પુલકે ટે ભર્યા વસન વાઘા તણાં, વિવિધ ભૂષણ તે અ ગ ધરવા;
તુરંગ ચાલે વાયુ વેગે ઉતાવળો, જાણે નૌકા ચાલી સિ ધુ તરવા. ૯
દીવસ એકાર્ધનો વિરહતે યુગ સમો, નિરાજન મિષે રૂપ હૃદય ધરવા;
જીવને એ કૃત્ય નિત્ય પ્રતિ ક્ષણ ક્ષણ શ્રી વિઠ્ઠલનાથ એવા ઉચરવા.૧૦
રૂપ બેઉ એક તે ભિન્ન થઇ વિસ્તરે, વિવિધ લીલા કરે ભજન સાર,
વિવિધ વચનાવલી નયન સેને મીલી, સ જ્ઞા સૂચવે નિશિ વિહાર,
વિવિધ મુક્તાવલી પાટ સુત્રે કરી, ગલસરી શોભિતા કરે શૃ ગાર;
વિવિધ કુસમાવલી ગ્રથિત હાથેકરી, એક એકને ક ઠે આરોપે હાર
વિવિધ મેવા ભોગ મધુર મિષ્ટાન્ન રસ,રસમસ્યા અર્પે તે બહુ પ્રકાર,
વિવિધ બીડાં સુગ ધી કર્પુર એલચી લવિ ગ પુંગી અને ખેર સાર.
વ્યંજન શિતલ વાયુ મુકર કરકમલ ધરી,દેખાડતા મોહે સકલ સંસાર,
અહર્નિશ ધ્યાન શ્રી વિઠ્ઠલાધીશનુ, સકલ કલિમલ દુરિત કોટીક્ષાર.
એ પ્રભુ ભુવિ પ્રકટ વિપ્રવર તનુધરી,દીઠડે ત્રિભુવન તણા ચિત્ત ચાલે,
હાવભાવાદિક કોટી કોટી કરે, મદન જ્વર વ્યથાતે વેગે ટાળે ૧૫
જાળરન્ધ્રે સખી જાણે ચિત્રે લખી, વાછિતા નાથની છબી નિહાળે;
કમલ ખંજન મીન મધુપ જ્યા ત્યાં થકાં,વકલોચન પ્રાત પાછાં વાળે ૧૬
દાસનો દાસ ભણે સકળ સજ્જન સુણે,શ્રી વિઠ્ઠલ આપનું બિરદ પાળે ૧૭

આખ્યાન ૮ મુ–રાગ. ધન્યાશ્રી.

લલિત મનોહર, શ્રી વલ્લભ સુવન સુજાણ,
નશશિખ સુંદર, વ્રજ જન જીવન પ્રાણ ૧
વદન કાંતિ, જાણે ઉદયા કોટિક ભાણ,
દ્વિજકુલ મંડન, પ્રગટયા પુરૂષ પ્રમાણ ૨
નામ નિરુપમ, ઉચરે સકળ કલ્યાણ,
તેના સાખી, ચારે વેદ પુરાણ ૩
અસુરહણેવા, બ્રહ્મવાદ [1]કરપાણ,
ભકિત કરે સહુ, વાજતેરે નિશાણ. ૪
વૈષ્ણવ જનને, આપે પદ નિરવાણ;
મારગ મુકતો, કોઈ ન માગે દાણ ૫
ચરણ ચાખડી, વંદે રાણોરાણ;
સરસ કીધા, જે હુતા પ્રેત પાષાણ. ૬
હતિત પતિતનુ, જુઓ તમે પ્રકટ એંધાણ;
શેષ સહસ્ર મુખ, ઉચરે જેનાં વખાણ. ૭
ચાદ લોકમા, વરતે જેની આણ,
ત્રાસ તિમિરનુ, જાણે સકલ વિહાણ, ૮
અધર્મ સકલનુ, પેરે પેરે કીધુ વિત્રાણ;
ધર્મ સકલનુ, પ્રભુજીએ કીધુ ત્રાણ ૯
સન્મુખ કીધા, જે હુતા ભ્રષ્ટ અજાણ;
નિર્ભય કીધા, શિરપર ધરી નિજપાણ. ૧૦

---

૧ તલવાર અથવા "કરીવખાણ" એવો પણ પાઠ છે.

નિગમ તત્વરસ યશ ભર્યા, અમૃત સંધાન,
રૂપ સુંદરતા શુ કહું નહિં કો એ સમાન. ૧૧
પા કરી હરિ, રાખી બહુ વિધિ કાન;
સેવક જનને, રાખી લ્યો એહલાણ. ૧૨
ઢાળ–એવા તે ગુણ નિધી નાથ ગાતાં, બ્રહ્મહત્યાદિક અઘ ટળે;
લીલાતે લહરી સિંધુ ઝીલે, રાસ રસિકને જઇ મળે ૧૩
નિ:સાધન જન હિત કરેવા, શ્રીનાથ વિઠ્ઠલ આવિયા,
વ્રજમાં તે હીંડે મલપતા તે, વ્રજ સખીં મન ભાવીયા ૧૪
કમળ નેણે અમૃત વેણે, વાકય માધુરી રેડતા,
[1]વેદાધ્યયન મિષે ભુજ ચલણે કરી, શોભે સૌને તેડતા. ૧૫
રંગેતે રમતા રસભર્યા, પ્રભુ ઘોષમા લીલા કરે,
અધિક અધિક પ્રતાપ પૂરણ, યશ દશોદિશ વિસ્તરે ૧૬
ભાંતિ ભાંતિ લીલા કરે પ્રભુ, સાત સ્વરૂપ સોહામણા.
એક એકથી અધિક શોભા વ્રજ સખી લે ભામણા ૧૭
પેરે પેરે પરિવાર સોહે, દેવ મોહે નિરખતા
[2]ઉત્સાહ આનંદ ઉલટીયો તે, કુસુમ વરખે હરખતાં ૧૮
પ્રતિ સદન શોભા અતિ ઘણી, ભણી વેદ વર્ને ન જાય,
મકરંદ માતા ભ્રમરગુંજે, પક્ષી નાદ સોહાય ૧૯
અંતઃપુર લીલાકરે સખી, સકલ જન સંતોષતા,
જાણે મત્ત માતંગ છુટયો, નૂપુરને નિરઘોષતાં ૨૦

૧ વેદધ્વનિ મિષે હસ્તચલણે ૨ ઉચ્છાહ આનંદ અધિક વાધ્યો.

ડારકંકણુ કર્ણ ભુષણુ, નાદ નાના હિંડતાં.
ગાન ગાયે સ્વર સુહાએ, શ્રીનવનીતપ્રિયાજીને પોઢતાં. ૨૧
સંધ્યા સમે શૃંગાર નૌતન, ફુલ ગુંથે સૌ મલી;
સદન શોભા નિરખતા તે, લક્ષ્મી મન પામ્યાં રળી ૨૨
વાસ વાંછે વ્રજ વસેવા, એણીપેરે સુખ પામવા;
શ્રી પુરુષોત્તમ ઉત્તમ વરને; સમે જોઇ શિર નામવા ૨૩
લીલાને અનુસાર કલરવ, કુજતા દ્વિજ શોભતા,
સ્વ સ્વભાત્ર ત્યાગી ધ્યાન રાગી, કોઇક ભાવે લોભતા ૨૪
સહચરી રત્ન સુકંઠ નાદે, ગાન સુયશ પ્રકાર,
રસિક જન મન સહચરી, મલિ કરેતે ઉચ્ચાર ૨૫
એણીપેરે લીલા કરે,શ્રી વલ્લભરાજ કુમાર;
ભક્તજનના કોડ પૂરો; આપો ચરણુ વિહાર. ૨૬

આખ્યાન ૯ મું-રાગ બિભાસ.

નિત્ય પ્રિત ક્ષણુ ક્ષણુ સમરીયે, શ્રી વલ્લભનો પરિવારરે રસના,
શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રગટિયા, જગત કરેવા ઉદ્ધારરે રસના ૧
કલિમા કારણુ એક એ, બીજુ સર્વે ભૂમિનો ભારરે રસના,
એ વિના બીજુ સરવે બાદલુ, ચૌદલોક શણગારરે રસના ૨
શ્રી ગોપીનાથજી સોહામણા, મણિ મરકત ઘનવાનરે રસના;
સુખદાતા લઘુ ભ્રાતના, પૂરણુ પુરૂષ પ્રમાણુરે રસના. ૩
કમળલોચન કરૂણુ ભર્યા, શ્રી વિઠ્ઠલ સુખ રાસરે રસના,
દીઠડે તાપ ત્રિવિધિ ટળે, સ્મરણુ માત્ર અઘનાશરે રસના. ૪

શ્રીગિરિધર નર ભૂષણુ, ભ્રાત સકળ ધુરિધારરે રસના;
વક્તા વેદ શાસ્ત્રતણા. શ્રીભામિનીજી ભરતારરે રસના. ૫
શ્રીગોવિંદજી આનંદમય, ધર્મ સકલનું ધામરે રસના,
શ્રીરાણીજી રંજન રૂડલા, ભકત સકળ વિશ્રામરે રસના. ૬
શ્રીબાલકૃષ્ણજી બાલુડા, સુંદર ભીનલે વાનરે રસના,
કમળ લોચન કમળાપતી, છબી નહિં કો એહ સમાનરે રસના. ૭
શ્રીગોકુળપતિ અતિ ગુણનિધિ, તાત તણો પ્રતિબિંબરે રસના,
શ્રીપાર્વતીપતી પ્રેમશુ, શોભા સકલ કુટુંબરે રસના, ૮
શ્રીરઘુપતિ અતિ ગજગતી, રતિપતિ કરૂ બલિહારરે રસના,
શ્રીજાનકી જીવન એ સદા, મધ્યમણિરત્નમય હારરે રસના ૯
શ્રીયદુપતી જીવન જગતના, સદા મન પ્રસન્ન ઉલ્લાસરે રસના;
નાહ તે મહારાણીજી તણા, મુખમાધુરી વિલાસરે રસના. ૧૦
શ્રીઘનશ્યામજી સિંચે સુધા, જીવન સકલ બ્રહ્માંડરે રસના,
નાહ તે કૃષ્ણાવતી તણા, લીલા નિત્ય અખંડરે રસના. ૧૧
લક્ષ્મી સત્યભામા બેહુ, અગ્રજની અનુહારરે રસના,
શ્રીનવનીત પ્રિયાજીને રીઝવ્યા, સેવ્યા વિવિધ પ્રકારરે રસના ૧૨
શોભા યમુના કમલા દેવકા, જેને સાત બાંધવ સૌભાગ્યરે રસના,
એમનાચરણ સ્મરણ કરી, શ્રીવિઠ્ઠલ પદ રજરતિ માગ્યરે રસના.
પુત્ર પૌત્રાદિ સુખ શું કહુ જો તું મુખ માંહે એકરે રસના,
શ્રી વિઠ્ઠલ કલ્પ દ્રુમ ફળ્યો, તેની શાખા પ્રસરી અનેકરે રસના. ૧૪

ઇતિ શ્રીવલ્લભાખ્યાન સમાપ્ત.

अथ श्रीमद्गोस्वामी श्री द्वारकेशजी कृत.

मूल पुरुष प्रारंभ.

રાગ બિલાવલ.

મૂળ પુરૂષ નારાયણ યજ્ઞ, શ્રુતિ અવતાર ભયે સરવજ્ઞ;
શાખા તૈત્તરીય ગોત્ર ભારદ્વાજ, તૈલંગકુલ ઉદિત દ્વિજરાજ.
(છંદ) દ્વિજરાજ તેં હરિ આય પ્રકટે, સોમયજ્ઞ કીયો જબેં,
કુંડતે હરિ કહી બાની, જન્મકુલ તુહ્માારે અબેં
ચકિત તતક્ષણ ભયે સબજન, એસી અબલોં ભઇ કબે,
સુનતહી મન હરખ કીનો, ધન્ય ધન્ય કહયો સબે. ૧
તિનકે પુત્ર ભયે ગંગાધર, તિનકે ગણપતિ સુત વલ્લભવર,
શ્રીલક્ષ્મણ ભટ્ટ અનુભવદેવ, શુદ્ધ સત્વ જયો શ્રી વસુદેવ.
(છંદ) સત્વગુણ વિદ્યા પયોનિધિ, વિશદ કીર્તિ પ્રકટઇ;
ગામ કાકરવારમે રહી, જાતિ સબ હરખિત ભઇ.
પર્વ પર સકુટુંબ લેકે, ચલે પ્રાગકુ સાથ લે,
સ્નાન દાન દીવાય દ્વિજકુ, ચલી કાશી પાતલે. ૨
કછુક દીન રહીકે ચલે સબ દક્ષણ, આનદીત તનુ સકુન સુલક્ષન;
ચંપારણ્ય મહી જબ આયે, એલમાગારૂ ગર્ભ શ્રવિત જતાયે.
(છંદ) શ્રાવજાનિ ચટો તહાં તેં, નગર ચૌડા મેં બસે;
જગતમેં આનદ ફેલ્યો, દશ દિશા માનો હસે.
ચેન હે સુનિ ચલે કાશી, ફેર વહિ બન આવહિ;
અગ્નિ ચોધા મધ્ય બાલક, દેખી સનમુખ ધાવહિ. ૩

મારગ દિયો જાની જીય માતા, લિયે ઉચ્છંગ મોહે દિયોહે બિધાતા
તાત સુનત દોરી કંઠ લગાયે, તિહિ છિન મંગલ હોત બધાયે.
(છંદ) મંગલ બધાયો હોત તિહુ પુર, દેવ દુદુંભી બાજહી,
જાતસીકો લગ્ન પૂછત, પ્રથમ સમયો સાધહી
ધન્ય સંવત્ પંદ્રહા, પેંતીસ માધવ માસહે;
કૃષ્ણ એકાદશી શ્રીવલ્લભ, પ્રકટ વદન વિલાસહેં. ૪
શ્રીવલ્લભકું લેઆયે કાશી, સુંદર રૂપ નયન સુખરાશી,
સાત વરસ ઉપવિત ધરાયે, તબતે વિદ્યા પઢન પઠાયે.
(છંદ) પઢે ચારોં વેદ અરૂ, ખટશાસ્ત્ર મહિના ચારમેં,
તાતકુ અચરજ ભયો, યહ કોન રૂપ વિચારમેં.
નીંદ આઇ કહ્યો પ્રભુ, સંદેહ કયોં તુમ કરતહો
પ્રથમ બાની ભઇહે સો, પ્રકટ જાનો અબ ભયો. ૫
જાગપરી કહ્યો પત્નિ આગે, યે હેં પૂરણ બ્રહ્મ અનુરાગે;
શ્રીમુખ બચન કહે શ્રી વલ્લભ, માયા મત ખંડન ભયે સુલ્લભ.
(છંદ) સુલભતેં દક્ષિણ પધારે, ગ્યારે વરસકો વપુ ધરે.
દેખ મામા હરખકેં, આદર કીયો આવો ઘરે.
[1]વિદ્યાનગર કૃષ્ણ દેવરાજા, બહુત મતહી જહા મીલે;
જીતકેં કનકાભિષેકસુ, પઢે આવત ઈહાં પહિલે ૬
રામાનુજ અરૂ મધ્વાચાર્ય, વિષ્ણુસ્વામી [2]નિમાદિત્ય હરિભજ;
શંકરમેં અનુસરત ઓરમત, યુક્તિ બળતેં આજ સબળ અતિ.

---

૧ હાલનુ વિજયનગર (જુઓ અમારૂ "વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો. ૨ નિમાવત.

(છંદ) સબળ સુન આપુહી પધારે, દ્વારપેં પહુંચે જબેં;
ભટ્ટ દૌરિ પ્રતાપ બરન્યો, રાય આવો ઇહા અબે
રાસ આય પ્રણામ કિનો, સભામેં જુ પધારિયે,
સુનહો બનતી કૃપાસાગર, દુષ્ટ મતહિ વિડારીએ. ૭
ગજ ગતિ ચાલ ચલે શ્રી વલ્લભ ઇનકી કૃપા ભયે સબ સુલભ;
રવિકે ઉદય કિરણ જ્યો બાઢી, તૈસી સભા પાત ઉઠી ઠાડી.
(છંદ) ઠાડે સબ સ્તુતિ કરે જબ, કિયો માયામત ખંડન;
શબ્દ જે જે હોત સબ મુખ, ભક્તિ પથ ભુવ મંડન
સ્તુતિ કરેં દ્વિજ હાથ જોરે, રાય મસ્તક નાવહીં,
પરમ મંગલ હોતહે, કનકાભિષેક કરાવહીં ૮
પાછે જલસો ન્હાય બિરાજે, વિનતિ કરી રાયે મન સાજે;
દ્રવ્ય સબે અંગીકૃત કરિયે, પ્રભુ બોલે યહ નાંહી ગ્રહિયે.
(છંદ) ગ્રહિયે નાહિન સ્નાન જલવત્ બાંટ સબકો દીજીયે,
બાર દીનો કરી બીનતી, મોહિ શરણ જુ લીજીએ,
કૃપા કરકે શરણ લીનો, થાર ભરી મહોરે ધર્યો,
[1]સપ્ત લેકે કહ્યો દૈવી, દ્રવ્ય અંગીકૃત કર્યો ૯
તહાંતે પંઢરપુરજુ સિધારે, શ્રીવિઠ્ઠલનાથ મિલનકોં પધારે;
ભીમરથી કે પાર મિલે જબ, દોઉ તનમે આનંદ બઢયો તબ.
(છંદ) બઢયો આનંદ કરી બીનતી, આપકો યહ શ્રમ ભયો;
કહિ શ્રી વિઠ્ઠલનાથજીનેં મિત્રતા પથ પ્રગટિયો.

---

૧ આ સાત મહોરના નેપુર કરાવ્યા છે જે હાલ સુધી પણ શ્રીનાથજી અંગીકાર કરે છે

ફેર શ્રી ગોકુળ પધારે, નિરખ યમુના હરખહીં;
સંગ દમલાદિક હતે, તિનપેં કૃપારસ બરખહી. ૧૦
એક સમે ચિંતા ચિત્ત આઇ, દૈવી કિહિબિધ જાની જાઈ;
આસુરીસો સબ મિલિત સદાઈ, ભિન્ન હોય સો કોન ઉપાઇ.
(છંદ) ભિન્નકો જબિ ચિત્ત ધર્યો, તબ પ્રભુ પધારે તિહિં સમેં.
મધુર રૂપ અનંગ મોહિત, કહત સુધ કીને હમે
કરો અબતેં બ્રહ્મકો સબધ દૈવી સૃષ્ટિસો,
પાચ દોષ ન રહે તાકે, નિવેદન કરો વૃષ્ટિસોં ૧૧
વચન સુની હરખે શ્રીવલ્લભ, યહ આજ્ઞા તે પરમ અતિ સુલભ,
કંઠ પવિત્રા લે પહેરાયે, મિસરી ભોગ ધરી મન ભાયે
(છદ) ભયો ભાયો ચિત્તકો તબ, પુષ્ટિ પથકું અનુસરે;
શરણુ જે આવત નિરંતર, કાલ ભય તે ના ડરે
પ્રકટ સબ લીલા દિખાવત, નદ નંદન જે કરી;
અવનિપર પદ્ પદ્મ રાખી, પરક્રિમા મિષ ઉર ધરી. ૧૨
ફેર પંઢરપુર જબ આયે, શ્રી વિઠ્ઠલનાથ કહી મન ભાયે;
કરિ વિવાહ બહુ રૂપ દિખાવો, મેરો નામ સુવનકો ધરાવો.
(છંદ) ધરો ચિત્તમે બાત યહ, કાશી વિવાહ જુ હોયગો,
મેં કહ્યો દ્વિજ આય બીનતી, કરે ચરણુ સમોયગો.
આય વહાતે વિવાહ કીનો, અધિક મંગલ તબ ભયો,
નામ ધર્યો શ્રી મહાલક્ષ્મી, દેખી જોરિ દુખ ગયો. ૧૩
પરિક્રમા ત્રીજી ચિત્ત આઇ, નિકસ ચલે શ્રી વલ્લભરાઇ,
ઝાડખંડમેં પ્રભુને જતાઇ, અબકેં મોહિ મિલો મનભાઇ.

(છંદ) મિલેંગે હરિદાસપેં, જહા તીન દમન કહાવહી;
ઇંદ્ર નાગ જુ દેવ દમન, સો મેરો ૰ામ જતાવહી.
ફેરકે જબ વ્રજ પધારે, પાચ સેવક સંગહે,
સદુ હેં આન્યોરમે, તહા દ્વારપે ઠાડે રહે. ૧૪
સદ્દૂ કહે સ્વામિ કછુ ખેહે, મેઘન કહિ સેવકકો લેહેં,
ઇતને પ્રભુ ગિ૰રં ઉપર બોલે, લાઇ નરો દૂધ અનબોલે
(છંદ) બોલી નરો યહ પાહુને આયે, તીનહીકો બેઠારિયે,
પ્રભુ કહત મોહે બેર લાગત, ભલી ચિત્ત બિચારીયે
લે ગઇ પય ૰યાય આઇ, દેખ શ્રીવલ્લભ કહ્યો,
બચ્યો હે કછુ હમે દીજે, બોલ પેહેલા હી ગહ્યો ૧૫
દેખ નરો બોલી હો વારી, નામ દીજીયે ગર્વ પ્રહારી,
નામ દીનો પૂછી વે કહા હે, કહિ પર્વતપર જાઓ તહાંહે
(છંદ) તહા દેખે પ્રાણપતિ તબ, હુલસિ દોઉ તન ફુલહી.
વહી સમે મુખ કહિ ન આવે, પશુ ગતિ મતિ ભુલહી.
હસિ કહ્યો સકુટુબ આવો, નિકટરહી સેવા કરો;
માની વચન પ્રમાણ કીનો, સાસુરે દિશ પગ ધર્યો ૧૬
કછુક દિન રહી સગલે આયે, બસે અડેલમે નિજ હરખાયે;
સંવતપંદ્રહા સડસઠ આયો આસો વદી દ્વાદશી શુભ ગાયો.
(છદ) ગાયો શ્રી ગોપીનાથજી, જબ જન્મ લીનો આયકેં
જાનિ બલકો રૂપ હરખિત, દેતદાન બઢાયકે
ફેરકે ચરણાટ આયે; કછુક દિન રહે જાનકે;
ધન્ય સંવત્ પદ્રહા ધન બહોતરા શુભ માન કેં. ૧૭

પૌષ કૃષ્ણ નૌમી જબ આઇ, ઘર ઘર મંગલ હોત બધાઇ;
શ્રી વિઠ્ઠલનાથ જન્મ ભયો સુનિકે, કહત ફિરત આનંદ ગુણ ગનિ
(છંદ) આનંદ બાઢયો ચહું દિશા, છબિદેખ શ્રીવલ્લભ હસે;
બેઉ કછુ મુસકાય ચિતયે, દોઉ હસન મેરે મન વસે.
તિલક મૃગમદ છિરયો હરખિત, કહાલો ગુણ ગાઇએ,
કૃપાતે ઉછલિત નિજરસ, છિપત નાહી છિપાઇએ. ૧૮
શ્રી ગોકુલમેં વાસ સુહાયો, રૂકિમણી પદ્માવતી પતિ ગાયો,
શ્રીગિરિવરધર જિનહી છબીલો, શ્રીનવનીતપ્રિય અરવીલો,
(છંદ) પ્રિય શ્રી મથુરેશ શ્રી વિઠ્ઠલેશ શ્રી દ્વારિકેશજી,
શ્રી ગોવર્દ્ધનધર શ્રી ગોકુલચન્દ્રમા શ્રી મધુરેશજૂ
શ્રી મદન મોહન અષ્ટ ઇહિ વિધિ, રમન શ્રી વિઠ્ઠલનાથકે,
તાતકો ચિત્ત જાની સેવા, વિસ્તરી સબ સાથકે ૧૯
પંદ્રહસે સત્તાણુ કાર્તિક, વિમળ દ્વાદશી મંગળ નિત ઢિગ;
પ્રથમ પુત્ર પ્રગટે શ્રી ગિરિધર, ષટગુણ ધર્મી ધર્મ ધુરંધર.
ઉર્જ શામલ અષ્ટમિ શુભ, ગુરૂ સુદીન પ્રકટે જબેં,
ઋતુ વિયત શૃંગાર આશ્વિન, અસિત તેરસ ભ્રાજહી;
શ્રી બાલકૃષ્ણજી મહા પરાક્રમી, વેસુખ સોલે રાજહી ૨૦
કવિસહ સુદિ સાતેં શ્રી ગોકુલપતી, યશ સ્વરૂપ માળા
સ્થાપિત રતી;
સોંરહસેં અગ્યારહ કાર્તિક સિત, અર્ક બુધ રઘુનાથ શ્રીસહિત.
(છંદ) હેતુ નિજ અભિધાન પ્રકટે, તાત આજ્ઞા માન કે;

તિથી કલા બુધ મધુ છઠ, વિમલ જ્ઞાન બખાનકે.
શ્રી યદુનાથ પ્રકટે રહયો વિરહ શ્રી ઘનશ્યામ સ્વરૂપકે,
સહ કૃષ્ણુ તેરસ રવિજ રિક્ષ, સત કળા શ્રીવિઠ્ઠલ ભુપકે. ૨૧
ભામિની, રાની, કમળા, બખાની, પારવતી, જાનકી, મહારાંની;
કૃષ્ણાવતિ મિલિ સાતો કહાયે યહ અલૌકિક રૂપ મહા યે.
મહા અલૌકિક અગ્નિકુલ સબ અલૌકિક અષ્ટ છાપહે;
અલૌકિક સબ ભકતજન જો, શરણુ લીને આપહે
યથામતિ કછુ બરનિઆઈ, જાનિયો યહ દાસ હેં,
શ્રી દ્વારકેશ નિરોધ માગે, યહી ફલકી આસ હેં.

इति श्री मूळ पुरुष संपुर्ण.

શ્રી વલ્લભાખ્યાન તથા મૂળપુરૂષ નિત્ય નિયમના પાઠમાં બોલાય છે. તેવા બીજા પણ કેટલાક નિત્ય નિયમના પાઠો વાચવા હોય તેમણે અમારૂ વૈષ્ણવો પયોગી નિત્ય નિયમના મુખ્ય પાઠ તથા ધોળ એ નામનુ પુસ્તક જોવુ.

॥ श्री यमुनाजी ॥

પ્રકરણ ૪ થું.

અથ. શ્રીયમુનાજીનાં ૪૦ પદ.

પદ ૧ લુ રામકલી.

પિયસંગ રંગભરિ કરિ કલોલે, પિય૦
સબનકો સુખદેન, પીયસગ કરત સેન,
ચિત્તમેં તબ પરત ચેન, જબહી બોલેં. પિય૦ ૧
અતિહી વિખ્યાત, સબ બાત ઈનકે હાથ,
નામ લેત કૃપા કરે અતોલેં,
હરસકરિ પરસકરિ ધ્યાન હિયમેં ધરે,
સદા વ્રજનાથ ઇનસંગ ડોલે પિય૦ ૨
અતિહિ સુખકરન, દુઃખ સબનકે હરન;
એહી લીનો પરન દે ઝકોલે,

એસી જમુને જાન તુમ કરો ગુન ગાન,
રસિક પ્રિતમ પાએ નગ અમોલે. પિય૦ ૩

પદ ૨ જું.

સ્યામ સુખધામ જહા નામ ઇનકે, સ્યામ.
નિશદિના પ્રાણપતિ આયેં હિયેમેં બસે,
જોઈ ગાવે સુજશ ભાગ્ય તિનકેં. સ્યામ. ૧
યેહિ જગમે સાર, કહત વારવાર,
સબનકે આધાર, ધન નિર્ધનનકે,
લેત જમુને નામ દેત અભે પદ દાન,
રસિકપ્રિતમ પ્રિયા બસ જુ ઇનકે. સ્યામ ૨

પદ ૩ જું.

કહેત શ્રુતિસાર નિર્ધાર કરિકે, કહેત
ઇન બિના કોન એસી કરે હે સખી,
હરત દુખદ્વંદ, સુખકંદ બરખે કહેત. ૧
બ્રહ્મસંબધ જબ હોત યા જીવકો,
તબહિં ઇનકી ભુજા વામ ફરકે,
દોરિકરિ સોરકરિ જાય પિયસોં કહે,
અતિહિ આનંદ મનમેંજુ હરખેં. કહેત ૨
નામ નિર્મોલ નગ લે કોઉ ના શકે,
ભક્ત રાખત હિયે હાર કરકે;
રસિક પ્રિતમજુકી, હોત જાપર કૃપા,
સોઈ શ્રીજમુનાજીકો રૂપ પરખે. કહેત. ૩

પદ ૪ થું.

નેનભરિ દેખિ અબ ભાનુ તનયા નેન.
કેલિ પિયસો કરે ભ્રમર તબહિં પરે;
શ્રમજલ ભરત આનંદ મનયા. નેન૦ ૧
ચલત ટેઢી હોહિ. વેત પિયકો મોહી,
ઈન બિના રહત નહિ, એક છિનયા
રસિક પ્રિતમ રાસ કરત જમુના પાસ,
માનો નિર્ધનનકી હે જુ ધનયા નેન. ૨

પદ ૫ મુ.

સ્યામસંગ શ્યામહે રહિરિ શ્રીજમુને શ્યામ૦
સુરતશ્રમબિંદુતે સિંધુસી વહિ ચલી,
માનો આતુર અલી રહી ન ભવને શ્યામ૦ ૧
કોટિ કામહિ વારો, રૂપ નેનન નિહારો,
લાલ ગિરિધન સંગ કરત રમને,
હરખ ગોવિંદપ્રભુ નીરખી ઇનકી ઓર,
માનો નવદૃલહની, આઈ ગવને. શ્યામ૦ ૨

પદ ૬ ઠું.

ચરણપંકજરેણુ શ્રી જમુનેજુ દેની ચરણ૦
કલિયુગ જીવ ઉદ્ધારણ કારન,
કાટત પાપ અબધાર પેની. ચરણ૦ ૧
પ્રાણપતિ પ્રાણસુત, આયે ભકતન હિત,

સકલ સુખકી તુમ હો જુ શ્રેની;
ગોવિંદ પ્રભુ વિના રહત નહિ એક છિનું,
અતિહિ આતુર ચંચલ જુ નયની. ચરણ૦ ૨

પદ ૭ મું.

શ્રીજમુનાસી નાહીં કોઉ ઓર દાતા શ્રીજ૦
જો ઈનકી શરણ જાતહે દોરિકે;
તાહિકોં તીહિછિનુ કરિ સનાથા. શ્રીજ૦ ૧
એહિ ગુન ગાન રસખાન રસના,
એક સહસ્ત્ર રસના કયોં ન દઇ બિધાતા,
ગોવિંદ પ્રભુ તન મન ધન વારને,
સબહિકો જીવન ઈનહીકેજુ હાથા. શ્રીજ૦ ૨

પદ ૮ મું.

જમુના જસ જગતમેં જોઈ ગાવે શ્રીજ૦
તાકે આધીન વ્હે રહત હેં પ્રાણપતિ:
નેન ઓર બેનમેં રસજુ છાવે શ્રી૦જ ૧
વેદ પુરાનકિ બાત યહ અગમ હે,
પ્રેમકો ભેદ કોઉ ન પાવે,
કહેત ગોવિદ શ્રીજમુનેકિ જાપર કૃપા,
સોઇ શ્રીવલ્લભકુલ શરણ આવે. શ્રીજ૦ ૨

પદ ૯ મુ.

ધાય કે જાય જો શ્રીજમુના તીરે, ધાય
તાકિ મહિમા અબ કહાંલગ બરનિયે,
જાય પરસત અંગ પ્રેમ નીરે. ધાય. ૧
નિશ દિના કેલિ કરત મનમોહન,
પિયાસંગ ભકતનકી હે જુ ભીરે;
છીતસ્વામી ગિરિધન શ્રીવિઠ્ઠલ;
ઇન બિના નેક નહિ ધરત ધીરે ધાય. ૨

પદ ૧૦ મુ

જા મુખતેં શ્રીયમુને યહ નામ આવે, જા મુ૦
તાપર કૃપા કરે શ્રીવલ્લભ પ્રભુ,
સોઇ શ્રીજમુનાજીકો ભેદ પાવે. જા મુ. ૧
તન મન ધન સબ લાલ ગિરિધરનકો,
દેકેં ચરન જબ ચિત્ત લાવે,
છીતસ્વામિ ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ,
નેનન પ્રગટ લીલા દિખાવે. જા મુ. ૨

પદ ૧૧ મું.

ધન્ય શ્રીજમુને નિધી દેનહારી,
કરત ગુનગાન અજ્ઞાન અઘ દૂર કરિ,
જાય મીલવત પ્રિયા પ્રાનપ્યારી, ધન્ય. ૧
જીનકોઈ સંદેહ કરો બાત ચિત્તમેં ધરો,
પુષ્ટિપંથ અનુસરો, સુખજુ કારી;

પ્રેમકે પુંજમેં, રાસ રસકુંજમે.
તાહી રાખત રસરગ ભારી. ધન્ય. ૨
જમુને ઓર પ્રાણપતિ પ્રાણ ઓર પ્રાણસુત,
ચહું જન જીવપર દયા બિચારી;
છીતસ્વામિ ગિરિધરન શ્રી વિઠ્ઠલ,
પ્રિતકે લીયે અબ સંગ ધારી. ધન્ય ૩

પદ ૧૨ મું.

ગુણ અપાર મુખ એક કહાંલોં કહિયે, ગુણ
તજો સાધન ભજો નામ શ્રીજમુનાજીકો,
લાલગિરિધરનવર તબહિં પૈયે. ગુણ ૧
પરમ પુનિત પ્રિતકી રીત સબ જાનકે,
દ્રઢ કરી ચરણ કમલ જુ ગ્રહીયે,
છીતસ્વામિ ગિરિધરન શ્રી વિઠ્ઠલ
એસી નિધિ છાંડિ અબ કહા જુ જૈયે. ગુણ. ૨

પદ ૧૩ મુ.

ચિત્તમેં શ્રાંજમુના નિસદિન જો રાખો. ચિત્ત
ભક્તકેવશ કૃપા કરતહે સર્વદા;
એસો શ્રીજમુનાજીકો હેજુ સાખો. ચિત્ત. ૧
જા મુખતેં શ્રીજમુને યહ નામ આવે,
સંગકીજે અબ જાય તાકો,
ચતુર્ભુજદાસ અબ કેહેતહેં સબનસો,
તાતેં શ્રીજમુને જમુને જુ ભાખો. ચિત્ત ૨

પદ ૧૪ મું.

પ્રાણપતિ વિહરત શ્રીજમુના કૂલે પ્રાણ.
લુબ્ધ મકરંદકે ભ્રમર જ્યો બસ ભયે;
દેખી રવિઉદય માનો કમલ ફુલે પ્રાણ. ૧
કરત ગુંજાર મુરલીજુ લે સાંવરો,
સુનત વ્રજવધુ તન સુધિ જુ ભૂલે,
ચતુર્ભુજદાસ જમુને પ્રેમસિંધુમેં,
લાલગિરિધરન અબ હરખી ઝુલે પ્રાણ. ૨

પદ ૧૫ મું

વારંવાર શ્રીજમુને ગુણ ગાન કીજે. વારં.
એહી રસનાતેં જો નામરસ અમૃત;
ભાગ્ય જાકે હેં સોઈ જુ પીજે. વારં. ૧
ભાનુતનયા દયા અતિહી કરૂણામયા,
ઇનકી કરિ આસ અબ સદાઇ જીજે;
ચતુર્ભુજદાસ કહે સોઇ પિયાપાસ રહે,
જોઇ શ્રીજમુનાજીકે રસ જુ ભીજે વારં. ૨

પદ ૧૬ મું.

હેતકરી દેત શ્રીજમુને વાસ કુંજે. હેત.
જહાં નિસ વાસર રાસમેં રસિકવર,
કહાં લગ બરનિયે પ્રેમ પુંજે. હેત. ૧

થકિત સરિતાનીર, થકિત વ્રજ વધુ ભીર;
કોઇ ન ધરત ધીર મુરલી સૂનીજે;
ચતુર્ભુજદાસ જમુને પંકજ જાનિ,
મધુપકીનાંઇ ચિત્ત લાય ગુંજે. હેત. ૨

પદ ૧૭ મું

ભકતપર કરી કૃપા શ્રીજમુને એસી. ભકત.
છાંડી નિજ ધામ વિશ્રામ ભૂતલ કિયો,
પ્રગટલીલા દિખાઈ જુ તેસી. ભકત. ૧
પરમ પરમારથ કરતહે સબનકોં,
દેત અદ્ભુત રૂપ આપ જેસી,
નંદદાસ યો જાનિ દ્રઢકરિ ચરણ ગ્રહે,
એક રસના કહા કહો વિસેષી ભકત. ૩

પદ ૧૮ મું

નેહ કારન શ્રીજમુને પ્રથમ આઇ, નેહ.
ભકતકે ચિત્તકી વૃત્તિ સબ જાનહી,
તાહીતેં અતિહિં આતુર જુ ધાઇ નેહ ૧
જાકે મન જેસી ઇચ્છા હુતી તાહિકી,
તેસિહી આય સાધજુ પૂજાઇ;
નંદદાસ પ્રભુ તાપર રીઝિ રહે.
જોઇ શ્રીજમુનાજીકો જસ જુ ગાઇ. હરને.

પદ ૧૯ મું.

તાતેં શ્રીજમુને જમુને જુ ગાવો. તાતેં.
શેષ સહસ્રમુખ નિસદિના ગાવત,
પાર નહિ પાવત તાહિ પાવો. તાતેં. ૧
સકલ સુખ દેન હાર તાતેં કરો ઉચ્ચાર,
કરતહુ વારવાર જીન ભુલાવો, (જમુને ભુલાવો.)
નંદદાસકી આસ શ્રીજમુને પૂરન કરી,
તાતેં ઘરી ઘરી ચિત્ત લાવો.

પદ ૨૦ મું.

ભાગ્ય સૌભાગ્ય શ્રીજમુને જુ દેઇ. ભાગ્ય.
બાત લૌકિક તજો પુષ્ટિ જમુને ભજો,
લાલ ગિરિધરનવર તબ મિલેઇ. ભાગ્ય. ૧
ભગવદીસંગકરી બાત ઇનકી લહે,
સદા સાનિદ્ધિ રહે દેતી મેઇ;
નંદદાસ જાપર કૃપા શ્રીવલ્લભ કરે,
તાકો શ્રી જમુને સર્વસ્વ જો દેઇ ભાગ્ય ૨

પદ ૨૧ મું

નામ મહિમા એસો જો જાનો, નામ.
મર્યાદાદિક કહે લૌકિક સુખલહે;
પુષ્ટિકો પુષ્ટિપથ નિશ્ચે બાનો. નામ. ૧

સ્વાતિ જલ બુંદ જબ પરતહે જાહિમે,
તાહિમેં હોત તેસો જુ વાનો;
શ્રીજમુને કૃપા સિંધુ જાનિ, સ્વાતિ જલ બહુ માનિ,
સુર ગુણ પૂર કહાંલો બખાનો. નામ. ૨

પદ ૨૨ મું.

ભકતકો સુગમ શ્રીજમુને અગમ ઓરેં, ભકત.
પ્રાતહી ન્હાત અઘ જાત તાકે સકલ,
જમ હું રહત તાહી હાથ જોરે ભકત. ૧
અનુભવિ બિના અનુભવ કહા જાનહી,
જાકો પિયા નહિ ચિત્ત ચોરેં.
પ્રેમકે સિંધુકો મરમ જાન્યોં નહિ,
સુર કહે કહા ભયો દેહ બોરે. ભકત. ૨

પદ ૨૩ મું

ફલફલિત હોત ફલરૂપ જમુને, ફલ.
દેખીહુ ના સુની તાહાકી આપુની;
તાકી બાત કહો કેસે જુ માને. ફલ. ૧
તાહિકે હાથ નિર્મોલ નગ દીજીયે,
જોઇ નીકે કરી પરખી જાને,
સુર કહે કૂરતે દૂરિ બસિયે સદા;
શ્રીજમુનાજીકો નામ લિજે જુ છાને. ફલ, ૨

પદ ૨૪ મું

શ્રીજમુને પતિ દાસકે ચિન્હ ન્યારે, શ્રીજ૦
ભગવદીકો ભગવદસંગ મિલિરહે;
જાકે હીયે બસત પ્રાણ પ્યારે. શ્રીજ. ૧

ગુઢ જમુને બાત સોઇ અબ જાનિયે,
જાકે મન મોહન નેનતારે,
સુર સુખસાર નિરધાર વે પાવહી,
જાપર હોય શ્રીવલ્લભ કૃપા રે શ્રીજ. ૨

પદ ૨૫ મું.

શ્રીજમુને રસખાનકોં સીસ નાંઊ, શ્રીજ.
એસી મહિમા જાની ભકતકોં સુખદાન;
જાઈ માગો સોઈ જુ પાઊં. શ્રીજ. ૧

પતિત પાવન કરન નામ લિનો તરન.
દ્રઢ કરિ ગ્રહી ચરન, કહું ન જાઊ,
કુંભનદાસ લાલ ગિરિધરનમુખ નિરખત,
યહિ ચાહત નહિ પલક લાઉં. શ્રીજ ૨

પદ ૨૬ મું.

શ્રી જમુને અગનિત ગુન ગને ન જાઇ, શ્રીજ.
જમુને તટ રેણુતેં હોત હે નવિન તનુ;
ઇનકે સુખદેનકી મે કરો બડાઇ. શ્રીજ. ૧

ભકત માંગત જોઇ દે તેહી છિનું,
સો એસી કો કરે પ્રણુ નિવાઇ.
કુંભનદાસ લાલ ગિરિધરનમુખ નિરખત,
કહો કેસે કરિ મન અઘાઇ શ્રીજ. ૨

પદ ૨૭ મું

શ્રીજમુનેપર તન મન ધન પ્રાણુ વારોં, શ્રીજ.
જાકી કીરતિ કોન અબ કહિસકે,
તાહી નૈનનતે ન નેક ટારોં. શ્રીજ. ૧
ચરન કમલ ઇનકે જુ ચિંતત રહો,
નિસ દિના નામ મુખ તે ઉચ્ચારો;
કુંભનદાસ કહે લાલગિરિધનમુખ,
ઇનકી કૃપા ભઈ તબ નિહારો શ્રીજ૦ ૨

પદ ૨૮ મું.

ભક્તકી ઇચ્છા પૂરન શ્રીજમુનેજુ કરતા. ભક્ત૦
બિના માગે હુ દેત કાહાંલોં કહો હેત,
જેસે કાહુકો કોઉ હોય ધરતા ભક્ત૦ ૧
શ્રીજમુના પુલિન રાસ વ્રજ વધુ લિયે પાસ,
મં મંદ હાસકર મનજુ હરતા,
કુંભનદાસ લાલગિરિધનમુખ નિરખત
યહી ઙાય લેખત શ્રીજમુનેજુ ભરતા ભક્ત૦ ૨

પદ ૨૯ મું

રાસરસસાગર શ્રીજમુને જુ જાની,
બહેત ધારા તન પ્રતિછિનુ નૌતન,
રાખત અપને ઉરમાજુ ઠાની. રાસ૦ ૧
ભક્તકો સહિ ભાર, દેત જુ પ્રાનઆધાર,
અતિહી બોલત મધુર મધુરિબાની;
શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરનવર બસ કીયે,
કોનપેંજાત મહિમા બખાની. રાસ૦ ૨

પદ ૩૦ મું.

ભક્તપ્રતિપાલ જજાલ ટારે, ભક્ત૦
અપને રસરગમે સંગ રાખત સદા,
સર્વદા જોઇ શ્રીજમુને નામ ઉચ્ચારે. ભક્ત૦ ૧
ઇનિકી કૃપા અબ કહાલગ બરનિયે,
જેસે રાખત જનની પુત્ર વારે
શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરનસગ વિહરત,
ભક્તકો એક છિન ના બિસારે. ભક્ત૦ ૨

પદ ૩૧ મું

શ્રીજમનાજીકો નામ લે સો સભાગી. શ્રી૦
ઇનકે સ્વરૂપકો સદા ચિતન કરત,
કલ ન પરત જાય લેહ લાગી શ્રી૦ ૧
પુષ્ટિમારગમરમ અતિહી દુર્લભ કરમ,
છાંડી સગરે પરમ પ્રેમપાગી;

શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરન એસી નિધી,
ભકતકો દેત હે બિના માગી શ્રીજ૦ ૨

પદ ૩૨ મું

કોનપે જાત શ્રીજમુને જુ બરની,
સબહીકો મનમોહત મોહન,
સો પીયાકો મન હેજુ હરની, કોન૦ ૧
ઇનબિના એકછિન રહેત નહિ જીવન,
ધન્ય વ્રજચદમન આનંદ કરની
શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરન સહિત આયે
ભકતકે હેત અવતાર ધરની કોન૦ ૨

પદ ૩૩ મું

શ્રીજમુને તુમસી એક હો જુ તુંમહીં શ્રીજ૦
કરિ કૃપા દરસ નિસવાસર દીજિયે,
તિહારે ગુન ગાનકો રહે ઉદ્યમહી શ્રીજ૦ ૧
તિહારે પાયેતે સકલનિધિ પાવહી,
ચરણકમલ ચિત ભ્રમર ભ્રમહી,
કૃષ્ણદાસનિ કહે કોન યહ તપ કિયો,
તિહારે ઢિગ રહેનકે લતા દ્રુમહી શ્રીજ૦ ૨

પદ ૩૪ મુ

એસી કૃપા કીજે લીજીયે નામ; એસી૦
જમુને જગવદની ગુણ ન જાત કાહુ ગિની,
જિનકે એસે ધણી સુદરસ્યામ એસી૦ ૧

દેત સંયોગરસ એસે પિયુ હેજુ બમ,
સુનત તિહારો સુજસ પૂરે કામ;
કૃષ્ણદાસનિ કહે ભકતહિત કારને,
શ્રીજમુને એકછિન નહિ કરે વિશ્રામ. એસી૦ ૨

પદ ૩૫ મુ.

શ્રી જમુનાકે નામ અઘ દૂરિ ભાજે.
જિનકે ગુન સુનનકો લાલગિરિધરનપિય,
આય સનમુખ તાકે બિરાજે શ્રીજ૦
તિહિછિંનુ કાજ તાકે સગરે સરે,
જાય કે મિલત વ્રજ વધુ સમાજે,
કૃષ્ણદાસનિ કહે તાહિ અબ કોન ડર,
જાકે ઉપર શ્રીજમુને સી ગાજે. શ્રીજ૦

પદ ૩૬ મું

શ્રીજમુનાજીકો નામ તેઇજુ લેહે, શ્રીજ૦
જાકી લગન લાગી નદલાલસોં,
સરવસુ દેકે નિકટ રહેહે. શ્રીજ૦ ૧
જિનહી સુગમ જાનિ વાત મનમેજુ માનિ,
બિના પહેચાનિ કેસેજુ પૈયે;
કૃષ્ણદાસનિ કહેં શ્રીજમુનેનામ નૌકા
ભકત ભવસિંધુતેં ચોહી તરિયે. શ્રીજ૦

પદ ૩૭ મું.

શ્રીજમુનેકી આસ અબ કરતહેં દાસ, શ્રીજ૦
મન કર્મ બચન કર જોરી કે માગત,
નિસદિના રાખીએ અપનેજુ પાસ, શ્રીજ૦ ૧
જહા પિય રસિકવર રસિકની રાધિકા,
દોઉ જન સંગમિલિ કરત રાસ;
દાસ **પરમાનંદ** પાયે અબ વ્રજચંદ,
દેખી સીરાને નેન મંદહાસ. શ્રીજ૦ ૨

પદ ૩૮ મું

શ્રીજમુનેકે સાથ અબ ફિરતહેં નાથ, શ્રીજ૦
ભકતકે મનકે મનોરથ પુરન કરત,
કહાલો કહિયે ઇનકીજુ ગાથ શ્રીજ૦ ૧
વિવિધસિંગાર આભુખન પહેરે,
અંગ અંગ શોભા બરનિ ન જાત,
દાસ પરમાનંદ પાયે અબ વ્રજચંદ,
રાખે અપને શરન બહે જુ જાત શ્રીજ૦ ૨

પદ ૩૯ મુ

શ્રી જમુને પિયકો બસ તુમજુ કિને. શ્રીજ૦
પ્રેમકે ફંદતે ગ્રહિજુ રાખે નિકટ,
એન નિર્મોલ નગ મોલ લિને. શ્રીજ૦ ૧
તુમજુ પહાવન તહા અબ ધાવત,

તિહારે રસરંગમેં રહત ભીને;
દાસ પરમાનંદ પાયે અબ વ્રજચંદ,
પરમ ઉદાર શ્રીજમુનેજુ દીને શ્રીજ૦ ૨

પદ ૪૦ મું

શ્રીજમુને સુખકારની પ્રાણપતિકે, શ્રીજ૦
જીને ભુલિજાત પિયા તિને સુધિકરિદેત,
કહાલો કહિયે ઇનકેજુ હિતકે શ્રીજમુ ૧
પિયસંગ ગાન કરે, ઉમગી જો રસ ભરે,
દેત તારી કર લેત ઝટકે,
દાસ પરમાનંદ પાયે અબ વ્રજચંદ,
એહી જાનત સબ પ્રેમગતિકે. શ્રીજમુ ૨

ઇતિ શ્રી યમુનાજીકે ૪૦ પદ સમાપ્ત.

શ્રી યમુનાજીનાં પદ.

પદ ૧ લું.

શ્રી યમુના કરત કૃપાકો દાન,
જો કોઉ આવત દરશ તિહારે, સબકે રાખત માન ૧
કલિકે જીવ દોષ ભડારી, કરત તિહારો પાન,
ભયે અનન્ય સબહી ઓરતે, સુર મુની કરત વખાણ ૨
જે જન હરિ લીલા અધિકારી, કરત તીહારો ગાન,
મે મતિ મદ કહાલો વરનો, **રસીકદાસ** જન જાન ૩

પદ ૨ જું

શ્રી યમુના પરમ કૃપાલ કહાવે
દર્શન તે અઘ દૂર જાતહે, હરી લાલા સુધ આવે. ૧
જે જન તેરે નિકટ બસતહે, નદ નંદન રસ પાવે;
જીવ કૃત્ય દેખત નહિ કબહુ, અપનો પક્ષ દ્રઢાવે ૨
કરતુ અકરતુ અન્યથા કરતુ, યહ સુન મન લલચાવે,
રસીકદાસકો દાસ જાનીયો, તાતે યહ જસ ગાવે ૩

પદ ૩ જું.

શ્રી યમુનાજી તુમસી ઓર ન દાતા.
તનુ નવ દાન કરત સેવા હીત, સકુચ રહત વિધાતા. ૧
ગોપ કુમારિ કીયો વ્રત પુરન, કીરતી જગ વિખ્યાત;
રસીકદાસ જન સોઈ માગતહે, કરો કૃપા મન માતા. ૨

પદ ૪ થું.

રસના એક ગુણુ કહાલોં વખાનો
સપ્ત સમુદ્ર કલ્પદ્રુમ લેખન, પત્ર ભૂમિ તિહું લોકકી આનો.
શ્રી વલ્લભ વ્રજવલ્લભ જન વલ્લભ, સકલ સુખ સાન્યો;
મેં મતિ મંદ કહાલો વરનો, **રસીક**દાસકો દાસહી જાનો ૨

પદ ૫ મું.

દીન જાન મોહે દીજે શ્રી યમુનાજી,
નંદ કુમાર સદા વર માગો, ગોપીનકી દાસી મોહી કીજે. ૧
તુમતો પરમ ઉદાર કૃપાનિધી, ચરણુ શરણુ સુખકારી;
તિહારે વશ સદા લાડીલી વર, તુવત્રટ ક્રિડત ગિરિધારી ૨
સબ વ્રજજન વિહરત સંગ મિલ, અદ્ભુત રાસ વિલાસી,
તુમ્હારે પુલિન નિકટ કુંજન દ્રુમ, કોમલ શશી સુવાસી. ૩
જ્યો મંડલમે ચંદ બિરાજત, ભર ભર છીરકત નારી,
શ્રમજલ હસત ન્હાત અતિ રસભર, જલ ક્રિડા સુખકારી. ૪
રાનીજીકે મંદિરમે નિત ઉઠ પાય, લાગ ભુવનકાજ સબ કીજે;
પરમાનંદ દાસ દાસી વ્હે, નંદ નંદન સુખ દીજે ૫

પદ ૬ ઠું.

પ્રફુલ્લિત બન વિવિધ રંગ ઝલકત,
યમુના તરંગ સોરભ ઘન, મુદિત અતિ સુહાવનો ૧
ચિંતામણી કનકભૂમી છબી, અદ્ભૂત લતા ઝુમી,
સિતલ મંદ અતિ સુગંધ, મરૂત આવનો ૨

સારસ હંસ શુક ચકોર, ચિત્રિત નૃત્યત સુમોર,
કલ કપોત કોકિલા કલ, મધુર ગાવનો. ૩
યુગલ રસિકવર વિહાર, **પરમાનંદ** છબિ અપાર,
જયતિ ચારૂ વૃંદાવન પરમ ભાવનો. ૪

પદ ૭ મું.

શ્રી યમુનાજીકી મહિમા, મોપે વરણી ન જાઈ.
સુર સુતા ઘનશ્યામ વરણ પ્રફુલ્લિત રૂપ નિકાઈ. ૧
શ્રી હરિ ગોપ વધુ દ્વિજ સબ, શ્રી ગોકુલકે લરકાઇ,
વ્રજાધીશ પ્રભુ આદિ ભકતનકો, સકલ સિદ્ધિ સુખદાઇ. ૨

પદ ૮ મું

શ્રી યમુના યમુના નામ ભજો.
હરખત કરો આરાધન ઈનકો, ઓરકો પથ તજો. ૧
દેહેં સકલ પદારથ તુમ કો, ઇનકે નામ રજો,
વ્રજપતિકી અતિહી પ્યારી, તાતેં સકલ શૃંગાર સજો. ૨

પદ ૯ મું

નિરખતહી મન અતિ આનંદ ભયો, દેખ પ્રભાત પ્રભાકર કન્યા.
જલ પરસતહી સકલ અઘ ભાજે, જયા હરિ દેખ હરણુકી સિન્યા.
ઓર જીવનકો ઓરનકી ગતિ, મેરી ગતિતો તુમહી અનન્યા;
વ્રજપતિકી તુમ અતિહી પ્યારી, તુમ સંગમતે જાન્હવી ધન્યા. ૨

પદ ૧૦ મું.

શ્રી યમુનાજી તિહારો પુલિન મોહિ ભાવે
સુર બ્રહ્માદિક ધ્યાન ધરત હે, સો સુપને નહિ પાવે ૧

બીચ બીચ કુંજ સદન અતિ સુંદર શ્યામા શ્યામ સુહાવે;
ચહું દિશ સકલ ફૂલ અતિ ફૂલે. ગુહી ગુહી કઠ ધરાવે. ૨

કુસુમનકે વીજના જો સંવારે, સખીયન વહી ઢુરાવે;
સુરદાસ પ્રભુ સબ સુખ સાગર, દિનદિન શોભા ભાવે. ૩

પદ ૧૧ મુ.

જયતિ ભાનુ તનયા ચરણ યુગલ વદે
જયતિ વ્રજરાજ નદ પ્રીયે સર્વદા, દેત આનંદ જયુ શરદ ચંદે ૧
જયતિ સકલ સુખ કારિણી, કૃષ્ણ મન હારિણી,
શ્રી ગોકુલ નિકટ વહત મંદે,
જાકે તટ નિકટ હરિ રાસમ ડલ રચ્યો,ત્યાહા નૃત્યત તાતા થેઇ થંદે ૨
જયતિ કલિદ ગિરિ નદિનિ દેત આનંદિનિ,
ભકત કે હરત સબ દુખ દ્વદે,
ચિત્તમેં ધ્યાન ધર મુદિત વ્રજપતિ કહે, જયતિ યમુને જયતિ નદનદે. ૩

પદ ૧૨ મુ.

શ્રી યમુનાજી પરમ કૃપાલ, જગતમેં.
વિનતિ કરત તરત સુનીલિની, ભયે મોપેં દયાલ. ૧

જો કોઉ મજ્જન કરત નિરંતર, તાતે ડરપતહેં યમકાલ,
વ્રજપતિકો અતિ પ્યારી કાલિંદિ, સ્મરત હોત નિહાલ. ૨

પદ ૧૩ મું.

શ્રી યમુનાજી યહ વિનતિ ચિત્ત ધરીએ
ગિરિધરલાલ મુખારવિંદ રતિ, જન્મ જન્મ નિત કરીયે. ૧
વિષ સાગર સંસાર વિષમ, સંગતે મોહિ ઉદ્ધરિયે;
કામ ક્રોધ અજ્ઞાન તિમિર અતિ, ઉર અંતર તે હરિયે ૨
તુમ્હારે સંગ વસો નિજજન સંગ, રૂપ દેખ મન ઠરીયે;
ગાઉં ગુણ ગોપાલ લાલકે, અષ્ટ વ્યાધિ તે ડરીયે. ૩
ત્રિવિધ દોષ હરકે કાલિંદિ એક કૃપા કર ઢરીયે;
ગોવિંદદાસ યહ વર માગે, તુમારે ચરણ અનુસરીયે, ૪

પદ ૧૪ મું.

જયતિ શ્રી યમુને પ્રગટ કલ્પ લતિકે
અષ્ટસિદ્ધિ અદ્ભુત વૈભવ સકલ,સ્વજન વિખ્યાત સ્વાધિન પતિકે. ૧
કેલિશ્રમ સુરત પયરૂપ વ્રજભુપકો, પુત્ર પયપાન દે વિશ્વ માતા;
અંગ નૂતન કરત પુષ્ટી તબ અનુસરત,ત્રિદલ રસકેલિકી અમિત દાતા,
રહત યમ દ્વારતે, મુકત સુખ ચારતે, નામત્રય અક્ષર ઉચ્ચાર કીને;
ઉભય લીલા વિષ્ટ વ્રજ પ્રિય કુમારિકા,તુર્યપ્રિયા વદત રસ રંગભીને.
અનાવૃત બ્રહ્મતે સદાવૃત વ્હે રહી કનક છાયા વિટપ શામ વલ્લી;
સદા પ્રફુલ્લિત દ્વારકેશ અવલોકકે નિત્ય આનંદ આભીર પલ્લી. ૪

પદ ૧૫ મું.

શ્રી યમુનાજી અધમ ઉદ્ધારની મે જાની,
ગોધનસંગ શ્યામ ઘન સુંદર, તીર ત્રિભંગી દાની ૧.

ગંગા ચરન પરસતેં પાવન, હર શીર ચીકુર સમાની;
સાત સમુદ્ર ભેદ યોં ભગિની, હરિ નખ શીખ લપટાની. ૨.
રાસરમણમાં નિત્ય પરાયણ, પ્રેમપુંજ ઠકરાની;
આલીંગન ચુંબન રસ બીલસન, કૃષ્ણ પુલીન રજધાની. ૩.
ગ્રીષ્મ ઋતુ સુખ દેત નાથકો, સંગ રાધીકા રાની;
ગોવિંદ પ્રભુ રવિતનયા પ્યારી, ભક્તિ મુકિતકી ખાની.. ૪

રાગ દેવગંધાર. પદ ૧૬ મું

તુમસે ઓર ન કોઈ શ્રી યમુનાજી.
કરોહો કૃપા મોહે દિન જાનકે, વ્રજ નિજ વાસો હોઇ. ૧
પ્રેમ ભજન મે કરત વિઘ્નતા, સત સંતાપે સોઈ;
તાકો સગ મોયે સ્વપ્ને ન દીજે, માગું નેન ભર રોઇ ૨
રાખો ચરણ શરણ તરણિ તનયા, જન્મ આપદા ખોઇ;
યહ સંસાર સ્વારથકો સબવિધ, સુત બધુ સગો ન કોઇ.૩
ગૃહ લંપટ ડારત અમૃતમે વિષયા રસસોં મોઈ;
રસિક કહે દિન હોય માગું, લહેર સમુદ્ર સમોઈ ૪

પદ ૧૭ મું.

યહ પ્રસાદ હોં પાઉં શ્રીયમુનાજી.
તુમારે નિકટ રહો નિશ વાસર, રામ કૃષ્ણ ગુણ ગાઉં. ૧
મજ્જન કરોં વિમલ જલ પાવન, ચિંતા કલેશ વહાઊં;
તિહારી કૃપા તેં ભાનુકી તનયા, હરિ પદ પ્રીત બઢાઊં. ૨
વિનતિ કરો યહી વર માગોં, અધમ સગ વિસરાઉ;
પરમાનંદ પ્રભુ સબ સુખ દાતા, મદન ગોપાલ લડાઉં. ૩

કવિત. પદ ૧૮ મું.

હતો એક પાપી, હરિ નામ કો નિજાપી;
સદાકો શ્રાપી, દેહ દુલના તો પુલકી. ૧
પરોહે અનાથ, કોઇ સગું નહિ સાથ,
જીવન મેં ઓછ રહી, સાત પાંચ પલકી ૨
ગોકુલ બિહારી જુકી, કૃપા હોતી ન્યારી,
નારી એક ગાગરી લે આઇ ભર, તાકી છીટ ચલકી. ૩
દેખી જમ દુત સબે, ગયો નરપતિ પાસ
જાકે શીર બુંદ પરી, શ્રા જમુનાજુકે જલકી ૪.

ધોળ ૧૯ મું.

જનમ ધરી શ્રી જમુનાજીમા નાહીએ,
પાપ મૂકી સહેજે પાવન થઇએ ૧
શ્રી જમુનાજી તો જમની પાસેરે આવ્યાં,
બહેન જાણી બંધવેરે બોલાવ્યાં ૨
માગ બહેની હુંરે આપું છું વચન,
હુંતો તમારા ઉપર થયોછું પ્રસન. ૩
જમરાય જોર તારૂંછેરે ઝાઝું,
માટે તારી પાસેરે પસલીહું માગું. ૪
માગું મુજ જળમાં આવી જે ન્હાય,
તેને કદી તારૂં તેડું નવ થાય ૫
ત્યારે હસી બોલ્યા તે જમરાય વાણી,

તમારૂં જેને દીલે અડે છે પાણી. ૬
તેની પાસે મારે કદી નવ જાવું,
ઘણો પાપી હોય તો ન બોલાવુ ૭
ધન્ય જેણે વ્રજમાં તે પૂર્યો વાસ,
બલિહારી જાય છે **માધવદાસ** ૮

ધોળ ૨૦ મું.

ધન્ય શ્રીજમુનાંમા કૃપા કરીને, શ્રી ગોકુલ વ્રજ સુખ દીજીયે.
ઓ રવિતનયા, અઘ આવરણ દુ ખ દૂર કૃપા કરી કીજીયે.
તમે અધમ ઓધારણ મહારાણી, તમે ભવ બંધન છોડયાં પ્રાણી,
તમે કરો કૃપા પોતાનાં જાણી. ધન્ય શ્રી જમુનાં ૧
ઘનશ્યામ સ્વરૂપ તન સુખકારી, તટ ખેલે નિત્ય પ્રતિ ગિરિધારી,
સંગ વિલસે સુદર વ્રજનારી ધન્ય. ૨
તમે લીલા રસ વનમા ભરીયાં, જળ રૂપ દીઠે કારજ સરીયા,
થયાં પરસ અલૌકીક, અ ગ કરીયા ધન્ય ૩
ગુણ અન ત તમારા અઘ હરણી, વ્રજલીલા સબ સુખ વિસ્તરણી,
શ્રી ગિરિરાજ ધરણનો ચિત્ત હરણી. ધન્ય. ૪
તમો તુર્ય પ્રિયા પ્રભુજીને ગમતા,
સદા રાસ મ ડલમાં ર ગ રમતા,
થયાં મન વાછિત ફલ મન ગમતાં. ધન્ય ૫
હું અપંગ અધમ અબળા બાળો,
મતિ મ દશું જાણું કૃત્ય કાળો,
તમે આપણ પૂરણ બિરદ પાળો. ધન્ય. ૬

ધોળ ૨૧ મું

દરશન ઘોની મા શ્રી યમુનાજી;
હું તો બીજા કશાથી નથી રાજી દરશન ૧
પાન કરાવો અમૃત જળનું, જોર હઠાવો માયા દળનું;
રટણ કરાવો શ્રી રાધા વરનુ. દરશન ૨
શરણ પડયોછું દુ ખડા કાપો, પાપ નિવારી સુખડાં આપો;
જુગલ સ્વરૂપ મ્હારા હૃદયે સ્થાપો. દરશન ૩
માયા જાળ ટાળો ઓ મહારાણી, માજી લીલામાં લ્યો તાણી;
દૈવી જીવતણી કરૂણા જાણી દરશન. ૪
હરનિશ સેવામાં દીન ભાગુ, કૃષ્ણ કૃપાને દીનતા માગું;
અવિચલ પદ આપો પાયે લાગુ. દરશન. ૫
છોડાવી ઘો વિષયાશકિત, માનસી સેવામા અનુરકિત;
શ્યામ ચરણ ઘો મા દૃઢ ભકિત દરશન ૬
દુર્ગુણ મારા કાઢી નાખો, વાક હમારો હોયતો સાખો;
વ્રજમાં વાસ મળે, એમ મુખ ભાખો દરશન, ૭
લાલાલહેરી સેવક ત્હારો, દીન થઇ જાચે અતિ દુખીયારો;
ઉગરવાનો બીજો નથી આરો, દરશન. ૮

પ્રકરણ ૫ મું.

॥ श्री नाथजीआदि साते स्वरुपनां पद तथा धोळ.॥

શ્રી નાથજીનાં પદ તથા ધોળ

રાગ બીલાવલ પદ. ૧ લુ.

કુંજદ્વાર ઠાડે સખી પિય,
દેખી વદન ચિત્ત ચેર લીયોહે, તનક વિલોકી ગડયો તન હીય ૧
વામભુજા તન ચિતયોરી મોતન, દક્ષણ ભુજા કટી મુઠી સંવારી,
વક્ર ભોહ ચચળ અનીયારે. નેન બાન જ્યો ડારત મારી. ૨
ટેઢી પાગ અરૂઝી અલકાવલી, બરૂહા ચંદન ધુજા ફેહેરાત,
દેખત બને કહેત નહિ આવે, સુંદર નાગર સાવરે ગાત ૩
કછુ સંકોચ ભયો ગુરૂ જનકો, અબ દેખે બીનકલ ન પરાત.
સો ઉપચાર કરો મેરી સજની, નિરખી દાસ વારને જાત. ૪

ધોળ ૨ જું

દયા કરી દરશન આપશે,
શ્રીનાથજી દયા કરી દરશન આપશે, શ્રીનાથજી. ૧
શ્રી મહાપ્રભુજીની કાની થકી આ,
દૈવીજીવનાં ત્રિવિધિ દુ ખ કાપશે. શ્રીનાથજી. ૨
વિષયની વાસનાને મનની અવિદ્યા,
દૈવીના દિલમાથી ઉથાપશે. શ્રીનાથજી ૩
નિકુંજ નાયક મને નિજજન જાણી,
દાસી થવાની છાપ આપશે. શ્રીનાથજી. ૪
દયા નિધિ છે નહિ દોષ જુવે દાસના,
મનમાં અનન્ય ભાકત આપશે. શ્રીનાથજી. ૫
લાડીલો લાલ વહાલો લાલાલડેરીને,
ચરણુ સેવાને માટે થાપશે શ્રીનાથજી. ૬

ધોળ ૩ જું

ઉભા કદંબ વનવેલીમા,
છબીલો લાલ ઉભા કદંબ વન વેલીમા. છબીલો. ૧
જો પ્રભુ મારે મંદિરે પધારો તો,
રાખુ રમાડું આ હથેલીમાં છબીલો. ૨
પ્રભુના શ્રી અંગમા જેવી કોમળતા,
તેવી ના દીઠી મેં ચમેલીમા. છબીલો. ૩

શ્રી મુખ નીરખવા તનડું તલફે છે,
ઘડી નથી ગોઠતું હવેલીમાં છબીલો. ૪
ગોપાલલાલ જોઇ નંદ સુવનને,
મનડુ મોહ્યુ છે નંદ કેલીમા. છબીલો ૫

ધોળ ૪ થુ

મનડું માન્યુ છે મોહનલાલ શુ,
સાહેલી મારૂ મનડું માન્યું છે મોહન લાલશું. ૧
નદનો દુલારો મને પ્રાણથી પ્યારોરે,
હૃદયે લપટાવુ ઘણા વહાલશુ સાહેલી. ૨
કાલે સખી આપણુ સરખી સાહેલીઓ,
જોવા જીવણજીને ચાલશું. સાહેલી. ૩
એ મારૂ જીવન એ મારૂ તન મન,
વિધિનાએ લખ્યો મારા ભાલશુ. સાહેલી. ૪
જન્મો જન્મ એની દાસી થવાને,
મુખ બોલ્યા વચન અમે પાલશુ. સાહેલી
લાલાલહેરી એ જસોદા જીવણને,
નયણા ભરીને નિહાળશુ સાહેલી.

ધોળ ૫ મું.

શ્રી નાથજીના ચરણ કમલે ચીત્ત રાખો,
હાંહારે ભકિત સુધારસ ચાખો ૧
હાંહારે અહનીંશ મુખે કૃષ્ણકૃષ્ણ ભાખો,
હાંહારે એથી જન્મ સફળ થશે આખો. ૨

હાંહારે ઘર બાર ધન માલ ખજાના,
હાહારે તેમા તારૂ નથી ઓ દિવાના. ૩
હાહારે માત તાત સુત ભ્રાત ભગીની દારા,
હાહારે તેમા કોઇ નહિ છોડાવે જમનામારા. ૪
હાંહારે સગા સબંધી છે સૌ સુખના બેલી,
હાહારે આખર મમે ઉપર મૂકશે ધકેલી ૫
હાહારે દયા કરી તને મનુષ્ય દેહ દીધો,
હાહારે તોયે તે હરિનો આશરો ન કીધો ૬
હાહારે ચેતી લો ચેતાયતો એ સારૂ,
હાહારે હજી ઘટી ગયુ નથી આયુષ્ય તારૂ ૭
હાહારે વાર વાર લાખ ચોરાશી રઝળશે,
હાહારે ફરી આવો જન્મ કયા થકી મળશે ૮
હાહારે તારા હાથના આવ્યો છે પારસમણિ,
હાહારે તારે માથે બિરાજે શ્રી નાથજી ધણી. ૯
હાહારે એઉની સેવા કરે સુખ થાશે,
હાહારે તારા પાપને સતાપ દૂર જાશે ૧૦
હાહારે હરિના દાસનો દાસ થઇ રહેજે,
હાહારે મુખે નામ નિરતર લેજે ૧૧
હાહારે લાલાલહેરીના વચન સુખકારી,
હાહારે સાચા માનીને સેવો ગીરધારી. ૧૨

ધોળ ૬ ઠુ.

શ્રી નાથજીના વિરહે મહા દુ ખ થાય છે,
હાહારે મારો જીવ જવાને અકળાય છે શ્રી નાથજી. ૧
હાહારે મને ઘરમાં ઘડી નથી ગમતુ,
હાહારે મારૂં મન ઘણું રહે છે ભમતું શ્રી નાથજી ૨
હાહારે ઘડી સાઠ પહોર આઠ રહુ ઉદાસી,
હાંહારે સુદર મુખડુ જોવાને અભિલાષી શ્રી નાથજી ૩
હાહારે કર જોડીને માગે છે લાલોલહેરી,
હાંહાંરે જરા દ્રષ્ટી કરોને કૃપા કરી. શ્રી નાથજી. ૪

ધોળ ૭ મું.

શ્રીવ્રજ મડળના ચદ ગોવર્ધનનાથજી.
કમળ નેન અણીયાળા સોહેલાલજો,સમે સમેના દરશન આપે શ્રીનાથજી
પ્રેમ ભક્તિવશ કીધા વ્રજની બાલજો. શ્રી વ્રજ. ૧
નિશા પાછલી ગાગર બોલે રાતની, આવે નાથુ બાગ થકી ગોવળજો,
મારા પ્રાણ પ્રભુજીના સેવકને હેલો પડયો, આત આતુર થઇ આવે
સા તત્કાળજો. ૨
મુખ્યાજી ભીતરીઆ સેવક સહુ મળી, કરતા સેવા જે જેને અધિકારજો,
પ્રથમ શ્રીપ્રભુજીને જગાવ્યા પ્રેમશુ, પછે જગાવ્યા પ્યારા શ્રી
નદ કુમારજો. ૩
ગોસ્વામી ટિકેત વહુ બેટી સહુ, આનદે આવે મદિર માહેજો;
શંખ ધ્વનિત્યાં ત્રણવાર કીધી સહી, ધ્વનિ સુણી શ્રી
ગોવર્ધનધર જાગ્યા જો. ૪

શ્રીમુખ નિરખી હ્રદય કમળ શિતળ થયાં, મંગળ ભોગ ધરાવ્યો
કંચન થાળજો;
જળ ની ઝારી લેઇ પાસે ધરી, પ્રેમ સહીત આરોગ્યા
પ્રાણ જીવન જો. ૫

સન્ધ્યાની સેવા સીંગારી કરે, સેજ સમારતા સમય એટલો થાયજો.
આચમન કરાવી મુખ વસ્ત્ર કરી બીડા ધર્યા, દરશન ખોલ્યાં ને
કીરતન થાય જો. ૬

ધોળ ૮ મુ.

શ્રીનાથજીકો ધ્યાન મેરે નિશદિનારી માઇ.
શ્યામરી સુરત માધુરી મૂરત, ચીત્ત લીયો હે ચુરાઇ. ૧

લાલ પાઘ લટકે ભાલ, ચીબુક વેસર કંઠમાળ;
કરણપુલ મંદહાસ, લોચન સુખદાઇ ૨

મોરપક્ષ શીશ ધરે, મોતીનકી માલગરે;
બાજુબંધ પોહોચીકર, મુદ્રકા સુહાઇ. ૩

કટી ક્ષુદ્રઘટીકા, જેહર વિછીયા સુદેશ;
અંગ અંગ શોભા, ઉર આનંદ ન સમાઇ ૪

મુરલી અધર ધરે શ્યામ, ઠાડે વ્રજજુવતીન માજ
સપ્ત સુરન તાન ગાન, શ્રીગોવર્દ્ધનરાઇ ૫

નિરખરૂપ અતિ અનુપ, થાકે સુર નર વિમાન;
શ્રી વલ્લભ પદકી દામોદર બલજાઇ. ૬

ધોળ ૯ મું.

એકવાર દરશન દીજીએ, શ્રી નાથજી.
જીવ અનાદિથી અવિદ્યાનો ભરેલો, દોષ દેખી નવ ખીજીએ. ૧

કૃપાનાથ કરૂણાના સિંધુ, દીન જાણી દયામાં ભીજીએ. ૨
શ્રી ગુરૂએ તો મને તમને સોંપ્યો છે, શ્રી મહા પ્રભુજીની કાની થકી લીજીએ ૩
પુષ્ટિમાર્ગમાં પડયોરે પતિત હું, બોલ્યા વચન પાલી લીજીએ. ૪
વલ્લભના દાસને દાસ હું કહાવુ, વ્રજ ભકતની દાસી મુને કીજીએ ૫

ધોળ ૧૦ મુ.

હારે વહાલો એહી હમારે શ્રીનાથજી,હારે ભવતારણ હાર એહી. ૧
દેવ ન યાચું દુસરોરે, મન કીયો હે વિચાર. એહી. ૨
યોગ યાગ વ્રત કો કરેજી, હાંરે જપ તપ તીર્થ અપાર એહી ૩
સોચ સબે જીયા વ્હે ગયો રે, મન માની લે મોરાર એહી. ૪
દો અક્ષર સૂરદાસ કહેરે, ભવસારમાં એ સાર એહી. ૫

ધોળ ૧૧ મું.

શ્રી નાથજીનું વદન કમળ જોયું, જેણે એકવાર શ્રી નાથજીનું
કોટિ કલ્પનું મેલું થયેલું મન, એક પલકમા ધોયુ જેણે. ૧
મનુષ્ય દેહ ધર્યો તેનો સફળ છે, જન્મ મરણ દુખ ખોયુ. જેણે ૨
મેવાડ દેશમાં બિરાજે માહારો વાહાલમો શેષ શંકરે ચિત્ત પ્રોયુ ૩
કમળચોક રત્નચોક જગમોહન જોયું, રહ્યો એક બાકી સર્વે ખોયુ ૪
દયાના પ્રીતમજી શુ પ્રીત નથી જેને, માત પિતા નામને વગોયું. ૫

ધોળ ૧૨ મું.

શ્રી નાથજીના નામ સમાન કોઇ ન આવે. (૨)
કોઇ જાયે ગંગાને કોઇ જાય કાશી, કોટિ કોટિ તીરથ મનાવે. ૧
કોઇ કરાવે પૃથ્વિ પરિક્રમા, કોટિ કોટિ કન્યાને પરણાવે. ૨

કોઇ દીયે હાથીને કોઇ દીયે ઘોડા, કોટિ કોટિ ગાયોને દેવરાવે. ૩
શ્રીવલ્લભના સ્વામિ પ્રભુ રસિક શિરોમણી, ચરણ કમળ ચિત્ત લાવે. ૪

ધોળ ૧૩ મુ.

ઉભા રહોતો કહું વાતડી શ્રી નાથજી,
તમ માટે ગાળી છે મેંતો જાતડી, શ્રી નાથજી. ૧
જે દિવસે મળ્યા હતા વૃંદાવનમાં, શ્રી નાથજી
તે દિવસની તાલાવેલી તનમાં, શ્રી નાથજી. ૨
શ્રી નાથજી જોયાના મુને કોડરે, શ્રી નાથજી,
પુરી મારા મન કેરી આશરે. શ્રી નાથજી ૩
હસોછો મધુરૂં વાકું જોઇને, શ્રી નાથજી.
નયનને કટાક્ષે માહારાં મન મોહિને શ્રી નાથજી. ૪
ક્ષણ ક્ષણ ભણકારા વાગે કાનમા, શ્રી નાથજી.
ઘરમા જાઉંને ગાઉં તાનમાં, શ્રી નાથજી. ૫
ચિત્ત ચોટતું નથી ઘર કામમા, શ્રી નાથજી.
ઘેલી ઘેલી કહે છે ગોકુળ ગામમા, શ્રી નાથજી. ૬
કહેનારા છો કહે પણ માથે છો ધણી, શ્રી નાથજી,
વલ્લભના સ્વામિની દાસી તમ તણી, શ્રી નાથજી. ૭
પુરો મારા મન કેરી આશરે, શ્રી નાથજી.
શરણે આવ્યો છું તમ દાસરે, શ્રી નાથજી ૮
ભવોભવ પાર ઉતારીએ, શ્રી નાથજી.
બલિહારી જાય માધવદાસરે. શ્રી નાથજી. ૯

ધોળ ૧૮ મું.

પ્રથમ શ્રીવલ્લભ શ્રીવિઠ્ઠલેશ પ્રભુનું, ધ્યાન હૃદેમાં લાવુજી,
શ્રીગુરૂ ચરણ કમળ રજ વંદી, શ્રી ગિરિધર જશગાવુ.
ગોવરધન રંગ રસિયા,
રંગ રસિયા શ્રી વ્રજરાજ, શ્રીજી મારે મન વસીયા. ૧
ધન્ય મેવાડ શીહાડ વખાણુ, ઉદય નરેશ બડ ભાગીરે,
એ કુળ અજબકુવરી બડભાગી, પ્રેમ ભક્તિ લહે લાગી. ગો૦ ૨
પ્રેમભક્તિ મૂરતિ પ્રગટી, વશ કીવા કુંજ બિહારીરે:
ભકત વત્સલ શ્રીજી સિંહાડ બિરાજયા, વ્રજ ગિરિ તજી ગિરિધારી. ગો૦ ૩
શ્રીનવનીતલાલ પ્રભુ સંગે પધાર્યા, શ્રી નંદ જસોદાના લાલરે;
વ્રજ રમણને બાલ રમણ બે, રૂપ છે જુગલ કમાળ ગો૦ ૪
શ્યામ વર્ણને ગૈર વર્ણએ, સેવ્ય સ્વરૂપ મહારાજરે
શ્રીવલ્લભ શ્રીવિઠ્ઠલના રૂપ પ્રમાણો, શ્રી વલ્લભ કુલ શિરતાજ ગો૦ ૫
પવિત્ર સ્થલ જોઈ મંદિર સ્થપાવ્યા શ્રી વલ્લભકુળ મહારાજેરે;
પુરણ બ્રહ્મ નિજ પુરી વસાવી, સેવા ભકિતને કાજે. ગો૦ ૬
વ્રજ નિજ ધામને સેવા સદન, વળી વિવિધ વૈભવના ઠામરે;
શ્રીનાથ તણી ઇચ્છા અનુસારે, નીરમ્યા અલૌકિક ધામ ગો૦ ૭
ગોલોક નિજ ધામ તણા જહાં, વૈભવ અપરંપારરે;
ત્રણ ભુવનમાં ધામ નથી એવુ, જાણો શ્રીનાથદ્વાર ગો૦ ૮
શ્રીવિલ્લભ કુળ લાડ લડાવે. ભોગ અભરણ અતિ ભારીરે:
નિત્ય નવલ વ્રજરાજ બિરાજો, છબિ નિરખી જાઉં વારી. ગો૦ ૯

એવા શ્રીનાથજીને મંદિર પધાર્યા, મોટા શ્રી મથુરાંનાથરે;
કોટાથી લેઇ રાજ રસાલા, શ્રી રણછોડલાલ સાથ. ગો૦ ૧૦
શ્રી રણછોડલાલજીના પુરવા મનોરથ, વ્રજલીલા સુખ લેવારે;
મોટા મનોરથ ઓચ્છવ કેરા, નિજજનને દરશન દેવા ગો૦ ૧૧
શ્રી મથુરાંનાથજી પરોણા પધાર્યા, શ્રી નાથ તણે દરબારરે;
શ્રી ગોવર્ધનલાલજીને હરખ ઘણેરો, હરખ્યો સકળ પરિવાર. ગો૦ ૧૨
સંવત ઓગણીસ પાસઠ સાલે, આનંદ વરત્યો અપારરે;
જુગતે નિધી શ્રીનાથ સગાથે નેજ તણા ભંડાર. ગો૦ ૧૩
મહા મહોત્સવ કેરા કારજ, નવલ નવલ નિત્ય થાયરે;
શ્રીગોવર્દ્ધનલાલજીએ ખેલ્યા ખજાના, આનંદ ઉર ન સમાય. ગો૦ ૧૪
શ્રીકાંકરોલીથી રાજા ઠાકોર પધાર્યા, શ્રી દ્વારિકેશરૂપ નિધાનરે
રાજ છત્ર રૂડી સ્વારી ભરી. શ્રીમથુરેશજીને દીધાં છે માન. ગો૦ ૧૫
રાજસ્વારીની સુંદર શોભા, શ્રીદેવકા બેટીજીએ જાણીરે,
શ્રીવલ્લભ પ્રભ ચરણ પ્રતાપે, લીલા ગાઉ વખાણી. ગો૦ ૧૬

ધોળ ૧૫ મું.

આવો આવોરે સુહાગી શ્રી વલ્લભીનો સાથ;
સખી મેવાડે પધાર્યા શ્રી ગોવરધનનાથ ૧
સખી મન કર્મ વચને તજો ઘરનાં કાજ,
મેલો લોક વેદ મર્યાદાને કુળની લાજ. ૨
છાંડો માત પિતા પતિ સુત અને પરિવાર,
આપણું અપણે ભારંગા શ્રી નંદકુમાર. ૩

વહાલો રૂપેછે રૂડલા ને ભીનલે છે વાન;
ગળ સ્થળ મંડીત કુંડલ લળકેછે કાન. ૪
બીરાજે અલક તિલક જાણે કચન રેખ;
નાશા ગજ મોતીના નટવર ભેખ. ૫
શીશ પાગ સોરંગી ઉપર ચદ્રિકા મોર;
વાહાલો મનોહર મૂરતિ ચિતડાનો ચોર. ૬
વાહાલો બંક અવિલોકની ભ્રકુટી કમાન;
એમના નેણા અણીયાલાં જાણે મદન શ્યા બાણ. ૭
વાહાલો ચંચલ ચપળતા વારૂ ખંજન મીન;
શોભા જોઈને મ્રગ થયા આધીન ૮
બીબાધર છે અતિ અરૂણ પ્રવાલ,
મુખ માધુરી માધુરી વાસલડી રસાલ ૯
જીરે કુસુમ ઝરે મંદ મુસકની હાસ;
ઝગકે દત દાઢમ જયમ બીજ પ્રકાશ ૧૦
કંઠે ક ારી ગળે ગુંજાના હાર,
બાજુમધ પહોંચીને ઝુમક સાર. ૧૧
પાયે પેંજણીને નૂપુરનો ઠમકાર.
ચાલે ગજની ચાલ ઘુઘરી ઘમકાર. ૧૨
કટી કાછની કીકણીનો ઝમકાર;
પાયે અણવટ વીછવાનો ઠમકાર. ૧૩
જીરે સોળકળાએ ઊદયો ચંદ;
વ્રજ જુવતી સુદરી હસે મંદ મંદ. ૧૪

જીરે એહુની આરતિ ઉતારે શ્રી વલ્લભરાય;
શોભા જોઇને જન વલ્લભ બલિહાર. ૧૫

ધોળ ૬ મુ.

વાંકે અંબોડે શ્રીનાથજી, મુને મલીયા મારગ માંહ્ય;
મન હરી લીધાજી
મનડું તે મારૂ મોહી રહ્યુ, નિરખી છબીલાને તાંય. મન ૧
વાંકીતે પાઘ વરણાગીયાને, વાંકી ચાલો છો ચાલ,
વાંકાં તે નયણાં સોહામણાં, વાંકી વેણુ રસાળ મન ૨
નયણાં તમારાં શ્રીનાથજી, હું તો કઇ પેરે કરૂ રે વખાણ,
જોતાં તે શુધ બુધ વિસરી, માનુનીના મેલ્યા છે માન મન ૩
કાલીંદ્રીને કાંઠડે વાહાલો, ગિરિધારી ચારે છે ગાય,
શીળી કદમ કેરી છાંયડી, વાહાલો મીઠી મોરલી વાય મન ૪
વૃંદાતેવનની કુંજમાં, અમને રંગ ભેર રાસ રમાડયા,
બાંહે બાજુબંધ બેરખા, પહોચી છે રત્નજડાવ. મન ૫
કાને તે કુંડળ ઝગમગે, હરિના ખીટલીયાળા કેશ;
શોભા શી કહું માહારા શ્યામની,
માહારો વાહાલોજી નટવર વેશ. મન. ૬
સહુમલી ચાલ્યાં સુંદરિ શ્રી જમુનાજીનેરે ઘાટ,
મારગ જાતાં મોહન મળ્યા, રોકી ઉભા છે વાટ. મન. ૭
જમુના જળમા ઝીલતા, તૂટયો નવસર હાર,
મોતી સઘળાં વેરાઇ ગયાં, હીરલો લાધ્યો છે સાર. મન. ૮

શેષ સહસ્ત્ર મુખ સ્તુતિ કરે, એનો નિગમ ન પામે પાર;
શ્રી વલ્લભ પ્રભુ મને અહીં મળ્યા,માહારૂં મન પામ્યુ ઉલ્લાસ. મન
દાસનોદાસ વિનતિ કરે, અમને દેજો વ્રજમાં વાસ;
દીન જાણી કરૂણા કરો, પોહોચે મનડાની આશ. મન. ૧

શ્રી નવનીત પ્રિયાજીનાં પદ તથા ધોળ.

રાગ બિલાવલ. પદ ૧૭ મું.

હો વારી નવનીતપ્રિયા.
નિત ઉઠી દેન ઉરાહનો આવત, ચોરી લાવત ગોપ ત્રીયા. ૧
તુમ બલિરામ સંગ મિલકે સુત, યહ આંગન ખેલો દોઉ ભૈયા;
નિરખી નિરખી નેન સચુપાઉ, પ્રાણ જીવન ઘનશ્યામ બલૈયા. ૨
જો ભાવે સો લેઉ મેરે મોહન, માખન મિશ્રી દૂધ મલૈયા;
ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધર કાકેધર, તુમ હુ તે કછુ અધિક સવૈયા. ૩

પદ ૧૮ મું.

લેજુ ગયો ચિત્ત માખન પ્યારો.
તનક કમળ મુખમે દ્વે દતિયા, ઇન આંખનતેં હોત ન ન્યારો.
રીઝન લીલા ભાવ જનાવત, મર્યાદા રહિત એ રૂપ;
કટી કિંકની અરૂ પાય પેંજની,ફીરી ચિતવત હસત બજત અનુપ.
દેખી સખી લપટે ભુજ ભીડત, નખ છત કુચ કપોલ કર પરસત
કહત ફીરત સબસો નદરાની, દેખી મૈયા મ્હાવરો વ્હૈ દરશન.
મુગ્ધ ભાવ ગોપીનસોં સોચત, યહ લીલા કોઉ અન્ય ન જાને;
કે જાને સેવા સંજોગી, દાસ ભાવાદિક લેશ બખાને.

પદ ૧૯ મું.

શોભીત કર નવનીત લીયે.
ઘુટરૂ ચલત રેન તન મંડીત, મુખ દધી લેપકીયે ૧
ચારૂ કપોલ લોલ લોચન છબિ, ગોરોચનકે તિલક દીયે;
લર લટકન માનુ મત્ત મધુપગન, માદક મધુર પીયે ૨
કઠુલા કંઠ વજ્ર કેહરી નખ, રાજત હેં સખી રૂચીર હીયે,
ધન્ય સૂર એકો પલ યહ સુખ, કહા ભયો શત કલ્પ જીયે ૩

ધોળ ૨૭ મું.

મારૂં મન મોહ્યું શ્રી નવનીતલાલ.
નિત પ્રતિ દરશન કરીને થઈએ ન્યાલ. મારૂ મન ૧
શ્રીમુખ જોતાં સુખીયાં થઇએ, પ્રભુની સેવામાં નિરંતર રહીએ;
નંદાલયની લીલા શું કહીએ. મારૂ મન ૨
શ્રીજસોદાજીના ઉછંગ વિષે, અતિ ઉંચા બેઠા દીસે;
એ સુખ જોવા મારૂં મન હીસે. મારૂ મન ૩
બાળ સ્વરૂપે બહુ સુખ આપે, શરણ પડયાનાં સંકટ કાપે,
હ્રદયે નિજ રંગીલું રૂપ થાપે. મારૂં મન. ૪
લાલાલહેરી પદ રજનો દાસ, પ્રેમે રાખો પોતાની પાસ,
સોંપે જુગલ ચરણની સેવા ખાસ. મારૂં મન ૫

શ્રી મથુરાનાથજીનાં પદ તથા ધોળ.

રાગ બિલાવલ. પદ ૨૧ મું.

વ્રજમેં ઠાકોર દોય ચત્રભુજ.
શ્રી મથુરેશ ઓર શ્રી દ્વારકેશજી, મુખ્ય મર્યાદા પુષ્ટિ લીલાધુજ. ૧
ઇન દ્વે હસ્ત નેનન સો ચોપન, દ્વે કર મુરલી ટેરી હેત સુર;
પિયા વિલખી મનમાંજ લજાની, એ તો બંસી દૂર બજત ભર. ૨
ઇન લીલા કરી માન મનાવત, ઈન લીલા કરી નેત્રન મેલન;
ઇન દ્વે હસ્ત કુસુમ મારગ સજી, દ્વે કર ડારી ઉંચી સોં મેલન. ૩
ઇન મનુહાર કરી પ્યારીસો, ઇન હસાય ખીલાય રહે લસી;
દ્વે સ્વરૂપ દરશત બરખત રસ, પીયો દાસ ઇન અખીયન તરસત. ૪

*ધોળ ૨૨ મું.

જે જે બોલે શ્રી રણછોડલાલકી,
પધરાવ્યા શ્રી મથુરાંનાથ, શોભા છપ્પન ભોગકી. ૧
જે જે બોલો શ્રી ગોવરધન લાલકી, પધરાવ્યા શ્રી નવનીતલાલ. ૨
જે જે બોલો શ્રી બાલકૃષ્ણ લાલકી પધરાવ્યા શ્રી દ્વારિકાધીશ. ૩
જે જે બોલો શ્રી ગોપેશ્વર લાલકી, પધરાવ્યા શ્રી વિઠ્ઠલનાથ. ૪
એ ચારે સ્વરૂપ પધરાવીયા, રૂડા લાલ બાગની માંહ્ય. ૫

---

* શ્રી નાથદ્વારમા શ્રીમથુરાનાથજી પધાર્યા ત્યારે ટિકેત શ્રી ગોવર્દ્ધન લાલજી મહારાજે સવત ૧૯૬૫ ના ચયતર વદિ ૬ ના રોજ શ્રી લાલ બાગમા છપ્પન ભોગ કર્યો તે સમયનુ ધોળ

મુખ્યમાં શ્રી મહાપ્રભુ બિરાજતા, બીજા ગોદમાં સ્વરૂપ અપાર. ૬
મોતી મહેલથી શ્રી ગોવરધનલાલ પધારીયા,
એમની ગોદમા શ્રી દામોદર લાલ. શોભા છપ્પન ભોગકી. ૭
કોટાથી શ્રી રણછોડલાલજી પધારીયા,
એમની સાથે શ્રી ગોપાલ લાલ શોભા છપ્પન ભોગકી ૮
શેરગઢથી શ્રી ગિરિધરલાલજી પધારીયા,
એમની ગોદમા શ્રી વલ્લભલાલ શોભા છપ્પન ભોગકી ૯
ઇંદોરથી શ્રી ગોપેશ્વરલાલજી પધારીયા,
એમની સાથે શ્રી કૃષ્ણરાય. (બચુબાવા) શોભા ૧૦
કાંકરોલીથી શ્રી બાલકૃષ્ણલાલજી પધારીયા,
એમની ગોદમા શ્રી દ્વારકેશલાલ. શોભા છપ્પન ભોગકી ૧૧
૧૪ બાળક ૧૯ વહુબેટી પધારીયા,
શ્રી ભાભીજીને હરખ ન માય શોભા છપ્પન ભોગકી ૧૨
પ્રથમ અન્નકોટનો મનોરથ કરાવીયો,
પછી છપ્પન ભોગના દરશન થાય શોભા છપ્પન ભોગકી ૧૩
શ્રી ગોવરધનલાલે મનમાં વિચારીયુ,
કોઈ દરશન વિના નહિ જાય. શોભા છપ્પન ભોગકી ૧૪
મહાપ્રસાદના દરશન કરાવીયાં,
દૂધઘરને અન સખડી અપાર. શોભા છપ્પન ભોગકી ૧૫
સંખડી સરવે સેવક મળી વાટતા,
જેના ભાગ્યમા હોય તે લેઇ જાય શોભા છપ્પન ભોગકી. ૧૬

અનુભવી એ રસને જાણશે
વિમુખ જનને એ રસ દૂર શોભા છપ્પન ભોગકી. ૧૭
કર જોડી કીંકર વિનતિ કરે;
એવા દરશ દ્યો નિત્ય નિત્ય. શોભા છપ્પન ભોગકી. ૧૮

રાગ બીલાવલ. પદ ૨૩ મુ.

દેખીરી એક અદ્‌ભુત વામ.
દેખે બને કહત નહી આવે, નખ કટિરાધે કટિશીખ શ્યામ. ૧
પ્રિયકે પ્રેમ છકયો તન ભુલ્યો,કહે મેરી શ્યામા ગઈ અબ હાં કીત
અપને સખન સોં બુઝત ડોલત, કટિ દ્વે હસ્ત લગે આકર્ષીત. ૨
શ્રમ જલબિંદુ લગ્યો ગંડિતમેં, નેન વદન વ્હે વિલસેં દ્વે લખ;
ક્રીડા ચટક ભવરી સંવરી તન,શ્યામાતેં શ્યામ ભયે તન સનસુખ. ૩
ક્રીટ સહીત હરિ દરશ દીખાવત, અતુલ સ્વભાવ નાથ શ્રીવિઠ્ઠલ;
રજ આરજ લાગો મેરી અખીયન, નિરખી દાસ જાત સબ કલિ મલ.૪

॥ શ્રી વિઠ્ઠલનાથજીનાં પદ તથા ધોળ ॥

ધોળ ૨૪ મુ.

અમને વહાલારે શ્રીવિઠ્ઠલનાથ.
એમના ચરણ કમળમાં જોડું હાથ. અમને. ૧
એ પ્રભુ પૂરણ બ્રહ્મ સનાતન છે, દૈવી જીવને તન મન જીવન છે.૨
ભક્ત મનોરથ પૂરણ કરવાને, પ્રગટયા આસુરીનો મદ હરવાને. ૩

જુથ લીલા જગમા જાહેર કીધી, મુક્તિ ભક્તિ સોધી કરી દીધી ૪
પુષ્ટિ મારગહિત બતાવાને, પ્રગટ પધાર્યા ગુણ ગવરાવાને. ૫
એમનું સુદર શ્રીમુખ નિરખીને,હુ તો મારા મનમા રહું છું હરખીને૬
એ ગિરિવરધર ગુણના સાગર છે, નદ કુવર એ નટવર નાગરછે. ૭
લાલા લહેરી શું જાણે માયામાં, રાખજો ચરણ કમળની છાયામાં. ૮

ધોળ ૨૫ મુ.

શ્રીવૃંદાવનના ચંદ શ્રી વિઠ્ઠલનાથજી,
રાસવિલાસમાં કીધાં અપરમ પારજો ટેક.
શ્રીજમુનાજીની તીરે કદમના ઝાડ છે,
ઝુમી રહ્યાં જળ ઉપર વરસે પુલજો,
શ્રીજમુનાજીમાં કમળ ફુલ્યા ને અતિ ઘણા,
ફુલી રહ્યાં ત્યાં ભ્રમર કરે ગુંજારજો. ૧
ત્યાં સુંદર પંખી હંસ બેઠા હતા,
હરનિશ ધરતા પ્રભુજી કેરા ધ્યાનજો,
શ્રીવિઠ્ઠલનાથજીના સ્વરૂપની શોભાશી કહુ,
દાસ કહે મને આપો શ્રી વ્રજમા વાસજો. ૨

॥ श्री द्वारिकानाथजीनां पद तथा धोळ. ॥

ધોળ ૨૬ મુ.

સખી મેં આજ દીઠા કુંજ ભવન વ્રજ ચંદ્રને,
શ્રી દ્વારકાંનાથજી મનોહર પ્યારા,નદ જસોમતિ કેરા લોચન તારા;

પ્રેમ રસ પાય વ્રજ સુંદરીને ન્યારા. સખીમેં. ૧
સખીરે હું તો કુંજ ગામ ગઇ હતી વહેલી,
ત્યાંતો બેઠાં રાધિકા પરમ અલબેલી,
વાત કરે સંગે લલિતા સાહેલી. સખીમેં. ૨
રાધા પ્યારી સજે છે શણગાર ઘણા ત્યાંહે,
શ્યામ આવ્યા ખબર ન પડી પળમાંહે,
નેત્ર કમલ મીચ્યાં તેથી વ્યાકુળ થાયે. સખીમેં. ૩
પ્યારી પુછે કોણ મારા નેત્ર મીચે આવી,
ત્યારે શ્યામે બેઉ કરે બાંસુરી બજાવી,
ભુજા ચાર જોઈ મૂરત મન ભાવી. સખીમેં. ૪
માન મૂકી મન થકી પ્રિત ઘણી કીધી,
ત્યારે સ્યામે રાધા પ્યારી અંક ભરી લીધી,
કૃપાની કટાક્ષે સેન ચહચરીને દીધી. સખીમેં. ૫
કુંજ ખેલ કરે રંગ રતિ રસ પુરા,
કોક કલામાંહે નથી એકે અધુરા,
પ્રેમ ઉનમત્ત રસે બેઉ જન શુરા. સખીમેં. ૬
જાળ રંધ્ર જોઇ સખી મન સુખ પામી,
વિનતિ કરૂં હું સદાય શિર નામી,
દરશન દેજો નિજ જન કેરા સ્વામી. સખીમેં. ૭

ધોળ ૨૭ મું.

ધન્ય ધન્ય શ્રી દ્વારિકાં નાથજીરે, વંદુ વેષ્ણવ જન સાથરે;
તટ રાજીત મોહોલ અટારીરે, રાય સાગર અમૃત વારિરે. ૧

મહા ભાગ્ય મેવાડો દેશરે, જ્યા પ્રિતે કર્યો પ્રવેશરે,
ધન્ય ધન્ય તે કાકરોલી ગામરે, માહારે વાહાલે કર્યો વિશ્રામરે ૨
મુક્તિ અધિક પુરી માહારાજરે, સદા વૈષ્ણવ જનને કાજરે:
અમરાપુરી એ થકી લાજેરે, પ્રભુ પુષ્ટિ પ્રકાશ બિરાજેરે. ૩
પરથાર અનોપમ દીસેરે, જોતાં વૈષ્ણવનાં મન હીસેરે;
ચોક ચંદરવા ઘણુ શોભેરે, જોતાં વૈષ્ણવનાં મન લોભેરે. ૪
નિજ મદિરની શોભાયરે, તેતો મુખે કહી નવ જાયેરે;
હીરા હેમ જડાવની જાળીરે, કુંજ રાજીત પુજ શાળીરે. ૫
હીમ આસને હીરા ઝળકેરે, મુકતા ફૂળ ચોદિશાએ લળકેરે;
દીધું દરશન શ્રી દ્વારિકાધીશરે, એતો સકળ ભોવનના ઇશરે. ૬
મેઘ વર્ણ મનોહર અગેરે, જોતા લાજે છે લક્ષ અનંગરે;
બેઉ પાસે શ્રી ગુસાંઈજી ઉભારે, રૂપ ચારની એકજ શોભારે. ૭
શ્રી વિઠ્ઠલ રૂપ નિધાનરે, શોભા કોટિક કામ સમાનરે;
ગુણવંત શ્રી ગોકુળ નાથરે, વ્રજભુષણ લાલજી સાથરે. ૮
જોતાં નયણાં તૃપ્ત ન થાયરે, રૂપ અધિક શોભાયરે;
બહુ જીવને ઉદ્ધારવા કાજેરે, તેવુ રૂપ ધર્યું મહારાજરે. ૯
સુખ સિધુ હરિયે વિનોદરે, જોતાં ઉપજે મહા મન મોદરે;
ધરૂં ચરણ કમળની આશરે, ગાય નિરખે પ્રભુદાસરે. ૧૦

॥ શ્રી ગોકુલનાથજીનાં પદ તથા ધોળ ॥

રાગ બીલાવલ. પદ ૨૮ મું.

ગિરિધાર્યો શ્રી ગોકુલનાથ, જે જે મંગલ કીયે સનાથ;
ગોપી ગાય ગોપ વ્રજ કે સબ, ધીરજ દે તબ હાથ. ૧
દક્ષિણ પાણિ સ્વીકાર કિયો હે નગ, વામ પાણિ શ ોદક લાય,
દ્વં કર મુરલી નાદ કીયે હે, કમળાસન ઠાડે ગિરિરાય. ૨
ઉપરકે પંછી દ્રુમ વેલી, કીન હું ન લાગી તાતી બ્યાર;
ગોરંભન ધુની કરત કૌતુહલ, તન પુલકિત અ ગ કછુ ન સંભાર.૩
મધવા શરણ ભયે પદ દીનો, જે જે કુસુમ બરખે સબ દેવ;
ચિરજીયો પ્રભુ કુંવર લાડીલો, નિરખી દાસ ચરણ રજ સેવ. ૪

॥ શ્રી ગોકુલચંદ્રમાજીનાં પદ તથા ધોળ ॥

રાગ બીલાવલ. પદ ૨૯ મુ.

ગોપી જન સતાપ મિટાવન, પ્રગટ ભયે શ્રી ગોકુલચંદ,
કોટિ કોટિ અનંગ વિમોહિત, નિરખ મીટ્યો દુખ દ્વંદ ૧
સખિયન મિલ બુઝત હે પિયકું, પરોક્ષ ભજત એક ભજત પરસ્પર;
એક ભજત ભજવે નહી જાનત, ઉનકો ભેદ કહો ગિરિવરધર. ૨
ઇનહી તે ન્યારો મોહી જાનો, ઇનહી તે રહો અતિ નિર્મળ;
મન ક્રમ બચન હોં જાત બીકાનો, વશ કર લીનો પ્રેમ સનેહ બલ. ૩
નૃત્ય કરન આરભન કીનો, યુવતી એક એક પ્રતિ વપુધર,
જે જે હરખી રહી વ્રજ વનિતા, નિરખી નિરખી દાસ વારનો કર.૪

॥ श्री मदन मोहनजीनां पद तथा धोळ. ॥

રાગ માલવ પદ ૩૦ મુ.

મદન મોહન મુરલી ધુન કીની, વ્રજ વનિતા આકર્ષિત લીની;
માત પિતા સુત બંધુ વિસારે, કમલ નેન ચરણે રતિ દીની. ૧
વ્રદાવન મુખ ચદ વિલોકયો, ફુલી રહ્યા સબ ગાત;
મોહન વાસો કુશગ ભુઝતહે, તમ નિશ રાકા પરમ સુહાત. ૨
અબ ઘર બગદાવા ગોપીજન, ધર્મનહી પતિની રહો,
કૃષ્ણ કલામે સબ અંગ ઉરઝયો, તન ન રહી સભારહો ૩
અધર ડસે નેનન આસુઢરે, ગતિ ભુલી વ્રજ નારીહો,
યાતે દૂર મદન મોહન પિય, નિરખી દાસ બલિહારહો. ૪

ધોળ ૩૧ મુ.

શ્રીમદન મોહનલાલ તમ શુ લહે લાગી,
મારે તમ ઉપર ઘણુ વહાલ ભે ભવની ભાગી ૧
છું ચર્ણ કમળની દાસ ચિત્ત ચરણે રાખો,
મને આપજો વ્રજમા વાસ સુખ સપત્ત દાખો ૨
માહારા પ્રાણ તણા આધાર અળગા રહેશો નહિ,
હરિ છો હેયાના હાર કોઇને કહેશો નહિ. ૩
માહારા કુટુબ સહિત દરશન તમારા મે કીધાં,
વાહાલા તમે મટાડયા તાપ દરશન બહુ દીધાં. ૪

માહારી વિનતી સાંભળો નાથ તો તમને કહીએ,
મને આપો વ્રજમાં વાસ, તો શર્ણે રહીએ. ૫
નાહીએ જળ જમુનાં નીર, દરશન નિત્ય કરીયે,
એમ કહે છે હરિદાસ ભવો ભવ તરીએ. ૬

શ્રી બાલ કૃષ્ણજીનાં પદ તથા ધોળ.

પદ ૩૨ મુ.

શ્રી બાલકૃષ્ણકુ ગોદલે સ્તન પાન કરાવે,
ચુચકારત મુખ પ્રફુલિત, અતિ આનંદ બઢાવે. ૧
ગોપી જન હસી કહત મહરીસોં, હમે દેઉતો હમહી ખેલાવે;
તીહારે ભાગ્ય દીયો ફલ માગ્યો, યહ તુમ તેં સુખ પાવે. ૨
જબ લીને પ્રફુલિત વ્હે, પ્રિયકું કંઠ લગાવે;
રસિક દાસકે પ્રભુ રતિ નાયક, સબ તન તાપ બુઝાવે ૩

પદ ૩૩ મુ.

વંદો શ્રી બાલકૃષ્ણ નવ બાલ
જસુમતિ ગૃહ ઝુલતહે પલના, રસ લીલામેં અધિક રસાલ. ૧
કઠુલા કંઠ ભૃકુટિ મસી બિંદુકા, તિલક વિચિત્ર બિરાજત ભાલ;
રસિકરાયકે દાસકી વિનતિ, શરણ રાખીયે કરી પ્રતિપાલ. ૨

॥ श्री नटवरलालनां पद तथा घोळ. ॥

પદ ૬૪ મું.

વંદો નટવર નવલ કન્હાઈ.
રત્ન જટિત આંગનમેં નાચત, કીલકી કીલકી અતિ હરખ બઢાઈ ૧
માગત માખન માટ માતસો, બોલત વચન સુ મુખ તુતરાઈ,
જનની લાય દીયો હિતચિત કરી, લીનો અતિ સુખપાઇ ૨
એક કરમેં નવનીત બિરાજત, એક કર માટ સુહાઇ;
નીર્તત સુલપ સચ નૌતન ગતી, હસ્ત કે ભેદ દિખાઇ ૩
વ્રજ વનિતા નેનન સુખ નિરખત, અંતર ભાવ જતાઇ,
રસિકદાસકે પ્રભુ રસદાયક, રસ સંકેત બતાઇ ૪

ધોળ ૬૫ મું

શ્રી નટવર નિરખ્યા, હરખ્યા ઘણા હૈડામાં મુજને હેલી.
પ્રિતે પરખ્યા સુંદર વર સુખ દાયક જાણુ સાહેલી. ટેક.
નટ નાગર સાગર રૂપાળો, ગોધેન ચરાવે ગોવાળો,
છબિ કોટિ કામથી શોભાળો શ્રી નટવર ૧
રૂડા મોર મુગટ કુંડલ કાને, ભૂદર વર છે ભીનંવાને,
મન મોહ્યું બંસીને તાને શ્રી નટવર. ૨
મને ભોળવીને નાખ ભૂરકી, ઘેલી થઈ નટવરને નિરખી
નિરલજ કીધી પોતા સરખી શ્રી નટવર ૩
વાહાલે ગુર્જર ઘર પાવન કીધા, રસીઆજીએ આદર કરી લીધાં;
શ્યામ સ્વરૂપ નિરખ્યાનો પેરે કીધાં. શ્રી નટવર. ૪

વાહાલે મધુરીસી મોરલી વાઇ, માહે ગારૂડીની વિદ્યા ગાઈ;
મન સર્પ તણી પેરે સાઈ. શ્રી નટવર. ૫
હરિદાસ સુફલ નયના કીધા, શ્રી નટવરજીએ દરશન દીધાં;
મારાં સકળ કારજ એણી પેરે સીધ્યા શ્રી નટવર. ૬

*શ્રીમદનમોહનલાલના સ્વરૂપની ભાવનાનુ ધોળ.

(રાગ—શ્રી લક્ષ્મણ ભટજીને ઘેર એ કુલ દીવોરે.)

પદ ૩૬ મું.

શ્રીમદન મોહનલાલ, તમપર વારીરે,
કૃપા કરી પધાર્યા વૈરાટ, જાઉં બલિહારીરે. ૧
આપે મદનને મોહ પમાડી, મૂરછીત કરીયોરે.
તેથી મદન મોહન નામ, પ્રિયાજીએ ધરીયોરે. ૨
ફલ પ્રકરણના[1] પ્રથમાધ્યાયની એ લીલારે;
કરી પ્રગટ બીજી ગુપ્ત, છેલ છબીલારે. ૩
ગોદે શ્રી બાલકૃષ્ણજી શ્રી દ્વારિકા નાથરે;

*આ શ્રીમદન મોહનલાલ કાશીવાળા શેઠ પુરૂષોત્તમદાસના શ્રી ઠાકોરજી, શ્રી મહાપ્રભુજીને સેવ્ય છે, ને તે હાલ જોધપુરમા બિરાજે છે આ સ્વરૂપન જેવુંજ બીજું સ્વરૂપ શ્રીમદનમોહનલાલનુ ધોળકામા વૈષ્ણવ છોટાલા મથુરાંદાસને ઘેર બિરાજે છે. આ ધોળ પણ તેઓ શ્રીએ આ દાસ ઉપર કૃપ કરી ગોકલ્યુ છે. જે અત્રે આપ્યુ છે. ૧ રાસ પચાધ્યાઇ.

શ્રી હરિદાસ[1] વર્ય જુગલ સ્વરૂપ છે સાથેરે. ૪
ગૌર સ્વરૂપનો ભાવ હવે હું વિચારૂંરે,
પિય પ્યારી એક સ્વરૂપ, નથી કોઈ ન્યારૂ રે, ૫
અક્ષરાત્મક વ્યાપી વૈકુંઠમાંહીરે,
જબ પ્રિયાજી સબ સખી આદિક પ્રાગટ નાંહીરે. ૬
તવ ગૌર નરાકૃતી સ્વરૂપે રમણુ વિચાર્યું રે,
કર્યું પ્રિયાજીનું આપ સમાન પ્રાગટય ન્યારૂંરે. ૭
શ્રી સ્વામિનીજીનાં શ્યામ કટાક્ષે મોહીને રે,
થયા ગૌરથી શ્યામ સ્વરૂપ પરવશ હોઈને રે. ૮
ફરીભૂતલ ગૌર સ્વરૂપે બસી બજાઈરે,
ગોપી વ્યંગ[3] વચનાદિક અંતર પીડ ભજાઈરે. ૯
જલસુત[4] પ્રફુલીત થવા રસ અનુભવ હોવારે,
મહા જલથી નીકલે બહાર દિનમણી[5] જોવારે. ૧૦
એમ કરવા મહારસ દાન કમલ કરી સ્થિતીરે,
જેની ઉપર ગોપી રાસ રમ્યાં રસ રીતીરે. ૧૧
શ્રી યમુનાં પુલીન[6] મધ્ય આદ્ય વ્રંદાવન નામરે,
જ્યાં ચંદ્ર સરોવર પરાસોલી છે ધામરે. ૧૨
પદ્માકારે[7] રાસ ચોતરો નિરખુ રે,
તેની પાંખડી ત્રણને વીસ જોઇ જોઇ હરખુંરે. ૧૩

---

૧ શ્રી ગિરિરાજજી. ૨ અક્ષર બ્રહ્મ. ૩ અનેક અર્થવાળું. ૪ કમલ. ૫ સૂર્ય, ૬ કીનારો. ૭ કમલાકાર.

તે કમલ ઉપર વિધિવાહન[1] અનુપમ પેખોરે,
જેનુ પ્રાગટ્ય પિયાજીના ચરણ કમલથી લેખોરે ૧૪
પય મિશ્રિત જે ભિન્ન કરે છે વારિ,
મર્યાદ પ્રવાહથી પુષ્ટિ સૃષ્ટિ કરી ન્યારીરે. ૧૫
વામ ચરણ તે મરાલ[2] સહીત ધર્યા સ્થાપનરે,
પદ દક્ષિણ પાદુકા પરસ કર્યા ઊત્થાપનરે. ૧૬
તે સ્થાપન ઊત્થાપનનું કહુ હું કારણરે,
જે દર્શી[૯] વ્રજ રત્નાએ ધરી છે ધારણરે ૧૭
વામ ચરણથી પુષ્ટિ ભક્તિ રસ મંડનરે,
આપે દક્ષિણ ચરણે કરી મર્યાદા ખંડનરે. ૧૮
[3]જુગ ચરણ કમલમાં [4]વિનગુન ઘુઘરી ઘમકેરે,
[5]મીન ધોતી [6]કદલી વત બે જંઘા દમકેરે. ૧૯
ઘુઘરી શ્રી યમુનાં મન વ્રજ વધુનાં મીનરે,
વશ્યાં [7]તરણીતનયા વાસ કમલ રસ લીનરે. ૨૦
તનીયો શ્રી વૃષભાન સુતાજી લહીએરે,
ધોતીમાંહી [8]ઉતરીય ભાવ હૃદેમા ગ્રહીએરે. ૨૧
કટિ દેરો કટિ કિંકિની રૂન ઝૂન બાજેરે,
તે શોભા જોઇને સિધ [9]ઉર્વસી લાજેરે. ૨૨

---

૧ બ્રહ્માનુ વાહનહંસ. ૨ હંસ. ૩ બે. ૪ દોરાવિનાની. ૫ મચ્છ. ૬ કેળ. ૭ સૂર્ય પુત્રી શ્રીયમુનાજી. ૮ સાડી ૯ એ નામની અપસરા છે.

[1]સુધા સરોવર નાભી કુંડી ૨૫ ઘેરીરે,
[2]ત્રીવલી ત્રીવિધિ ભક્ત ઉદર ઊઠે લેહેરીરે. ૨૩
રોમાવલી રસ ભરન ચલી પનીઆરીરે,
છોડી માતપિતા સુત ભ્રાત ગાર ભરથારીરે. ૨૪
[3]વક્ષઃસ્થલ ઉપર છે સરવે માલારે,
જે હૃદે કમલની માંહી વસી વ્રજ બાલારે. ૨૫
વામ હસ્તમાં [4]ઋતુ મુદ્રીકા સોહેરે,
દક્ષિણ [5]પાણી પાંચ જોઈ મન મોહેરે. ૨૬
[6]ગુણ [7]ઋતુ [8]ગ્રહ મલી હસ્ત કમલ પદ પાંખડીરે,
સ્વરૂપાત્મક રૂપ ઘો દરસન મુજ આખડીરે. ૨૭
દશ વિધ શ્રુતીરૂપા નવધા અગ્ની કુમારીરે,
શ્રી [9]પ્રભાકર તનીયા શ્રી વૃષભાન દુલારીરે. ૨૮
વેણું નાદ કરી ટેરી ગોપી મન હેરીરે,
કહ્યું જશે તમારો ધર્મ જાઓ ઘર ફેરીરે. ૨૯
થઈ વ્યંગ વચન સુણી વિરહ વેદના ભારીરે,
દેહ દશા શુદ્ધને બુદ્ધ મેલ્યા વિસારીરે ૩૦
બીચ [10]કરતલ [11]મધ્યમા [12]અનામીકા અવકાસેરે,
વ્રજ વધુને અભયનું દાન કીધુ મહારાસેરે. ૩૧

---

૧ અમૃત ૨ ત્રણુવાટા. ૩ હૃદય. ૪ છ ૫ હસ્ત. ૬ છ ૭ છ. ૮ નવ.
૯ સૂર્યનાં પુત્રી શ્રી યમુનાજી. ૧૦ હથેલી. ૧૧ અંગુઠા પાસેની મોટી આગળી.
૧૨ મોટી આગળી અને છેલ્લી નાની આંગળી વચ્ચેની આંગળી.

બે કરમાં કંકણ બાજુબંધ છે બાંહેરે,
તે ધરીયાં પ્યારી વ્યાહુ રસ ઉચ્છાહેરે. ૩૨

વેદ મર્યાદા રાખવા ઉપવિત ધરીયા રે,
તે રાસ રમણની માંડી ઉલંગન કરીયારે ૩૩

કઠે કઠસરી [1]દુલરી [2]વિનગુન ધારીરે,
તે [3]સુરત લીલાની માંહો ધરી છે પ્યારી રે ૩૪

શ્રી પ્રિયાજીની ઉતરીય ભાવે ઉપરના ધરીયારે,
શ્રી વૃષભાન દુલારી સાથ મોહન વર વરીયારે ૩૫

પ્યારી રવી શશી શીશપુલ એ રસના માતારે,
જે વ્યાપી વૈકુંઠ વ્રજ લીલા સુખદાતારે ૩૬

તે કરણમા કરણ પુલ રસના પાગેરે,
જે દર્શી [4]ચાલીસ માહી [5]મનસીજ જાગેરે ૩૭

ચીબુકે [6]નિષ્ક શ્રી ચંદ્રાવલીજી પ્રમાણું રે,
નથ નાસિકા [7]દાહોનો દીસ ગાઈ વખાણું રે ૩૮

[8]હાટક સ્વામિની માણિક યમુના માઈરે,
જેના દરશ પરશ પેપાને કૃતાર્થ થાઈરે ૩૯

અધર બીબરસ આરો [9]બક [10]શુક લટકેરે,

૧ એસેરનીમાલા. ૨ વગર દાગની ૩ રહસ્યલીલા ૪ મન. ૫ કામ દેવ. ૬ હીરો. ૭ જમણી બાજુ ૮ સોનુ ૯ બગલો ૧૦ પોપટ.

મોટું મુકતા શ્રી ચદ્રાવલી જેવડીએ મટકેરે ૪૦
ઉપર છોટું [1] જલસુત રાધા સહચરીરે,
નકવેસર ચારે યુથપતી લીધા ઘેરીરે. ૪૧
શ્રી મુખ ચંદ્ર કોટી તાપ કે [2]હારીરે,
આ કુટીલ કટાક્ષને બાણે મોહ્યા વ્રજનારીરે ૪૨
પચ તરેહનુ ચીતવન પંચસ્વર[3] કહીએ રે,
તે ચઢીયા ભ્રકુટી ધનુષ કયા જઇ રહીએરે ૪૩
લર [4]જલજ દામિની શ્રી ચદ્રાવલી મહાલેરે ૪૪
પ્યારી ચરણ કમલ સમ તિલક છાપ છે ભાલેરે, ૪૪
પાઘ શ્રી યમુના [5]વરહી ચદ્રીકા પ્યારીરે,
મહારન ઉદ્બોધ શ્રૃંગાર ધર્યો છે મુરારીરે. ૪૫
તરણી તનીયા શીશ પુલ થઇ લોલેરે,
શ્રી દપતી રહસ્ય લીલાએ દિનકર ડોલેરે ૪૬
[6]દધીસત વદની શ્રી મુખ [7]વિધુ અનુસારેરે,
બાગે શીર પૃષ્ટ ધરીયો ચાક થએ અમારે ૪૭
[8]બીય ચરણ કમલ વ્રષભાન નદની કેરારે,
તે મુસ્તક ધરીઆ આપ વહાલ ઘણેરારે. ૪૮
[9]ભુજગ દીશ ચાર યુથપતી બાચ પોતેરે,
તેનુ પચ શીખા છે નામ જગમગ જોતેરે. ૪૯

---

૧ મોતી ૨ નાશ કરનાર ૩ બાણ. ૪ મોતી ૫ મોરપીછ ૬ ચદ્ર
૭ ચદ્ર ૮ બે. ૯ ચાર

નખ શીખ સ્વરૂપે શ્રૃંગાર ભાવના ગાઇરે,
વસો નીજ સ્વરૂપે વાસ હૃદેમાં સદાઇરે ૫૦
પ્રભુ તમ ઉપર હું તન મન પ્રાણને વારોરે,
મારો ચીર કાલનો સ્વરૂપ વિયોગ નીવારોરે. ૫૧
અનંત યુગથી ભત્યા છોટી વિયોગીરે,
શ્રી ગુરૂ વ્રજ રત્ના કૃપાએ કરો સંયોગીરે. ૫૨
હસ્ત દ્રષ્ટિ બુદ્ધ દોષ લેસો સુધારીરે,
સર્વે વૈષ્ણવજનને એક વિનતી માહારીરે. ૫૩

પ્રકરણ ૬ ઠું

રાસ પંચાધ્યાઇનાં ધોળ, ભ્રમરગીત (નંદદાસજી કૃત) ગોપીગીત, યુગલગીત વગેરે.

રાસ પંચાધ્યાઇનાં ધોળ ધોળ ૧ લું.

સખી શરદ પૂનમની રાત જોઇ, વાહાલે રમવા કીધુ મનરે;
વન ફુલ્યા તે લીલા શકતે, તે મન ચંદ્ર જતન. હરિ રસ માતારે ૧

વેણુ વગાડી ચિત્ત હર્યું, પ્રગટયુ અંગે અનંગરે;
સાંભળતા ગોપીજન આવ્યા, કૃષ્ણ સમીપે સંગ. હરિ ૨

વેણુ સાંભળીને દોહવુ મૂકયુ, દોહતા મૂકયાં વાસણરે;
ખીર ચઢાવી તેમજ મૂકી, વાહલા પાસે મન. હરિ. ૩

નાતા દૂધ જમાવતા, પતિ સેવા ભોજનરે;
લેપનતા લોચન આંજતા, વિપરિત આભ્રણ. હરિ. ૪

પતિઓનાં રોકયાં ના રહ્યા, આત્મા હરિરસ માનરે;
કેટલાંએકને પતિએ રોકયાં, માધવ ચરણ ચિત્ત લગ્ન હરિ ૫
સહુથી આગળ તે જઇ પહોચ્યા, સગુણ મૂકી તનરે;
ત્યારે રાજાએ પૂછયું, એ કેમ પહોચે જન હરિ ૬
શુકજી ત્યારે એમ ઉચ્ચર્યા, પહેલું કહ્યુ તે સત્યરે,
દ્વેષ ભાવે શીશુપાળ ઉદ્ધાર્યો, એના પ્રિયા જુગત્ય હરિ ૭
વ્રજ ભકતો આવ્યાં જાણીને, પ્રભુજીએ કહ્યુ વચનરે,
આવ્યાં તેતો સારૂં કીધુ, કારણ કહો પ્રસગ હરિ ૮
રજની અવી જંતુ ભયકર, હમણા જાઓ ઘેરરે;
માત પિતાને પુત્ર ભાંડેરૂ, શુ છે તેની પેર. હરિ ૯
વનદીઠું ચદ્ર કરી શોભે, કાલિદ્રિ જળ તગરે,
ઘેર જઇ પતિ સેવા કરો, પાળો બાળક જેમ હરિ ૧૦
જો માહારે પ્રેમે આવ્યા છો, તોએ તે પણ જોયું રે,
પતિને મૂકીને આવ્યા, પતિવૃતા ધર્મ ખોયુ હરિ. ૧૧
ઘરડો મૂર્ખ રોગી એવો, તોય પતિ નવ તજીએરે,
નિંદા આવે સર્વે જુએ, તેથી અન્ય નવ ભજીએ હરિ ૧૨
શ્રવણ કીર્તન ધ્યાને આવું, એમ નહિ કાંઇ વહેલાંરે;
એવાં વચન સાંભળી ગોપી, વિહવલ થયા સર્વે ઘહેલાં હરિ ૧૩
મુખ નીચું બીંબાધર સુકે, શોક કરી નિસાસેરે;
ચરણે ભૂમિ ખણીને માગે, અવની અવળ વિમાસે. હરિ. ૧૪
પ્રભુજીએ વાત કરી મન જોયુ, એમ કહે શુ વદેરે;
નયણે આંસુ ફેરવી લીધા, બોલ્યાં ગદ ગદ કઠે હરિ. ૧૫

ન મૂકાયતે મૂકીને આવ્યા, એહવું કહેવુ નવ ઘટેરે;
જે બીજું કહ્યુ તે જાણ્યુ, ધર્મ કોણથી પ્રગટે હરિ. ૧૬
ધર્મ રૂપ કરી તમને જાણ્યા, તમને ભજે સહુ વળશેરે.
મૂકી નિત્ય અનિત્ય શુ ભજીએ, ચતુર થઇ ઓળખશે હરિ ૧૭
ઘણા દિવસના તાપ હુતા તે તમ વિના કોણ સમાવેરે,
જો કહેશો જે કહ્યુ ન માન્યુ, કહો કેમ ફેર જવાય હરિ ૧૮
ચિત્ત હર્યું ને કામ નવ સૂઝે, જ્યાં ચાલો ત્યા જઇએરે,
અધરામૃત કરી વિરહ સમાવો. વિરહે અગ્નિ ઝરીએ. હરિ. ૧૯
નહિ સમે તો પદવી થાશે, ચરણ તમારા છેઇએરે,
ચર્ણ રમાને દુર્લભ છેરે, તે અન્ય સમર્પણ ન હોયે હરિ. ૨૦
વક્ષ સ્થળમા લક્ષ્મી બિરાજે, તો એ પદરજ ઇચ્છેરે,
સમર બાઢયો તમ દીઠા માટે, દાસી કરો સહુ ઇચ્છે. હરિ. ૨૧
અલકાવૃત શ્રીમુખ અવિલોકતા થઇ અનુસરીયા આજરે,
વેણુ ગાન સાંભળતા માંહી ત્રૈલોક જુવતિ સમાજ હરિ ૨૨
ગો દ્વિજ દ્રુમ પુલકિત રહ્યા, બીજાની શી વાતરે,
રતન મુસ્તક કર પંકજ ધરો, આર્તિ મોટો ગાત્ર. હરિ. ૨૩
એહ વચન સાંભળતાં પ્રભુએ, ગોપી સંગે રમણ કર્યા;
ઉડગણની વચ્ચે ચંદ્ર જેમ, તેમ ગોપી પ્રભુ ઠર્યા. હરિ. ૨૪
શતનાં જુથ મલીને ગાયે, વ્રજમાં ફરવા લાગ્યાંરે;
જમુના પુલિને સહુ મળી આવ્યાં, કેવળ રસમાં પાગ્યાં. હરિ. ૨૫
સ્રીમાં અધિક કોણ અમવિના, એમ કર્યું મદ માનરે;
પ્રભુજીએ જાણી મનની વારતા, ત્યાં થયા અંતર્ધાન. હરિ ૨૬

શ્રી વલ્લભ શ્રી વિઠ્ઠલ પ્રભુજીની, કૃપા થઇ જુગ જામરે;
તેમનિજ **દ્વારકેશ** ઉર લાવી, લીલા વર્ણવી પ્રેમ. હરિ. ૨૭

ધોળ ૨ જું.

તમે ક્યાં ગયા વનમાળીરે, ગિરિધર શામળીઆ.
વ્રજ ભક્તે અતર હેત જાણી, કલેશ ચિત્તમાં કીધું;
હાસ્ય વિલાસ વિહાર જોઇ જોઇ, મન હરિને લીધુ રે. ગિરિધર. ૧
હુ છું કૃષ્ણ તમે છો કૃષ્ણ, વિરહે સહુ તન્મય થઇ;
વન વન ખોજે ઉચે જોરે, અહીંયાં છે કે નથીરે. ગિરિધર. ૨
અશ્વત્થને જઇને પૂછ્યુ, નદ સુવન કઇ દીઠા,
વૃક્ષાદિકને તેમજ પૂછ્યુ, એમ ગયા છે મીઠારે. ગિરિધર
હે તુળશી હરિ ચરણ પ્રિયા છો, અલીતેં પ્રભુજી જોયા,
હેમ જુઇ મલ્લિકા માલતિ, તમ છાયા રસ મોહ્યારે. ગિરિધર ૪
હે રસાળ ઉપકરી છો, યમુના ઉપકંઠે વસીયાં,
હે ધરણી તમો તપ મોટાં છો, એમ ગયા છે રસિયારે. ગિરિધર. ૫
હે મૃગ પત્ની દીઠા પ્રભુજી, પ્યારી સંગે રસ મીઠું,
કદ પરાગે હે તરૂ સરવે, નમન તમારૂં દીઠું રે. ગિરિધર. ૬
હે વેલડીઓ પ્રભુજી જોયા, દીસો છો રસ ભીનાં,
હું ઉન્મતે પુછું સરવેને, કરીએ પ્રભુજીની લીલારે. ગિરિધર. ૭
એક પુતના થઇ કૃષ્ણ એક, સ્તન પીધું તે રીતે;
શકટે ચરણ લગાડયું તેમજ, રીગણ કીધું રીતેરે. ગિરિધર. ૮
એક રામ કૃષ્ણ ગોપી, અઘાસુર બક માર્યો,
ગાય ચરી મુખ વેણુ વજાડી, ટેરી વદન નિહાળોરે. ગિરિધર. ૯

એક બાહુ કંધ પર રાખી, કૃષ્ણ લલિત ગતી જુઓ;
એક હસ્ત અંચળ ઊંચો કરી, વરખા ભયમન ખુવોરે ગિરિ. ૧૦
એક ચરણ તે મસ્તક મૂકી, કહ્યુ દુષ્ટ ખળ ભીતા;
દાવાનળનું પાન કરૂં છું, વેહેલા આખો મીચોરે. ગિરિ. ૧૧
એક પુષ્પમાળથી બાંધ્યા, હસ્ત ઉખળ ભીતા,
એમ લીલા કરી વન વન ચાલ્યાં, દીઠા તે પદ ચીનારે ગિરિ ૧૨
નંદ સુવનના એ પદ નિશ્ચે, વજ્ર અંકુશ જવ લહીએ,
બીજા જોડે ચરણ વિલોકીત, મન વિમાશી રહ્યારે. ગિરિ. ૧૩
એ જોડે જુદાં પદ કહેના, જયમ હસ્તીનીને હસ્તી,
જુઓ એનું ભાગ્ય શુ કહીએ, અમને મૂકીને વિલસી ગિરિ ૧૪
ચરણ રેણુની સ્તુતિ શુ કરીએ, બ્રહ્મા ઇશ નિત્ય જાચે,
જે પદ જોયા તે નવ દીઠા જાણુ ખાધે રાચેરે ગિરિ. ૧૫
પુષ્પ વંચન થયું તે ઠામે, પદ અડધા દેખાયાં,
અહીઆ પુષ્પ કેશમા ગુથાયા, અહીં બેશી નિશ્ચે થયા રે. ૧૬
આત્મારામે રમણ કીધું, ત્યા દીનતા જોઇ,
અમને સર્વને વન મૂકીને, તેને ભજતાં જોઇએરે. ગિરિ. ૧૭
મુખ્ય સર્વેમાં હું છું જાણ્યું, માન કર્યું તે રીતે;
મુજથી હવે ચલાય નહિ, વહાલા તમે મન ચિતોરે. ગિરિ. ૧૮
સ્કંધ ચઢો કહ્યું કૃષ્ણજી, વિપરિતે મન જાણ્યુ,
ત્યાં થયા અંતર્ધાન વાહાલાજી, વળી વળી વિલાપ વખાણ્યુંરે.૧૯
જોતાં જોતાં આવ્યાં સરવે, એ પણ દુઃખે ભરીયાં;
એના મુખનાં વચન સાભળી, વિસ્મે થઇ સહુ રહ્યારે. ગિરિ. ૨૦

ચંદ્ર પ્રકાશ ગયાં ત્યાં સૂધી, તમ જોઇ પાછાં ફરીયા;
ભગવદ્ ગુણ અલાપે પ્રભુના, ગાઇ ગાઇ ઘર વિસરીયા રે. ૨૧
યમુના પુલીને સહુ મળી આવ્યાં, કૃષ્ણ ગમન વિચારે,
દ્વારકેશ અનુચર જાણી, કૃપા કટાક્ષે વારીરે ગિરિધર ૨૨

ધોળ ૩ જું

વ્રજ અતિ શોભીયું, જન્મ તવ કરી,
રમા શોભીયું, હો મળ્યા હરિ. ૧

વિખ જળ થકી, મૃત્યુ રાખીયુ, ગિરિ કરે ધરે એહુ જાણીયુ. ૨
આનંદ ગોપીકા, અખિલ જીવને, બ્રહ્મ પ્રાર્થના, જાદવ કુળે થયું ૩
સંસાર ભય થકી, ચર્ણ શર્ણ છું, લક્ષ્મી કર ગ્રહ્યો, તેજ કર ધરો.
શીકાર તો થશે, મુખ દેખાડીયું, સર્વ ભક્તનું, ગર્વ તે હર્યું. ૫
પ્રણીત જીવનું, પાપ છેદવું, ચર્ણ કમળથી, કામ ભેદવું. ૬
મધુરવાણીએ, આનંદ જે થયું, એવા ભકતને, અમૃત પાવવું ૭
તવ કથામૃત કરી, તૃપ્ત જીવને, શ્રવણ મંગળે, દુ:ખ તે ગયું. ૮
હાસ્ય વખાણુ હૃદે ધ્યાનથી, હૃદય છોઇને, ચિત્ત ચોભીયું. ૯
ગાય ચારતા, વ્રજ પધારવું, લગતી ત્રણ શીલા, ચિત્ત દુ:ખ હવું.૧૦
ઘોખ આવવા સમે, વદન ગૌ રજિયુ,
તે જોઈ પંચ શર, પ્રગટ તે થયું. ૧૧
નમે પામીયું, રમાએ રચ્યુ, ધર્યા ભૂષણે, વજા પદ એવું. ૧૨
વેણુ નાદથી, શોક નાશીયું, અનન્ય મન જોઇ, અધર પાવવું.૧૩
ભ્રમણ વન કરો, નિમેશ જુગ થયું, વદન દેખના, પલક દુ:ખ ગયું ૧૪

સર્વ મૂકીને સમીપ આવીયાં, ગાન સાંભળી, કહો કયાં ગયાં.૧૫
અતિ ઉદાર છો, ઇદ્દિશ ધવું, તે જોઇ વામાનું મન મોહીયું. ૧૬
સર્વ ભકતના, વ્યકત રૂપ છો, જન હ્રદયનું, કૃપણુ ત્યાં જવું.૧૭
વન ભ્રમણ કરો, પાષાણ ખુંચીયું, તજી હ્રદે પદ ધરો, કહ્યું માનવું.૧૮
જુગલ ચણુંની, રેણુ આપવું, દાસનો ખાસ, દ્વારકેશ જાણવું. ૧૯

પદ ૪ થું.

સર્વ ગાઇને રહ્યાં ને, પ્રભુજીને આવ્યાં એમરે.
સુ સ્વરે કરી રૂદન કીધું, દુ:ખ જ મનમાં તેમ.
કહીએ પ્રાણુ નિધની વેલ. ૧
પ્રગટયા ત્યાંથી કૃષ્ણજી, ને મુખ શરદ અરવિંદરે,
પીતાંબર ધારીજ માળા, એહ ગોકુળચંદ્ર કહીએ. ૨
સર્વ ઉભાં થયાં ગોપી, કરી દ્રષ્ટ પ્રસન્નરે;
પ્રાણુ આવ્યા, હાથ પગને, થયાં છે ઉભાં મન કહીએ. ૩
કેટલાં અંજુલી, કર ગ્રહીને વદત પ્રસન્નરે;
ચંદન ચરચિત બાહુલઇને, ધર્યું સરવે અંગ. કહીએ. ૪
કેટલા અંજુલી કરીને, ગ્રહ્યો છે તંબોલરે;
એક હસ્ત સરોજ લીધું, ધર્યું હ્રદે અમુલ્ય. કહીએ. ૫
કેટલા ભ્રકુટી કુટીલ રાખી, પ્રેમનો આવેશરે;
વક્ર દ્રષ્ટ કરીને જોયુ, રસભર્યા આવેશ. કહીએ. ૬
એક એક દ્રષ્ટ જોઈ રહ્યાં, મુખ પાનથી ન અધાયરે;
નૈન દ્વારા હ્રદેલાવી, નિમીષ નેન ભીડાય. કહીએ. ૭

સ્નેહ કરી પ્રભુજીને જોઇ રહ્યા, આનદ વિરહે સમાયરે.
વ્રજ ભકત હરિ સંવલીત છે, તે અધીક શોભા થાય. કહીએ. ૮
કાલિંદી પુલિન સહુ આવ્યાં, હરખ મનમા અપારરે;
ચંદ્ર કિરણે નિશા નિર્મળ, વળી ભોમી સમાર કહીએ ૯
અલ્હાદે કરી શ્રૃતિના મનોરથ, જયમ પુર્યા છે કામરે.
ઉત્તરીય વસ્ત્ર કુમકુમ અકીત, પાથરીયાં તે ઠામ. કહીએ. ૧૦
ત્યાં બિરાજ્યા પ્રાણનિધિ, ગોપી સભા અરવિંદરે;
સ્પર્શ હસ્ત અનંગ દીપન, સ્મરણ ગોપી દ્રષ્ટ. કહીએ. ૧૧
ભજે તેને ભજે જે કોઇ, એક તેથી વિપરીત રે,
ભજે ન ભજે નહિ ભજે, કહો કયાંની એ રીત. કહીએ. ૧૨
પરસ્પરે ભજે જે કોઇ, આપ આપણે અર્થે સત્યરે,
વિપરીતે ભજે છે, તે જાણજો જુગ ગત્ય કહીએ. ૧૩
એક જોગી કામ પુરણ મુઢ ગુરૂ દ્રોહીષ્ટરે;
ચાર જણાની એક રીત છે, કહ્યુ છે ગોપીશ કહીએ. ૧૪
અમોતો ભજતાં નથી તે ધ્યાન છુટી જાય રે,
દ્રવ્ય પામેલું જાય ત્યારે, અધીક તનમય થાય કહીએ. ૧૫
અમો ભજન પરોક્ષ કીધુ, જાણજો એ સત્યરે;
તમે ભજયાનું શું કહું, કહેતા ન આવે કૃત્ય કહીએ. ૧૬
ચીરકાળનું આયુષ્ય લઇને, ઓશીગણ કેમ થાઉ રે;
શ્રી દ્વારકેશ કહે છે છબિપર, નિરંતર બલ જાઉં કહીએ ૧૭

ધોળ ૫ મું.

વાહાલા તાહારાં વચન સાંભળીને હરખ્યાં,
વાહાલા માહારા અડતાં આનંદ પરસ્યાં,

વાહાલા માહારા વિરહે તાપ અકર્ષા;
રાસ રમીશું શ્રી ગોકુળચંદ શુંરે લોલ. ૧
વાહાલા માહારા રાસ આરંભણુ કીધું,
વાહાલા માહારા બાહુ પરસ્પર લીધુ;
વાહાલા માહારા નૃત્ય ભેદ ગત સીધું. રાસ રમીશું. ૨
વાહાલા માહારા ઉચ્છવ રાસ અમૂલ્ય,
વાહાલા માહારા અનેક મંડલી ગોળ;
વાહાલા માહારા કૃષ્ણુ આઠને ગોપી સોળ. રા॰ રમીશું. ૩
વાહાલા માહારા દેવ સ્ત્રી દરશાવ્યાં,
વાહાલા માહારા ચઢી વૈમાન સહુ આવ્યા;
વાહાલા માહારા સર્વસ્વ તે કહાવ્યા. રાસ રમીશું. ૪
વાહાલા માહારા દેવ દુદુંભી વાજે,
વાહાલા માહારા ગાધર્વ આનંદ રાજે;
વાહાલા માહારા પુષ્પ વૃષ્ટિ કરી સાજે. રાસ રમીશુ. ૫
વાહાલા માહારા નૂપુર કિંકિણી વાજે,
વાહાલા માહારા મધ્ય હેમ મણિરાજે,
વાહાલા માહારા રાસ મંડળી રસ સાજે. રાસ રમીશું. ૬
વાહાલા માહારા શ્રમકણુ મુખપર અલકે,
વાહાલા માહારા ભ્રુવિલાસ ભુવિ લળકે;
વાહાલા માહારા તડિત મેઘ જળ ઝળકે. રાસ રમીશુ. ૭
વાહાલા માહારા ઉંચે સ્વર તે ગાયે,

વાહાલા માહારા રાગ રંગ ત્યાં થાયે;
વાહાલા માહારા તે રસનું શુ કહેવાયે. રાસ રમીશું. ૮
વાહાલા માહારા અધિક સર્વ કો નિરખી,
વાહાલા માહારા રૂડું કહેતા હરખી;
વાહાલા માહારા સંગ સખી સહુ સરખી. રાસ રમીશું. ૯
વાહાલા માહારા રાસ શ્રમિત કોઇ કહીએ,
વાહાલા માહારા બાહુ કંઠ કર ગ્રહીએ;
વાહાલા માહારા મીલચ વિકલ કલ હોઇએ. રાસ રમીશું. ૧૦
વાહાલા માહારા ચદન ભુજને દીધું,
વાહાલા માહારા અતિ સુવાસ મન લીધું;
વાહાલા માહારા પુલકિત ચુંબન કીધું રાસ રમીશું. ૧૧
વાહાલા માહારા નૃત્ય વિહ્વલ સરશે,
વાહાલા માહારા મુખ કપોળ કર પરસે;
વાહાલા માહારા ચર્વિત બિંદુ દરશે રાસ રમીશું. ૧૨
વાહાલા માહારા નૃત્ય ગાન મન ઠરીયું,
વાહાલા માહારા નૂપુર કંકણુ રસીયું;
વાહાલા માહારા હસ્ત રૂદે પર ધરીયું. રાસ રમીશું. ૧૩
વાહાલા માહારા એકલાં પામ્યાં ગોપી,
વાહાલા માહારા કંઠ બાહુ આરોપી;
વાહાલા માહારા રંગ રેલી મન સોંપી રાસ રમીશું. ૧૪
વાહાલા માહારા કર્ણ કમળ બિરાજે

વાહાલા માહારા ધર્મ અલક મુખ લાજે;
વાહાલા માહારા ભ્રમર રાસ ગુણ રાજે. રાસ રમીશુ. ૧૫
વાહાલા માહારા મનમા ગમતી કેલી,
વાહાલા માહારા તેમ ગોપી રંગ રેલી;
વાહાલા માહારા બાળક દરપણ ખેલી રાસ રમીશું. ૧૬
વાહાલા માહારા વ્યાકુળ રસ આનંદ,
વાહાલા માહારા કહેતાં ન આવે છંદ,
વાહાલા માહારા એ વૃંદાવન ચંદ. રાસ રમીશું. ૧૭
વાહાલા માહારા ખેચર સ્ત્રી રસ જોયુ,
વાહાલા માહારા કામ દ્રષ્ટ મન મોહ્યુ,
વાહાલા માહારા વરદાને રસ સોહ્યું. રાસ રમીશુ. ૧૮
વાહાલા માહારા અતિ વિહાર રસ જાણી,
વાહાલા માહારા પ્રેમ સહીત મુખ આણી;
વાહાલા માહારા પુછન કીધું પાણી. રાસ રમીશું. ૧૯
વાહાલા માહારા સ્પર્શે આનંદ થાયે,
વાહાલા માહારા લીલા થઇ તે ગવાયે,
વાહાલા માહારા અમૃત દ્રષ્ટિ જોવાયે રાસ રમીશુ. ૨૦
વાહાલા માહારા શ્રમીત સર્વેને જાણી,
વાહાલા માહારા ક્રીડા કરીને વખાણી,
વાહાલા માહારા જળ પ્રવેશ મન આણી, રાસ રમીશુ. ૨૧
વાહાલા માહારા જળ ક્રિડાની રીત,

વાહાલા માહારા કહેતા ન આવે પ્રીત;
વાહાલા માહારા થઇ પરસ્પર જીત. રાસ રમીશુ. ૨૨
વાહાલા માહારા જળથી ગમન કરીયું,
વાહાલા માહારા પુષ્પિત વન સંચરીયુ,
વાહાલા માહારા તે જોઇ મન ઠરીયુ રાસ રમીશુ. ૨૩
વાહાલા માહારા નવ રસ નાટક સાજે,
વાહાલા માહારા ચંદ્ર કિરણ અતિરાજે,
વાહાલા માહારા મદન જોઇને લાજે. રાસ રમીશું. ૨૪
વાહાલા માહારા રાજાએ પૂછયું એમ,
વાહાલા માહારા ધર્મ રીત તો તેમ;
વાહાલા માહારા અધર્મ પરશ્યો કેમ. રાસ રમીશુ. ૨૫
વાહાલા માહારા ધર્મ સેતુ કરી સ્થાપે,
વાહાલા માહારા વક્રોત કૃત કેમ રાખે,
વાહાલા માહારા પરદારા કેમ ઝાંખે રાસ રમીશું. ૨૬
વાહાલા માહારા પોને પૂરણ કામ,
વાહાલા માહારા ઇચ્છિત કીધું કામ,
વાહાલા માહારા અભિપ્રાય કહો કેમ. રાસ રમીશું. ૨૭
વાહાલા માહારા શુકજીએ કર્યા ઉચ્ચાર,
વાહાલા માહારા પૂરણ એ અવતાર;
વાહાલા માહારા અનળ પડે સર્વ સાર. રાસ રમીશું. ૨૮
વાહાલા માહારા ઇશ્વર વચન પ્રમાણ,

વાહાલા માહારા આચર્ણ કરે અજાણ;
વાહાલા માહારા બુદ્ધિવાન તે જાણ. રાસ રમીશું. ૨૯
વાહાલા માહારા હરિરસ નીગમ વખાણે.
વાહાલા માહારા એ વીન કરે અજાણે;
વાહાલા માહારા જેમ રૂદ્ર વિખપાને. રાસ રમીશું. ૩૦

વાહાલા માહારા ઉચિત કરી સહુ વાણી,
વાહાલા માહારા ઉચિત વિગત સુહાણી;
વાહાલા માહારા વિહાર કરી જાણી. રાસ રમીશું. ૩૧
વાહાલા માહારા એવું કર્યુ પ્રતાપે,
વાહાલા માહારા ઇશ્વર કરી સહુ જાપે;
વાહાલા માહારા ભક્ત મનોર્થ આપે. રાસ રમીશું. ૩૨

વાહાલા માહારા જેની પદરજ માગે,
વાહાલા માહારા બ્રહ્માદિક અનુરાગે;
વાહાલા માહારા કરમ બંધ શું લાગે. રાસ રમીશું. ૩૩

વાહાલા માહારા ગોપી તપતી જાણી,
વાહાલા માહારા અંતર આત્મક માણી,
વાહાલા માહારા બાધક મન વખાણી. રાસ રમીશુ. ૩૪
વાહાલા માહારા મનુષ્ય દેહ તે ધરીયું,
વાહાલા માહારા ક્રિડા કરીને ઉચરીયું;
વાહાલા માહારા ગુણ ગાઇ ભક્ત વરીયું રાસ રમીશું ૩૫
વાહાલા માહારા ગોપન મન મનાવ્યું,

વાહાલા માહારા યોગ માયા કરી છાયું;
વાહાલા માહારા પાસે દ્વારા દેખાયું રાસ રમીશું. ૩૬
વાહાલા માહારા બ્રહ્મ રાત્રી કરી જાણી,
વાહાલા માહારા તોએ તૃપ્તી ન માણી;
વાહાલા માહારા ઘેર ગયાં સહુ રાણી. રાસ રમીશું. ૩૭
વાહાલા માહારા એ લીલા જે ગાયે,
વાહાલા માહારા શ્રવણ રૂદે રસ લાવે;
વાહાલા માહારા ભક્તિ માહા ફળ પાવે. રાસ રમીશું. ૩૮
વાહાલા માહારા ધન્ય વ્રજ વનિતા ગોપી,
વાહાલા માહારા મન કરી સર્વે સોંપી;
વાહાલા માહારા ધન્ય જમુના રસ ઓપી રાસ રમીશું. ૩૯
વાહાલા માહારા શ્રીમદ્ વલ્લભને ચરણે,
વાહાલા માહારા શ્રી વિઠ્ઠલેશને વરણે,
વાહાલા માહારા શ્રીદ્વારકેશ છે શરણે. રાસ રમીશું. ૪૦

રાસનો ગરબો. ધોળ ૬ ઠું.

સરખી સાહેલી સહુ મળીને, નવસત આભ્રણ સજીયાંરે;
સાન કરીને વાહાલાને તેડો, લટકે ગરબે રમીયે.
ચાલો જઇએ રે. ૧
શ્યામા શ્યામને મધ્ય બેસારી, તાળી બાંહે હાથેરે;
નીરખતાં વાહાલો રીઝેજી, જુએ કટાક્ષ સાથે. ચાલો. ૨
સપ્ત સ્વર એક વીસમું રચના, ગ્રામ ત્રણયને ભેદરે;
રાગણીઓ છત્રીસે મેળવી, ગાયે પ્રબંધ ભેદે. ચાલો. ૩

લાગ દાટને ઉરપતી રસ, સંગીત નૃત્ય ગતિ લીજેરે;
મુસકાઇ વહાલા એ જોયું, સર્વે રસમા ભીજે. ચાલો. ૪
શામળીએ ત્યારે ઉભા થઇને, વેણુ વાઈ ડાંઇ કીધુંરે,
વિહ્‌વળ થયા સાભળી સર્વે, મન આકર્ષી લીધુ. ચાલો ૫
છૂટા કેશ શ્વેત શ્રમ શ્રીકર, ભુજા બાંહ્યડી લટકેરે,
કરણકુલ નકવેસર ટીલડી, કંકણ પહોચી મટકે ચાલો ૬
બ્રહ્માનંદ થકી ઉગાર્યા, ભજનાનંદે લીધાંરે,
રાસ રમી જળક્રીડા કીધી, સર્વ મનોરથ સીધાં ચાલો. ૭
બ્રહ્માદિક સનકાદિક શંકર, ચઢી વૈમાને જોયરે,
ગુણી ગાધર્વ અપસરા કિન્નર, પુષ્પ વૃષ્ટિ ત્યા હોયે ચાલો. ૮
ધન્ય વિદ્યુતની પેરે સહુને, દરશન એણી રીતે આપેરે,
બ્રહ્મરાત્રીને લેખે કીધુ, એણી પેરે સર્વજીતે ચાલો ૯
ધન્ય ગોપી વ્રજ શ્રી યમુનાં ત્રટ, જ્યાં કૃષ્ણ રસ પાયરે,
શ્રી વલ્લભને ચરણ પ્રતાપે, દ્વારકેશ નિજ ગાયે. ચાલો ૧૦

રાસનો ગરબો. ધોળ ૭ મું

દીઠી શરદની રાત સોહ્યામણીજો, વહાલે રાસ રમવાની ઇચ્છા કરીજો ૧
વાહાલે વેણ વગાડી વનમાંજો, સ્વર પૂર્યો સખીના કર્ણ હૃદયમાજો. ૨
નારી શ્રવણે સુણી સહુ નિસર્યાજો, કુળની મર્યાદા સહુ વિસર્યાજો. ૩
તેણે તતક્ષણ ગૃહકાજ મેલીયાજો, અંગે અટપટા આભુષણ પહેરીયાજો.૪
એમ આવતાં તે દીઠાં સુંદરીજો, ત્યારે ગમન વાકય બોલ્યા શ્રીહરિજો.૫
તમે શાને તે આવ્યાં સહુ મળીજો, તમો કુળવંત કહાવો કામનીજો. ૬
એમ લોકમાંતે લાંછન લાગશેજો, તમારો પતિવ્રતા ધર્મ ભાગશેજો. ૭

પતિવૃતા પતિને છોડે નહિજો, પર પુરૂષ શુ પ્રિત જોડે નહિજો. ૮
શ્રીમદન મોહનજી સ્વરૂપ ધરીજો,બે પાસે તે સોહીએ સ્વામિની જો. ૯
મધ્યરાજે શ્રી ગિરિધર રાજીયાજો, પ્રભુ સાતે સ્વરૂપ બિરાજીયાજો.૧૦
પ્રભુ સાતે સ્વરૂપ લીલા કરેજો, એણી પેરે તે વ્રજમા વિચરેજો. ૧૧
ત્યારે સુદરીને અભીમાન આવીયુ જો, ભાગ્ય પોતાનુ સરાવીયુંજો. ૧૨
ત્યારે અતર્ધાનિહવા શ્રી હુરિજો, ઘણો વિલાપ કરે છે સુદરીજો. ૧૩
શ્રીયમુનાંજી પુલિન આવી રહ્યાજો,ત્યારે શ્રીનાથજીને મન કરૂણા આવીજો.
શ્રી ગોકુલ ચંદ્રમાજી રૂપ ધરીજો,ત્યારે સુદરીને દરશન આપ્યાં શ્રી હરિજો
દ્વારકેશ પ્રભુને જાઉ વારણેજો, ફરી વ્રજ પ્રગટયા અમ કારણેજો.૧૬

॥ अथ श्री गोपीगीत प्रारंभः ॥

ललित वृत्तम्

ગોપ્ય ઉચુ:

જયતિ તેऽધિક, જન્મના વ્રજ શ્રયત ઇદેંગ શશ્વદત્ર હિ;
દયનિ દશ્યતાં, દિક્ષુ તાવકાસ્ત્વયિ ધનાસવસ્ત્વાં વિચિન્વતે. ૧
શરદુદાશયે સાધુજાતસત્સરસિજોદર શ્રીમુષા દશા;
સુરતનાથ તેऽશુલ્કદાસિકા વરદ નિઘ્નતો નેહ કિં વધ ૨
વિષજલાપ્યયાવ્યાલરાક્ષસાદ્વર્ષમારુતાદ્વૈદ્યુતાનલાત્;
વૃષમયાત્મજાદ્વિશ્વતો ભયાદૃષભ તે વયં રક્ષિતા મુહુ ૩

ન ખલુ ગોપિકાનંદનો ભવાનખિલદેહિનામંતરાત્મદૃક્;
વિખનસાર્થિતો વિશ્વગુપ્તયે સખ ઉદેયિવાન્સાત્વતાં કુલે. ૪
વિરચિતાભયં વૃષ્ણિધુર્ય તે ચરણમીયુષાં સંસૃતેર્ભયાત્;
કરસરોરુહંકાંત કામદં શિરસિ ધેહિ ન. શ્રીકરગ્રહમ્. ૫
વ્રજજનાર્તિહં-વીરયોષિતા નિજજનસ્મયધ્વંસનસ્મિત;
ભજ સખે ભવત્કિંકરી· સ્મ નો જલરુહાનનં ચારૂ દર્શય. ૬
પ્રણતદેહિનાં પાપકર્શન તૃણચરાનુગં શ્રીનિકેતનમ્;
ફણિફણાર્પિતં તે પદાંબુજં કૃણુ કુચેષુ ન કૃન્ધિ હૃચ્છયમ્ ૭
મધુરયા ગિરા વલ્ગુવાક્યયા બુધમનોજ્ઞયા પુષ્કરેક્ષણ;
વિધિ કરોરિમા વીર મુહ્યતીરધરસીધુના પ્યાયસ્વ ન ૮
તવ કથાઽમૃતં તપ્તજીવનં કવિભિરીડિતં કલ્મષાપહમ્;
શ્રવણમંગલં શ્રીમદાતતં ભુવિ ગૃણન્તિ તે ભૂરિદા જના. ૯
પ્રહસિતં પ્રિય પ્રેમવીક્ષણં વિહરણં ચ તે ધ્યાનમંગલમ્;
રહસિ સંવિદો યા હૃદિસ્પૃશઃ કુહક નો મન ક્ષોભયતિ હિ. ૧૦
ચલસિ યદ્વ્રજાચ્ચારયન્પ ન નલિનસુંદરં નાથ તે પદમ્;
શિલતૃણાંકુરૈ· સીદતીતિ ન કલિલતાં મન કાત ગચ્છતિ. ૧૧
દિનપરિક્ષયે નીલકુંતલૈર્વનરૂહાનન બિભ્રદાવૃતમ્,
ઘનરજસ્વલં દર્શયન્મુહુર્મનસિ ન સ્મર વીર યચ્છસિ. ૧૨
પ્રણતકામદં પદ્મજાર્ચિતં ધરણિમંડન ધ્યેયમાપદિ;
ચરણપંકજં શંતમં ચ તે રમણ નઃ સ્તનેષ્વર્પયાધિહન. ૧૩
સુરતવર્ધનં શોકનાશન સ્વરિતવેણુના સુષ્ઠુ ચુમ્બિતમ્;
ઇતરરાગવિસ્મારણં નૃણાં વિતર વીર નસ્તેઽધરામૃતમ્. ૧૪

અટતિ યદ્ભવાનહ્નિ કાનનં ત્રુટિર્યુગાયતે ત્વામપશ્યતામ્;
કુટિલકુન્તલં શ્રીમુખં ચ તે જડ ઉદીક્ષતાં પક્ષ્મકૃદ્દશામ્. ૧૧
પતિસુતાન્વયભ્રાતૃબાધવાનતિવિલંઘ્ય તેં યચ્યુતાગતા·
ગતિવિદસ્તવોદ્ગીતમોહિતા· કિતવ યોષિત· કસ્ત્યજેન્નિશિ. ૧૬
રહસિ સંવિદં હૃચ્છયોદય પ્રહસિતાનનં પ્રમવીક્ષણમ્;
બૃહદુરઃ શ્રિયો વીક્ષ્ય ધામ તે મુહુરતિસ્પૃહં મુહ્યતે મનઃ ૧૭
વ્રજવનૌકસાં વ્યક્તિરંગ તે વૃજિનહન્ત્યલં વિશ્વમંગલમ્;
ત્યજ મનાક્ ચ નસ્ત્વત્સ્પૃહાત્મનાં સ્વજનહૃદ્રુજાં યન્નિષુદનમ્ ૧૮
યત્તે સુજાતચરણાંબુરુહંસ્તનેષુ ભીતા· શનૈ પ્રિય દધીમહિ કર્કશેષુ;
તેનાટવીમટસિ તદ્વ્યથતેનકિસ્વિત કૂર્પાદિભિર્ભ્રમાતધીર્ભવદાયુષાંનઃ

શ્રીશુક ઉવાચ,

ઇતિ ગોપ્ય· પ્રગાયંત્ય. પ્રલપંત્યશ્ચ ચિત્રધા,
રૂરુદુ સુસ્વર રાજન્કૃષ્ણદર્શનલાલસા ૨૦
તાસામાવિરભૂત્શૌરિઃ સ્મયમાનમુખાંબુજ
પીતાંબરધર સ્રગ્વી સાક્ષાન્મન્મથમન્મથ ૨૧
ઇતિ શ્રીમદ્ભાગવતે મહાપુરાણે દશમસ્કન્ધે ગોપીગીતમ્;

॥ अथ श्री युगलगीत प्रारंभः ॥

શ્રી શુક ઉવાચ.

ગોપ્યઃ કૃષ્ણે વનં યાતે તમનુદ્રુતચેતસ
કૃષ્ણલીલાઃ પ્રગાયત્યો નિન્યુર્દુઃખેન વાસરાન્ ૧
ગોપ્યઊચુ વામબાહુકૃતવામકપોલો વલ્ગિતભ્રુરધરાર્પિતવેણુમ્,
કોમલાંગુલિભિરાશ્રિતમાર્ગં ગોપ્ય ઈરયતિ યત્ર મુકુંદ ૨
વ્યોમયાનવનિતા સહ સિદ્ધૈ વિસ્મિતાસ્તદુપધાર્યસલજ્જા
કામમાર્ગણસમર્પણચિત્તા કશ્મલં યયુરપસ્મૃતનીવ્ય ૩
હંત ચિત્રમબલા શૃણુતેદં હારહાસ ઉરસિ સ્થિરવિદ્યુત્,
નંદસૂનુરયમાર્તજનાનાં નર્મદો યર્હિ કૂજિતવેણુ ૪
વૃંદશો વ્રજવૃષા મૃગગાવો વેણુવાદ્યહૃતચેતસ આરાત્,
દન્તદષ્ટકવલાધૃતકર્ણા નિદ્રિતા લિખિતચિત્રમિવાસન ૫
બર્હિણ સ્તબકધાતુપલાશૈર્બદ્ધમલ્લપરિબર્હવિડંબ
કર્હિચિત્સબલ આલિસગોપૈર્ગા સમાહ્વયતિ યત્ર મુકુન્દ ૬
તર્હિ ભગ્નગતય સરિતો વૈતત્પદામ્બુજ રજોનિલનીતમ્,
સ્પૃહયતીર્વયમિવાબહુપુણ્યા પ્રેમવેપિતભુજા સ્તિમિતાપ ૭
અનુચરૈ સમનુવર્ણિતવીર્ય આદિપૂરૂષ ઈવાચલભૂતિ
વનચરો ગિરિતટેષુ ચરન્તીર્વેણુનાઽઽહ્વયતિગા સયદાહિ. ૮
વનલતાસ્તરવ આત્મનિ વિષ્ણું વ્યંજયન્ત્ય ઈવ પુષ્પફલાઢ્યા
પ્રણતભારવિટપા મધુધારા પ્રેમહૃષ્ટતનવ સસૃજુ સ્મ ૯

દર્શનીયતિલકો વનમાલાદિવ્યગન્ધતુલસીમધુમત્તૈ;
અલિકુલૈરલઘુગીતમભીષ્ટમાદ્રિયન્યર્હિ કૂજિતવેણુ ૧૦
સરસિ સારસહંસવિહંગાશ્ચારૂગીતહ્રતચેતસ એત્ય,
હરિમુપાસત તે યતચિત્તા હન્ત મીલિતદૃશો ધૃતમૌના ૧૧
સહબલ સ્ત્રગવતંસવિલાસ સાનુષુ ક્ષિતિભૃતો વ્રજદેવ્ય
હર્ષયન્યર્હિ વેણુરવેણ જાતહર્ષ ઉપરંભતિ વિશ્વમ્ ૧૨
મહદતિક્રમણશંકિતચેતા મન્દમંદમનુગર્જતિ મેઘ
સુહૃદમભ્યવર્ષત્સુમનોભિશ્છાયયા ચ વિદધદાતપત્રમ્ ૧૩
વિવિધગોપચરણેષુ વિદગ્ધો વેણુવાદ્ય ઉરૂધા નિજશિક્ષા
તવ સુત સતિ યદાધર બિમ્બે દત્તવેણુરનયત્સ્વરજાતી ૧૪
સવનશસ્તદુપધાર્ય સુરેશા શક્રશર્વપરમેષ્ઠિપુરોગા
કવય આનતકંધરચિત્તા કશ્મલ યયુરનિશ્ચિતતત્ત્વા ૧૫
નિજપદાબ્જદલૈર્ધ્વજવજ્રનીરજાંકુશવિચિત્રલલામૈ
વ્રજભુવ. શમયન્ખુરતોદં વર્ષ્મધુર્યગતિરીડિતવેણુ ૧૬
વ્રજતિ તેન વયં સવિલાસવીક્ષણાર્પિત મનોભવવેગા,
કુજગતિં ગમિતા ન વિદામ કશ્મલેન કબરં વસન વા ૧૭
મણિધર કવચિદાગણયન્ગા માલયા દયિતગંધતુલસ્યા
પ્રણયિનોઽનુચરસ્ય કદાંસે પ્રક્ષિપન્ભુજમગાયત યત્ર. ૧૮
કવણિતવેણુરવવંચિતચિત્તા કૃષ્ણમન્વાસત કૃષ્ણગૃહિણ્ય
ગુણગણાર્ણવમનુગત્ય હરિણ્યો ગોપિકા ઇવ વિમુક્તગૃહાશા: ૧૯
કુન્દદામકૃતકૌતુકવેશો ગોપગોધનવૃતો યમુનાયામ્;
નન્દસનુરનઘે તવ વત્સો નર્મદ પ્રણયિનાં વિજહાર. ૨૦

મન્દવાયુરૂપવાત્યનુકૂલ માનયન્મલયજસ્પર્શેન;
બંદિનસ્તમુપદેવગણા યે વાદ્યગીતબલિભિઃ પરિબવ્રુઃ ૨૧
વત્સલો વ્રજગવાં યદગધ્રો વંદ્યમાનચરણઃ પથિ વૃદ્ધૈઃ
કૃત્સ્નગોધનમુપોહ્ય દિનાંતે ગીતવેણુરનુગેડિતકીર્તિઃ ૨૨
ઉત્સવં શ્રમરૂચાડપિ દૃશીનામુન્નયન્ખુરરજશ્છુરિતસ્રક્;
દિત્સયૈતિસુહૃદાશિષ એષ દેવકીજઠરભૂરૂડુરાજ ૨૩
મદવિઘુર્ણિતલોચન ઈષન્માનદઃ સ્વસુહૃદા વનમાલી;
બદરપાંડુવદનો મૃદુગંડં મંડયન્કનકકુંડલલક્ષ્મ્યા. ૨૪
યદુપતિર્દ્વિરદરાજવિહારો યામિનીપતિરિવૈષ દિનાંતે;
મુદિતવક્ત્ર ઉપયાતિ દુરંતં મોચયન્વ્રજગવાંદિનતાપમ ૨૫
શ્રીશુક ઉવાચ,
એવં વ્રજસ્ત્રિયો રાજન્કૃષ્ણલીલાનુગાયતીઃ
રેમિરેડહસ્સુતચ્ચિત્તાસ્તન્મનસ્કા મહોદયા ૨૬
ઈતિ શ્રીમદ્ભાગવતે મહાપુરાણે દશમસ્કંધે યુગલગીતમ્ સમાપ્તમ્.

અથ નંદદાસજીકૃત ભ્રમરગીત. રાગ બિલાવલ.

ઉદ્ધોકો ઉપદેશ સુનો વ્રજ નાગરી.
રૂપશીલ લાવન્ય સર્વેગુણ આગરી,
પ્રેમ ધ્વજા રસરૂપની ઉપજાવન સુખપુંજ;
સુંદર શ્યામ વિલાસની વૃંદાવન નવકુંજ. સુનો વ્રજનાગરી. ૧

કહત શ્યામ સંદેશ એકહોં તુમપેં આયો;
કહિન સમય એકાંત કહું અવસર નહીં પાયો,
સોચતહી મનમેં રહ્યો કબપાઉં એક ઠાઉં;
કહિ સંદેશ નંદલાલકો હોં બહુર મધુપરી જાઉં.સુનોવ્રજનાગરી.

સુનત શ્યામકો નામ ગ્રામ ઘરકી સુધ ભૂલી,
ભર આનંદરસ હ્રુદય પ્રેમવેલી દ્રુમ ફૂલી;
પુલિકરોમ સબ અંગ ભયે ભર આયે જલ નયન,
કંઠ ગદગદ વ્હે ગયેહો બોલે જાત ન વેન; વિવસ્થા પ્રેમકી. :

અર્ઘ આસન બૈઠાય ઔર પરક્રમાકીની,
શ્યામ સખા નિજ જાન બહુરી સેવા બહુકીની;
પૂછત સુધ નંદલાલકી પ્રહસત મુખ વ્રજબાલ,
નીકેહેં બલવીરજૂ બોલત વચન રસાલ. સખા સુન શ્યામકે. ૪

કુશલ રામ અરૂ શ્યામ કુશલ સંગિ સબ વિનકે,
યદુકુલ સગરે કુશલ પરમ આનંદ હેં તિનકે,
પૂછન વ્રજ કુશલાતકોં હોં પઠયો તુમતીર,
મિલહેં થોરે દિનનમેં જિન જિય હોઉ અધીર.સુનો વ્રજનાગરી.૫

સુન મોહન સદેશ રૂપ સુમરણ વ્હે આયો,
પુલકિત આનન કમલ અંગ આવેશ જનાયો;
વ્હે વિહ્‌વલ ધરણી પરી વ્રજવનિતા મુરઝાય,
દે જલ છીંટ પ્રબોધહી ઉદ્ધવ બાત સુનાય. કહતહે જ્ઞાનકું. ૬

વે તુમ તેં નહી દૂર જ્ઞાનકી આખન દેખો,

અખિલ વિશ્વ ભરપૂર બ્રહ્મ સબરૂપ બિશેખો;
લોહ દારુ પાષાણમેં જલ થલમાંહિં અકાશ,
ચર અચર વર્તત સબે જોતી બ્રહ્મ પ્રકાશ. સુનોવ્રજનાગરી. ૭
કોન બ્રહ્મકો જોતિ જ્ઞાન કાસો કહો ઉદ્દધો,
હમારે સુંદર શ્યામ પ્રેમકો મારગ સૂધો;
નયન વેન મુખ નાસિકા મોહન રૂપ દિખાય,
સુધ બુધ સબ મુરલી હરિ પ્રેમ ઠગોરી લાય સખા સુન શ્યામકે. ૮
યહ સબ સગુણ ઉપાધિ રૂપ નિર્ગુણ હે ઉનકો,
નિર્વિકાર નિર્લેપ લગત નહીં તીનો ગુણકો;
હાથન પાયન નાસિકા નયન બેન નહીં કાન,
અચ્યુત જ્યોતિપ્રકાશહે અખિલ વિશ્વકે પ્રાન. સુનો વ્રજનાગરી. ૯
જો મુખ નાહિન હતો કહો કિન માખન ખાયો
પાયન વિન કહો ગૌઅન સગ કો બન બન ધાયો;
આખનમે અંજન દિયો ગોવર્ધનલીનો હાથ,
નંદયશોદા પૂતહેં કુવર કાન્હ બ્રજનાથ સખા સુન શ્યામકે. ૧૦
જાય કહો તુમ કાન્હ તાય કોઉ પિતા ન માતા,
અખિલ અંડ બ્રહ્માડ વિશ્વ ઉનહીતે જાતા;
લીલાગુણ અવતાર હેં ધર આયે તન શ્યામ.
જોગ યુક્તિહિ પાઇયે હો પરમબ્રહ્મ પુરધામ સુનો વ્રજનાગરી. ૧૧
તાહિ બતાવો યોગ યોગ યુક્તિ જહાં પાવો,
પ્રેમ સહિત હમપાસ નંદનંદન ગુણ ગાવો;

નયન બેન અરૂ પ્રાણમેં મોહન ગુણ ભરપૂર,
પ્રેમ પિયૂષહિં છાંડકે હો કોન સમેટે ધુર. સખા સુન શ્યામકે. ૧૨
ધુર બુરી જો હોય ઇશકયોં શીશ ચઢાવે,
ધુર ક્ષેત્રમેં આય કર્મકર હરિપદ પાવે;
ધુરહીતેં યહ તન ભયો ધુર હીતે બ્રહ્માંડ,
લોક ચતુર્દશ ધુરતેં સપ્તદ્વીપ નવખંડ સુનો વ્રજનાગરી. ૧૩
કર્મ ધુરકી બાત કર્મ અધિકારી જાને,
કર્મ ધુર કયોં આનપ્રેમ અમૃતમેં સાને;
તબહી લગ સબ કર્મહે જબલગ હરિ ઉર નાહિ,
કર્મબંધ સબ વિશ્વકે જીવ વિમુખ વ્હે જાહિં.સખા સુન શ્યામકે.૧૪
તુમ કયોં નિંદોકર્મ કર્મ તેં સદગતિ હોઇ,
કર્મ રૂપતેં બલી નાહિ ત્રિભુવનમેં કોઇ;
કર્મહિતે ઉત્પત્તિ હે કર્મહિતે સબ નાશ,
કર્મ કરે તે મુકિત હે પરમબ્રહ્મ પુરવાસ સુનો વ્રજનાગરી. ૧૫
કર્મ પાપ અરૂ પુન્ય લોહ સોનેકી બેરી,
પાયન બંધન દોઉ કરેં માનો બહુતેરી;
ઉંચ કર્મ તે સ્વર્ગ હે નીચ કર્મ તે ભોગ,
પ્રેમવિના સબ પચમરે વિષય વાસના રોગ.સખા સુન શ્યામકે. ૧૬
કર્મ બુરે જો હોય યોગ કાહે કો ધારે,
પદ્માસન સબ દ્વાર રોક ઇદ્રિનકોં મારે;
બ્રહ્મ અગ્નિ જર સુદ્ધ વ્હે સિદ્ધ સમાધ લગાય,
લીન હોય સાયુજયમે જોતહિ જયોતી સમાય. સુનો વ્રજ નાગરી. ૧૭

યોગી યુક્તિ હી ભજે ભક્તિ નિજ રૂપહી જાનેં,
પ્રેમ પિયૂષે પ્રકટ શ્યામ સુંદર ઉર આને
નિર્ગુણતેં ગુણ પાઈયે લોગ કહત યે નાહિં,
ઘર આયે નાગ ન પૂજિયે વામી પૂજન જાય.સખા સુન શ્યામકે ૧૮
જો હરિકે ગુણ હોય વેદ ક્યોં નેત વખાને,
નિર્ગુણ સગુણ આત્મા ચાર ઉપનિષદ સુખસાને;
વેદ પુરાણુન ખોજકે નહો પાયો ગુણ એક,
અગુણ તેં ગુણ ન્યારે ભયે હો કહિ આકાસકી ટેક સુનોવ્રજનાગરી. ૧૯
જો ઉનકે ગુણ નહીં ઔર ગુણ ભયે કહાતેં,
બીજ વિના તરૂ જમેં મોય તુમ કહો કહાંતે;
વા ગુણ કી પરછાહિંરી માયા દર્પણ બીચ,
ગુણ તે ગુણ ન્યારે ભયે અમલ વાર જયો કીચ સખા સુનશ્યામકે ૨૦
માયાકે ગુણ ઔર ઔર હરિકે ગુણ જાનો,
વા ગુણકો ઇન માંઝ આન કાહેકો સાનો;
જાકે ગુણ અરૂ રૂપ કો જાન ન પાયો ભેદ,
તાતે નિર્ગુણ બ્રહ્મકો હો વદત ઉપનિષદ વેદ. સુનો વ્રજ નાગરી. ૨૧
વેદહુ હરિકે રૂપ સ્વાસ મુખતે જો નિસરે,
કર્મ ક્રિયા આશક્તિ સબે પિછલી સુધ વિસરે;
કર્મ મધ્ય ઢુંઢે સબે કિન હું ન પાયો દેખ,
કર્મ સહિત નહીં પાઇયે તાતે પ્રેમ વિશેખ સખા સુન શ્યામકે. ૨૨
પ્રેમ જો કોઉ વસ્તુ રૂપ દેખત લો લગે,

વસ્તુ દૃષ્ટિ બિન કહો પ્રેમી કાહે અનુરાગે;
તરણિ ચંદ્રકે રૂપ કો ગુણ નહિં પાયો જાન,
તો ઉનકું કહા જાનિયે ગુણાતીત ભગવાન સુનો વ્રજ નાગરી. ૨૩
તરણિ આકાશ પ્રકાશ તેજમે રહ્યા દુરાઇ,
દિવ્ય દૃષ્ટિહી ભલે રૂપ વહ દેખ્યો જાઇ;
જિનકી વે આંખે નહીં કયોં દેખે વે રૂપ,
તિને વિશ્વાસ કયોં ઉપજે જે પરે કર્મ કે કુપ.સખા સુન શ્યામકે. ૨૪
જબ કરિયે નિત કર્મ ભક્તહુ તિનમેં આઇ,
કર્મ રૂપ તે કહો કોન પેં છુટયો જાઇ,
કૃમ કૃમ કર્મ કરે તે કર્મ નાશ વ્હે જાય,
તબ આત્મા નિશ કર્મ કર નિર્ગુણ બ્રહ્મ સમાય સુનો વ્રજ નાગરી.૨૫
જો હરિકે નહીં કર્મ કર્મ બંધન વ્હે આવે,
તો નિર્ગુણ વ્હે વસ્તુ માત્ર પરમાણુ બતાવે;
જો ઉનકે પરમાણુ હે તો પ્રભુતા કછુ નાહીં,
નિર્ગુણ હે અતીત સોઇ સગુણ જગતકે માહિં.સખા સુન શ્યામકે.૨૬
જો ગુણ આવે દૃષ્ટિ માંઝ નહીં ઇશ્વર મેં સારે,
ઇન સબહી તેં વાસુદેવ અચ્યુત હેં ન્યારે;
ઇન્દ્રી દૃષ્ટિ વિકાર તે રહત અધોક્ષજ જયોતિ,
શુદ્ધ સ્વરૂપીજાન જિય તૃપ્ત જો તાતે હોતિ.સુનો વ્રજ નાગરી. ૨૭
નાસ્તિક હે જો લોગ કહા જાને તિન રૂપહિ,
પ્રકટ ભાનુ કો છાડ ગહે ફિર છાયા ધુપહિં;

હમારે બિન યેહ રૂપ હી ઔર ન કછુ સુહાય,
જો કરતલ આભાષકો તુ કહિ બ્રહ્મ દિખાય.સખા સુન શ્યામકે. ૨૮
એસે મેં નંદલાલ રૂપ નયનન કે આગેં,
આયગયે બિછાય બને પિયરે ઉર બાગે;
ઉદ્ધવ તે મુખ મોર કેં કહી કછુ ઉન તે વાત,
પ્રેમ અમૃત મુખ તે શ્રવે અબુજ નયન ચુચાત તરક રસ રીત કી.૨૯
અહો નાથ અહો રમાનાથ યદુનાથ ગુસાંઇ,
નંદ નંદન વિડરાત ફિરત તુમ બિન સબ ગાઇ;
કાહે ન ફેર કૃપાલ હોઉ ગૌ ગ્વાલન સુખ દેહુ,
દુ:ખ જલનિધ હમ બુડહીં હોકર આલ બન લેહુ.નિઠુર વ્હે કહારહે.૩૦
કોઊ કહે અહો દરશ દેત પુન લેત દુરાઇ,
યહછલ વિદ્યા કહો કોન પિય તુમહિં સિખાઇ,
હમ પરવશ આધીન હે તાતે બોલત દીન,
જલબિન કહો કૈમે જિયે પ્રમાતુર જો મીન વિચારો રાવરે. ૩૧
કોઉ કહે અહો દરશ દેહુ પુન બેન બજાવો,
દુર દુર વનકી ઓટ કહાહિય લોન લગાવો;
હમ કો તુમ સે એક હેં તુમકો હમસી કોર,
બહુત દિનનકી રાવરે પ્રીતિ ન ડારો તોર, એકહી વાર મેં. ૩૨
કોઉ કહે અહો શ્યામ કહા ઇતરાય રહેહો,
મથુરાકો અધિકાર પાય મહારાજ ભયેહો,
એસી કછુ પ્રભુતા હુતી જાનત કોઉ નાહિં,
અબલા વધસુન ડર ગયે બલીડરે જગ માહિં. પરાક્રમ જાન કે. ૩૩

કોઉ કહે અહોશ્યામ ચાહત મારન જો એસે,
ગોવર્ધન કર ધાર કરી રક્ષા તુમ કૈસે;
વ્યાલ અનલ વિષ જ્વાલતેં રાખ લિયે સબ ઠોર,
અબ વિરહાનલ દહત હો હંસ હંસ નંદ કિશોર, ચોર ચિત્ત લે ગયે ૩૪

કોઉ કહે યહ નિઠુર ઇન્હે પાતક નહી વ્યાપે,
પાપ પુન્યકે કરન હાર યહ આપહી આપે,
ઇનકે નિર્દય રૂપમેં નાહિન કછુ બિચિત્ર,
પય પીવત પ્રાણુન હરે પૂતના બાલ ચરિત્ર મિત્ર યે કોન કે. ૩૫

કોઉ કહેરી યે આજ નહિં આગે ચલિ આઇ,
રામચંદ્રકે ધર્મ રૂપમે હીં નિઠુરાઇ,
યજ્ઞ કરાવન જાત હે બિશ્વામિત્ર સમીપ,
મગ મેં મારી તાડિકા રઘુવંશી કુલદીપ. બાલહી રીત યે. ૩૬

કોઉ કહે યહ પરમ ધર્મ સ્ત્રીજિત પુરે,
લઘુ લાઘવ સન્ધાન કરે આયુધકે સૂરે;
સીતાજુકે કહેતે સૂર્પનખાપે કોપ,
શ્રવણુ નાસિકા કાટકે સૂર્યવંશ દિયો ઓપ, કહા તાકી કથા. ૩૭

કોઉ કહેરી સુનો ઓર ઉનકે ગુણુ આલી,
બલિ રાજાપે જાય ભૂમ માગી વનમાલી,
માગી વામનરૂપ વ્હે નાપત બઢાઈ કાય,
સત્ય ધર્મ દોઉ છાડકેં દિયો પીઠભર પાય. લોભકી નાવહે. ૩૮

કોઉ કહેરી કહા હિરણકશ્યપૂતેં બિગર્યો,

પરમ ઢીઠ પ્રલ્હાદ પિતાકે સન્મુખ ઝગર્યો,
સુત અપને કો દેત હે શિક્ષા દડ બતાય,
ઇન વપુધર નરસિંહકે નખન વિદારયો જાય. વિના અપરાધકે. ૩૯
કોઉ કહેરી ઇન પરશરામ જ્હે માતા મારી,
ફરસા કાંધે ધાર ભૂમી ક્ષત્રિન સંહારી,
શોણિત કુંડ ભરાયકેં પોષે અપને પિત્ર,
ઈનકે નિર્દય રૂપમે નાહિન કછુ વિચિત્ર. વિલગ કહા માનિયે. ૪૦
કોઉ કહેરી કહા દોષ શિશુપાલ નરેશહિ,
બ્યાહ કરન કો ગયો નૃપત ભીષ્મકે દેશહિ,
દલ બલ જોર વરાતકો ઠાઢોહે છબિ બાઢિ,
ઇન છલકર દુલહી હરી ક્ષુધિન ગ્રાસ મુખ કાઢી. આપનેસ્વાર્થી. ૪૧
યહ વિધિસોં આવેશ પરબ્રહ્મ પ્રેમ હી પાગી,
ઔર રૂપ પિય ચરિત્ર તહા તે દેખન લાગી,
રોમ રોમ રહ્યો વ્યાપકે જિનકે મોહન આપ,
જિનકે ભુત ભવિષ્યકો જાનત કોન દુરાપ રંગીલી પ્રેમકી. ૪૨
દેખ ગોપિનકો પ્રેમ નેમ ઉદ્ધોકો ભાજ્યો,
તિમિર ભાવ આવેશ બહુત અપને મન લાજ્યો;
મનમેં કહે રજ પાયકેં લે માથે નિજધાર,
હોંતો કૃતકૃત જ્હે રહ્યા ત્રિભુવન આનંદવાર વદના યોગ્યયહ. ૪૩
કબહુ કહે ગુણ ગાય શ્યામકે ઇનહિં રિઝાઉ,
તાતે પ્રમ ભક્તિ શ્યામ સુંદરકી પાઉં;

જિહિ વિધિ મોપે રીઝહીં સોઇ કરો ઉપાય,
જાતે મોમન શુદ્ધ વ્હે દુવિધા જ્ઞાન મિટાય. પાયરસ પ્રેમકો. ૪૪
તાહી છિન એક ભ્રમર કહુતે ઉડ તહાં આયો,
વ્રજવનિતાકે વૃંદમાઝ ગુંજત છબિ છાયો;
બૈઠયો ચાહત પાવ પે ચરણકમલસે જાન,
માનો મન ઉદ્ધવકો પ્રથમહીં પ્રકટયો આન. મધુપકો ભેખધર. ૪૫
તાહિ ભ્રમર સોંકહે સબે પ્રતિ ઉત્તર બાતે,
તર્ક વિતર્કન યુકિત પ્રેમરસરૂપી ઘાતે;
જિન પરસો મમ પાવકું તુમ માનત હમ ચોર,
તુમહીસે કપટી હતે મોહન નદ કિશોર. યહા તે દુર હો. ૪૬
કોઉ કહેરી મધુપ ભેષ બિનહીં કો ધાર્યો,
શ્યામ પીત ગુંજામણી કિંકિણી નૂપુર ઝનકાર્યો;
વાપુરકો રસ ચોરકે ફિર આયે ઇહિ દેશ,
ઇનકો જિનમાનો કોઊ યે કપટીકે વેશ ચોરજિન જાય કહ્યુ. ૪૭
કોઉ કહેરી વિશ્વ માંઝ જેતે હેં કારે
કપટી કુટિલ કઠોર ખરે માનષ મુસિ હારે;
એકશ્યામ તન પરસકે જરત આજલોં અંગ,
તા પાછિં યહ મધુપહુ લાયો યોગ ભુજ ગ. કહાઇનકી કથા. ૪૮
કોઉ કહે અહો મધુપ કહા હરિકે ગુણ ગાવે,
હૃદય કપટ સો પરમ પ્રેમ નાહિન છબી પાવે;
જાનત હો યહ ભાંતકે સર્વસુ લિયો ચુરાય,
એસી નાહીં વ્રજ બાસની કોઉ તુમહિ પત્યાય લહે હમ જાનકે. ૪૯

કોઉ કહે અહો મધુપ કહેં અનુરાગી તુમકો,
કોને ગુણુ ધોં જાન યહી અચરજહે હમકો;
કારોતન અતિ પાતકી મુખ પીરો જગ નિંદ,
ગુણુ ઓગુણુ સબ જાનકે આપહિ જાન મિલિંદ, દેખલેહુ આરસી. ૫૦

કોઉ કહે અહો મધુપ કોન કહે તુમ મધુકારી,
લિયે ફિરત સુખ યોગ ગાંઠ કટાવ કટારી,
અધર પાન કિયો બહુતકે અધર અરૂણ રંગ રાત,
અબ વ્રજમેં આયે યહા કરન કોનકો ઘાત. જાહુકિન પાતકી. ૫૧

કોઉ કહે અહો મધુપ કહા તુ રસહી જાને,
બહુત કુસમ પરબેઠ સબે આપન સમ માને,
આપન સમ હમકું કિયો ચાહત હે મતિ મંદ,
દુબધા જ્ઞાન ઉપજાયકેં દુષિત પ્રેમ આનંદ, કપટકે છંદસો ૫૨

કોઉ કહેરી મધુપ જ્ઞાન ઉલટો લે આયો,
મુકિત પરે જે રસિક તિને ફિર કર્મ બતાયો,
વેદ ઉપનિષદ સાર જો મોહન ગુણ ગહિ લેત,
તિનકો આત્માશુદ્ધકી ફિરકર સથા દેત યોગ ચટ સારમેં. ૫૩

કોઉ કહેરી આજ ખટપદ પશુ દેખ્યો,
અબલોં યહિ દેશ નાહિં કોઉ અમ પેખ્યો,
દ્વે શ્રૃંગ આનન ઉપરે કારે પીરે ગાત,
વિષ અમૃત સમ માનહી અમૃત દેખ ડરાત બાદ યહ રસિકતા ૫૪

કોઉ કહેરે મધુપ નિરણુય તુમહા બહુ જાન્યો,

તર્ક વિતર્કતા યુકત શાસ્ત્રહું બહુ વિધ આન્યો;
પેં ઈતનો નહીં જાનહો વસ્તુ વિના ગુણ નાહીં,
નિર્ગુણ શક્તિ જુ શ્યામકી સગુણ સકલ જગમાહિ.જોતિજલબીચમેંપ
કોઉ કહે અહો મધુપ લાજ નહીં તુમકુ આવે,
સ્વામી તુહ્મારે શ્યામ કૂબરી નાથ કહાવે;
યહાં નીચી પત્ની હુતી ગોપીનાથ કહાય,
અબ યદુકુલ પાવન ભયે દાસી જુઠન ખાય મારત કહા બોલકું. ૫૬
કોઉ કહે અહો મધુપ હોહિં તુમસે જો સંગી,
કયો ન હોય તન શ્યામ સકલ વાતન ચૌરંગી,
ગોકુલમેં જોરી કોઈ પાઈ નાહિં તુહ્મારિ,
મદન ત્રિભંગી આપહિ કરી ત્રિવંકી નારી રૂપ ગુણ શીલકી. ૫૭
કોઉ કહે અહો મધુપ શ્યામ યોગી તુમ ચેલા,
કુબ્જાતીરથ જાય કિયો ઇદ્રિનકો મેલા;
મધુબન સિદ્ધ કહાયકે આયે ગોકુલ માંહિ,
હ્યાંતો પ્રેમી લોગહેં ગાહક તુહ્મરો નાહિં. પધારો રાવરે. ૫૮
કોઉ કહેરે મધુપ સાધુ મધુવન તુમ જેસે,
ઔર ઉહાંકે લોગ કહો ધોં કહિ હેં કેસે;
અવગુણ ગુણ કર લેત હરિ ગુણકો ડારત મેટ,
મોહન નિર્ગુણકો ગહે તુમ સાધનકો ભેટ ગાંઠકો ખોયકેં. ૫૯
યહ વિધ સુમિર ગોવિંદ કહત ઉદ્ધવ પ્રતિ ગોપી,
ભંગ સંજ્ઞા કર સકલ કુલકી લજ્જા લોપી;

તા પીછે એક વાર હો રૂદિત સકલ વ્રજનારિ,
હા કરૂણામય નાથ હો કેશવ કૃષ્ણ મુરારિ. ફાટ હિયરો ચહ્યો. ૬૦
ઉમગી જો કોઉ સલિલ અસુઅન તે સિંધુ ભયો ધારન,
વા જલમેં વહિ જાત કંચુકી ભૂષણુ હારન;
તાહિ પ્રેમ પ્રવાહમેં ઉદ્ધવ ચલે વહાય,
ભલી જ્ઞાનકી મેડહી વ્રજમેં તોરી જાય કુલિશકો ત્રણુ ભયો. ૬૧
પ્રેમ પ્રશંસા કરત શુદ્ધ જો ભકિત પ્રકાશી,
દુબ્ધા જ્ઞાન ગ્લાનિ મહતા સગરી નાશી;
કહત ભયો નિશ્ચય યહે હરી રસકે નિજ પાત્ર,
હોં તો કૃત્ય કૃત્ય વ્હે ગયો ઇનકે દરશન માત્ર મેટ મત જ્ઞાનકો. ૬૨
પુન પુન કહિ હરિ કહન વાત એકાંત પઠાયો,
હો તો ઇનકો મર્મ જાન એકો નહીં પાયો;
હોં જો કહુ મર્યાદ કી જ્ઞાન કર્મકોરોપ,
યે સબ પ્રેમાશક્તિહેં કુલ લજ્જા દઇ લોપ ધન્ય યહ ગોપિકા. ૬૩
જો એસે મર્યાદ મેંટ મોહન કોં ધાવે,
તો કાહે ન પરમાનંદ પ્રેમ પદવી છબિ પાવે;
જ્ઞાન યોગ સબ કર્મ તેં પરમ સનેહી સાચ,
પુનિ યોંહી પટતર દેતહો હીરા આગે કાચ. વિષમતા બુદ્ધિકી. ૬૪
ધન્ય ધન્ય યહ લોગ ભજે બરિકોં જો એસેં,
ઔર કો ઇન વિના પ્રેમ રસ પરસત કૈસે;
મેરે ગહ લઘુ જ્ઞાન કો ઉર મદ રહ્યા ઉપાધ,
અબ જાન્યો વ્રજ પ્રેમ કો લહત ન આધો આધ. વ્રથા શ્રમ કર થકે. ૬૫

પુનિ કહિ પરસત પાય પ્રથમ હોં ઇનહિં નિવાર્યો,
ભૃંગ સંજ્ઞા કર કહત નિંદ સબહી તેડાર્યો;
અબ વ્હે રહોં વ્રજ ભૂમિકી પગ મારગકી ધુર,
વિચરત મોપે પગ ધરે સબ સુખ જીવન મૂર. મુનિન દુર્લભ યહ. ૬૬
કૈસે હોહું દ્રુમલતા વેલિ વલ્લી વનમાહીં,
આવત જાત સુભાવ પરત મોહન પરછાહીં;
સોઉ મેરે વશનહીં જો કછુ કરૂં ઉપાય,
મોહન હોય પ્રસન્ન જો યહવર માગોં જાય. કૃપાકર દેહોતો. ૬૭
પુન કહયો સવનતે સાધુ સંગત ઉત્તમ હે ભાઈ,
પારસ પરસે માત્ર લોહકંચન વ્હે જાઈ;
ગોપી પ્રેમ પ્રસાદ તે હું અબ શીખ્યો આય,
ઉદ્ધવત મધુકર ભયો દુબ્ધા જ્ઞાન મિટાય. પાય રસ પ્રેમકો. ૬૮
યહ વિધ મન અભિલાષ કરત મથુરા ફિર આયો,
ગદ ગદ પુલકિત રોમ અંગ આવેશ જનાયો,
ગોપીગુણ ગાવન લગ્યો મોહન ગુણ ગયો ભુલ,
જીવનકો લે કહા કરે જો નહીં જીવનમૂલ. ભક્તિકો સાર યહ. ૬૯
એસે સોચત જહાં સ્યામ તહાં આયો ધાયો
પરિક્રમા દંડોત પ્રેમ સોં બહુત જનાયો;
કછુ નિર્દયતા શ્યામકી કછુ રૂદન દોઉ નયન,
કછુ વ્રજ વનિતા પ્રેમકી બોલત તોતરે બેન સુનો નંદ લાડલે. ૭૦
કરૂણા મય અરૂ રસિકતા તુહ્મારી સબ ઝુઠી,

જબહિલો નહિંલખી તવહિલોં બાંધી મૂઠી;
મેં જાન્યો વ્રજ જાયકે નિર્દય તુમરો રુપ,
જે તુમકો અબલંબહી તિનકો મેલો કૂપ કોન યહ ધર્મહે. ૭૧
પુન પુન કહિયોં ચલો જાય વૃંદાવન રહિયે,
પ્રેમ પુંજકો પ્રેમ જાય ગોપિન સંગ લહિયે,
ઓર કામ સબ છાંડકેં ઉન લોગન સુખ દેહ,
નાતર અબહી જાત હેં ડુબી સગરી નેહ કરોગે ફિર કહા ૭૨
સુનત સખાકે બેન નયન ભરઆયે દોઉ,
વિવસ પ્રેમ આવેશ રહી નાહી સુધ કોઉ;
રોમ રોમ પ્રતિ ગોપિકા વ્હે ગઇ સગરે ગાત,
કલ્પતરૂ ભયો સાંવરો વ્રજ વનિતા ભઈ પાત ઉલહ્યો અ ગ અંગ તે ૭૩
હો સચેત કહિ ભલો સખા પઠયો સુધ લાવન,
અવગુણ હમરે લાય તહાંતે લગે દુખાવન,
ઉનમેં મોમેં અ તરો એકો પલહુ નાહિ,
જો દેખો મો માહિવે તો મે ઉનહી માહિ તરગ નિવાર જયોં. ૭૪
ગોપિન રૂપ દિખાય તબે મોહન વન વારી,
ઉદ્ધો ભ્રમહિ નિવાર મોહકી જારી ડારી,
અપરૂપ દિખાયકેં લીનો બહુર દુરાય,
નંદદાસપાવન ભયે જો યહ લીલા ગાય પ્રેમરસ પુંજકી. ૭૫

ઇતિ શ્રીનંદદાસજી કૃત ભ્રમરગીત સપૂર્ણ.

પ્રકરણ ૭ મું.

વસંત, ધમાર, ડોલ, હોરી, રસીઆ, ખ્યાલ વગેરે.

વસંતનાં પદ.

રાગ વસત. પદ ૧ લું.

હરિ રિહ વ્રજયુવતી સત સંગે.
વિલસતિ કરણી ગણુ વૃત વારણ, વરઈ વરતિ પતિ માન ભંગે. ધ્રુવ.
વિભ્રમ સંભ્રમ લોલ વિલોચન, સૂચિત સચિત ભાવં;
કાપિ દૃગંચલ કુવલય નિકરૈ, રંચતિ તં કલરાવં ૧
સ્મિત રૂચિ રૂચિર તરાનન કમલ, મુદીક્ષ હરે રતિ કંદં;
ચુંબતિ કાપિ નિતંબવતી, કરતલ ધૃત ચિબુકમ મંદં. ૨

ઉદ્ભટ ભાવ વિભાવિત ચાપલ, મોહન નિધુ વનશાલી;
રમયતિ કામપિ પીન ઘન સ્તન, વિલુલિત નવ વનમાલી. ૩
નિજ પરિરંભ કૃતે ન દ્રુતં, મભિ વિક્ષ હરિંસવિલાસં;
કામપિ કાપિ બલાદ્ધ કરો, દધેકુતુકેન સહાસં. ૪
કામપિ નીવી બંધ વિમોક્સ, સંભ્રમ લજ્જિત નયનાં;
રમયતિ સંપ્રતિ સુમુખિત, બલાદ્ધપિ કરતલ ધૃત નિજ વસનાં. ૫
પિય પરિરંભ વિપુલ પુલકાવલિ, દ્વિગુણિત સુભગ શરીરા,
ઉદ્‌ગાયતિ સખિ કાપિ સમંજસ, હરિણા રતિ રણ ધીરા ૬
વિભ્રમ સંભ્રમ ગલદ્ધચલ, મલયાંચિત મંગ મુદારં;
પશ્યતિ સસ્મિત મતિ વિસ્મિત, મનસા સુદૃશ સવિકારં. ૭
ચલતિ કયાપિ સમંસકરગ્રહ, મલસત રંગ વિલાસં;
રાધે તવ પૂરયતુ મનોરથ, મુદિત મિદં હરિ રાસં ૮

પદ ૨ જું.

સાચી કહોં મન મોહન મોસોં, તો ખેલો તુમ સંગ હોરી;
આજુકી રેની કહાં રહે મોહન, કહાં કરી બરજોરી. ૧
મુખપર પીક પીઠી પર કંકન, હિયે હાર વિન ડોરી,
જિયમેં ઓર ઉપર કછુ ઔરેં, ચાલ ચલત કછુ ઓરી. ૨
મોહિ બતાવત મોહન નાગર, કહા મોહિ જાનત ભોરી;
ભોર ભયે આયેહો લોહન, વાત કહત કછુ જોરી. ૩
સૂરદાસ પ્રભુ એસી ન કીજે, આય મિલો કહા ચોરી;
મન ભાયે ત્યોં કરત નંદસુત, અબ આઇ હે હોરી. ૪

પદ ૩ જું.

આજ સુભગ દિન વસંત પંચમી જસુમતિ કરત વધાઇ.
વિવિધ સુગંધ ઉવટિકે લાલકો, તાતે નીર ન્હવાઈ. ૧
બાંધી પાગ બનાય સ્વેત રંગ, આભૂષન પહુરાઇ;
તનક શીશ પર મોર ચંદ્રિકા, દિસ દાહિની ઢરકાઇ. ૨
ગૃહ ગૃહતે વ્રજ સુંદરિ સબમિલી, નંદપોરિ પેં આઇ;
અંબ મોર કે પુષ્પ મંજુરી, કનિક કલશ બનાઇ. ૩
ચોવા ચંદન અગર કુંકુમા, કેસર રંગ મિલાઇ;
પ્રમુદિત છિરકત પ્રાન પિયાકો, અબિર ગુલાલ ઉડાઇ. ૪
બાજત તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ, ગાવત ગીત સુહાઈ,
તન મન ધન ન્યોછાવરિ કીનોં, આનંદ ઉર ન સમાઇ. ૫
શ્રીગિરિવરધર તુમ ચિરજીવો, ભક્તનકે સુખદાઇ;
શ્રીવલ્લભ પદરજ પ્રતાપતે, હરિદાસ બલજાઇ. ૬

પદ ૪ થું.

શ્યામ સુભગ તન શોભિત છીંટે, નીકી લાગી ચંદનકી;
મંડિત સુરંગ અબીર કુંકુમા, ઓર સુદેશ રજ વંદનકી. ૧
કુંભનદાસ મદન તન મન, બલિહાર કીયો નદ નંદનકી,
ગિરિધરલાલ રચી વિધિ, માનો યુવતિ જન મન ફંદનકી. ૨

પદ ૫ મું.

ખેલત વસંત વર વિઠ્ઠલેશ, આનંદ કંદ ગોકુલ સુદેશ;
શ્રીગિરિધર ગોવિંદ સંગ, શ્રી બાલકૃષ્ણ લજ્જિત અનંગ. ૧

શ્રી ગોકુલનાથ અનાથ નાથ, રઘુનાથ નવલ યદુનાથ સાથ;
શ્રી ઘનશ્યામ અભિરામ ધામ, કલ્યાનરાય પરિપૂરણુ કામ. ૨
મુરલીધર આદિ સમસ્ત બાલ, સેવક વિચિત્ર સેવા રસાલ;
તહાં બાજત તાલ મૃદંગ ચ ગ,જહાં ઉડત ગુલાબ અબીર રંગ.૩
શ્રી ગિરિવર ધારી જહાં ખેલન આ ય,તહાં લઘુ ગોપાલ બલિહારીજાય

પદ ૬ ઠું.

શ્રી ગિરિધરલાલકી બાનિક ઉપર, આજ સખીત્રન ટુટેરી;
ચોવા ચદન અગર કુંકુમા, પિચકાઈનિ રંગ છૂટેરી. ૧
લાલકે નેના રગમગે, દેખિયત રંગ અનંગન લુટેરી;
કૃષ્ણદાસ ધન્ય ધન્ય રાધિકા, અધર સુધારસ ઘૂટેરી ૨

પદ ૭ મુ.

લાલ ગુપાલ ગુલાલ હમારી, આંખિનમે જીન ડારોજૂ;
વદન ચંદ્રમા નેંન ચકોરી, ઇન અંતર જીન પારોજૂ. ૧
ગાઓ રાગ વસંત પરસ્પર, અટપટે ખેલ નિવારો;
કુંકુમ રંગસે ભરી પિચકારી, તકિ નેનન જીન મારો. ૨
વંક વિલોકન દુખકે મોચન, ભરી કે દૃષ્ટિ નિહારો,
નાગરિ નાયક સબ સુખદાયક, કૃષ્ણદાસકો તારો. ૩

ધમારકે પદ રાગ રામકલી પદ. ૮ મું

દેખો દેખો હો વ્રજકી વીથન વીથન, ખેલત હે હરિ હોરી,
ગીત વિચિત્ર કુલાહલ કૌતિક, સંગ સખા લખ કોરી. ૧
આઇ ઝુમિ ઝુમિ ઝુંડન જુરી, અગનિત ગોકુલ ગોરી;
તીનમેં જુવતિ કદંબ શિરોમનિ, શ્રીરાધાજૂ નવલ કિશોરી ૨
છીરકત ગ્વાલ બાલ અબલન પર, બુકા બંદન રોરી;
અરૂન અકાશ દેખ સંધ્યા ભ્રમ, મુનિ મનસા ભઈ બોરી ૩
રપટ ચરન કીચ અરગજાકી, કેસર કુમકુમ ઘોરી;
કહિ ન જાત ગદાધરપેં કછુ, બુધ બલ મતિ ભઇ બોરી. ૪

રાગ બીલાવલ. પદ ૯ મુ.

ઘોષ નૃપતિ સુત ગાઇયે જાકે, વસિયે ગામ. લાલ બલિ ઝુમીકાહો.
બહોરિ સુહાગિન ગાઇયે, જાકો શ્રી રાધા નામ. લાલ.
ચલીહિં સકલ વ્રજ સુદરિ, નવસત સાજિ સિંગાર;
ગાવત ખેલત તહાં ગઈ, જહાં ઘોષરાય દરબાર. લાલ. ૧
જાય નેન ભરી દેખીયે, સુંદર નંદકુમાર;
નીલ પીત પટ મંડિતા, ઉર ગજ મોતિન હાર લાલ. ૨
સખા સંગ અતિ રસ ભરે, પેહેરે વિવિધ રંગ ચીર.
ગીત વિચિત્ર કોલાહલા, ઐાર વ્રજવાસિન ભીર. લાલ. ૩
ડિમી ડિમી દુંદુભી ઝાલરી, રૂંજ મુરજ ડફ તાલ;
મદન ભેરિ રાય ગિડી ગિડી, વિચવિચ વેન રસાલ. લાલ. ૪
અતિ રસ ભરી વ્રજ સુંદરી, દેત પરસ્પર ગારી;
અંચલ પટ મુખ દે હસી, મોહન વદન નિહારી. લાલ. ૫

પેહેરે ઝુમક તાહીકો, જાકો શ્રી મોહન પૂત;
દેખી પરે શિર મોહની, યુવતિ જન મન ધુત લાલ. ૬

દુસરો ઝુમક તાહીકો, જાકી શ્રી રાધા નારિ;
પિય પ્યારી રોકે ગહે, મનમ ચોકિ વિચારી લાલ. ૭

જુવતિ કદમ શિરોમની, શ્રીરાધાવર સુકુમારી;
ઉત વ્રજ શિશુગન નાયકા,બલિ ઓર ગિરિવરધારી. લાલ. ૮

એકન કર બુકા લીયે, એક ગુલાલ અબીર,
પ્રમદા ગનપર વરખહી, કુકે દેત અહીર. લાલ. ૯

રત્ન ખચિત પિચકાઇયા, નવ કુમકુમ જલસો ઘોરિ,
પિય સનમુખ વ્હે છિરકહી, તકિ તકિ નવલ કિશોરી. લાલ. ૧૦

શ્યામ સુભગ તન સોહહી, નવકેસરિકે બિદુ,
જયો જલધરમે દેખિયે, માનો ઉદિત બહુ ઈંદુ. લાલ. ૧૧

યુવતિ યુથ મિલ ધાઈયો, પકરે બલિ મોહન જાઇ;
નવકેસર મુખ માડિકે, છાડે આંખિ અંજાઇ. લાલ. ૧૨

યહવિધિ હોરી ખેલહી, જ્ઞાતિ બંધુ સગલાય,
પૂરન શશિ નિસ ડહડહી, પૂન્યો હોરી લગાય લાલ. ૧૩

પરિવા સકલ ઘોષજન, ભાન સુતા ચલે ન્હાન;
અરગજા અંગ ચઢાઇયો, વિમલ વસન પરિધાન લાલ ૧૪

દુતિયા વદન બાધિયો, સિઘાસન યુવરાજ,
છત્ર ચંબર ગોવિંદ ગહે, શ્રીવલ્લભ કુલ શિરતાજ. લાલ. ૧૫

પદ ૧૦ મું.

શ્રી લક્ષ્મન કુલ ગાઈયે, શ્રીવલ્લભ સુવન સુજાન.
લાલ મનમોહના હો.
સોમવંસ સુખદેનકું પ્રકટે દ્વિજકુલ ભાન,
ગુણનિધિ શ્રીગોપીનાથજુ, નિર્ગુન તેજ નિધાન. લાલ. ૧
પુરુષોત્તમ આનંદમે, શ્રી વિઠ્ઠલ વ્રજકે ભૂપ;
કોટિ મદન લઘુ વારને, મુખ શોભા સુખરૂપ લાલ. ૨
ભૂતલ દ્વિજ વપુ ધારિકે, શ્રુતિ પથ કયો પ્રચંડ;
મારગ પુષ્ટિ પ્રકાશકે, માયામત કિયો ખંડ. લાલ. ૩
શ્રી ગિરિધર ગુન આગરે, પૂરન પરમાનંદ;
રાજ શિરોમણિ લાડીલે, કરૂના મય શ્રી ગોવિંદ લાલ. ૪
શ્રી બાલકૃષ્ણ મુખચંદ્રમા, પંકજ નેન વિસાલ;
શ્રીવલ્લભ ગોકુલનાથજૂ, પ્રિય નવનીત દયાલ. લાલ. ૫
શ્રીપતિ શ્રીરઘુનાથજુ, જગજીવન અભિરામ;
રૂપ રાસિ યદુનાથજી, કમલા પૂરન કામ. લાલ. ૬
નવ કિશોર ઘનશ્યામજુ, અંગ અંગ સુખદાય;
બાલક સબ બ્રહ્મ જાનકે, વેદ વિમલ જશ ગાય. લાલ. ૭
વૃંદાવિપિન સુહાવનો, વ્રજ લીલા સુખસાર;
માનિકચંદ પ્રભુ સર્વદા, શ્રી ગોકુલ કરત વિહાર. લાલ. ૮

રાગ બીલાવલ. પદ ૧૧ મું.

ચલરી સખી શ્રી વૃંદાવન જઇએ, ગોવિંદ ખેલે હોરી.
બાલક જુથ સખા સંગલીયે, હરિ હલધર જોરી. ૧

ચોવા ચંદન બુકા બંદન, કેસર ભરી કમોરી;
ગારી ગાવત ભન્ન ભરાવત, સીચન વ્રજકી ખોરી. ૨
સુની સબ વ્રજ દેશનકો ઉમગ્યો, ભવન રહ્યો નહિ કોરી;
બાજત તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ, મધુર મુરલી ધુની થોરી. ૩
સુર વિમાન સબ કૌતુક ભૂલે, મુની મનસા ભઇ બોરી;
આસકરન પ્રભુ મોહન કે સંગ, વિલસત રાધા ગોરી. ૪

રાગ આસાવરી. પદ ૧૨ મું.

ધન્ય ધન્ય નંદ જસોમતિ હો, ધન્ય શ્રી ગોકુલ ગામ;
ધન્ય કુંવર દોઉ લાડિલે, બલ મોહન જાકો નામ.છબીલે હો લલના;
શ્રી વલ્લભ રાજકુમાર, છબીલે હો લલના;
શ્રી ગિરિવરધારીલાલ, છબીલે હો લલના;
તુમ યા ગોકુલકે ચંદ, છબીલે હો લલના. ધ્રુવ.
સખા નામ લે બોલીયો, સુબલ તોક શ્રીદામ;
શ્રવન સુનત સબ ધાઇયો, બોલત સુંદર શ્યામ. છબીલે. ૧
ભેખ વિચિત્ર બનાઇયો, ભુખન વસન સિંગાર;
માદર તેં સબ સજી ચલે, બાલક બલિ બનવારિ. ૨
ગિરિવરધર અતિ રસ ભરે, મુરલી મધુર બજાય;
શ્રવન સુનત સબ વ્રજ વધુ, જહાં તહાં તેં ચલિ ધાય. ૩
રુંજ મુરંજ ડફ ઝાલરી, બાજે બહુ વિધિ સાજ;
વિચ વિચ ભેરિજુ બાજહી, રહ્યો ઘોષ સબગાજ. ૪
ચકાઇ પીકર કનકકી, અરગજા કુમકુમ ઘોરિ;

પ્રાન પ્રિયાકો છિરકહી, તકિ તકિ નવલ કિશોરિ. ૫
એક ઓર જુવતી ભઇ, એક ઓર બલવીર,
કમલન માર મચાઇયો, રૂપે સુભટ રણધીર. ૬
ઉલટિ આઇ ઠાડી ભઈ, અપને અપને ટોલ;
ઝુમકચે તબ ગાવહી, બિચ બિચ મીઠે બોલ. ૭
હસત હસત સબ આઇયો, લીનો સુબલ બુલાય;
હા હા કાહુ ભાંતિસોં નેક, મોહનકો પકરાય. ૮
બોહોરિ સિમિટ સબ ધાઇયો, મોહન લિને ઘેરિ;
નેનન અંજન આંજીકે; હસત બદન તન હેરિ. ૯
યહવિધિ હોરી ખેલહી, સકલ ઘોષ સંગલાય;
ગોવર્ધન ધર રૂપપે, ગોવિંદ બલ બલ જાય. ૧૦

પદ ૧૩ મું.

યા ગોકુલકે ચોહટે, રંગ રાચિ ગ્વાલ;
મોહન ખેલત ફાગ, નેન સલોનરી રંગ રાચિ ગ્વાલ,
નરનારી આનંદ ભયો, રંગ; સામલકે અનુરાગ; નેન.
દુંદુભી બાજે ગહગહે, રંગ; નગર કુલાહલ હોય; નેન. ૧
ઉમડયો માનસ ઘોખકો, રંગ; ભવન રહ્યો નહિ કોય; નેન.
ડફ બાંસુરી સુહાવની, રંગ; તાલ મૃદંગ ઉપંગ; નેન. ૨
ઝાંઝ ઝાલરી કિન્નરી, રંગ; આવજ કર મુખચંગ: નેન.
ઉતહિ સમાજ ગોપાલકો, રંગ; બલિ જુત નંદ કુમાર;નેન.૩
ઉત ગોપી નવ જોબના, રંગ; અંબુજ લોચન ચાર; નેન.
ગારી દેત સુહાવની, રંગ; પ્રમુદિત ગોપ કદંબ; નેન. ૪

યુવતિ યુથ એકત્ર ભયે, રંગ, ગાવત મદન વિટંબ; નેન.
રતન જટિત પિચકાઇયા, રંગ, કરલિયે ગોકુલનાથ; નેન. ૫
તકિ છિરકે વનિતા વૃંદકો, રંગ, જે રાધાકે સાથ. નેન
કેસુ કુસુમ નિચોઇકે, રંગ, ભરત પરસ્પર આન, નેન ૬
મૃગમદ ોવા કુમકુમા, રંગ, ચારૂ ચતુર ગબ સાનિ, નેન.
સુરંગ ગુલાલ ઉડાવહી, રંગ; ભુકા બંધન ધુલિ, નેન ૭
ચઢી વિમાન સુર દેખહિ, રંગ, દેહ દશા ગઇ ભૂલિ; નેન
ખલ મચ્યો અતિ ગહ ગહ્યો.રંગ, ચિતવત વ્રજ વધુ ધાય;નેન.૮
રાધા રસિક ગોપાલકી, રંગ, આસકરન બલ જાય, નેન ૯

પદ ૧૮ મું

બરસાનેકી નવલ નાર મીલ, હોરી ખેલન આઇહો,
વરવટ ધાય જાય જમુના તટ, ઘેરે કુવર કન્હાઇ હો ૧
અતિ ઝીની કેસર રંગ ભીની, સારી સુરંગ સુહાઇ,
કંચન બરન કંચુકી ઉપર, ઝલકત જોબન ઝાઇ ૨
કેસર કસ્તુરી મલયાગર, ભાજન ભરી ભરી લાઇ,
અબીર ગુલાલ ફેંટ ભરી ભામીની, કરન કનક પિચકાઇ ૩
ખેલત ખેલત રસિક શિરોમની, રાધાજુ નિકટ બુલાઇ;
ઋષીકેશ પ્રભુ રીઝી સ્યામ ઘન, બનમાલા પહરાઇ ૪

રાગ ધનાશ્રી. પદ ૧૫ મું.

બરસાને તે સજી ચલિ, રંગ ભીની ગ્વાલ;
ફાગ ખેલન હરિ સંગ, હોરી રંગ રહ્યો, રંગ ભીની ગ્વાલ.
કરી સોલે શૃંગાર સબે, રંગ, ભરિ ભરિ સેંદુર માંગ; હોરી રંગ. ૧

ગૃહ ગૃહ તે સબ નીકસી, રંગ, અપને અપને રંગ હોરી રંગ.
બહુ વિધ વાજે વાજહી, રંગ, તાલ મુરજ ડફ ચંગ, હોરી રંગ. ૨
મધ્ય હે ગોરી રાધિકા, રંગ, અલિયન વૃંદન માહ; હોરી રંગ
ફુલનકી છરી હાથ લે, રંગ, ગહી લલિતાકી બાહ; હોરી રંગ. ૩
કંચન ઘટ કુમ કુમ ભરે, રંગ;ચોવા અગર અબીર; હોરી રંગ,
બાધે ફેંટ ગુલાલકી, રંગ, કેસુ કેસરિ નીર, હોરી રંગ. ૪
ગાવત ગીત તહા ગઇ, રંગ, જહા ઘોષ રાયજીકી પોરી હોરી રંગ,
સુનત કુંવર કોલાહલા, રંગ,આયે હેં ગિરિધર દોર હોરી રંગ ૫
પિચકાઇ સોધે ભરી, રંગ, કર લીયે મદન ગુપાલ, હોરી રંગ,
તકિ તકિ તિનકો છીરકહીં,રંગ, જે મૃગનયની બાલ,હોરી રંગ ૬
ઇત ખિલાર બલ મોહના,રંગ, લારકા ગોપ કુમાર, હોરી રંગ,
ઉત લલિતા ચંદ્રાવલિ, રંગ, રાધા ગોપી અપાર, હોરી રંગ ૭
અચલ ઓટ દુરાવહી, રંગ,ભરી ભરી કનક કચોલ, હોરી રંગ,
પ્યારે કે શીશ નવાવહી, રંગ, હો હો હો કર બોલ, હોરી રંગ ૮
કાજર નયનન આજકે, રંગ, મંડીત કરહીં કપોલ; હોરી રંગ;
ફીર ફીર શ્રી મુખ દેખહી,રંગ, ફુલન કરહી કલોલ, હોરી રંગ. ૯
ફગુવાકો પટ એચહીં, રંગ, લીને હાર ઉતાર; હોરી રંગ,
પ્યારીકો પહરાવહી, રંગ, હસત દે દે કર તાર, હોરી રંગ ૧૦
કમલન માર મચાવહી, રંગ ભીજી રહે રસ રંગ, હોરી રંગ,
ખેલતહે નંદ લાડીલો, રંગ,વૃખભાન લડેતી કે સંગ. હોરી રંગ. ૧૧
સીથીલ ચીર કટિમેખલા, રંગ, ગયે કંચુકી બંધ ટુટી,હોરી રંગ.

ગલીત કુસુમ કબરીન તેં, રંગ; ગઇહે બેની છૂટી; હોરી રંગ ૧૨
આનંદ સીંધુ મગન ભયે, રંગ; દેહ દશા ગઈ ભૂલ; હારી રંગ.
ઉદય ચંદ ગોવિંદહે, રંગ, યુવતી કુમુદની ફુલ. હોરી રંગ. ૧૩
રસ ગિરિધારીસોં વિલસહી, રંગ; બાઢયો હૃદય અનુરાગ; હોરી રંગ
કૃષ્ણદાસ પ્રભુ અધરકી, રંગ; પીબહી સુધા બડભાગ, હોરી રંગ ૧૪

રાગ સારંગ. પદ ૧૬ મું.

હોં સનાયક ખીલવાર હોરીકી, કર લીયે ડફહી બજાવે હો;
પાન ભરે મુખ ચમકત ચોકા, ઓર દીયે બેંદી રોરીકી. ૧
તન સુખ સારી રાતો લહેંગા, કહા કહોં છબી ગોરીકી;
નીવી ગઢજુ રહી નાભીપર, ઓર કસગાંઠ દઇ ડોરીકી. ૨
ચોવાકી બેંદી તોયન પર, ઓર અચરા ઢીંગ થોરીકી;
ઉસરત અંગીયા કઠન કુચન પર, આય મનોરથ જોરીકી. ૩
જોબન રૂપ બની સુ બની માનોં હે વૃષભાનકી ઓરીકી;
નંદલાલકો ગારી દેતહેં, ગ્વાલીન સોં ગઠ જોરીકી. ૪
ભરત ન ડરત આંખી આંજતહે, કરત દુહાઇ કીશોરીકી;
હો હો હો કહી સુધરરાય પ્રભુ, નયન સેન ચીત ચોરીકી. ૫

રાગ સારંગ પદ ૧૭ મું.

શ્યામ છબીલે મન હર્યો, શ્રી વૃંદાવનકે ચંદ. લલના. ધ્રુવ.
મોહન મેરે દ્વારહે, ઉઝક ચલે જબ ભોર. લલના.
ઝલકત શ્રીમુખ દેખીયે, ચિતે લીયો ચિત્ત ચોર. લલના.
મસ્તક પંખ મયુરકે, ગરે ગુંજા કે પુંજ. લલના.

વેણુ બજાયો હો સખી, નાગર નવલ નિકુંજ. લલના.
સુદર શ્યામ સુહાવનો, ઔર સુંદર વનમાલ. લલના.
ઓઢે સુંદર પટ પીયરો, સુંદર નયન વિશાલ. લલના.
હિય પરી જો તાલાવેલી, સુન મુરલીકીધોર. લલના.
ચલ સખી દેખન જાઇયે, નાગર નવલ કીશોર. લલના.
મન ન રહે કયોં રાખીયે, રાખત નહિ રહાય. લલના.
કોટિ યત્ન જો કીજીયે, જહાં પ્રીતમ તહાં જાય. લલના.
કેસેં રાખોં કયોં રહે, કેસે કેં બનજાય. લલના.
કૈસે કેં ગિરિધર મિલે, સો મિસ કોન કરાય. લલના.
કેસે સંગમિલ ખેલીયે, સાસ સસુરકી લાજ. લલના.
લાજ કીયે દુઃખ પાઇયે, બિનમિલે હોય અકાજ લલના.
ઉંચે જો ગિરિધર વસે, જો નીચે ઘર હોય. લલના.
વિના બુલાયે બોલીયે, નયન નિરખ સુખ હોય. લલના.
વન વપુરી હરની ભલી, અપને પતિન સમેત. લલના.
નિશદીન શ્રીમુખ દેખહી, નયનનકો ફલ લેત. લલના.
લટકન લટકે પુલકે, ઘુંઘરવારે કેશ. લલના.
ગાય ગોપકે વૃંદમે, બલિહારી યહ વેશ. લલના.
સાંજ સમેં ઘર આવહી, મુદિત સકલ વ્રજબાલ. લલના
મનમોહન કે વારને, બલ બલ દાસ ગોપાલ. લલના.

પદ ૧૮ મુ.

કાંકરી કાન્હ મોહી મારે.
ટેઢી ચીતવન મો તન ચીતવત, લોટ પોટ કર ડારે. ૧

હુ ગુરૂજનકી લાજ કરત સખી, નીકસત નીપટ સવારે;
બરજ્યો ન માને નંદકો, કોઉ કહી પચીહારે ૨
કહા કરૂ કીત જાઉં સખીરી, કો યહ ન્યાવ વિચારે;
રસીકરાય પ્રીતમકી બાતે, ઇતની કોન સહારે ૩

પદ ૧૯ મું

સુરગી હોરી ખેલે સાવરો, વ્રજ વૃદાવન માંઝ સુરગી. ૧.
વ્રજકી નવલજુ નાગરી, ધિર આઇ સબ સાજ સુરગી. ૧
સરસ વસત સુહાવનો. ઋતુ આઇ સુખદેન, સુરંગી;
માતે મધુપા મધુપની, કોકિલ કુલ કલબેન. સુરગી. ૨
ફુલે કમલ કલિંદજા કેસુ કુસુમ સુરગ સુરગી,
ચપક બકુલ ગુલાબકે, સોધે સિધુતરગ સુરગી. ૩
સુબલ સુબાહુ શ્રીદામા, પઠયો સખા પઢાય, સુરગી,
બાજે સાજે નવરગી, લીને મોલ મઢાય સુરગી. ૪
ઝાઝ મુરજ ડફ બાસુરી, ભેરિનકી ભરપૂર સુરંગી;
કુકન ફેરી ફેરી કે; ઉચી ગઇ તિ દૂર સુરગી ૫
વ્રજકો પ્રેમ કહા કહું, કેસરસો ઘટપૂર સુરગી,
કચનકી પીચકાઇયા, મારત હે તક દૂર સુરગી. ૬
આધી અધિક અબીરકી, ચોવાકી મચી કીચ સુરગી,
ફેલી રેલ ફુલેલકી, ચદન બદન બીચ સુરગી. ૭
વ્રજકી નવલજુ નાગરી, સુંદર સુર ઉદાર સુરગી,
ખેલન આઇ સબે ઝુરી, શ્રીરાધાકે દરબાર. સુરગી.

પુલ ડંડાગહી હાથસોં; મારત બાંહ ઉઠાય, સુરંગી;
ચંચલ અંચલ ફર હરે, પેને નયન ચલાય સુરંગી. ૯
શ્રીરાધાકી પ્રિય સખી, લલિતા લોલ સુભાય, સુરંગી;
છલ કરી છેલેં છિરકીકે, હસિ ભાજી ડહકાય. સુરંગી. ૧૦
નારીકો ભેખ બનાયકે, પઠયો સખા શિખાય, સુરંગી,
અતિહી અધિક કહાવતી, લલિતા ભેટી જાય સુરંગી. ૧૧
ગેંદુક કીની ફુલકી, દીની શ્રી રાધા હાથ, સુરંગી,
આય અચાનક ઓચકા, તકુ મારે વ્રજનાથ સુરંગી, ૧૨
વ્રજકી વિથનિ સાંકરી, ઉત યમુનાકો ઘાટ, સુરંગી,
બલદાઉકો બોલકેં, દીને ગાઢે કપાટ, સુરંગી. ૧૩
હલધર હેજુ મહાબલી, આયે હે બલ રાસ, સુરંગી,
બલિકો બલ જો કહા ભયો, ગહિબાધે ભુજ પાસ સુરંગી. ૧૪
નેનન અંજન આંજકે, સોધો ઉપર ડારી, સુરંગી;
પાય પરિ દ્વારે પટદિયે, રસકી રાસ વિચાર સુરંગી. ૧૫
ફિર ભાજી સબ દે દગા, આનન દીને ઓર, સુરંગી,
મદન ગુપાલ બુલાયકે, ગહિલાઇ બર જોર સુરંગી ૧૬
ગિરિધાર્યો કર વામસો, ખર માર્યો ગહિપાય, સુરંગી,
તિનકો ભાર કહાભયો, લલિતા લેત ઉઠાય. સુરંગી. ૧૭
ઘરમેં ઘેર સબે ચલિ, શ્રી રાધાકો સંગ લેત, સુરંગી,
દોઉજને એંચ મિલાયકે, નયનનકો સુખ દેત સુરંગી ૧૮
તબ લલિતા હસી યો કહ્યો, શ્રી રાધાકો સિરનાય, સુરંગી,
નીલાંબરસો ઢાંપકે, મુખ મુંદ્યો મુસકાય. સુરંગી. ૧૯

ઉત શ્રીદામા અચગરો, ઇત લલિતા અતિ લોલ, સુરંગી;
બીચ વિશાખા શાખદે, મુરલી માગત ઔાલ. સુરંગી. ૨૦
વ્રજવાસી વ્રષભાનકો, મદન સખા વાકો નામ, સુરંગી;
શ્યામ મતેકો મિલનીયાં, વસકીનો સબ ગામ. સુરંગી. ૨૧
પઠયો મદન વસીઠઈ, ઢીઠ મહા મદ લોલ, સુરંગી;
છિન ઔારે છિન ઔાર ૦ડે, છાકયો છેલ દુછેલ. સુરંગી. ૨૨
મદનામદન ગુપાલકોં, હલધરકોં લે આય, સુરંગી;
શ્રી રાધાકી દિશ જાયકેં, ચાંપતહેં હસિપાય. સુરંગી. ૨૩
શ્રી દામા હસિ યોં કહ્યો, મેવા દેહુ મગાય, સુરંગી;
નેક હમારે શ્યામકો, આનનકે મધુ પ્યાય. સુરંગી. ૨૪
ભાગ સુહાગ સબે બઢયો, ખેલત ફાગ વિનોદ, સુરંગી;
રાધા માધો બેઠારે, વ્રજરાનીકી ગોદ. સુરંગી. ૨૫
ભૂષણુ દેત યશોમતી, પોહોંચી પાન પછેલ, સુરંગી;
ટીકો ટીકી ટીકાવલી, હીરા હાર હમેલ, સુરંગી; ૨૬
શ્રી વિઠ્ઠલ પદ પદ્મકી, પાવન રેણુ પ્રતાપ, સુરંગી;
છીતસ્વામી ગિરિધર મિલે, મેટે તનકે તાપ. સુરંગી. ૨૭

પદ ૨૦ મું.

ઐસો ખેલ હોરીકો, જહાં રહત નહિ કછુ કાન;
જહાં કહીયત પરમ વખાન, જહાં મીલવેકી અકુલાન,
જહાં બોલત જાન અજાન, જહાં ખેલતમે અઘાત,
જહાં પરત નહિ પેહેંચાન, જહાં રૂપ ભેખ ઉલટાન,

જહાં પરમનિર્લજ જીતા જ્ઞાન, જહાં ખેલનકી રહઠાન,
જહાં અતિ આનંદ બઢાન, જહાં રહત સબે ઋતુમાન,
જહાં ખેલ લગાઇ ઠાન, જહાં તન મન ધન વિસરાન, ધ્રુવ.
કર શીંગાર ઘરનનતેં નીકસી, દ્વારે ઠાડી આય;
ખેલનકો નંદલાલસોં, વ્રજ યુવતિ સહજ સુભાય. એસો. ૧
ગાવત ગીત સુહાવને, ઉંચે સ્વર પીયહી સુનાય;
સુનત શ્રવણ લે સખનકોં, આયે વ્રજભુખણ ધાય. એસો. ૨
મોહન મન વશકરણકોં, વ્રજયુવતિન રચ્યો ઉપાય;
નાચત ગાવત રસ ભરે, અરૂ બાજે વિવિધ બજાય. એસો. ૩
વદન વિલોકયો લાલકો, હસ ઘુઘટ પટ સરકાય;
ઉર આનંદ અતિહી બઢયો, મન ભાવન યહ વીધપાય; એસો. ૪
મોહનકે સીંગારકો સબ, લીનો સાજ મંગાય;
ચોવા ચંદન અરગજા, ઓર સુગંધ ગુલાલ ભરાય. એસો. ૫
લયે સેનદે વાતકે મીસ, મોહન નિકટ બુલાય;
પરસ કપોલન પ્રેમસોં, પિયલીને અંગ લગાય. એસો. ૬
વસન નયે લે આપને, પ્રિતમકો સબ પહરાય;
આભુષણ બહુ ભાંતકે, પહરાયે દેખ બતાય. એસો. ૭
પ્રથમ કપોલન છીરકકેં, લે ચંદન બીદુ બનાય;
સુરંગ ગુલાલ અબીરસોં, કર ચીત્ર રહત મુસીકયાય એસો ૮
પગીયા પેચન છીરકકેં, વાગો ઇજાર છીરકાય;
શોભા ચિત્ર વિચિત્રકી, નયનન નહિં પરત લખાય. એસો. ૯

અધીક ગુલાલ ઉડાયકેં, સબહીનકી દ્રષ્ટી બચાય;
મન ભાયો પિયસોં કરે,પ્રતિ અંગન અંગ મિલાય એસો. ૧૦
મંડલ મધ્ય પીય રાખકે, મીલ નાચત અતિ સરસાય;
ગાવત ગીત આનંદસોં,પિય છીન છીન હૃદે અધાય. એસો.૧૧
ખેલ રચ્યો વ્રજલાડીલે, વ્રજયુવતીન પાસ સહાય;
દૂર ભયે ગુણ ગાવહી, સબ ગોપ શબ્દ ઉઘટાય. એસો. ૧૨
રસ રસિકન મન અતિ બઢયો હો, તીહું લોક રહ્યો છાય;
શ્રીવલ્લભપદ કમલકી, જન રસિક સદા બલ જાય. એસો. ૧૩

પદ ૨૧ મુ.

મોહન ખેલત હોરી. ધ્રુવ.
બસીબટ યમુનાતટ કુંજન તર ઠાડે વનવારી;
ઉતહી સખીનકો મંડલ જોરે, શ્રીવૃષભાન દુલારી.
હોડા હોડી કરત પરસ્પર, દેત હેં આનંદ ગારી;
ભરે ગુલાલ કુમકુમા કેસર, કરન કનક પિચકારી. મોહન. ૧
બાજત બેણુ બાંસુરી કિન્નરી, મહુવર ઓર મુખ ચંગ;
આવજ અમૃત કુંડલી અઘવટ, તાતે સરસ ઉપંગ;
તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ બાજત, સુરકે ઉઠત તરંગ;
નાચત ગાવત કરત કુતુહલ, કેસર છિરકત અંગ. મોહન. ૨
તબહિ શ્યામ સબ સખા બુલાયે, સબહિન મતો સુનાયો;
અરે ભૈયા તુમ ચોકશ રહીયો, મતકોઉ પાય ગહાયો;
જો કાહુકો પકર પાયહેં, કરહેં મનકો ભાયો;
તાતે સાવધાન વ્હે રહીયો, મેં તુમકો સમુઝાયો. મોહન. ૩

તબહી કીશોરી રાધા ગોરી, મનમે મતોજુ કીનો;
એક સખી તહા બોલ આપની, ભેખ સુબલકોં દીનોં;
તાકો મિલન ચલે ઉઠ મોહન, સખા ન કોઉ ચીનો;
નેકસી બાત લગાય લાલકો, પાછે તે ગહિલીનો. મોહન ૪
આઇ સિમિટ સકલ વ્રજ સુન્દરિ, મોહન પકરે જબહી,
માગી હુતી યહી વિધનાપેં, દાવ જો પાયો અબહી,
તબ તુમ વસન હરેજુ હમારે, હા હા ખાઇ સબહી,
અબ હમ વસન છીનકેં લેહેં,હા હા ખેહો તુમહી મોહન. ૫
એક કહે નેક વદન ઉઘારો, હમ હું દેખન પાવેં;
એક કહે મુખમાડ શ્યામકો, માથે બેદા લાવે,
શ્રીમુખ કમલ નયન મેરે મધુકર, તિનકી તૃષા બુઝાવે;
એક કહે નેક ઇનહી નચાવો,હમ સબ તાલ બજાવે. મોહન ૬
એક સખી મધુરે સ્વરગાવે, મુખતં ગારી ભાખે,
એકજુ હસત દૂર ભઈ ઠાડી, ઘુઘટ પટ મુખ ઢાકે;
એક સખો હરિકો મુખ ચિતવત, તીનકી દશા ન તાકે,
શ્રી હરિ ચરિત્ર અતકોપાચે, સબ હિનકી દિશા ઝાકે. મોહન. ૭
એક સખીજુ આય પાછે તેં, મોર પીંછ ગહી લીનો;
એક અચાનક આય લાલકો, પીતાબર ગહિ છીનો;
એકન આંખ આજ મુખ માડયો, ઉપર ગુલચા દીનો;
માનત કોન ફાગમેં પ્રભુતા,મન માન્યો સો કીનો. મોહન. ૮
એક કહે બોલો બલભૈયા, તુમહી આન છુડાવે;

સખા એક પઠવો તુમ ઘરલોં, જસુમતિકો લે આવે;
છલ બલ સોં છુટયો ચાહતહો, ગહેન છુટ ન પાવે;
શ્રી રાધાજુકી કરો વિનતિ, સો તુમ ભલે છુડાવે. મોહન ૯
ફરહીંતે દેખે બલ આવત, એક સખી ઉઠ ધાઇ;
છલ બલ કર જેસે તેસે કર, ઉનહુ કો ગહિ લાઈ;
આન પકર ઇકઠોરે કીને, હરિ હલધર દોઉ ભાઇ;
ઉનહુંકી આંખ આંજ મુખ માંડયો, શ્રી રાધાજુ સેન બતાઇ. ૧૦
કર જોરે હરિ હલધર ઠાડે, આજ્ઞા હમકો કીજે;
જો કછુ ઇચ્છા હોય તુમારી, ફગુવા હમસોં લીજે;
હસ હસ બાત કહત મન મોહન, બોવત સુખ કે બીજે;
કરો વિદા જાય અપને ઘર, પીતાંબર મેરો દીજે. મોહન. ૧૧
દેખ દેખ બ્રહ્મા શિવ નારદ, મનહીં મન પછિતાઇ;
એ બડભાગી સકલ વ્રજવનિતા, હમ મુખ કહી ન જાય,
જા કારણુ હમ ધ્યાન કરતહેં, ધ્યાનકુ આવત નાંહી;
સો દેખો વ્રજયુવતિન આગે, ઠાડે જોરે બાંહી. મોહન. ૧૨
તબહી શ્યામ સબ સખા બુલાયે, ફગુવા બહુત મગાયો;
જો જાકે જેસો મન માન્યો, સો તાહિ પહરાયો:
શ્રીજગન્નાથરાય ચિરજીયો, સબકો ભલો મનાયો;
બાઢયો વશ નંદબાબાકો, માધોદાસ જશ ગાયો. મોહન. ૧૩

પદ ૨૨ મું.

અરે કારે ન્યારે રતનારે ભોરા વદન કમલકે લોભી;
ફિરત પરાગ હેત તબહીતે, ઉપજત કલિકા ગોભી. ૧

ફુલ રહે દ્રુમ ડારડાર ઝુક ભાર કુસુમ મકરંદ;
તાહિ છાંડ પીયો ચાહત તુમ, સુધા કિરણુ મુખ ચંદ. ૨
જો તુ હોહી તૃષા આતુરતો, રહીવ અલક લર લાગ;
પુનિ વિશ્રામ કીયો અહેતો ચિબુક ગાડ ખગ ખાગ. ૩
જો ઉન્મત્ત ગાન કરહેં તો શ્રુતિ પથ લગ ગુંજાર;
કયોં ભટકે વ્રજ વન વન વિથન, યહ નિશ્ચય ઉરધાર. ૪

રાગ કાફી. પદ ૨૩ મું.

હો મેરી આલી ભાનુ સુતાકે તીર, અબીર ઉડાવહી,
મીલી ગોપી ગોપ કુમાર, મધુર સ્વર ગાવહી. ૧
બાજત મધુર મૃદંગ, વેનુ સુહાવની;
આવજ સરસ ઉપંગ, ચગ મન ભાવની. ૨
નાચત ગોપી ગ્વાલ, તાલ બજાવહી;
મધુર ભામતી ગારી, સબે મીલી ગાવહી. ૩
ભાલ સુભગ મધ્ય વિશાલ, ગુલાલ બિરાજહી;
ચીબુક ચારૂ અબિર, અધીક છબી છાજહી. ૪
કૃષ્ણાગરકો પંક, વદન લપટાવહીં;
સુરંગ ગુલાલ ઉડાય, ગગન સબ છાવહીં. ૫
કેસર ભર પિચકારી; પરસ્પર મારહી,
કેસુ કુસુમ નિચોય, શીશપર ઢારહી. ૬
પીયકે શીશ શહેરો, સબ મીલી બાંધહી;
ચપલ નયનકી ચોટ, મેન સર સોંધહી. ૭

પ્યારીકોં ઉવટ ન્હવાય, બસન પહરાવહી;
મધુર બ્યાહકે ગીત, સબે મીલ ગાવહી. ૮
કરત બ્યાહકો ખેલ, સકલ મીલ ભામિની;
વિવિધ સુગંધ ઉડાય, કીયો દિન યામિનિ ૯
દુલ્હે દુલહની જોડ, બની મન ભામિની,
રાજત મંડલમાંજ, પરમ સુહાવની ૧૦
યહ વિધિ નિત વ્રજમાંજ, પરમ સુખ વરખહી,
વ્રજ યુવતીન મુખ નિરખ, અધિક મન હરખહી. ૧૧

રાગ કાફી. પદ ૨૮ મું.

તુમ આવોરી તુમ આવો, મોહનજુકો ગારી સુનાવો;
હોરી રસ રંગ બઢયોરી ધ્રુવ
હરિ કારોરી હરિ કારો, યહ દ્વ બાપન બિચ બારો. હોરી
હરિ નટવારી હરિ નટવા, રાધાજુકે આગે લટુવા હોરી. ૧
હરિ મધુકરી હરિ મધુકર, રસ ચાખત ડોલત ઘર ઘર. હોરી;
હરિ ખંજનરી હરિ ખંજન, રાધાજુકે મનકો રંજન. હોરી. ૨
હરિ રંજનરી હરિ રંજન, લલિતા લે આઈ અંજન. હોરી.
હરિ નાગરરી હરિ નાગર; યાકો બાવાનંદ ઉજાગર. હોરી. ૩
હમ જાનેરી હમ જાને, રાધા ગહિ મોહન આને. હોરી.
મુખ માંડોરી મુખ માંડો, હરિ હા હા ખાય તબ છાડો. હોરી. ૪
હમ ભરહેંરી હમ ભરહેં, કાહુને નેક ન ડરહે હોરી.
હરિ હોરી હો હરિ હોરી, શ્યામાજુ કેસરિ ઢોરી. હોરી. ૫

હરિ ભાવેરી હરિ ભાવે, રાધા મન મોદ બઢાવે; હોરી.
રંગ ભીનોરી રંગ ભીનો, રાધા મોહન વશકીનો. હોરી. ૬
હરિ પ્યારોરી હરિ પ્યારો, રાધા નયનનકો તારો; હોરી.
હમ લેહેરી હમ લેહે, ફગુવા લે ગારી ન દેહેં. હોરી. ૭
યહ જસ પરમાનંદ ગાવે, કછુ રહસિ વધાઈ પાવે. હોરી. ૮

પદ ૨૫ મું.

મિલ ખેલે ફાગ વનમેં વલ્લભ બાલા.
સંગખરે રસ રંગ ભરે, નવરંગ ત્રિભંગી લાલા. મિલ. ૧
બાજત બાંસુરી ચંગ ઉપંગ, પખાવજ આવજ તાલા;
ગાવત ગારી દે દે વ્રજનારી, મનોહર ગીત રસાલા. મિલ. ૨
કંચન વેલી કરે જાનો કેલિ, પરે બિચ શ્યામ તમાલા;
ધાઈ ધરેં હસી અંક ભરે, છુટે કેસ ટુટી ઉરમાલા. મિલ. ૩
સીંચત અંગન રંગ ભરે, બાઢયો પ્રેમ પ્રવાહ રસાલા;
મેન સેન ખુર રેણુ ઉડી, નભ છાયો અબીર ગુલાલા. મિલ. ૪
દેખી થકી ભવરી સબરી, મૃગી મોરી ચકોરીન જાલા;
રાધાકૃષ્ણ વિલાસ સરોજ, ગદાધર મંન મરાલા. મિલ. ૫

પદ ૨૬ મું.

એરી સખી નિકસેહે મોહનલાલ,
ખેલન વ્રજમેં ફાગરી રંગ હો હો હો હો હોરીયાં. ધ્રુવ.
એરી સખી ઘુમડયો અબીલ ગુલાલ, માનો ઉનયોં અનુરાગરી. રંગ.
એરી સખી શોભીત મદન ગોપાલ, કટિ બાધે પટ સોહનીં. રંગ.
,, કાછની કાછે લાલ, લાલ નિચોય રંગી માનો. રંગ.

,, મોર મુકુટ છબિ દેત, બંકદ્રગન હસિ દેખનો. રંગ.
,, સબહીકો મન હરલેત, એન મેન માનો પેખનો. રંગ.
,, પટહ આવજ સુર બીન, અના ઘાત ગતિ ગાજહી. રંગ.
,, તાલ મૃદંગ ઉપંગ, રુંજ મુરજ ડફ બાજહી. રંગ.
,, ઘિર આઇ વ્રજનારિ, મૃગ નયની ગજ ગામની. રંગ.
,, રોકેહેં સાંવરેલાલ, ઘન ઘેર્યો માનો દામીનિ. રંગ.
,, છિરકત પિય નંદ નંદ, ત્રિયપટ ઓટ બચાવહી. રંગ.
,, માનો ઘન પૂરનચંદ, દૂરિ નિકસેં પુનિ આવહી. રંગ.
,, બનેહેં ત્રિયનકે અંગ, છીરક છીંટ છબી છિલકી. રંગ.
,, માનો ફુલી રંગ રંગ, લલિત લતા જાનોં પ્રેમકી. રંગ.
,, બાઢયો પરસ્પર રગ, ઉમગ ઉમગ રસ ભરનમેં. રંગ.
,, નિરખ ભઇ મતિ પંગ, પીતાંબર ફરહરન મેં. રંગ.
,, જબ ગહિ રંગન ભરે, મોહન મૂરતિ સાંવરે. રંગ.
,, હર હર હર હસિપરે, મુનિ મન વ્હે ગયે બ્હાવરે. રંગ.
,, ભઈ સરસ્વતિ મતિ બોર, ઔર ખેલ કહોંલોં કહોં. રંગ.
,, રસભરે સાંવલ ગોર, નંદદાસકે હિયે રહે. રંગ.

પદ ૨૭ મું.

એરી સખી નિકસી વ્રષભાન કુમારી, હોરી ખેલન શ્યામસોં
રંગ હો હો હો હો રંગ હોરીયાં. ટેક.
એરી સખી ઉડત અબીર ગુલાલ, કટી પીચકાઈ ભામસોં. રંગ. ૧
એરી સખી શોભીત રાધા બાલ, સબ સુંદરીનમેં સોહની; રંગ.

શોભીત લહેંગાલાલ; મોહનકો મન મોહની. રંગ. ૨
એરી સખી ઝુમક સારી પીત,અગીયા કુચન પર રાજહી; રંગ.
સોહે નકવેસર આડ, પાયલ રૂન ઝુન બાજહી. રંગ. ૩
આભુષણ બહુ સાર, મન્મથ કોટિ લજાવહી; રંગ.
રાધાવદન ચંદ દેખ, યુવતી નક્ષત્ર છબિ પાવહી. રંગ. ૪
આવત બલ નંદનંદ, ચહું ઓર ડફ બાજહી; રંગ.
ઉડત ગુલાલ સુરંગ, સુબલ તોક મધ્ય ગાવહી રંગ. ૫
કેસરકે ભર માટ, પીચકાઈ ઇત ઉત ચલી; રંગ.
ચોવા મૃગમદ સાન, બલ મોહનકે મુખ મલી. રંગ. ૬
સબકો મન હરલેત, ગજગતી ચાલ ચલનમેં; રંગ.
જ્યોં ઘન પૂરનચંદ, રાધા સખીયન દલનમેં. રંગ. ૭
પુલ દંડા ગહી હાથ, મારત સબહીન ભાલસોં; રંગ.
જ્યાં મૃગસેના દેખ, લપટી શ્યામ તમાલસોં. રંગ. ૮
ઘેરલીયે નંદલાલ, ઘન ઘેર્યો માનો દામીની; રંગ.
મુરલી પીતાંબર છીન, ચલી લલિતા ગજ ગામીની. રંગ. ૯
ચંદ્રાવલી ચલી જાય, દોઉ દ્રગન અંજન કીયો; રંગ.
પુષ્પન ગેંદ ચલાય, દોઉન મુખ બીરાદીયો. રંગ. ૧૦
બાજત તાલ મૃદંગ, મુરલી વેણુ સુહાવની; રંગ.
હો હો હો સબ બોલ, બલ મોહનકો નચાવહી. રંગ. ૧૧
ઝુમક ખેલ મચાય, સબહીનકોં બેઠારકેં; રંગ.
બંસલીયે કર ધાય, સખાદીયે સબ મારકેં. રંગ. ૧૨

દુંદુભી દેવ બજાય, ફુલન બરખત આયકે; રંગ.
સુર લલના ભઇ ચુર, શ્રી મુખ દેખે જાયકે. રંગ. ૧૩
દેવ મુની મન પંગ, ખેલ ફાગ મનને લહે; રંગ.
છબી દેખત કૃષ્ણદાસ, ખેલ ફાગકો કહા કહે. રંગ. ૧૪

પદ ૨૮ મું.

શ્રી ગોકુલ રાજકુમાર લાલ રંગ ભીને હેં,
ખેલત ડોલત ફાગ સખા સગ લીને હેં, ૧
ચિત્ર વિચિત્ર સુદેશ સબે અનુકૂલે હેં;
રાજત રંગ વિરંગ સરોજસે ફુલ હે. ૨
એકનકે કર કંકણ જેરી જરાયકી,
એકનકે પિચકાઇ સુ હેમ ભરાયકી ૩
કુંકુંમ ઘોર ભરે ઘટ હાટકકે ઘને,
પંકજ પુંજ પરાગ સુ મૃગમદ સો સને. ૪
ઢોલકી ઢોલ નિશાન મુરજ ડફ બાજહી,
મેનકે મેઘ માનો રસ વૃષ્ટિસો ગાજહા ૫
ધુનિ સુનકે અકુલાઈ ચલી નવનાગરી,
એકતેં એક મહા ગુણ રૂપકી આગરી. ૬
રાધાકે સંગ સુહાઇ અનેક સહેલી હે,
કામકે કાનનકી માનો કંચન વેલી હે. ૭
ભેખ બનાયે કી ભાતિ ન જાત વખાની હેં,
જેતી તેતી ઉપમા મનમે બિલખાની હેં ૮

કોયલ કર કહા સુર ભેદહિ જાનહી,
કુંજર કાયર કોન કહા ગતિ ઠાન હી ૯
કેરનકોજુ સુભાવ પર્યો અતિ કપકો,
હેમલિયો હઠ નેમ સુ પાવક ઝપકો ૧૦
ખંજન કંજસેં લાગિ રહે ગતિ લાસતે,
કેહરિ કંદર મંદિરમે દૂર્યો ત્રાસતે. ૧૧
પંકમેં પંકજ મૂલ રહ્યા છિપિલાજતેં,
નિત્ય પ્રકાશ વિલાસ મિટયો દ્વિજરાજતે. ૧૨
તાલ પખાવજ આવજ બાજે જત્ર હેં,
ગાન મનોહર મેનકે મોહન મંત્ર હેં. ૧૩
સો ઇતકી ઉતકી ધુનિ લાગે સુહાઇહે,
માનોં અનંગકે આગન બાજે બધાઇહેં. ૧૪
ગોકુલ ગોરિન ખોરિન ખેલ મચાયો હે,
રગ વિરંગ અબીરસો અબર છાયો હે. ૧૫
લાલ ગુલાલકી ઘુઘરમેં મુખ યો લસેં,
પ્રીત પતગ પ્રભાબિચ કગન કંજ સેં ૧૬
દ્રષ્ટિ કરી પિચકારી ભરી અનુરાગસોં,
જાય લગી વ્રજરાજ લલા બડભાગસોં. ૧૭
ઉજ્વલ હાસ કપુરકી ધુર ઉડાવતી,
સુંદર શ્યામ સુજાન સો નયન જુડાવહી. ૧૮
ગાવત ગારિન નારિ સબે ઝુક પ્રીતકી,
બાત બનાવત આપની આપની જીતકી. ૧૯

ઘિરિ આઇ અબલા સબ લાલ ગોપાલસોં,
હેમ લતા લપટિ માનો શ્યામ તમાલસોં. ૨૦
કોઉ ગહે પટપીત કોઉ વનદામકો,
કોઉ નિશંક વ્હે અંકભરે ઘનશ્યામકો. ૨૧
શ્યામકે શીશ તેં શ્યામાજુ કેસર ઢોરી હેં,
દે કરતારી કહે સબ હો હો હોરી હેં. ૨૨
એસોઈ ધ્યાન સદા હરિકો જીય જો રહે,
તોપેં ગદાધર યાકે ભાગ્યકી કો કહે. ૨૩

પદ ૨૯ મું.

આયો ફાગુન માસ કહે સબ હોરી હોરા.
એક ઓર વૃષભાન નંદિની, એક ઓર હરિ હલધર જોરા. ૧
વ્રજનારી ગારી દેવેકો, ભજી ભજી આવત જીત જીખોરા;
જાન ન દેહોં પકરોરી શ્યામકો, સબેં ધરત જોબનકો તોરા. ૨
રહી ન શકત અપને ઘર કોઉ, માનો કામકો પ્રીર્યો ઢંઢોરા;
કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુસોં, હોતહેં ઝક ઝોરી ઝોરા. ૩

પદ ૩૦ મું.

માઇ સમધાને તે બ્રાહ્મન આયો, ભર હોરીકે બીચ ભરૂવા;
ઘેરલીયો ઘરમાજ લુગાઇન, મુંડ લગાઇ કીચ. ૧
કાહુ લઇ ખસકાય પરદની, કાહુ કીયો કજરારો;
પીસી પીઠી ગેંછન લપટાઇ, બ્રાહ્મનકો કહા ચારો. ૨
કાહુ ગુદી ઝગુલા પહરાયો, કાહુ ગુલરી માલા;
તારી દે દે મહીગન ગાવે, હસી હસી વ્રજકી બાલા. ૩

જસુમતી લીયો બચાય બાપરો, નીરમલ નીર ન્હવાયો;
નયે વસન પહરાયે ગુદીતે, ઝગુલા આની છીડાયો. ૪
તબ બ્રાહ્મણુ નિધરક વ્હે બેઠયો, પહરી ઉજરે કપરા;
એક ગ્વાલીનને આની ઉલેડયો, સરી કાચકો ખપરા, ૫
દેખ વિમલ ગહ્યો ચતુરંગનમેં, ભલે ભલે કરી આવે;
અતિ ખીલવાર મોધુવા પાંડે, ખેલેહી સુખ પાવે. ૬
પેજ બાંધી જો સુરપતિ નાચે તો, એસીફાગન માચે;
પેટ ફુલાય બદન ટેઢાકર, બીફર્યો બ્રાહ્મન નાચે. ૭
ગહને જોઇ માઇ દે પાડે, હમતો ફગુવા ચાહેં,
એકન કાન પકર ગુલચાયો, કાહુ એંઠી બાંહે. ૮
જાની સાસુરે કોયે બ્રાહ્મણુ, મોહન કછુ બન કહહી;
કૃષ્ણુજીવન લછીરામકે પ્રભુ હરિ, સકુચ સકુચ જીય રહહીં. ૯

પદ ૩૧ મું

વાધાંબર ઓઢે સાંવરો હો, યામેં જોગી કોહુ નર કોન. ધ્રવ.
શંખ શબ્દ ધ્વનિ સુનિ જીત તિતતેં ધિરિ આઈ વ્રજનાર;
વદન વિલોકી કુંવરિ રાધેકો, બેઠેહેં આસનમાર. ૧
હસિ બુઝત વૃષભાન નંદિની, રાવલ ઉત્તર દેહ,;
કારન કોન રૂપ તપસિકો, વન તજ ઢુંઢત ગેહ, ૨
કોન દેશતેં આયે હો રાવલ, કહાં તેરી મનસા જાય;
આપુન સાધિ મૌન ધરિ બેઠે, દક્ષન દિશ બતાય. ૩
સીંગી પત્ર વિભૂતિન બટુવા, સિર ચંદનકી ખોર;
મેરે જીય એસી આવતહેં, શંકર વિસારી ગોરી. ૪

ચુટકી વિભૂતિ દઇ રાધાકો, ચલે હે વાઘબર ઝારી;
મન હરિ લિયો તનક ચિતવનમે ગોહન લાગિ સુકુમારી ૫
નગર નગર પ્રતિ ભવન ભવન પ્રતિ, નિશદિન ફીરત ઉદાસ;
નયન ચકોર ભયે રાધાકે, હરિ દરશનકી પ્યાસ. ૬
અતન જતન કર મન મોહ્યોહે, નિરખ નયનકી કોર;
જગન્નાથ જીવન ધન માધો, પ્રીતિ લગી દુહું ઓર. ૭

રાગ ગોરી. પદ ૩૨ મું

શ્રી વલ્લભ કુલ મંડન પ્રગટે શ્રી વિઠ્ઠલનાથ,
જે જન ચરણ ન સેવત તિનકે જન્મ અકાથ ૧
ભક્તિ ભાગવત સેવા નિશદિન કરત આનંદ;
મોહન લીલા સાગર નાગર આનંદ કંદ. ૨
સદા સમીપ બિરાજે શ્રી ગિરિધર શ્રી ગોવિંદ;
માનિની મોહ બઢાવે નિજ જનકે રવિ ચંદ. ૩
શ્રી બાલકૃષ્ણ મનરંજન ખંજન અંબુજ નેન;
માનિની માન છુડાવે બંક કટાક્ષન સેન ૪
શ્રીવલ્લભ જગ વલ્લભ કરૂણા નિધી રઘુનાથ;
ઓર કહા લગિ બરનો જગ વદન યદુનાથ ૫
શ્રી ઘનશ્યામલાલ બલ અવિચલ કેલિ કલોલ,
કુંચિત કેશ કમલ મુખ જાનોં મધુપનકે ટોલ. ૬
જો યહ ચરિત્ર વખાને શ્રવન સુને મન લાય;
તિનકે ભકિતજુ બાઢે આનંદ ઘોસ વિહાય. ૭

શ્રવણ સુનત સુખ ઉપજત ગાવત પરમ હુલાસ;
ચરણ કમલ રજ પાવત બલિહારી કૃષ્ણદાસ. ૮

પદ ૩૩ મું.

પ્રથમ શીશ ચરણન ધર વંદો શ્રી વિઠ્ઠલનાથ;
દશધા ભક્તિ ઓર ચાર પદારથ જાકે હાથ. ૧
ભૂતલ દ્વિજ વપુ ધાર્યો ત્રિભુવન પતિ જગદીશ;
ઉપમાકો કોઉ નહિ જય જય ગોકુલકે ઇશ. ૨
કલિકે જીવ ઉદ્ધારે નિજ જન કીયે સનાથ;
ભવસાગર તેં બુડત રાખે અપને હાથ. ૩
નામદેય શીર કરધર સકલજુ ટારે પાપ,
સેવા રીતિ બતાઇ સેવક વ્હે કે આપ ૪
શય્યા ભૂષણ વસન સિંગાર રચે હેં બનાય;
નંદ નંદન અપને મુખ ભોજન કરતહેં આય. ૫
માયાવાદ નિવારે થાપે પૂરણ બ્રહ્મ,
મારગ પુષ્ટિ પ્રકાશે ઓર રાખે સબ ધર્મ ૬
શ્રી ગિરિધર ગુણ સાગર મહિમા કહી ન જાય,
શ્રી ગોવિંદ કરૂણાનિધિ ક્રીડત અપને ભાય. ૭
શ્રી બાલકૃષ્ણ અતિ સુંદર શોભાકો નહિ પાર;
જગવંદન ગોકુલપતિ નિજ જનકે ઉરહાર, ૮
શ્રીપતિ શ્રી રઘુનાથજી દેત અભય વરદાન;
મહારાજ શ્રીયદુનાથજી કરત મધુર સ્વર ગાન. ૯

શ્રી ઘનશ્યામ સદા સુખદાયક કરૈં પ્રણામ;
સબમિલ ખેલત હરખત વ્રજજન મન અભિરામ. ૧૦
શ્રી વૃંદાવન અતિ શોભીત યમુના પુલિન તરંગ,
હસત પરસ્પર કુંમકુમ કેસર છિરકત અંગ ૧૧
શ્રીગિરિધર સંગ ખેલત ઉર આનંદ ન સમાય;
બાજત તાલ પખાવજ યુવતિન મંગલ ગાય. ૧૨
સુર કુસુમન વરખા કરૈ બોલત જય જયકાર;
માણિકચંદ પ્રભુ યહ વિધિ ગોકુલ કરો વિહાર ૧૩

રાગ રાયસો. પદ ૩૪ મું.

સકલ કુંવર ગોકુલકે, નિકસે ખેલત ફાગ;
હરિ હલધર મધ્ય નાયક, અંતર અતિ અનુરાગ. ૧
ઓલન બુકા બંદન, રોરી હરદ ગુલાલ;
બાજત મધુરે મહુવર, મુરલી ઓર ડફ તાલ. ૨
કનક કલશ કેસર ભરે, કાવર કિંકર કંધ,
ઓર કહાં લગ કહીયે, ભાજન ભરેહે સુગંધ. ૩
હસત હસાવત ગાવત, છિરકત ફિરત અબીર;
બીજ લગે તન શોભિત, રંગ રંગ રંજીત ચીર ૪
ફુલનકી કર ગેંદુક, કરત પરસ્પર માર;
છુટત ફેંટ લટપટી, વિખિર પરત ઘન સાર. ૫
કોલાહલ ગ્વાલનકો સુન, કોપી ગોપિકા અપાર;
ટોલન ટોલન નિકસી, કર સોલહે સિંગાર,

રૂપ માધુરી જીનકી, કવિપેં બરણી ન જાય;
તિન્હે સચી રતી રંભા, પગહુ પરત લજાય. ૭
અતિ સરસ સ્વર ગાવત, કોઉ મીલે કોઉ ઘોર;
તિન્હે સુન્યો નહીં ભાવત વીના નાદ કઠોર. ૮
લલિત ગલી ગોકુલકી, હોત વિવિધ વિધકેલ;
અગર સહિત કુમકુમકી, ચલી ધરણીપર રેલ. ૯
ગયો ગુલાલ ગગન ચઢ, ભયે સુર સદન સુરંગ;
માનો ખુર ખેરઉડીહે, સેના સજી અનંગ. ૧૦
બન્યો વનિતા કે વદન પર, કૃષ્ણાગરકો પંક;
પરિ પૂરણ ચંદન તેં માનો. ચુઇ ચલ્યો કલંક. ૧૧
છિરકત હરિ નાનારંગ, શોભિત ગોપિન ગાત;
માનો ઉમગ્યો અંતરતે, અંચલ પ્રેમ ચુચાત. ૧૨
બોલે ગ્વાલ બરાતી, હમારે હરિકો બ્યાહ;
દુલહનિ ગોપ કિશોરી, મોહન સબકો નાહ. ૧૩
યહ સુન ગોપી કોપી, હલધર પકરે જાય;
અંજન દે દૃગ છાંડે, મૃગમદ મુખ લપટાય. ૧૪
બહોર સિમિટ સબ સુદરી, ઘેરે મદન ગોપાલ;
કનક કદલી મંડલમેં, શોભિત તરૂણ તમાલ. ૧૫
તબ વૃષભાન કિશોરી, હરિ ભર લીને અંક;
કહિ ન જાત તા સુખકી, માનોં નિધિપાઇ રંક. ૧૬
બરનશકે કો હરિકે, અગણિત ચરિત્ર વિચિત્ર;
જીહીં તીહીં ભાંત ગદાધર, રસના કરોં પવિત્ર. ૧૭

પદ ૩૫ મું.

મિલજુ દંડા રસ ખેલહી, નંદરાયજીકી પોર;
આનંદસોં મન ભર રહ્યા, નવલ કીશોરી કીશોર ૧
લટકત ફિરત રગ મગે, ઇત ગોપી ઉત ગ્વાલ;
માનો છુટી મદનકી, મત્ત ગજનકી ઢાલ. ૨
ગારી દેત સુહાવની, ઇત સબ ગોપીકા નાર;
ઉત સબ હોલેં બોલેં, બાલક નંદકુમાર. ૩
બાજે બહુ વિધ બાજે, તાલ મૃદંગ ઉપંગ;
ઝાંઝ ઝાલરી કિન્નરી, મુરલી ડફ મુખ ચંગ. ૪
ચોવા ચંદન છિરકહીં, અબીલ ગુલાલ સુરગ,
ખેલત ખેલ ગહ ગહયો, લાડલી લાલન સંગ. ૫
મૃગમદ કેસર ઘોરકેં, લીને કર લપટાય;
ઓચકા આવત દ્રરતેં, ભાજત મુખહિ લગાય ૬
તબ વૃષભાન દુલારી, પકરે મદન ગોપાલ;
માનો કંચન વેલી, લપટી શ્યામ તમાલ. ૭
ઝુમ રહી ચહું દિશતેં, નેક ન રાખત લાજ;
માનો ભૂતલ ઉદયો, નક્ષત્ર સહિત ઉડુ રાજ ૮
કાજર લોચન આજકેં, કટિપટ લેહિ ઉતાર;
આલિંગન તબ દેતહેં, યે સબ વ્રજકીનાર. ૯
ગિરિધર અધર સુધાકોં, કોઉ પીવત ન અઘાય;
હા હા ખાઉતો છાંડો, પ્યારીકો સિરનાય. ૧૦
ઝટક ગહિ મોતિનલર, બુઝત ચિબુક ઉઠાય;

મન માન્યો ફગુવાલીયો, પીતાબર દીયો આય ૧૧
શ્રી ગોકુલગામ સુહાવનો, કીને બહુ વિધ કેલિ;
ચિરજીયો દુલ્હે દુલ્હનિ, મિલ મન્મથ દલ પેલિ. ૧૨
સિમિટ સકલ વ્રજવાસી, સૂર સુતા ચલે ન્હાન;
વિમલ વસન તન પહેરે, દેત વિપ્રન બહુ દાન ૧૩
કુસુમ વૃષ્ટિ સુરપતી કરે, લીલા દેખે આય,
શ્રી વલ્લભ ચરણ પ્રતાપતે, કૃષ્ણદાસ મુખ ગાય. ૧૪

રાગ કલ્યાણ. પદ ૩૬ મું

શ્રી ગોવર્દ્ધનરાય લાલા, પ્યારે લાલ તિહારે ચંચલ નયન વિશાલા;
તિહારે ઉર સોહે વનમાલા, યાતેં મોહિ રહી વ્રજબાલા. ધ્રુવ.
ખેલત ખેલત તહાં ગયે જહા પનિહારીનકી વાટ;
ગાગર ઢોરેં શીશતેં કોઉ ભરન ન પાવત ઘાટ ૧
નંદરાયકે લાડિલે બલ એસો ખેલ નિવાર,
મનમેં આનંદ ભર રહયો, મુખ જોવત સકલ વ્રજનાર, ૨
અરગજા કુમકુમ ઘોરિકેં, પ્યારી લીનો કર લપટાય;
અચકા અચકા આયકેં ભાજી ગિરિધર ગાલ લગાય. ૩
યહ વિધિ હોરી ખેલહી વ્રજવાસિન સંગ લગાય;
ગોવર્ધનધર રૂપપર જન ગોવિંદ બલ બલ જાય ૪

રાગ જેજેવંતી. પદ ૩૭ મું.

માઇ આજતો મોહન સગ રંગ ભરી ખેલોગી,
લોક લાજ પાયનસો, પિછોડી પેં લોગી ૧
ન ડરોંગી આરજ પંથ, ન ડરોંગી વેદ ગ્રન્થ;
રહે નિડરક અંકવારી, પિયકોં ભરોંગી. ૨

કેસરકે રંગ છીરકી, રંગીલો કરોંગી;
વેસરકે મોતી કાજે, ફગુવાકોં અરોંગી. ૩
લલિત ત્રિભંગી રસ ઢરન ઢરોંગી;
રતિ પતિ રણુ વ્રજપતિ સો લરોંગી. ૪

અથ ડોલનાં પદ.

રાગ દેવગંધાર. પદ ૧ લું

મનમોહન અદ્ભુત ડોલ બની.
તુમ ઝુલો હોં હરખ ઝુલાઉં, વૃંદાવનચંદ ધની.
પરમ વિચિત્ર રચ્યો વિશ્વકર્મા, હીરાલાલ મની;
ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધરન લાલ, છબિ કાપે જાત ગની. ૨

પદ ૨ જું.

મદન ગોપાલ ઝુલત ડોલ.
વામ ભાગ રાધિકા બિરાજત, પહેરે નીલ નિચોલ. ૧
ગોરી રાગ અલાપત ગાવત, કહત ભામતે બોલ;
નંદનંદનકો ભલો મનાવત, જાસોં પ્રીતિ અતોલ ૨
નીકો ભેખ બન્યો મનમોહન, આજ લઇ હમ મોલ,
બલિહારી મન મોહન મૂરતિ, જગત દેહું સબ ઓલ. ૩
અદ્ભુત રંગ પરસ્પર બાઢયો, આનંદ હૃદય કલોલ;
પરમાનંદદાસ તિહિ ઓસર, ઉડત હોલિકા ઝોલ. ૪

રાગ જેતશ્રી. પદ ૩ જું.

શોભા સકલ શિરોમણીહો, દંપતી ઝુલે ડોલ. મોહનરાય ઝુલહિ.

કનક ખંભ મરકત મણિ, હીરા ખચિત અમોલ;
ચોકી પન્ના પાચ પિરોજા, રચી રત્નનકી પાંતિ. ૧

મુકતામાલ સુહાવની, કહા બરનોં બહુ ભાંત;
ઝુલે દુલહનિ રાધિકા, દુલ્હે નંદકુમાર. ૨

રતિ રસ કેલી બિરાજહી, બાઢયો રંગ અપાર;
તાલ પખાવજ આવજ, ઝાંઝ ઝનક સહનાય. ૩

વીણા વેણુ રબાબ કિન્નરી, મધ્ય મુરલીકા ભાય;
સખા મંડલ શોભિત ગાવત, ફાગ ધમાર. ૪

ઇત શોભિત વ્રજસુંદરી, ગાવત મીઠી ગાર;
ઝકઝોરેં પિચકા ચલે, કહા બરનો યહ બાન. ૫

ચોવા ચંદન છિરકહી, ગોપી ગોપ સુજાન;
જખ કર્દમ ઉર મંડિતા, ઉડત ગુલાલ અબીર. ૬

કરત વિનોદ કુતુહલા, રાજત અતિસેં ભીર,
ખેલત વલ્લભ વલ્લભી, પ્રતિ છિન નવ અનુરાગ. ૭

કમલ ખંડ કેસર મધુપ ગણુ, ગુંજત પોત પરાગ;
સિથિલ વસન કટિમેખલા, રહી અલક લર છુટ. ૮

એક એક મિલ ધાવહી, ગઇ મોતિન લર ટુટ;
ચિરંજીયો સુંદર વર પ્યારો, સકલ ઘોષ સિરતાજ; ૯

નંદ જસોદાકો સુકૃત ફલ, પ્રકટ ભયો હે આજ;
સુર કુસુમ બરખા કરેં, લીલા દેખે આય. ૧૦

આસકરન પ્રભુ મોહન કો યશ, રહ્યો સકલ જગ છાય. ૧૧

રાગ સારંગ. પદ ૪ થું.

ડોલ દેખ વ્રજવાસી ફુલે, ગોપી ઝુલાવે ગોવિંદ ઝુલે,
નંદ ચંદ ગોકુલમેં સોહે, મુરલી મનોહર મન્મથ મોહે. ૧
કમલ નયનકોં લાડ લડાવે, પ્રમુદિત ગીત મનોહર ગાવે;
રસિક શિરોમણિ આનંદ સાગર, રામદાસ પ્રભુ મોહન નાગર. ૨

પદ ૫ મું.

ડોલ ઝુલતહેં પિય પ્યારી, નંદ નંદન વૃષભાન દુલારી.
કમલ નયનપર કેસર ડારી, અબીર ગુલાલ કરી અધિયારી. ૧
ઝુલે શ્યામ ઝુલાવત નારી, હસ હસ દેત પરસ્પર તારી;
ગાવત ગીત દે દે કર તારી, બાજત વેણુ પરમ રુચિકારી. ૨
ભીજ લગી તન તન સુખ સારી, ખેલ મચ્યો વૃંદાવન ભારી;
રસિક શિરોમણિ કુંજ બિહારી, કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગિરિવરધારી. ૩

રાગ કલ્યાણ. પદ ૬ ઠું.

ડોલ ઝુલતહેં પ્યારો લાલ બિહારી બિહારણુ એ રાગ રમ રહ્યા
કાહુકે હાથ અઘોટી કાહુકે બીન, કાહુકે મૃદંગ કો ઝપલે તાલ;
કાહુકે અરગજાહો છિરકત રંગ રહ્યો. ૧
ડાંડીછર ખેલ મચ્યો જો પરસ્પર, નહિ જાનિયત પગકયોં રહ્યા;
હરિદાસકે સ્વામી શ્યામા કુંજબિહારી, ઉનકો ખેલ કિનહુ ન લહ્યો.

પદ ૭ મું.

ડોલ ચંદનકો ઝુલત હલધર વીર.
શ્રીવૃંદાવનમેં કાલિંદીકે તીર. ૧

ગોપી રહી અરગજા છિરકત, ઉડત ગુલાલ અબીર;
સૂરનર મુનિ જન કૌતુક ભૂલે, વ્યોમ વિમાનન ભીર. ૨
વામ ભાગ રાધિકા બિરાજત, પહરે કસુંભી ચીર;
પરમાનંદ સ્વામી સંગ ઝુલત, બાઢયો રંગ શરીર. ૩

હોરીનાં પદ.

પદ ૧ લું.

સાંવરાસું મેં ખેલું ન હોરી,
મેં નીકસી ઘરતેં દધિ બેચન, મીલ ગયો સાંકરી ખોરી;
આય અચાનક પકરી મોકું, મહીકી મટુકી ઢોરી;
લાલ મેરી બૈયાં મરોરી. સાંવરા. ૧
અબીલ ગુલાલ આંખનમેં ડાર્યો, હસત હસત મુખ મોરી;
ઘુઘંટ ખોલ દે ગુલચા શીર, કેસર ગાગર ઢોરી; ચુનરીયાં રંગમેં બોરી.૫
ગાવત ગારી દે દે કર તારી, બૈયાં પકર ઝક ઝોરી,
કુંચુકી ખેંચ દીયો કર ઉપર, મોતન માલા તોરી;
બોલે મુખ હો હો હોરી. સાંવરા. ૩
કહાકરૂં કીત જાઉં મોરી સજની, લાજ ના ગઇ કછુ થોરી;
મનભાયો સો કીયો મન મોહન સોમેં સબહી સહોરી;
એસી મે તો મનકી ભોરી. સાંવરા. ૪
યા વ્રજમેં કહો કેસે રહીયે. નિલંજ નંદ કીશોર;
ગિરિધર પ્રભુ કે નેન રસીલે,ચિતવત લેત ચિત ચોરી નહિ યા જુગમેંજોરી.

પદ ૨ જું.

રાધેકે મંદિર આયો.

જો તુમ આયે હમારે મંદિરસોં, સંગ સખા કયોં ન લાયો;
વે દિનકી તુમ ભુલ ગયેરી, અબ તુને કોન શીખાયો;
અરી તેંતો વીજયા ખાયો. રાધેકે. ૧

વે દિનકી તુમ બાત કહોરી, તેરો મે કહા ચુરાયો;
ઓર કહા તેરો તોડ લીયોહે, અબહી તેરો કહા ખાયો,
નાહક મોયે દોષ લગાયો. રાધેકે. ૨

પહેલે ફાગ મેરો ચીર લીયોહે, છલ્લા એક ચુરાયો;
જાય કહો સબ સખીયન આગે, અબ તોહે પકર મંગાયો;
મોરલીયાં તો કરસેં છુડાયો. રાધેકે. ૩

જાઓ લલા તુમ અપને દ્વારકો, નાહક રાર મચાઓ;
સુરદાસ ગુણ જ્ઞાનકો ઝઘડો, સુનત ચરણ ચિત્ત લાયો,
બહુરી એસો સુખ પાયો. રાધેકે. ૪

પદ ૩ જું.

સાંવરો હોરી ખેલન આયો. ટેક.

મેં દધી બેચન ગઇતી બ્રદાબન, મારગ આડો પાયો;
મહીમાટ મેરો સઘરો ઢોલાયો, માખન લુંટી લુંટી ખાયો;
એ જસોદાજીકો જાયો. સાંવરો. ૧

વંદ્રાવનકી કુંજ ગલનમે, ખેલ ભારી મચાયો;
લાલ ગુલાલ અબીર ઉડાયો, મુઠી ભરભર ધાયો;
સાવરે બાદલ છાયો. સાંવરો. ૨

સબ સખીયન મીલ મોહન ઘેર્યો, રંગદે કરને રીઝાયો;
સુર શ્યામ પ્રભુ તિહારે મિલનકું, ચરણ કમલ ચિત્ત લાયો;
સખી મેને મહા સુખ પાયો. સાંવરો. ૩

હોરીના રસીયા તથા ખ્યાલ.

પદ ૧ લુ

ફગુવાદે મોહન મતવારે. ટેક.
વ્રજકી નારી ગાવે ગારી, દો બાપનકે બીચ ડોલે. ફગુવાદે. ૧
નંદજુ ગોરે જસોદા ગોરે, તુમ કહાંતે હો કારે. ફગુવાદે. ૨
પુરુષોત્તમ પ્રભુ જુવતીન હેતે, ગોપ ભેખ લીયો અવતારે. ફગુવાદે. ૩

પદ ૨ જુ.

કહાના ધર્યોરિ મુગટ ખેલે હોરી.
કહાં તેરો હાર કહાં નકવેસર, કહા મોતીયનકી લર તોરી. કહાના. ૧
ગોકુલ હાર મથુરાં નકવેસર, વૃંદાવનમેં લર તોરી કહાના. ૨
કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુસોં, ફગુવા લીયે ભરભર ઝોરી. કહાના. ૩

પદ ૩ જું.

બરસાને મહેલ લાડલી કે. ટેક.
આસપાસ વાકે બાગ બગીચા, બીચ પેડ માહાધુરીકે. બરસાને. ૧
ખીલ્યો બાગ ગુલાબ મોગરો, છુટી સુગંધ ચબેલીકે. બરસાને. ૨
નંદગામતેં મોહન આયે, સંગ સખાહે બરાબર કે. બરસાને. ૩
પુરુષોત્તમ પ્રભુકે સંગ ખેલત, એસે ખેલ ખીલારીકે. બરસાને. ૪

પદ ૪ થુ.

બરસાને ખેલે હોરી. ટેક.

ઉચો ગામ બરસાનો કહીયે, ઝુંડન ઝુંડન આઇ ટોરી બરસાને. ૧
પાંચ વરસકે કુંવર કન્હૈયા, સાત વરસ રાધા ગોરી બરસાને. ૨
ચુવા ચંદન ઓર અરગજા, કેસર ગાગર ભર ઢોરી. બરસાને ૩
ઈત ગોકુલ ઉત મથુરા નગરી,બીચ બહે યમુના ઘેરી. બરસાને. ૪
કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુસો, ફગુવા લીયો ભરભર ઝોરી.બરસાને. ૫

પદ ૫ મું.

દરશનદે મોર મુગટવારે. ટેક.

અરૂ કટી રાજત સુભગ કાછની, ફરકત પીરે પટવારે. દરશનદે. ૧
વૃંદાવનમેં ધેન ચરાવે, બાજત બંસી બટવારે દરશનદે. ૨
પુરુષોત્તમ પ્રભુકે ગુણ ગાયે, શેષ સહસ્ત્ર મુખ રટ હારે દરશનદે. ૩

પદ ૬ ઠું.

દરશનદે નિકસ અટામે તે. ટેક.

મન મોહન ઠાડે ચિત્તવતહેં, નીકસ્યો ચંદ ઘટામે તે દરશનદે. ૧
સતી રતિ રંભા ઓર સાવિત્રી, નીકસ્યો તેરી છટામે તે. દરશનદે. ૨
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબી નીરખત,માખન નીકસ્યો મઠામે તે દરશનદે. ૩

પદ ૭ મું.

ઠાડી રહે ગ્વાલન મદમાતી. ટેક.

યહ અવસર હોરીકો હેરી, હમ તુમ ખેલે સંગ સાતી. ઠાડી રહે. ૧
ભૂલ ગયો ઘર ગેલ હમારી, લે લગાઇ અપુની છાતી. ઠાડી રહે. ૨
પુરુષોતમ પ્રભુ હસત હસાવત,વ્રજવનિતા સબ ગુણગાતી. ઠાડી રહે. ૩

પદ ૮ મું.

ચલ્યો આરે શ્યામ મેરી પલકનમેં. ટેક.
આવ નિશંક શંક જીનમાનો,પ્યારે નથ ઉરઝાવું તેરી અલકનમેં. ૧
તુમ રીઝે મેરે નવલ જોબન, મેરેજીયાહે તેરે તિલકનમેં. ૨
વૃંદાવનહીત રૂપ માધુરી, સબ ગ્વાલનકે લરકનમેં. ૩

પદ ૯ મું.

મેંતો મલુંગી અબીર તેરે ગાલનમેં.
મલ ગુલાલ આંખે આંજુગી, ચોટી ગુંહુંગી બાલનમેં. ૧
આજ કસર સબ દિનકી નીકસી, બેંદી તેરે ભાલનમેં; ૨
પુરુષોત્તમ તોય પકર મગાઉં, મીર બનું વ્રજબાલનમે, ૩

પદ ૧૦ મું

વ્રજકી તોયે લાજ મુકુટવારે ટેક.
ચંદ સૂરજ તેરો ધ્યાન ધરતહે, ધ્યાન ધરત નવલખ તારે. ૧
ઇંદ્રને કોપ કીયો વ્રજ ઉપર, તબ ગિરિવર કરપર ધારે;
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત, ગાય ગોપકે રખવારે. ૨

પદ ૧૧ મું.

બન આયો છેલા હોરીકો,
મલ્લકાછ સીગાર ધર્યોહે, વાકે ફેંટા શિશ મરોરીકો. ૧
યાકે સાંધે ભીનો ઉપરેના સોહે, યાકે માથે બેંદા રોરીકો;
પુરુષોત્તમ પ્રભુ કુંવર લાડીલો, યહતો રસીયા યા ગોરીકો. ૨

પદ ૧૨ મું.

આજ યાંહી બસ છેલ હમારી નગરી. ટેક.
વ્રજનારી તેરે હે બહુતેરી, સોતો દેખ સાંત મોય જરે સગરી. ૧

પુરુષોત્તમ પ્રભુ મોય નીટ મીલેહો, તોહી નહિ જાને દેઉંગી
આજ રેન સગરી. ૨

પદ ૧૩ મું.

રસીઆ રસ લે ફાગકો. ટેક.
ઉધરી પરેંગી પ્રિત નંદકે, યહ દિન હે અનુરાગકો. ૧
લોગ ચવાવ કરત ઘર ઘર પ્રતિ, યહ દિનહે અનુરાગકો;
પુરુષોત્તમ પ્રભુસેં મીલ ખેલો, માનુંગી ભાગ સોહાગકો. ૨

પદ ૧૪ મું.

મૃગ નેની નાર નવલ રસીયા. ટેક.
બડી બડી અખીયાં નેનુમેં સુરમા, તેરી ટેડી ચિત્તવન મેરે મન વસીયા.૧
અતલસકેં યાકે લેહેંગા સોહે, પ્યારી ઝુમક સારી મેરે મન વસીયા;
છોટી અંગુરીન મુદરી સોહે, યાકે બીચ આરસી મન વસીયા, ૨
યાકે બાંહ બડા બાજુબંધ સોહે, યાકે હઇડે હાર દીપત છતીયા;
રંગ મહેલમેં સેજ બીછાઇ. યાકે લાલ પલંગ પચરંગ તકીયા;
પુરુષોત્તમ પ્રભુ દેખ વિવસભયે, સબે છોડ વ્રજમાં વર્સ ॥ ૩

પદ ૧૫ મું

ગહેરે કર યાર અમલ પાની. ટેક
ચલ બરસાને કરે મીજબાની, તેરી ભાંગ મીરચકી મેં ના જાની. ૧
તોહી કરેંગે હોરીકો રસીયા, હમ હોયગે તેરે અગબાની;
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબી નિરખત, તેરે મનકી હમ જાની. ૨

પદ ૧૬ મું.

ગોકુલકો ઠાકુર હો, ખેલે હોરીયા. ટેક.
લલિતાકો વાગોહો, બિરાજે કેસરીયાં. ૧

શિર ધરી મટુકીયાં હો, ઉરપર દોહનીયાં. ૨
દધિ દાન દીયે ઘર જાવોરે, લંગર ગ્વાલનીયાં. ૩
દધિ દાનજુ કેસો હોયરે, સુનો મન મોહનીયાં. ૪
મેરો ફગુવા દેહું ગમાર, માગે ગ્વાલનીયા. ૫
ધન સુરદાસ બલ જાય, બજાવે કોહનીયાં. ૬

પદ ૧૭ મું.

હોરી ખેલુંગી શ્યામ સંગ જાયહો, સજની ભાગીન તેં ફાગુન આયો; ટેક
ઓ ભીંજવે મેરી સુરંગ ચુનરીયાં, મેં ભીંજવું વાકી પાગ. ૧
ચોવા ચોવા ચંદન ઓર અરગજા, રંગકી ફરત કુંવાર. ૨
લાજ નીગોડી રહોં ચા'ય જાવો, મેરો હીયરો ભરો અનુરાગ. ૩
આનંદ ઘન ખેલો સુઘડ બાલમસોં, મેરો રહીયો હે ભાગ સુહાગ. ૪

પદ ૧૮ મુ.

મેંતો ચોંક ઊઠી ડફ બાજનસોં. ટેક.
સોવતહી અપને આંગનમેં, જાગી ગારી ગાજનસોં. ૧
દેખું તો દ્વારે મોહન ઠાડે, સજે છેલ સબ સાજનસોં;
પુરુષોત્તમ મેરે નામ લે લે તીન, ગારી દઈ બીન લાજનસોં. ૨

પદ ૧૯ મું.

મોપેં જાત ન બરની યહ છબી,
શ્રી ગોવરધનકી આસપાસ સબ, ફુલ રહી સબ અરની. ૧
શ્રી મદનમોહન પિય ખેલન નીકસે સંગ શ્યામ મનહરની.

પદ ૨૦ મુ.

મારૂં મન મોહ્યુરે શ્રી ગિરિધરલાલને લટકે,
લટકે ને વળી મટકે મારૂં મન. ૧
મોર મુગટ મકરાકૃત કુંડલ, પીતાંબરને પટકે. મારૂં મન. ૨
વેણુ વગાડી વહાલે વશ કરી લીધા, વેંત વાંનલડીને કટકે. ૩
વલ્લભના સ્વામિ સંગ રંગભર રમતાં, ઘર ખોયુ નવ ખટકે. ૪

પદ ૨૧ મું.

નેનનહીકો નિકો, મીલવો નેનનહીકો નીકો,
નંદકીશોર હમારે જીવન, ઓર એ જગત સબ ફીકો.
વેદ પુરાન ભાગવત ઓર ગીતા, ઓર જ્ઞાન પોથીકો;
ખાટી છાશ પીયે રસનાવત, સુર ખવૈયો ઘીકો. ૨

પદ ૨૨ મુ.

લટકાળો શ્રી ગિરિવરધારી,
ગિરિવરધારી કુંજબિહારી, મને મારી નેન કટારીરે ૧
કાલ મળ્યાહતા મને જમુનાની તીરે, રૂપ રસિક છબી ભારીરે. ૨
મોર મુગટ મકરાકૃત કુડલ, બંસી બજાવે પ્યારીરે. ૩
પુરુષોત્તમ પ્રભુ પ્રાણુ સનેહી, તેરે ચરણુ કમલ ચિત્ત વારીરે. ૪

પદ ૨૩ મુ.

આજ ગઈતી કાલદ્રીને તીરરે ભરવા પાણીરે,
તીરે ઊભા છે હલદર વિરરે મારગ પાણીરે.
શોભે ફુલડાનો તોરો શીશરે કસુંબલ ફેટોરે,
ઉભો ડોલરીઓ દીલદાર રંગીલો ઓઢે રેટોરે,
કર્યાં તિલક કેસરનાં ભાલરે ફુલડાંની માળરે,

વહાલો ચાલે છે ગજગતિ ચાલરે દીસે છે રૂપાળોરે.
શોભે સરવે ગોવાળોની સાથે ઉભા અલબેલા રે,
જેણે જોયો દયાનો નાથરે રસ રૂપ રંલોરે.

પદ ૨૪ મું.

ઝૂલે ઝૂલેરે જસોદા મૈયા તેરા લલના,
તેરા લલના, મૈયા ઝૂલે પલના, ઝૂલે ઝૂલે. ૧
કાહેકોરે બન્યો તેરોરે પાલનો, કાહેકી દોરી લગે પુદના. ઝૂલે.
અગર ચદનકો બન્યોરે પાલનો, રેશમકી દોરી લગે પુદના ઝૂલે.
બહાર દેખું તો બાર વરસકો, ઘરમે દેખુ તો ઝૂલે પલના. ઝૂલે.
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત, બાન દેખે ના પરે કલના. ૫

પદ ૨૫ મુ.

કાન કુંવર સંગ ગોપી મધુવનમેં,
ગોવરધનધર શ્યામચંદ્રમા, ગોપી તે દામની ઓપી મધુવનમેં. ૧
રમણકરતાં માળા વીલુલીત સમ, ઝલકત તન ગોપી. ૨
શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રભુ અંતરજામી, દૂરી ધરી ટોપી ધોતી. ૩

પદ ૨૬ મુ.

પ્યાસે હમારે નેનાં દરશવિના પ્યાસે હમારે નેનાં.
વૃંદાવનકી કુંજગલનમેં, રાધે જુ કરગઇ સેના ૧
નેન કમાન બાણ સમ ભ્રકુટી, મારત પરત નહીં ચેના. ૨
મોર ચકોર કોકીલા બોલે, બોલત શુક પીક મેના ૩
કુસુમીત કુલ ફલીત દ્રૂમ ઉપર, પવન ચલત સુખદેના. ૪
સારી સુરંગ પર રતન પ્યારી, ઉરઠ ચુકી કુચમેના. ૫

બાંહે બાજુબંધ બેરખા સોહીયે, ગલે માલ સબ ગહેના. ૬
મુક્તા માલ માગ મોતીનકી, ચંદ્ર ચકોર મધ વીના. ૭
શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રભુ બસી બજાઈ, મીલીકે અધર રસલેના. ૮

પદ ૨૭ મુ

આપની ડગર ચલ્યો જા વ્રજવાસી.
મે અપને મારગમેં ઠાડી, દેખેગે લોક કરેગે મેરી હાંસી. ૧
તુમ વ્રજવાસી અપને ગરજકે,લગાય ગયો નેના ગરે ડાર ગયો ફાંસી.
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબી નિરખત, તુમ મેરે ઠાકુર મેં તેરી દાસી.૩

પદ ૨૮ મુ

બાંસુરી બજાઇ આજ રંગસોં મુરારી.
બંસીકી ધુની સુની શંકરકી તારી છુટી;
વેદ પઢત ભુલ ગયે બ્રહ્મા બ્રહ્મચારી. બાંસુરી. ૧
જળ થળકે જીવ મોહે, મોહે મોહે પછી સારી;
ગોકુલકી ગ્વાલ મોહી, મોહી વ્રજનારી. ૨
જમુનાજળ થકીત ભયો, સુધ ન સંભારી;
સૂરદાસ મદન મોહન, તીન લોક વારી, ૩

પદ ૨૯ મુ.

દીલદાર યાર છેલાસેં નેના લગાયગેં. (૨)
નેના લગાયગેં સેનાતો લગાયગે. (૨) દીલદાર. ૧
યાર મેરા આલા જોબન મેરા બાલા,
સુરત વાલી સૈયાંકો દીલકો નીભાયંગે. (૨) દીલદાર. ૨

બાત મોરી ભોરી, ઉમર મોરી થોરી;
આંખ માર ગભરૂંસે નેના લગાયગે. (૨) દીલદાર. ૩

પદ ૩૦ મુ.

મારા છેલ ગુમાની, શ્યામ પ્યારા, પાલવ મુકોની.
સાખી–સાસુ મોરી ખીજશે વાહાલા, નણદી દેશે ગાળ;
વાટે ને ઘાટે રોકી રહ્યા છો, પરણ્યો ચડાવે આળ રે. મારા. ૧
સાખી–ખાટું ગોરસ આજનું વાહાલા, મીઠું લાવીશ કાલ;
સંગની સાહેલી ઘેર ગઇ પ્યારા હું છું નાનું બાળરે. મા ૨
સાખી–પ્રિત પ્રકટ ન કરીએ વાહાલા, લોક બોલે છે ગાળ;
નીજજનના નાથ વિના, બીજે ન આવે વહાલરે. મારા. ૩

પદ ૩૧ મુ

જસોદાને કારી અંધેરીમાં જાયો,તાતે કાળો કૃષ્ણ કહેવાયો. જસોદા.
ફીરતગોદ ગોપાલ લીએ મુખ, ચુબન મોદ બઢાયો;
કરમકી રેખા મીટત નહીં સજની, ભાગ્ય લીખ્યો સોઇ પાયો. ૧
રસ સિંચતહે ઘર ઘર ભીતર, દામરી હાથ બંધાયો;
તનક દહીં કે કારન કાના, માખન ચોર કહેવાયો; જસોદા. ૨
ભર ભાદોકી આઠેં અંધેરી, ચમકત વીજ સોહાયો,
લે વસુદેવ ગયે ગોકુલમે, નંદ ભુવન પહોંચાયો. જસોદા. ૩
કો વસુદેવ સુને નહી શ્રવન, વાસુદેવ કેહેતે આયો;
રૂપકી રાસ ને ચંદ્ર મુખી, મેરી રાધાકો રૂપ લજાયો. જસોદા. ૪
નામ અનંત સુનકે ઘનશ્યામકે ગર્ગન ભેદ બતાયો;
સુરદાસ ગુણ કહાં લગી વરનું,શેષ હુ પાર ન પાયો. જસોદા. ૫

પદ ૩૨ મું.

આજ જસોદાપેં ચલો સબ ગોરી.
એસો સુત તેંને જાયોરી જસોદા, અબહી બનો હે તું ભોરી. ૧
નંદ નદન સખી હમારે ભવનમેં, આને કરત હેં ચોરી. ૨
વૃંદાબનકી કુંજ ગલનમેં, મહીકી મટુકીયાં ફોરી. ૩
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત, હસકર બૈયાં મરોરી. ૪

પદ ૩૩ મુ

સખી નંદલાલ આવન નહિ પાવે.
ભિતર ચરન ધરન મત દીજે, ચાહે જીયા લલચાવે. ૧
એસેનકો વિશ્વાસ કહા સખી, કપટકી બાત બનાવે. ૨
નાગરીયા એક હમારે ભવન બીના, અન્ય ચહાય જ્યાં જાવે. ૩

પદ ૩૪ મુ.

ગારી મત દીજો મો ગરીબનીકો જાયો હે.
તેરો બિગાડ કીયો સોતો મોસુ આની કહો,
મોતેં કાહુ બાતન કહો નાહી ન રીસાયોહે ૧
દધીકી મથની ભરી આંગનમેં આની ધરી;
તોલી તોલી લીજો માટ, જાકો જેસો ખાયો હે. ૨
સૂરદાસ પ્રભુ પ્યારે પલક ન હુજો ન્યારે,
કાન્હુડાસોં બુજત મેં તો પૂરે પૂન્યન પાયો હે. ૩

પદ ૩૫ મું

તુમ વીના મેરી કોન ખબર લે શ્રી ગોવરધન ગિરિધારીરે,
ઓરનકું તો ઓર ભરૂંસો અમને આશ તુમારી રે. ૧

મોર મુગટ શીર છત્ર બિરાજે કુડલકી છબી ન્યારીરે. ૨
શ્રી યમુનાકે નીરેતીરે ધેનુ ચરાવે બંસી બજાવે રંગ પ્યારીરે.૩
શ્રી વંદ્રાવનકી કુંજ ગલનમેં સોહત રાધે પ્યારીરે. ૪
સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે મિલનકું ચરણુ કમલ બલીહારીરે. ૫

પદ ૩૬ મું.

શ્રીકૃષ્ણુ ચંદ્ર મથુરાં જઈ વસિયા, ગોકુલ આના છોડદીયા.
કંસકુ મારી ભયે જબરાજા, પનઘટપર આના છોડ દીયા. ૧
મેવા મિસરી ભોગ લગાવે, માખન ખાના છોડ દીયા. ૨
તાલ મૃદગ ઝાંઝ બજાવે, બંસીકુ બજાના છોડ દીયા. ૩
કુબજા સંગ વિહાર કરતહે, રાધાઘર આના છોડ દીયા, ૪
વ્રજકી લતા સબ સુકાય ગઇ હે, વ્રજવાસીન અન્ન છોડ દીયા.૫
વૃંદાવનકે પશુ પક્ષી સબ, દાના પાની છોડ દીયા. ૬
સૂરશ્યામ પ્રભુ નિઠુર ભયેહે, વ્રજ ગોકુલ આના છોડ દીયા. ૭

પદ ૩૭ મું.

મોહની મે તો જાની વ્રજભૂમિ.
મોહન કાન્હ મોહન શ્રી વૃંદાવન, મોહન જમુના પાની;
મોહની નાર સકલ ગોકુલકી, બોલત અમૃત બાની. ૧
મોહન સૂરદાસકો ઠાકુર, મોહની રાધા રાની. ૨

પદ ૩૮ મું.

ચંચલ ચપલ ચાલ સંગ, એકલી ન જાઉં,
એકલી ન જાઉં હાં હાં, એકલી ન જાઉં; ચંચલ૦ ટેક.
છેલ છબીલા મદમાં છાકયા, જોઇને શરમાઉં;
કુટીલ છે કટાક્ષ એની, નેન નીચાં નાઉં. ચંચલ૦ ૧

લાગી તનમાં બસી ડસી, તાપ કેમ સમાઉં;
લાજ લજ્જિત જીવ મારો, આતુર હું થાઊં. ચંચલ૦ ૨
મનની તનની તુજને કહું, કહાં લગી તન તાઉં;
શ્યામ સ્નેહી મારા જીવન, ગુણ તાહારા ગાઉં. ચંચલ૦ ૩
કંધ બાંહે હૃદે ધરી, કહી કહી સમજાઊં,
પ્યારી તું છે પ્રાણ માહારી, તુજથી શ્યામ પાઉં. ચંચલ૦ ૪
ગ્વાલ બાલ સંગે લાલ, હોય કેમ બોલાઉં,
પ્રથમ પ્રીત રીત રોમ, રોમમાં કંપાઉં. ચંચલ૦ ૫
રસના સાગર નંદના નાગર, પાલવ કેમ સાઉં;
નિજજનના નાથ જોઇ, જોઇને લલચાઉં. ચંચલ૦ ૬

પદ ૩૯ મું

એરી યહ ગોપ કુંવર બલવીર, ઠાડે કાલિંદીકે તીર.
કાલિંદી ત્રટ બહુત મનોહર, મંદ સુગંધ સમીર,
નવ નિકુંજ ગુંજત હે અલિગન, મોર કોકિલા કીર. ઠાડે૦ ૧
સુંદર શ્યામ સોહાવને, ગાવે ગુણ ગંભીર,
મુરલી બજાવે મન લલચાવે, હોં શુદ્ધ બુદ્ધ ભૂલી શરીર. ઠાડે૦ ૨
નેન રસીલે બેન રસીલે, સેન રસીલી બીર;
ભાહ સોહત લલિત ત્રિભંગી, હરત મદન તન પીર. ઠાડે૦ ૩
ભૂષન બસન અનુપમ રાજે, મણિ માણેક નંગ હીર;
મંદ હસત દમકત દશનાવલિ, રતિ પતિ હોત અધિર. ઠાડે૦ ૪
મોર મૂગટ બનમાલ ધરેરી, સંગ સુરભીનકી ભીર;
મદન મોહન પિય નિજજનકે પ્રભુ, રાસ રમણ રતિ ધીર. ઠાડે૦ ૫

પ્રકરણ ૮ મું.

વૈષ્ણવ મહાત્મ્યનાં પદ અને ધોળ.

હરિદાસ વર્ય (શ્રી ગિરિરાજજી) નાં પદ.

પદ ૧ લુ.

હરિદાસ વર્યપેં વારી,
.તલ ઝરના ઝરત નીરંતર, મંદ સુગંધ પવન સુખકારી. ૧
દ નંદન ક્રિડત નીશવાસર, સંગ શોભિત શ્રી ભૃખુભાન દુલારી,
ત્ય શ્રી વલ્લભ શ્રીવિઠ્ઠલ રાજત, કોટિક કલા પ્રગટ અવતારી. ૨
જનાનંદ દેત નીજ દાસન, પુરન કામ તાપ નિવારી;
જન ક્ષણુ ભર રહેત તરહેટી, જાકી કથા કો કહે વિસ્તારી. ૩
ન વૈરાગ્ય તાકી રાજ ચાહત, સંગ ડોલતહે મુકિત બિચારી;
ા કરી ભુવ મંડલ પ્રગટે, પુરન ભાગ પુલીંદિનકે ભારી. ૪

વિમલ કથા શુક વ્યાસ ઉચ્ચારત, ગાવત વેદ પુકારી;
રસીક દાસ જન યહ માગત હે, જનમ જનમ ઇનકો અનુચારી. ૫

પદ ૨ જું.

હરિદાસવર્ય સુખ રાસી,
નંદનંદનકો પરમ રમણ સ્થળ, ભક્ત જનનકે પ્રેમ પ્રકાશી. ૧
પુરન ભાગ પુલીંદિનકે ભયે, અકથા કથા ગુણ સકલ નીવાશી;
શ્રી વલ્લભી શ્રી વલ્લભ નિત્ય ક્રીડત,રસીક દાસ જન દરસન પ્યાસી. ૨

પદ ૩ જું.

યહ તુમસોં માંગો ડંડોતી.
શ્રી ગિરિરાજ તરહેટી વસવોનિત નિરખોં શ્રી વલ્લભ ગોતી. ૧
નિત્ય સુખ અનલ વિમલ છોકરતરૂ હરિદાસન સંગ પ્રેમ ઉદ્યોતી;
રસિકદાસ જનકી પ્રતિજ્ઞા, હંસા માન સરોવર મોતી. ૨

પદ ૪ થુ.

યહ તુમસોં માંગો ગિરિરાય.
જન્મહી જન્મ તરહેટી વસિવો,વ્રજ રજ તજ ચિત્ત અનત ન જાય. ૧
હરિ સેવા રસ પાન કરોં નિત્ય, શ્રી ભાગવત રસના મુખ ગાય;
રસિકદાસ જનકી પ્રતિજ્ઞા, શ્રી વલ્લભ કુલ સિરનાય. ૨

પદ ૫ મું.

રહે મન શ્રી ગોવર્દ્ધન છાંય.
ભોજન સીલા શ્રી મુખ નિજ બેઠક, શ્રી વલ્લભ ગુણ ગાય, ૧
શાક બેર ટેંટીકો મેવા, પ્રેમહીત દે ખાય,

ગોવિંદકુંડ ઐરાવત કુંડકો, પુનિ પુનિ જલ અચવાય. ૨
નિત પ્રતિ કરી પ્રણામ દંડવત્, આનંદ સિંધુ બઢાય;
રસીકદાસ જન વાગધીશ પ્રભુ, રાખેંગે અપુનાય. ૩

પદ ૬ ઠું.

ધન્ય ધન્ય હરિદાસ રાઇ.
સાનિધ્ય સેવા કરત સકલ અંગ, તાતેં મોહન જીય ભાઇ. ૧
કંદમૂલ ફલ ફુલ ભેટ ધર, શીલા સિંઘાસન રૂચિર બનાઈ;
કોમલ તૃણુ ગાયન ચરવેકુ, સીતલ જલકે ઝરના વહાઈ. ૨
વિવિધકેલ ક્રિડત સખા સંગ, છિનુ ઉતરત છિનુ ચઢત હેં ધાઇ;
રામકૃષ્ણકે ચર્ણ સ્પર્શ કરી, પુલકિત રહેત સદાઇ. ૩
ઇનકો ભાગ્ય કહાં લગી બરનુ, કોમલ કરપેં લીયોહે ઉઠાઇ;
પ્રેમ મુદિત વ્હે કહત ગોપિકા, ગોવિંદ બલ બલ જાઈ. ૪

પદ ૭ મું.

જે જે શ્રી ગિરિરાજ દેવ, દરશન નિત્ય પાવે;
ગોપી ઓર ગ્વાલ બાલ, ગૌઅન સંગ ધાવે.
નંદકે કુમાર જો હે બાંસુરી બજાવે. ૧
મોર મુકટ લકુટ લીએ, કુંડલ ઝલકાવે;
પીતાંબર કછની કાછ, શ્યામ રંગ ભાવે. ૨
રાધાકુંડ ઓર કૃષ્ણકુંડ, માનસી ગંગા નહાવે;
સંત સાધ ભકિત ભાવ, દીપ દાન આવે. ૩
જાદોદાસ જન્મો જનમ, જમના જલ પાવે;
ગોવરધન ધરે ધ્યાન, વ્રજરજ લપટાવે. ૪

પદ ૮ મું.

તરહેટી શ્રી ગોવર્દ્ધનકી રહીયે.
નિત પ્રતિ મદન ગોપાલ લાલકે, ચરણ કમલ ચિત લૈયે. ૧
તન પુલકીત વ્રજ રજમેં લોટત, ગોવિંદ કુંડમેં ન્હૈયે;
રસિક પ્રિતમ હીત ચિત્તકી બતીયાં, શ્રી ગિરિધારીજીસું કહિયે.૨

પદ ૯ મું.

તરહેટી શ્રી ગોવર્ધનકી રહીયે.
કુંજ સદન વાસર નીત લીલા, સખી પરસ્પર કહીયે. ૧
પુષ્પ મધુર ફલ પ્યારે કારણ, કેલિ યહિ નિત ઠૈયે;
અનન્ય હોય ગિરિરાજ ધરનકે, વ્રજાધીશ ચિત્ત લૈયે. ૨

ધોળ ૧૦ મું.

ગદાધરદાસ કપિલ કુડા માંહે ખરા,
ક્ષત્રી કોસડના પ્રોહિત તે જાણજો;
શ્રી વલ્લભ શરણ થઇને સુખ પામ્યા ઘણું,
અવ્યાવ્રત રહીને સેવ્યા રસ મન જો. ગદાધર. ૧
જે આવે તે સરવે સમરપે શ્રી નાથને,
ઘરમાં રહી શ્રી કૃષ્ણ મુખેથી ભાખેજો;
કોઇ સમે વળી વળતી કોઇ આવે નહી,
સરવે ભોગમાં જલ છાની સમરપણ કીધાં જો. ગદાધર. ૨
મધ્ય રાત્રે યજમાને આવી આપીયું,
લાવી જલેબી તે ધરાવી દીધી જો;

પ્રસાદ લેતાં વૈષ્ણુવ બહુ પ્રસન્ન થયા,
એવો સ્વાદતો અમે નથી કાંઇ ચાખ્યો જો. ગદાધર. ૩
જેવી લાવ્યા તેવી ફ્કત પોતે કહી,
સત્ય વચન તે મુખથી પોતે ભાખે જો;
માધવદાસ વિષયી ભાજી લાવીયા,
આરોગ્યા તે પ્રભુજી પૂરણ પ્રિતે જો. ગદાધર. ૪
મુખથી આશિર્વાદ પ્રસન્ન થઇને કહ્યું,
હરિ ભકિત દ્દઢ થઇ રંગની રીતે જો;
એવો જશ ભગવદીનો પોતે કર્યો,
શ્રી વલ્લભ પ્રભુ કૃપાથકી સહુ જાણુજો. ગદાધર. ૫
માટે સહુ શ્રી વલ્લભપદ સેવા કરો,
વૈષ્ણુવ ઉપર વહાલ ઘણું તે આણેજો,
ગદાધરદાસ કપિલ કડા માંહે ખરા. ૬

શ્રી ચોરાશી વૈષ્ણવનું ધોળ.

* ધોળ ૧૧ મું.

શ્રી વીઠ્ઠલવર નીત પ્રતી ગાઉં,
જાહી વિધિ શ્રીવૃંદાવન પાઉં;
શ્રી વલ્લભ પ્રભુકો કરૂં પ્રણામ,
સુમરો શ્રીગિરિધર ધર નામ; ટેક.
સુમરો શ્રી ગિરિવર ધરણ વર નિત શરણ શ્રી વલ્લભહરિ,
શ્રી વિઠ્ઠલેશ કૃપાલ સાગર ચરણ રજ મસ્તક ધરિ. ૧
અબ ગાયહો નિજ જનકે ગુણ સૂચીપત્ર પ્રગટ કરો,
નિજભકત ચોરાશી ભયે અબ નામતિનકો ઉચ્ચરો. ૨
અબ હરસાની [૧]દાસદામોદર કહો હું એક પ્રથમહી,
[૨]કૃષ્ણદાસ મેઘન ગાય કે સુખ પાયકે આનદ સહી. ૩
કનોજમેં એક [૩]દાસદામોદર સંભલવારહિ સુખ લહો,
એક[૪] પદ્મનાભ વિશાલ પ્રતિ કવિ કોનકો સમતા કહો. ૪
[૫]રઘુનાથ [૬]તુલસા [૭]પાર્વતીકે ગુણ કહો ચિત્ત લાયકે,
એક [૮]રામદાસજી બડે ભિતરીઆ લસત[૯]રજો ચાયકે. ૫
તહાં શેઠ [૧૦]પુરૂષોત્તમ કહો [૧૧]ગોપાલ બેટા [૧૨] રૂકમણી,

*આ ધોળ શ્રી ગુસાઇજીના ૨૫૨ વૈષ્ણવો પૈકી **અલીખાન પઠાણનું** **બનાવેલુ છે. ૨૫૨ વૈષ્ણવમા તેમની વાર્તા ૧૭ મી છે.**

તહાં સારસ્વતએક [૧૩]ામદાસજી કહો [૧૪]અમા ક્ષત્રાણિ. ૬
સુમરો [૧૫]ગદાધરદાસ [૧૬]વેણીદાસ [૧૭]માધવદાસકો,
[૧૮]હરિવંશપાઠકજાનીયે [૧૯]ગજનધાવન [૨૦]ગોવિંદદાસકો.
જહાં બ્રહ્મચારી [૨૧]દાસનારાયણ શ્રી મહાવનમેં વસે,
તહાંશેઠ [૨૨]દીનકરદાસ કાય થ [૨૩]દાસદિનકર જગલસે. ૭

કાયસ્થ [૨૪]મુકુંદહિ સુમરીએ જુ મુકુંદ સાગર જીનકિયો,
કહિયે જલોટા [૨૫]પ્રભુદાસ હિ એક મન નિશ્ચેં દીયો. ૯
સિંહાનંદ વાસી ભક્ત ઉત્કટ ભાટ એક [૨૬]પ્રભુદાસહે,
ક્ષત્રી જુ [૨૭]પુરૂષોત્તમદ. ૧ શોભિત ર ·. ઘાટ નિવાસહે. ૧૦

કાયસ્થ બરનો [૨૮]ત્રિપુરદાસહિં ભક્ત રતન ઉદારહે,
જેબલ [૨૯]પૂરણમલ્લ શોભિત [૩૦]જાદવેન્દ્રદાસ કુંભારહે. ૧૧
કહે ભટ્ટ [૩૧]માધો કાશ્મિરી લીખી જિન સુબોધિનિ,
બરનો [૩૨]ગુસાઇદાસ કે ગુણ દયાસાગર વર્દ્ધિની. ૧૨
[૩૩]પદ્મા જુ રાવલ બરનેહો જોશી કહે [૩૪]પુરૂષોત્તમ,
[૩૫]જગન્નાથ જોશી સુમરિહોં શ્રી [૩૬]રામદાસજી ઉત્તમ. ૧૩

[૩૭]ગોવિંદ દુવે ખેરાલુ કે [૩૮]કૃષ્ણદાસ અધિકારી કહો,
પ્રોહિતજુ મીરાંબાઇકો ભજ [૩૯]રામદાસહિં સુખલહો. ૧૪
[૪૦]બુલાજુ મિશ્ર સારસ્વત એક [૪૧]રામાનંદ પંડિત ભનો;
એક [૪૨]વિષ્ણુ [૪૩]વેણિદાસછીપા [૪૪]જીયાદાસ કૃપા ઘનો. ૧૫
[૪૫]ભગવાનદાસ સિધોતરા [૪૬]કવિરાજ ભાટબડે ભયે;
લઘુ એક [૪૭]પુરુષોત્તમ મહામતિ ધીરજ અનવસર સયે. ૧૬

અબ કહો [૪૮]શ્રીગોપાલદાસજી નરોડા જાકે છંદ હે,
ઓર ક્ષત્રી એકજુ શેઠ ચોપડા [૪૯]જનાર્દન આનંદ હે. ૧૭
એક ભાટ [૫૦]નારાયણુ કહો મથુરાં વસે આનંદ ભરે;
શ્રીમદનગોપાલ પ્રગટ નારાયણુ સદનહિમેં અવતરે. ૧૮
[૫૧]ગરૂડ સ્વામિ પરમ કહિયે [૫૨]દેવાકપુર બિરાજહી,
લલિતલાલ ત્રિભંગ મૂર્તિ મોદસોં જહાં રાજહી. ૧૯
ક્ષત્રી [૫૩]કનૈયાલાલ [૫૪]નરહરિદાસ બ્રાહ્મણુ વરનિયે,
શ્લોક [૫૫]તમદાસ કહિ [૫૬]હરિદાસ પુષ્કરણા કહિયે. ૨૦
સુનો અબ ચોહાણુ બડે એક [૫૭]રામદાસ કહવાવહિ,
પ્રથમ બાદા [૫૮]બાદરાયણુ ભટ્ટ [૫૯]મોહન ભાવહિ. ૨૧
[૬૦]રાજા દુવે [૬૧]માધો દુવે દ્વે વિપ્ર ઉનકે સંગ વસે,
વ્યાસ [૬૨]રાણુદાસ પીતાંબર મુકુટ મણિ રસ મય રસે. ૨૨
[૬૩]ગોપાલદાસ વ્રજવાશી જટાધારી મહા અનુભવ ભરે,
[૬૪]ગોરજા સમરાઇ કહો નંદલાલજીન રસમય ઢરે. ૨૩
કહી [૬૫]સૂર [૬૬]પરમાનંદ છકડા [૬૭]વસુદેવ વખાણિયે,
બાબાજુ [૬૮]વેણી [૬૯]કૃષ્ણુ [૭૦]જાદવદાસ કે ગુણુ ગાઇયે. ૨૪
બાગોજુ [૭૧]ક્ષત્રાણી [૭૨]કહો એક અચ્યુત [૭૩]આનંદદાસહે,
દુર્જોજી [૭૪]અચ્યુતદાસ દ્વિજવર હરિ ચરણુ વિશ્વાસહે. ૨૫
[૭૫]આનંદ [૭૬]વિશ્વંભરદાસ [૭૭]શ્યામ સુતાર કે ગુણુ ગાઇયે,
વાસી અડેલ સદા નિરંતર સુન્દર હરિ મન લાઇયે. ૨૬
દીવાન ઠક્કુરકો [૭૮]નારાયણુદાસ પ્રગટ લુહાણુહે,

માતા કહિએ સિહાનંદ [79]ક્ષત્રાણિ પુત્ર વત્સલ ગાનહે. ૨૭
કહે [80]સંતદાસ મહા વિરકત આસક્ત નિત્ય ગિરિધરનસો,
[81]આનંદ [82]જગતાનંદ દ્વિજવર દીન કુલ હરિ શરણસો. ૨૮
[83]કુંભનદાસ મહા રસમત્ત જીન પ્રભુસો સચી,
[84]કૃષ્ણદાસ ગોવાળ કહિયે જીન ગૌ નાહરતેં બચી ૨૯
એ ભક્ત ચોરાશી ભજો તબ શ્યામ શ્યામા ગાઇયે,
વિનતિ સુની અલિખાનકી વ્રજવાસ કબધોં પાઇયે. ૩૦
અબ જાત દીન બીતે સબેં મેરી આશ કબધોં પૂરહી,
કે દીન આ જગમાંઝ નિશદિન ત્રાસહિંમેધુમહીં. ૩૧
યે ભક્ત જનસો હેત તુમસોં તાહિ છિન પ્રભુ જાનહો,
જબ દિનકો ગિરિરાજ વૃદા વિપુનકે સુખ સાનિહો. ૩૨

શ્રી ચોરાશી વૈષ્ણવનું ધોળ.

ધોળ ૧૨ મું.

શ્રીગુરૂ યુગ પદ કમળ રજ, હું વંદુ નિત્ય ધરી નેમ;
દુઃખ હરણ સુખ શ્રેય નિધિ, ફળદાયક ભક્તિ પ્રેમ. ૧
શ્રીવલ્લભ શ્રીવિઠ્ઠલપ્રભુ, શ્રીકૃષ્ણ પૂરણ કામ;
ચોરાશી મહાભક્ત તેહનાં કરૂં વર્ણન નામ. ૨
જેનું સ્મરણ કર્યા થકી, અઘ દુઃખ કલેશ પળાય;
પુષ્ટિ પંથ પ્રભુ પ્રસન્ન હોય મહા પતિત પાવન થાય. ૩

મનવાંછિત ફળ શીઘ્ર પામે, ગાતાં એ અભિધાન;
શ્રીમહાપ્રભુજી નિજાનદનું, કરે તેહને દાન. ૪

ઢાળ.

શ્રીદામોદરદાસ હરસાનીરે, કૃષ્ણદાસ મેધન વદે વાણીરે, ૧
સંભરવાળા દામોદરદાસરે, જેનો કનોજ મધ્યે નિવાસરે. ૨
પદ્મનાભદાસ હરિભક્તરે, તુલસા પ્રભુ પદ આસક્તરે. ૩
વધુ ત્હેની કહીએ પારવતીરે, સુત રઘુનાથદાસ સુમતિરે. ૪
રજોબાઈ વૈષ્ણવ ક્ષત્રાણીરે, સેવ્યા શ્રીવલ્લભ રતિ આણીરે. ૫
વૈષ્ણવ શેઠ પુરુષોત્તમદાસરે, જેનો કાશીપુરીમાં નિવાસરે. ૬
બાઈ રૂક્ષ્મણિ પુત્રી તેહનીરે, સેવા અતુલિત કહીયે તેહનીરે. ૭
શેઠના સુત ગોપાળદાસરે, સેવા સ્મરણમા હુલ્લાસરે. ૮
રામદાસ હરિ રંગ રાતારે, ગદાધરદાસ જગ વિખ્યાતારે. ૯
વેણીદાસ માધવદાસ બે ભાઇરે, હરિવંશ પાઠક સુખદાઇરે. ૧૦
વૈષ્ણવ કહીએ અમ્મા ક્ષત્રાણિરે, ગોવિંદદાસ ભલ્લા લ્યો વખાણીરે,
ગજનધાવને સેવ્યા મુરારિરે, દાસ નારાયણ બ્રહ્મચારીરે. ૧૨
મહાવનની વૈષ્ણવ ક્ષત્રાણિરે, જીયાદાસ સુરીલ્યો જાણીરે. ૧૩
ક્ષત્રી વૈષ્ણવ દેવાકપૂરરે, શેઠ દિનકર પ્રેમી ઊરરે. ૧૪
મુકુંદદાસ મહા વૈષ્ણવ મ્હોટારે, ક્ષત્રી પ્રભુદાસ જલોટારે. ૧૫
પ્રભુદાસ ભાટ હરિજનરે, દાસ પુરુષોત્તમ ધન્ય ધન્યરે. ૧૬
ત્રિપુરદાસ વૈષ્ણવ કાયસ્થરે, પૂરણમલ રસિક રસમસ્તરે. ૧૭
યાદવેંદ્રદાસ પ્રજાપત્યરે, ગુસાંઇદાસ સેવ્યા હરિ અત્યરે. ૧૮

માધવભટ્ટ કાશ્મીરમા વાસરે, વાસવ ડાના ગોપાળદાસરે. ૧૯
પદ્મારાવલની અતિસેવારે, પુરુષોત્તમ જોષી તેવારે. ૨૦
જગન્નાથ જોષા તેના ભ્રાતારે; વળી વૈષ્ણવ તેમની માતારે. ૨૧
જોષી નરહરિ હરિના દાસરે, ગામ ગોધરે રાણા વ્યાસરે. ૨૨
વૈષ્ણવ રજપૂતાણી હરિની દાસીરે, રામદાસ ગુજરાતના વાસીરે.
હવે ગોવિંદ હરિ રસ માતારે. રાજા માધવ દવે એઉ ભ્રાતારે ૨૪
ઉત્તમ શ્લોકદાસ સેવા ભારીરે, સેવક શ્રીજીના કહેતા મેહેતારીરે.
ઇશ્વરદાસ દવે રસ મગ્નરે, હરિ હરિજનશુ ચિત્ત લગ્નરે. ૨૬
વૈષ્ણવ છકડા વાસુદેવદાસરે, સેવા અર્થે રહેતા પ્રભુ પાસરે. ૨૭
કૃષ્ણદાસ ઘઘરી સુખ કદરે, બાબા વેણુ રહિત દુઃખ દ્વંદરે. ૨૮
એ બેઉનો એક ખવાસરે, તેનું નામ તે જાદવદાસરે. ૨૯
થાનેશ્વરના વિપ્ર જગતાનંદરે, સેવ્યા શ્રીહરિ અતિ આનંદરે. ૩૦
બ્રાહ્મણી અડેલની વૈષ્ણવ બાઇરે, આનંદદાસ વિશ્વંભરદાસ બેભાઇરે.
વૈષ્ણવ ક્ષત્રાણી પ્રભૂ પદ પ્રીતરે, રામદાસ મીરાંના પ્રોહીતરે. ૩૨
કૃષ્ણદાસી ખવાસણી જાણીરે, જેની વાણી શ્રીવલ્લભે માનીરે. ૩૩
બુલામીશ્ર શ્રીવલ્લભવરનારે, રામાનંદ પંડિત થાનેશ્વરનારે. ૩૪
વિષ્ણુદાસ છીપા રસ પૂરરે. જીવણદાસ ક્ષત્રિ કપૂરરે. ૩૫
સારસ્વત દ્વિજ ભગવાનદાસરે, જેનું ચિત્ત સદા પ્રભુ પાસરે. ૩૭
વૈષ્ણવ ભગવાનદાસ ભીતરીયારે, શ્રીજીની સેવામાં ઠરીયારે. ૩૭
અચ્યુતદાસ સનોડીયા કહીયેરે, ગૌડ વિપ્ર અચ્યુતદાસ લહિયેરે.
સારસ્વત દ્વિજ અચ્યુતદાસરે; નારાયણદાસ અંબાલે વાસરે. ૩૯

નારાયણદાસ ભાટ મથુરાંનારે, નારાયણદાસ લુવાણા ઠઠ્ઠાનારે. ૪૦
ક્ષત્રાણી ગોરજાને સમરાઇરે, સાસુ વહુ બે વૈષ્ણવ બાઇરે. ૪૧
સીંહનંદના ક્ષત્રિ સારરે, વૈષ્ણવ અડેલના એક સુતારરે. ૪૨
એક વૈષ્ણવ હરિગુણ ગાતારે, દામોદરદાસની માતારે. ૪૩
સીંહનંદ ક્ષત્રાણીનો વાસરે, કવિ લઘુ પુરુષોતમદાસરે. ૪૪
કવિરાજ ભાટ ગુણ ગાવેરે, ગોપાળદાસ ઇટોલાના કહાવેરે. ૪૫
જનાર્દનદાસ વૈષ્ણવ ક્ષત્રિરે, ગરુડ સ્વામિ બ્રાહ્મણ હરિની મૈત્રીરે.
કનૈયાલાલ ક્ષત્રિ પ્રકાશરે, વિપ્ર ગોડીઆ નરહરિદાસરે. ૪૭
બાલકૃષ્ણ બાદરાયણદાસરે, સેવા સ્મરણનો અભ્યાસરે. ૪૮
વૈષ્ણવ રામદાસ ચોહાણરે, સેવા સ્મરણ માંહે સુજાણરે. ૪૯
માણેકચંદ સદુપાંડે ભવાનીરે, નરોબાઈ હરિ મન માનીરે. ૫૦
નરહર સન્યાસી હરિના ભક્તરે, જેની હરિપદ નીર્મળ મત્યરે. ૫૧
ગોપાળદાસ કહીએ જટાધારીરે, વસી વ્રજમાં સેવ્યા ગિરિધારીરે.
સંત પોષ્યા સત ના ચૂકી નારીરે, કૃષ્ણદાસે સોંપી પરને પ્યારીરે.
આગ્રે ચોપડા સંતદાસરે, સુંદરદાસે સેવ્યા અવિનાશરે. ૫૪
પટેલ માવજી વિરજો સહિતરે, પતિ પત્નિ પ્રભૂપદ ચિત્તરે. ૫૫
ગોપાળદાસ નરોડાના કહાવેરે, સેવે શ્યામને હરખે હુલરાવેરે. ૫૬
સૂરદાસ શિરોમણી ભક્તરે. ગાયા શ્રીગિરિધર જાણે જગતરે. ૫૭
સર્વોપરિ દાસ પરમાનંદરે, ગાયા ગુણનિધિ બાલમુકુંદરે. ૫૮
કુંભનદાસ મહારસ કંદરે, સખા ભાવે સેવ્યા શ્રીગોવિંદરે. ૫૯
સૂત કૃષ્ણદાસ દઢ એવારે, છોડયા પ્રાણ ન છોડી ગૌસેવારે. ૬૦

કૃષ્ણુદાસ કહિયે અધિકારીરે, ગાયા સેવ્યા શ્રીરાસ બીહારીરે. ૬
ગાયા વૈષ્ણુવ એ ચોરાશીરે, શ્રીવલ્લભ પદ નિકટના વાશીરે. ૬૨

વલણ.

સકળ તત્વનું તત્વ છે એ સારમાં એ સાર,
પાઠ કરતા માત્રમાં વશ થાય શ્રીનંદકુમાર;
શ્રીવલ્લભ શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રભુને જે પ્રસન્ન કરવા ચહાય,
નથી અવર ઉપાય બીજો હરિ ભક્તના ગુણુ ગાય,
શ્રીઆચાર્યજી શ્રીમહાપ્રભુજીના અંતરંગ એ ભક્ત,
મુજ ઉપર કરૂણા કરો શ્રીવલ્લભપદ આસક્ત;
એ વૈષ્ણુવ પદ રજરતીની છે ઘણી મુજને આશ,
ગાય ગુણ હરિદાસના દયારામ દાસનો દાસ.

ઇતિ શ્રીચોરાશી વૈષ્ણુવનું ધોળ સંપૂર્ણ.

ભક્તિનો મહિમા.

કવિત. પદ ૧૩ મું.

જમદૂતન જાઈ પુકાર કીયો, ધર્મરાય સુનો એક બાત હમારી;
શ્રીવલ્લભ કુલમેં પ્રગટે સો, આનંદ કંદ બિનોદ વિહારી. ૧
સો જીનકે શીર હાથ ધરે, તિનસું ન ચલે કછુ રીત હમારી;
આગે કહો ન પાછે પ્રસિદ્ધ, ચલેગી કેસે તિહારી. ૨

પદ ૧૪ મું.

હરિજન સંગ છિનક જો હોઇ.
કોટી સ્વર્ગ સુખ કોટી મુક્તિ સુખ, તાહિ બરાબર લહે ન કોઇ.૧
ભુરી ભાગ્ય પૂરન ફલ સચિત, કૃષ્ણ કૃપા હોય જાકે;
સૂરદાસ હરિજન પદ મહિમા, કોન કહી સકે તાકે. ૨

પદ ૧૫ મું.

જાકું નેક કૃષ્ણકો બાહાનો.
તાકે નિકટ ન જાય જનકોઉ, કહા રંક કહા રાનો. ૧
માલા કંઠ તિલક બિરાજત, અરૂ ચદન લપટાનો;
શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ બિરાજત, સો કહા રહેગો છાનો. ૨
રવિ સુત કહેત પુકાર પુકારી; સુનકે દુત અકુલાનો;
સૂરદાસ કહત યહહિતકો, સમજ સોચ જીય જાનો. ૩

પદ ૧૬ મું.

પોકારે ઠાડોહી ધર્મરાજ,
ડંડ ફાંસી પ્રભુ ધરો જુ ભંડારે, ભવન નહી કછુ કાજ. ૧

શ્રી વિઠ્ઠલ વલ્લભજીકે નંદન, દશધા ભક્તિ પ્રકાશી;
અધમ ઉદ્ધાર કીયો કલિયુગમેં, કોઉ ન પરે જમ ફાંસી. ૨
ઘર ઘર ભજન ભાગવતકી સેવા, નિશદિન હરિગુણ ગાવે;
શ્રીકૃષ્ણનામ એહી વચનકું, શ્રીહરિ આપ શિખાવે. ૩
જહાં જહાં દૂત જાય હે મેરો, તહાં તે ફીર પીછો આવે;
પ્રબલ પ્રતાપ બઢયો દ્વિજવરકો, કહું ઝાંખન નહિ પાવે. ૪
આ જુગમાંહી પ્રગટ હોય કેં, જો ઇનકુ નહી જાને;
સૂર કહે વે નરક નિવાસી, અન્ય ભજનકો આને. ૫

પદ ૧૭ મુ.

મિલે કબ વે મનકે અનુરાગી.
શ્રી વલ્લભ વચનામૃત પીવત, જ્યું ચકોર લવ લાગી. ૧
તીનકે નામ સંબંધ માત્ર તેં, જાય અવિદ્યા ભાગી,
આનંદ રોમ રોમ ભર આવત, સુખ ઉપજાવત સાગી. ૨
જાકે પીછે ડોલત ગિરિધર, પ્રેમ પુંજરસ પાગી;
રસિકદાસ જનકો કૃષ્ણ સંગ, સોઇ દાસ બડભાગી. ૩

પદ ૧૮ મુ.

મીલે કબ શ્રીવલ્લભકે પ્યારે,
જાકે હાવ ભાવ પ્રીતિ રસ, તીહું લોકતે ન્યારે. ૧
કૃપા સમુદ્ર ભરે અંગ અંગમેં, ઉછલીત રસકી ધારે;
માલા તિલક બીરાજત અદ્ભુત, કરૂણામય અનુહારે. ૨
કોટી જનમકે તમ દુઃખ ભાજત, હૃદય કરત ઉજીયારે;

પુલકીત પ્રેમકંઠ ભર આવત, સુખ ઉપજાવત ભારે. ૩
જાપેં કૃપા કરત શ્રી ગિરિધર, તબ ઇનકે અનુચારે;
રસિકદાસ જન કો વિધિ પઇયત, દોઉ નેનનકે તારે. ૪

પદ ૧૯ મું.

આયે મેરે શ્રી વલ્લભ નામ ઉપાસી.
માલા તિલક ગોપિજન મુદ્રા, કોટિક ચંદ્ર પ્રકાશી.
ભગવત્કથા શ્રવણ પુટભાવત, પુરણ પ્રેમ નિવાશી;
દરશન ભયો લહે સબહીસુખ, તત્ક્ષણ આનંદ રાશી. ૨
પુષ્ટિ ભક્તિકો દાંન કરત નીત્ય, વિષય ન શોક ઉદાસી;
રસિકદાસ જન સો બડભાગી, ઇનકો સગ સુવાસી. ૩

પદ ૨૦ મું.

શ્રી બલ્લભ જનકી યહ પેહેચાન.
મીલત હરત દુંખ જન્મ જન્મકે, સહેજ પડી યહ બાન. ૧
સદૃશ કરત આપ એક છીનમે, હૃદે પડી રસ ખાન;
રામદાસ શ્રી વલ્લભ ચરન કૃપાતે, દેત અભેપદ દાન. ૨

પદ ૨૧ મું.

હરિજનકું હરિ નામ બડો ધન હરિજનકું હરિનામ;
બીન રાખવાલે ચોર નહિ ચોરત, સોવત હે સુખધામ. બડોધન. ૧
દિન દિન હોતે સવાઇ ઢેરી, ઘટત નહિં કછુ દામ. બડોધન. ૨
સુરદાસ પ્રભુ સેવા જાકી, પારસસું કહાકામ. બડોધન. ૩

પદ ૨૨ મું.

હરિદાસન તેં ગર્વ ન કરવો.
યહ અપરાધ પરમ પદહું તે ઉતર નરકમેં પરવો. ૧
હું ધનવંત કુલવંત યહ ભિક્ષુક,યહ કબહું મનમેં નહિ ધરવો;
ગજ સિંહાસન અશ્વ પાલખી, ભવસાગર નહિં તરવો. ૨
ખાનપાન એડાય ચલતહે, ઐસે કારજ કબહુ ન સરવો;
સુરદાસ યહ સત્ય કહતહું, ભક્તન રાગ ઉબરવો. ૩

પદ ૨૩ મું.

મોહિ બલહે દોઉ ઠોરકો.
એક બલ મોયે હરિ ભક્તનકો, દૂજો નંદકિશોરકો. ૧
મનસા વાચા ઓર કર્મણા, નાહિ ભરૂસો ઓરકો,
છિતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ,શ્રીવલ્લભ કુલ શિર મોરકો.૨

પદ ૨૪ મું.

કરો મન હરિ ભક્તનકો સગ.
જીનકે સગતે સુમતિ ઉપજતહેં, બઢત ભજનમેં રંગ. ૧
ઉગ્ર સ્વભાવ શ્રી કૃષ્ણપદ સેવા, જેસે જલમેં ગંગ;
ધ્યાન ધરત શ્રી ગિરિવર ધરકો, મનમેં બઢત તરંગ. ૨
સુર વિમાન સુર કૌતુક ભુલે, ક્રિડત ગોપીન સંગ;
સુરદાસ વ્રજવાસ કીયેતેં, મનમેં બઢત તરંગ. ૩

પદ ૨૫ મું

જો જન અષ્ટછાપ ગુણ ગાવત.
ચિત્ત નિરોધ હોત તાહિ ક્ષણ, હરિ લીલા દરશાવત. ૧

સુર સુરજ સહુદે પ્રકાશત, પરમાનંદ બઢાવત;
છિતસ્વામી ગોવિંદ જુગલ બસ, તન પુલકીત જલ આવત.૨
કુંભનદાસ ચત્રુભુજદાસ, ગિરિધર લીલા પ્રગટાવત;
તરૂણ કિશોર રસિક નંદ નંદન, પૂરણ ભાવ જનાવત. ૩
નંદદાસ કૃષ્ણદાસ રાસ રસ, ઉછલિત અંગ અંગ ન માવત;
રસિકદાસ જન કહાંલો બરનો, શ્રીવલ્લભ મન ભાવત. ૪

પદ ૨૬ મું.

ભક્તિ લજાવન શરન પડયો હું તો.
ઉંચો મારગ હરિ ભક્તનકો, તા મારગમેં પાઉધર્યો. ભક્તિ. ૧
કહ્યો કછુ ઓર નચ્યો કછુ ઓર, તાતેં તીહારે ચિત્ત ઉતર્યો;
ઈંદ્રી નેન નાશિકા જીભ્યા,તાકે વશ હોય ખીસલ પડયો.ભક્તિ. ૨
ઓર પતીત ભયે બહોતેરે, તાકી છોરન મોહે ઘડયો;
સુર પતિ તુમ પતીત ઉદ્ધારન, બીરદકી લાજ કરો. ભક્તિ. ૩

પદ ૨૭ મું.

એ સબ જાને ભક્તકે લક્ષણ
કોઉ નિંદો કોઉ વંદો, કોઉ માર લે જાઓ ધન ગચ્છન. એ. ૧
કોઉ આન લે ચંદન ડારો, કોઉ મારો ધુળ લે ભચ્છન;
કોઉ કહે એ મુરખ અજ્ઞાની, કોઉ કહે એ બડો વિલક્ષણ. એ. ૨
ભલી બુરી કછુ મનમેં ન લાવે, કૃષ્ણ ચરણ રતી તરણ એક ક્ષણ;
સુર સુખ દુઃખ વ્યાપે નહિ તા તન,યાહી તે ગિરિધર મીલે તતક્ષણ. ૩

પદ ૨૮ મું.

નેક કૃષ્ણુકો બહાનો જાકું, નેક કૃષ્ણુકો બહાનો.
તાહીકે ઘર મત જાઓરે જમરા, રંક હોયકે રાણો. ૧
તુલસીકે આભુષણુ પહરે, અંગ ચંદન લપટાણો;
છાપાં તિલક ઓર માલા બનીહે, સો કયોં રહેગો છાનો. ૨
કહે રવિનંદન જમદૂતનસું, જમ રાજા મુસકાનો;
પરમાનંદદાસકો ઠાકોર, ભકતનકે હાથ બિકાનો. ૩

પદ ૨૯ મું.

બહાનું બળીયુંરે શ્રીકૃષ્ણુરાધાવરનું.
અધમને ઉંચુ પદ આપે, કાપે દુઃખ પરપરનું. ૧
ભગવદ ભકત નારાયણુદાસ ઘેર, ઠગ વૈષ્ણુવ ચાર આવ્યા;
પ્રેમ ધરીને પાસે રાખ્યા, બહાનાને નવ દુભાયા. ૨
માલ પીયારો ખાય રસ માતો, કુત વિષે ના કરતો;
ચકરાકૃત દેખી સૌકંપે હીંડે નિરભય ફરતો. ૩
ઉદર પરાયણુ દયે ભવૈયે, વૈષ્ણુવનું બાનું લીધું,
હત્યા ચાર દૂર ગઇ તતક્ષણુ, સરવે કાર્ય સિધું. ૪
સત્ય અસત્ય ધર્મ અંતરનો અંતર્યામી જાણે;
છાપાં તિલક માલા દેખીને, સૌ જન ભક્ત પ્રમાણે. ૫
કપટ સહિત જેનાં કારજ સિધાં તો સાચે શુ નવ થાયે;
અરે દયાતું પ્રભુને મૂકી, એળે શીદ અથડાયે. ૬

[1]અષ્ટસખાનાં ધોળ.

સુરદાસજીનું ધોળ ૩૦ મું.

સુરદાસ સાગર સહુ શીરોમણી, બાલપણે વૈરાગ વિનોદ અપારજો;
ગાતા ગુણ તે જ્ઞાન ગુણ વૈરાગનાં, રહયા દૂરતે ઘર મૂકીને બહારજો. ૧

વલી સ્વામી થઇને સેવક પોતે બહુ કર્યા,
થયા સહુમાં મોટા બહુ પ્રકાશજો;
વલતી થયા શરણ શ્રી વલ્લભ નાથને,
ત્યારે સરવે મનની પહોચી આશજો. ૨

અનુક્રમણીકા કહી પોતે કરૂણા કરી,
પ્રેમલક્ષણા પુરણ થઈ પ્રકાશજો;
ગાઇ વધાઈ જન્મ સમે જે ત્યાંહાં થઈ
જાણે પોતે ઉભાછે તે પાસજો. ૩

સરવે લીલાનો સાર શ્રી સુબોધીનિ,
થયો પોતાને તેનો તે પ્રકાશજો;
સરવે લીલા કરતા શ્રી બલ્લભ કહયા,
દ્વીધા ભાવનો પોતે કીધો નાશજો. ૪

---

૧ આ અષ્ટસખાનાં ધોળ અમને દેવગડ—બારીયાના વૈષ્ણવ શ્રી. માસ્તર. નરોતમદાસ ગોવરધનદાસ તથા બક્ષી મગનલાલ હરિલાલે આ દાસ ઉપર કૃપા કરી મોકલ્યાં છે તે અત્રે આપ્યા છે.

કૃષ્ણદાસજીનું ધોળ ૩૧ મુ.

કૃષ્ણદાસ અધિકારી અધીક સોહામણા,
જેણે કીધો મહા મોટો અધિકારજો;
બંગાલીને બહાર કર્યાં મંદીર થકી,
તે માંહે તે ક્ષણએ ન લાગી વારજો. ૧
છોકરી એક અનોપમ એક વેશ્યા તણી,
લાવી કરાવી તેને અંગીકારજો;
ગાયા ગુણ તે શ્રી ગોવરધન નાથના,
લીલા માંહે રાસ લીલા વિસ્તારજો. ૨
અધીકારી માટે અહંતા મનમાં કરી,
સ્વામી સાથે દ્વેષ કર્યો અપારજો;
માટે સદગતિ પોતાની થઇ નહિ,
જાણી વલ્લભ દાસ કર્યો અંગીકાર જો. ૩

પરમાનંદદાસજીનું ધોળ ૩૨ મું.

પરમાનંદદાસ પ્રેમ આનંદમા.
બાલપણેથી ગાવાનો અભ્યાસજો,
તેથી સ્વામી થઇને સેવક પોતે કર્યા;
માટે જગતમાં ગુણી થયા પ્રકાશજો. ૧
પણ ગાતા હતા ગુણ સરવે વિયોગના,
વળતી વૈષ્ણવ કપુર મળ્યા તે જાણજો;
ત્યારે પ્રભુજીએ પ્રેમ કરી બોલાવીયા,
આજ સાંભળી તહારી તો મેં વાણીજો. ૨

વળતી શરણ થયા શ્રી વલ્લભ દેવને,
અનુક્રમણીકા કહી સુણાવી જ્યારે જો;
તેથી સર્વે લીલા શ્રી સુબોધીનિ,
બાલલીલાથી સરવે પોતે જાણ્યું જો. ૩
વળતી વિનતિ કરી સુણાવી શ્રીનાથને,
જોવાને શ્રી વ્રજ વૃંદાવન ભૂપજો;
તે જાણી શ્રી વલ્લભ તેડી લાવીઆ,
દરસાવ્યું શ્રી ગોકુલનું નીજ રૂપજો. ૪
વલતી નયણે નીરખ્યા તે શ્રી નાથજી,
ત્યારે સરવે મનની પહોંચી આશજો;
ગાયા ગુણ તે પુરણ અતિ ઉત્સાહમાં,
સદા રહ્યાશ્રી વલ્લભ ચરણ નીવાસજો. ૫

કુંભનદાસજીનું ધોળ ૩૩ મું.

કુંભનદાસ કૃપાલ કૃપાનિધિ ઘણા.
વૈષ્ણવ જનને કીધો બહુ ઉપકારજો,
અસુજમાં દરશન કોઇને થાએ નહિ;
એવું મનમાં જાણ્યું તે નીરધારજો. ૨
દુખ મીશ કરી મુરછીત થઇ પોતે પડયા,
એટલે સરવે ધાઇ આવ્યા લોકજો;
વાત કરે છે લૌકીકના વિયોગની,
જોવા મળીયા સરવે થોકા થોકજો. ૨

એવી વાત સુણી શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી,
પોતે જાણ્યું દાસપણાનું દારદજો;
આતુર થઇ પાસે આવી ઉભા રહ્યા,
કહી કાનમાં વાણી એવી સદ્યજો. ૩
તમને દરશન દેશે તે શ્રી નાથજી.
સુણી વચનને તરત ઉઠી ઉભા થયા;
વૈષ્ણવ જનનું રૂપ જગતમાં જણાવીઉં,
માટે કરો શ્રી વલ્લભ પ્રભુ પદ સેવજો. ૪

ચત્રુભુજદાસજીનું ધોળ ૩૪ મું.

ચત્રુભુજદાસ સદા સખા શ્રી શ્યામના,
બાર દિવસમાં શરણુ થયા તે આવી જો;
ત્યારે કૃપા કરી શ્રી વિઠ્ઠલનાથજી,
મંદીર માંહે નીજ લીલા દરશાવી જો. ૧
ત્યારે કીરતન કરી સુણાવ્યું તે શ્યામને,
પ્રભુજી પ્રસન્ન થયા તે એવું જાણીજો;
ગાયો ચરાવવા વનમાં સાથે આવજો,
એવું બોલ્યા શ્રી મુખથી તે વાણી જો. ૨
માખણુ ચોરી કરવા પ્રભુ પોતે ગયા,
ત્યાંયે પણ સાથે તેડી લીધા જો;
ખાઇ કરીને પોતે તો નાશી ગયા,
એમણે ઉભા રહી માર બહુ ખાધો જો. ૩

કોઇ સમયેવલ્લી વચન કહ્યું શ્રી ગોસાંઇજી,
રામદાસને તેડાવ્યા નિરધારજો;
સઘન કુંજને દ્વારે દરશન આપીયું,
જુગલ સ્વરૂપ નિશ્ચે ઉરમાં ધરવા જો. ૪
હાંસી કરવા સારૂ ફરી લગ્ન કરાવીયું,
ભગવદી રાઘવદાસનું પ્રાગટ કરવા જો;
કુંભનદાસના સંગ થકી સુખ પામીયા,
લીલારસતે શ્રી વલ્લભ ઉર ભરવાજો. ૫

નંદદાસજીનું ધોળ ૩૫ મું.

નંદદાસ આનંદ સદા મનમા ઘણું.
બાલપણામાં વિદ્યા તે બહુ ભણીયા જો;
વળતી સ્વરૂપાશકિત કરીને તેડીયા;
શ્રી ગોકુલમાં આવીને અનુસરીયા જો. ૧
ત્યારે કૃપા કરી શ્રી વિઠ્ઠલનાથજી,
શરણ લઇને પોતે સનમુખ કીધા જો;
નિજ લીલા દરશાવી તે દયા કરી,
વળતી ભક્તી રસ ભાવ કરીને પીધો જો. ૨
ભાઇ પોતાના હેત જાણીને ત્યાંહાં આવીયા,
તેના સામું જોયું નહિ લગારજો;
કહેવું નોધારૂં તે કાગલમા લખ્યું,
શ્રી કૃષ્ણ પુર્ણ સમર્થ તે અવતાર જો. ૩

ભાષ્યં કર્યું શ્રી દશમ સ્કંધ નીરોધનું,
પુરાણીએ આવી કર્યો પોકારજો;
પ્રભુ આજ્ઞા પરમાણે તેટલું રાખીયું,
બીજું સરવે પધરાવ્યું શ્રી જમુના ધારા જો. ૪
એવા સદા સખા શ્રી નંદકુમારના,
પ્રગટયા આવી શ્રી પુરુષોત્તમ સાથે જો;
એમના ગુણતે શા શા કહી સંભારીયે,
વલ્લભદાસના સ્વામી શ્રી વલ્લભનાથજો. ૫

છીતસ્વામીનું ધોળ ૩૬ મુ.

ચીત સ્વામી ચોબા તે પ્રપંચે ભર્યા.
પાંચ સખામાં પોતે તે સરદારજો,
છલ કરવા સારૂ શ્રી ગોકુલ આવીઆ;
શ્રી વિઠ્ઠલ વર તો પોતે પરમ ઉદારજો. ૧
દરશન કરતાં દીઠા તે શ્રી નાથજી,
લજ્જીત થઇને સંકોચાયા મન માંહેજો;
થો થો ખોટો રૂપીઓ ખરો થયો,
એવું જાણી શરણ થયા વલી ત્યાંહેજો. ૨
વલતી ભેદ મટયો તે રૂદીઆ માંહ્યથી,
શ્રી વિઠ્ઠલ ને શ્રી ગિરિધર તે એક જો;
વરસોંદી લેવા સારૂ પોતે ગયા,
તે છોડી ને આવ્યા એવી ટેક જો. ૩

ગુણ ઘણા ગાયા શ્રી વિઠ્ઠલનાથના,
એ શ્રી ગિરિધર પોતે નીશ્ચે જાણી જો;
બીજા એમના ગુણતે હું શા શા કહું,
વલ્લભદાસતે બોલ્યા મુખથી વાણી જો. ૪

ગોવિંદદાસજીનું ધોળ ૩૭ મું.

ગોવિંદ સ્વામી સદા સખા શ્રી નાથના.
લીલા માંહે સુદામા સુખ સારજો;
જુગલ સ્વરૂપે ગુણ ગાન કરે હુલ્લાસમાં;
ત્યાંહાં પણ પ્રભુ સાંભલતા રહી પાસે જો. ૧
વલતી આવી વિપ્ર કુલમાં જન્મીયો,
સ્વામી થઇને સેવક કર્યા નિરધારજો;
પણ નિજ દરશનની આરત મનમાં રહે ઘણી,
ગાતા કીરતન પોતે કરીને સારજો. ૨
પછી વૈષ્ણવ જન સાથે થઇને શરણ થયા,
ગોસ્વામી શ્રી વિઠ્ઠલવર વ્રજ ભૂપજો;
પોતાના જન જાણીને દયા કરી,
દરશાવી તે નિજ લીલા રસ રૂપજો. ૩
ત્યારે દાસ થઇને મૂકયું સ્વામીપણું,
જ્ઞાન કલામાં ચીત્ત ચોટ્યું કરી વાસજો;
ઘોડો કરીને ચઢતા શ્રી ગોવરધન નાથજી,
એ સુખ કહી ના શકે વલ્લભદાસજો. ૪

પ્રકરણ ૯ મું.

ચિંત્વનનું ધોળ, વૈરાગ્ય શતક, સૂરસાઠી, સૂરપચિસી.

અથ શ્રીસુંદરવહુજી કૃત ચિંત્વનનું ધોળ.

નંદનંદન સખી સુંદર વહાલો, ચિંતન તેનું કરિયેજી;
ત્રિવિધ તાપ વામેં સંસારી, લોકલાજ નવ ધરિયે. ચિંતન. ૧
શ્રીગોવર્દ્ધન વૃંદાવન જમુના, પુલિન કુસુમ દ્રુમ ફુલ્યાંજી;
સુંદર કુંજ બહુત વનવેલી, ફલભારે સહુ ઝુલ્યાં. ચિંતન. ૨
કોયલડી કુહુ કુહુ રસમાતી, હંસ મોર સહુ ટોળાં જી;
કુસુમ કુસુમ પ્રતિ મધુકર ગુંજે,ગાન મધુર સ્વર બોલ્યાં.ચિંતન. ૩
જલતરંગે શ્રીયમુનામાતા, ફુલ્યાં કમલ અનંતાં જી;
સીતલ પવન સૌરભ સુખકારી, ત્રિવધ વાયુ વહંતાં. ચિંતન. ૪
ચહુંદિશ અંબ કદંબ જુ શાખા, બહુવિધ વેલી લાંબી જી;
નૂતન પાન કુસુમ પરવાલી, લટક રહી બહુ આંબી. ચિંતન. ૫
કેતકી ચંપક ગુલાબ માધવી, વેલી સકલ વન છાઇ જી;
મણિ માણિક મય ભુમિ બિરાજે, અદ્‌ભુત કુંજ બનાઇ.ચિંતન. ૬

તકિયા ગાદી સેજ દુલીચા, ફુલ તણા તહાં સોહે જી;
ફુલ તિબારી ચોક ચંદ્રવા, મધુપ ગંધ રસ મોહે. ચિંતન. ૭
રૂપ અનૂપમ વ્રજની નારિ, સોળે શૃંગારે સારી જી;
નાના કેલિ કરેં રસમાતી, સંગે લાલ બિહારી. ચિંતન. ૮
બહુવિધ નારિ રંગ રંગ સારી, અંગ વીજલી ચમકે જી;
ચરણા ચોલી ભૂષણ ભારી, લટકે ઝાંઝર ઝમકે. ચિંતન. ૯
કુંજ તિબારી નવલ વિહારી, રાધા મોહન સોહે જી;
લલિતાજી ત્યા પાન ખવાડે,નિરખી નિરખી મન મોહે.ચિંતન. ૧૦
એક મુઠા એક વીજણા ઢોરેં, એક તો કુસુમ બનાવે જી;
એક કુસુમ લે હાર બનાવે, આપણે હસ્ત પહેરાવે.ચિંતન. ૧૧
ત્યાં એક સુંદરી ચરણ તલાંસે, ખોલા માહે લીધા જી;
નખમણીને અજવાળે દીઠાં, સોલે ચિન્હ પ્રસિદ્ધ. ચિંતન. ૧૨
પ્રથમ દક્ષણ ચરણ વિચારી, ધ્વજ અંકુશ નિહાળે જી;
પ્રપુલ્લિત કમલ રસભર્યા દીસે,વજ્ર દુંખ સર્વે ટાળે.ચિંતન. ૧૩
સાથીડો મંગલ સુખકારી, અષ્ટકોણ ઐશ્વર્ય દાતા જી;
જવ ઉર્ધ્વરેખા કલશ ભર્યા રસ,નિરખ નિરખ સહુ માતા.ચિંતન.૧૪
ત્યાર પછી સખી વામ ચરણનાં, ચિન્હ નિરખવા લાગી જી;
પ્રથમ ગોપદ જાંબુ દેખીને, મચ્છતણી લેહ લાગી. ચિંતન. ૧૫
દીઠું ધનુષ જગત જયકારી, પાછલથી ત્રિકોણ જી;
અર્ધચંદ્ર સીતલ સુખકારી, મોક્ષદાયી વ્યોમાન. ચિંતન. ૧૬
નવસત ચિન્હ ચરણતલે શોભા, રક્તવરણ રસ ભારી જી;
દશ નખચંદ્ર મણીની શોભા, કોટિ ચંદ્ર ધુતિ હારી.ચિંતન. ૧૭

નખમણિ જોત હૃદયમાં આવે, કોટિ તિમિર અઘ કાપે જી;
પુષ્ટિ પ્રકારે અનુભવ પાછે, અધરામૃત હરિ આપે. ચિંતન. ૧૮
ઉપર ભાગે કુંકુમ શોભા, તુલસી સૌરભ ખાણી જી;
ઉંચેથી વનમાલા સુંદર, ચરણકમલ પરસાણી. ચિંતન. ૧૯
દિવ્ય કનકમણિ માણિક હીરા, રત્ન જટિત છબિ રાજે જી;
જેમ જેમ પ્રભુજી ચરણ ચલાવે, નુપુર કિંકિણી વાજે. ચિંતન. ૨૦
જંઘા ઘુટુરૂણ ઉરૂ દે શોભા, કદલીસ્થંભ સમાને જી;
પૃષ્ઠ ભાગતેં ભારી દીસે, નિતંબ અતિરસ દાંને. ચિંતન. ૨૧
કટિતટ પીતાંબરની શોભા, દિવ્ય કનક છબી રાજે જી;
ચંચલ થાયે વાયુવશથી, ચમક દામિની લાજે. ચિંતન. ૨૨
રસનાવલિ રસિક મન મોહે, રૂપ અનુપમ દીસે જી;
કટિતટ ઉપર શોભા નવલી, ભુષણ સકલ વિશેષે. ચિંતન. ૨૩
નૃત્યસમેં ત્યાં રૂણઝુણ વાજે, શોભા તે શી કેહેવાય જી;
ઘુઘરડી એ કામણગારી, નિરખ ચકિત મન થાયે. ચિંતન. ૨૪
નાભી ગંભીર ને કટિ પાતલડી, સિંઘ બાપડો લાજે જી;
અંગઅંગ શ્યામ સુભગતા સીમા,ચંદન લિપ્ત બિરાજે. ચિંતન.૨૫
નાભી હૃદય રોમાવલિ રાજે, નાના અલિગણ પંક્તી જી;
પીન વિશાલ ઉરસ્થલ શોભા, કૂચ કુંકુમની સંગતી.ચિંતન. ૨૬
તે ઉપર વૈજયંતી માલા, કંઠથી કટિલગી આવી જી;
દિવ્ય કનક નવરત્ન જડિત, સુજશ સકલ સુછાઈ. ચિંતન. ૨૭
તારાગણ મોતીની માલા, મધ્યતે દુગદુગી પ્રોઈ જી;

સોનાની નિર્મિત મણિમાલા, ગુંજામાલા સોઈ. ચિંતન. ૨૮
ઉપર શ્રીવત્સલાંછન સોહે, તેતો લક્ષ્મી ધામ જી;
સોના સુત્રે મણી પરોયો, કૌસ્તુભ તેનો નામ. ચિંતન. ૨૯
કંઠે પહેરી ઉરપર સોહે, રાતા રંગે વાંને જી;
જોતિ અનુપમ મધુર રસાલી રવિશશિ કોટિ સમાને. ચિંતન. ૩૦
ત્રિવલિ કંઠ કનકની દુલરી, શોભા રસિક બિરાજે જી;
કુંદ કુસુમનિ માલા પહેરે, રાજિત ભક્ત સમાજે. ચિંતન. ૩૧
બાંહે બાજુબંધ દિવ્ય કનકના, ફુમકડા ત્યાં લલકેજી;
કર કંકણ મોતીના બેરખા, પોહોચી હીરા ઝલકે. ચિંતન. ૩૨
બીજી દશનખ જોત રસાલી, હસ્તતલી તે લાલ જી;
મુરલી સુંદર સપ્તરંધ્ર સ્વર, બાજે પરમ રસાલ. ચિંતન. ૩૩
બાહુ આજાનુ સ્કંધ અતિ સુંદર, પીતપિછોડી ઓઢી જી;
સુંદર નારી શ્યામ નિહારે, ભવદુ:ખ લજ્જા છોડી. ચિંતન. ૩૪
ચિબુક વજ્ર ભૂષણ અતિ ઝલકે, અધરબિંબ રસ રાતાં જી;
દંતપંક્તિ તે કુંદકલીસી, મંદહાસ્ય રસમાતા. ચિંતન. ૩૫
નાસા સુંદર ચાંચ સુડાની, નકવેસર નંગ ઝલકે જી;
ગજમોતી તે અદ્ભૂત દીસે, અધરબિંબ પર લલકે. ચિંતન. ૩૬
ગંડતે સરસ વિશાલ મનોહર, ચંદન ચિત્ર લખાવ્યાં જી;
શ્રમજલ કણિકા અલક મધુપસમ,કાજળ સરસ શોભાવ્યાં.ચિંતન.૩૭
મકર મનોહર કુંડલ કાંને, જોતી ઝલક રવિ લાજે જી;
સાંખ્યયોગ તે બેઉ જાણો, માણિક રત્ન બિરાજે. ચિંતન. ૩૮

મોર મુકુટ શિર દિવ્ય કનકના, નંગ અમોલિક ઝલકે જી;
અર્ધચંદ્ર આકારે દીસે, મોતી બાજુ લલકે. ચિંતન. ૩૯
ચિત્ર કપોલ તિલક છબિ રાજે, અલકાવલી અતિ ભારી જી;
ભ્રકુટી ઇંદ્રધનુષસી દીસે, કંદર્પમાન નિવારી. ચિંતન. ૪૦
નયનકમલ તે અતી રસભીના, દીર્ઘ કમલ સમાન જી;
અતિ ઘુર્ણિત અતિ લોહિત લોને, કીકી કરે સનમાન. ચિંતન. ૪૧
પ્રેમસમુદ્ર કૃપારસ ભીની, રસબસ ચંચલતાઈ જી;
સુંદર મુરલી સુધારસ પૂરે, મધુરે મધુર બજાઇ. ચિંતન. ૪૨
તેવી સુંદરી સંગે રાધા રૂપ માધુરી સોહે જી;
સુંદર હાસી ચરણ તલાંસે,નિરખિ નિરખિ મન મોહે ચિંતન. ૪૩
અંગ સૌરભ તુલસીની માલા, લીલા કમલ ફિરાવે જી;
સૌરભ રસથી મોહ્યા અલિગણ, ગુંજત અંગ લપટાવે.ચિંતન. ૪૪
ચરણકમલ તે લોહિત વરણે, અગંતે કનક સમાને જી;
નવ ષટ ચિન્હ નિહાલે રસસું, ત્યારપછી નખ બાંને.ચિંતન. ૪૫
અણુવટ વિછિયા નુપુર સોહે, કુસુંબી કોરે સાડી જી;
નીલાંબર તન રાતા ચરણા, શ્યામ કચુકી ગાઢી. ચિંતન. ૪૬
જંઘા ઊરૂ છે કદલી જેવી, પુષ્ટિનિતંબ છબિ ભારી જી;
નાભિ ગંભીરને કટિ કેસરીની,કિંકિણિની છબિ ન્યારી.ચિંતન.૪૭
મુકતામાલ દુગદુગી ચોકી, રત્ન ખચિત બહુ હાર જી;
ઉર વિશાલ પયોધર ભારી, દુલરી તેજ અપાર. ચિંતન. ૪૮
કાલીગાંઠી તિનમની શોભા, કંઠ કુસુમની માલા જી;
કૂચ કુંકુમ અતિ સુંદર લીપ્યા, મૃગમદ પત્ર રસાલા. ચિંતન. ૪૯

બાજુબંધ રત્ન સુખકારી ચુરી કંકણુ સોહે જી;
પોહોંચી વીંટીને હાથ સાંકલા, અંગુઠડી મન મોહે. ચિંતન. ૫૦
મંધુક વરણે અધર રસાલ, દંત તે દાડિમ બીજ જી;
નકવેસરનું મોતી ઝલકે, મંદહાસ તે બીજ. ચિંતન. ૫૧
કરણ પુલ તે કાંને સોહે, ચિત્રિત ગંડ વિશાલ જી;
ચંચલ નયન કમલેં રંગીલી, મોહ્યા ગિરિધરલાલ. ચિંતન. ૫૨
મૃગમદ આડ લલાટ બિરાજે, ભ્રકુટી ધનુષ સમાન જી;
કાજળ નયન ચિકુરલર લટકે, ટીલડી તેજ નિધાન. ચિંતન. ૫૩
શીશફુલ સેંથો રાખલડી, માથે કુસુમ ભરાવ્યાં જી;
બહુદિશ દામિની રત્નજડિત, સુ પીઠ ગોફણા ફાવ્યા. ચિંતન. ૫૪
કંઠ હાથ મોહનજી મહેલી, ચાલી ચરણુને ચાલે જી;
સુંદર શ્યામ અધરરસ ભોગી, રસવશ ચકિત નિહાલે. ચિંતન. ૫૫
દાસી સુંદરિ ચરણે લાગી, એ સુખ નિરખુ ને ગાઉંજી;
વારંવાર જોઇને રીઝુ, વલિ વલિ વારણે જાઉં. ચિંતન. ૫૬
કુંજભુવનની કોમલ ભુમિ, છાયા સરસ રસાલ જી;
જલતરંગે યમુના ધેહેરી; રાધા મોહનલાલ. ચિંતન. ૫૭
ક્રીડારસ વશ શ્યામ પધાર્યા, સંગે સર્વ વ્રજનારીજી.
નાચે ગાવે ભાવ દેખાડે, વિલસે લાલબિહારી. ચિંતન. ૫૮
હાથ નચાવે ચરણ ચલાવે, કટિની મોડન મીઠીજી;
નયન ચલાવે તાલ મિલાવે, અદ્ભૂત ગતિ મેં દીઠી. ચિંતન. ૫૯
રાધા નાચે મોહન નાચે, નાચે સઘળી નારી જી;

થેઇ થેઇ બોલે તાલ વજાડે, ક્રિડારસ વશ ભારી. ચિંતન. ૬૦
કંકણુ વાજે કિંકિણી વાજે, નૂપુર સકલ સમાજેજી;
તાલ મૃદંગ વિવિધ રસ વાજે, સંગિતે સૂર સાજે ચિંતન. ૬૧
ક્ષણુ એક આલિંગન દે ભાજે, ક્ષણુ એક વદન નિહાળેજી,
ક્ષણુ એક અધર સુધારસ પાયે, ક્ષણુ એક અંતર ટાળે. ચિં. ૬૨
એકની ચોલી ચરણુા તાંણે, એકને આંખ મિચાવે જી;
તતક્ષણુ છમકલડો કરી નાસે, તતક્ષણુ આવી મનાવે. ચિંતન. ૬૩
એક સખીના પાણી ગ્રહીને, પુદડી ભ્રમર ભમાવે જી;
પીન પયોધર ઉરસું ભીડી, તનના તાપ સમાવે. ચિંતન. ૬૪
પુલ્યાં પુલ્યાં કમળ ઉછાળે, કંદુક માર ચલાવેજી;
પીતાંબર લઇ માથે મૂકે, નાના નાચ નચાવે. ચિંતન. ૬૫
ક્ષણુ એક કુંજ મુની થઇ બેસે, સાથ સકલને ખિલાવેજી;
પાછલથી ઉર અંતર ભીડી, ચુંબન કરી રિઝાવે. ચિંતન. ૬૬
ક્ષણુ એક અંબ કદંબ ચઢીને, શાખા ડાળ ઝુલાવેજી;
ક્ષણુ એક બીજી ડાળ ગૃહીને, વનચર સકલ ખિજાવે. ચિંતન. ૬૭
ક્ષણુ એક ધાઇ પાછલથી આવે, ક્ષણુ એક આંખ મિચાવેજી;
ક્ષણુ એક મધ્ય સભામાં આવી, શ્રીહસ્ત કંઠ ધરાવે. ચિંતન. ૬૮
સપ્તસુરન ધુની મુરલી વજાડે, અધર સુધારસ પાયે જી;
મધુર રાગ કેદારો આલાપે, નિજજન સર્વ વશ થાયે. ચિં. ૬૯
તાન બંધાન વિવિધ રસ સીંચે, સુખના તરંગ ચલાવેજી;
મોહ્યા નિજજન પ્રીતમ ઉપર, રસના ઓઘ ઠલાવે. ચિંતન. ૭૦

મોહ્યા પંખી મૌન થઈ બેઠાં, તરૂ મધુધારા વરખેજી;
ઝરે પાષાણ જલ સ્થિર થાયે, મૃગગણ એકટક નિરખે. ચિંતન. ૭૧
રાસ રચ્યો રસકેલિ મનોહર, તાનમાન બંધાન જી;
તાંડવ તાન ઉરપ લેઇ નાચે, બિચબિચ મધુરે ગાન. ચિંતન. ૭૨
નવ નવ રાગ રંગ રસ જામે, નુપુર કિંકિણી વાજે જી;
તા તા થેઇ થેઈ થેઈયા નાચે, રસ સંગીતે સાજે. ચિંતન. ૭૩
કુંડલ લોલ નયનના ચાળા, બંધ કંચુકી ટૂટેજી.
સિથિલિત હાર ચીરમણિમાલા, કુસુમહાર કચ છુટે. ચિંતન. ૭૪
આલિંગન ચુંબન રસક્રીડા, રાસ વિલાસે થાયેજી;
કુચ કઠોર શ્રીહસ્તે ભીડીને અધર સુધારસ પાયે. ચિંતન. ૭૫
દ્રુજ નિકુંજ સેજ સમારી, કુસુમ પ્રવાલ સુધારે જી,
સ્થલ સુંદર સંજોગ કરીને, રાધા સંગ પધારે. ચિંતન. ૭૬
રતિરસ દાન કરણ મનમોહન, કુસુમ સેજપર રાજે જી;
ષટઋતુ સુખદ સમીપે સેવે, પવન ત્રિવિધ સુખ સાજે. ચિં. ૭૭
છોડે બંધ વસન બહુ ટાલે, રતિરસ આતુર થાયે જી;
ગાઢાલિંગને અંગોઅંગ ભીડિને, અધર સુધારસ પાયે. ચિં. ૭૮
તરલિત અંગ રંગરસ વસથી નુપુર કિંકિણી વાજે જી;
ઉરજ ઘાત નખપાત રદનકર, રતિરસ કેલિ બિરાજે. ચિંતન. ૭૯
વિપરિત ભાંતિ વિવિધરસ ક્રીડા, કુંજરંધ્ર સખિ પેખેજી;
નિરખિ નિરખિ સુખ અતિરસ પામે,જન્મ સફલ કરિ લેખે. ૮૦
પદરજ વંદે સુંદર દાસી, ચરણ હૃદયમાં ધારેજી;
કુચ કઠોરસુ ભીડે નારી, હૃદય તાપ નિવારે. ચિંતન. ૮૧

મંજન ચરણ કરે નિજદાસી, સુંદર પાન ખવાડે જી;
અરસપરસ ખાયે ખવરાવે ચરવિત સખિ મુખ ધારે.ચિંતન. ૮૨
અરસપરસ શૃંગાર કરાવે, ભૂષણ વસન સમારે જી;
રતીસમેં જાણી સુદર વહાલો, યમુનાજલ પાઉં ધારે. ચિંતન. ૮૩
નવલકિશોર નવલ વ્રજનારી, જલક્રિડારસ રીઝે જી,
માંહોમાહે પ્રેમ મગનસું, છાંટે રંગરસ ભીજે. ચિંતન. ૮૪
એક સીંચે એક સેન બતાવે, એક તે પ્રેમ નિહાળે જી;
ટુટે બંધ વછુટે સાડી, લીલા અંબુ ઉછાળે. ચિંતન. ૮૫
છુટે કેસ વસન જલધારા, ધાઇ ધાઇ અંગ લપટાવે જી;
રસવશ થઇ અંગોઅંગ ભીડી, અધર સુધારસ પાવે. ચિંતન. ૮૬
ટુટે હાર ચીર બંધ છુટે, ચોલી બંધ નીવારે જી;
અંગોઅંગ અમિત રસ ભીનેં. શ્યામા શ્યામ બિહારી. ચિંતન. ૮૭
ફુલી નિકુંજ સમીપેં પધાર્યા, ફરી શૃંગાર કરાવે જી;
વસન આભૂષણ કુંકુમ ઉરસૂં, માથે કુસુમ ભરાવે. ચિંતન. ૮૮
શ્યામા શ્યામ શૃંગાર કરીને, ચંદન ચિત્ર બનાવ્યાં જી;
મુખ તાંબુલ મધુર રસ ભીના,યુવતિ યૂથ સંગ ભાવ્યાં. ચિંતન. ૮૯
એકતો નયન માધુરી નિરખે, એકતો વદન નિહાલે જી;
એકતો અધરસુધારસ ચાખે, ચાખી ઉર છબિ સાલે. ચિંતન. ૯૦
નવ તરૂણી જોબન મદમાતી, ચંચલ નયન વિશાલે જી;
વલ્લભ વલ્લભીસુ પ્રેમ જણાવે, કંઠ બાંહેલડી ઘાલે. ચિંતન. ૯૧
મંદ મરાલચાલ ચાલે મોહન, ગજ ગતિ ચાલે ગોપી જી;
કરીણીયૂથ મહામત હાથી, નંદકુંવર સંગ ગોપી. ચિંતન. ૯૨

લલિત ત્રિભગી નવ નવરંગી, રસિક શિરોમણિ રાધા જી;
સંગ નિકુંજ સમીપે પધાર્યા, વાધ્યો રંગ અગાધા. ચિંતન. ૯૩
સખી એક છાક લઇ આવી, બહુવિધ મેવા લાવી જી;
નાનાવિધ પકવાન મીઠાઇ, શ્રીહરિને મન ભાવી. ચિંતન. ૯૪
આરોગે પ્રભુ અતિશે પ્રીતે, વ્રજનારીને સંગેજી;
એક એકને ખાય ખવરાવે, ક્રિડા ઉદિત અનંગે. ચિંતન. ૯૫
લીલા લલિત મન ગાઇ વિચારે, અંતર અનુભવ કરીયે જી;
પ્રથમ શ્રીવલ્લભ ચરણ રેણુની, આશા મનમા ધરીયે. ચિંતન. ૯૬
કામ ક્રોધ મોહ મદ મચ્છર, લોભ લાલસા તજીયે જી;
સમાધિ ભાષા નિત્ય વિચારી, શ્રીવલ્લભ પદ ભજિયે. ચિંતન. ૯૭
સેવા સ્મરણ કથા વાર્તા, વૈષ્ણવજનસુ પ્રીતે જી;
નિત્ય ગોષ્ટિ વૈષ્ણવસુ વડાલી, પ્રેમરંગની રીતે. ચિંતન. ૯૮
સ્તુતિ નિંદા બે ત્યાગ કરીને, અસત્ય સંગ નિવારો જી;
હરખ શોક ટાલો મનમાંથી, ચરણ કમલ ચીત્ત ધારો. ચિંતન. ૯૯
વિષયવાસના મૂલ ન કરિયે, સંગ અનોખો ટાળો જી;
રાગ દ્વેશ મનમા નવ ધરિયે, શ્રીહરિ નિત્ય નિહાળો. ચિંતન. ૧૦૦
જુઠું કટુક વચન નહિ બોલો, સુખ દુઃખ સમકરિ રાખો જી;
કપટ કલેશ મૂખરતાવાણી, માન અપમાન સઉ સાંખો. ચિંતન. ૧૦૧
શ્રીવલ્લભપદ કમલ વિચારો, આજ્ઞા રંચક ન ટાળો જી;
મારગ રીતે તત્પર રહીને વચન પ્રભુજીનાં પાળો. ચિંતન. ૧૦૨
સત્ય વચન મુખ માધુરી વાણી, પ્રેમ નિરંતર રાખો જી;
સીતલ ભાવ સંતોપે રહેવું, કઠિણ વચન નવ ભાખો, ચિંતન. ૧૦૩

વિવેક વિચારો દીનતા રાખો, ધીરજ કરિ દુઃખ સહેવું જી;
વ્યાપક સર્વે કૃષ્ણ વિચારો, સાક્ષીવત થઇ રહેવું. ચિંતન. ૧૦૪
પુષ્ટિ પ્રકારે સેવા કરિએ, ભજન ભાવસૂં કીજે જી;
વૈષ્ણવજનસું પ્રીત ઘણેરી, કૃષ્ણ કથા રસ પીજે. ચિંતન. ૧૦૫
નખ સિખ રૂપ વિચારે ગાવે, અનુદિન ચીંતવન કરિયે જી;
વિગત રાગ સંસાર ભૂલાવે, લીલામા ચીત્ત ધરીયે. ચિંતન. ૧૦૬
અષ્ટોત્તરશત પદ તે મણિકા. નિશદિન મુખશું ફેરો જી;
રાધા મોહન ગોપી સંગે, ક્રીડા અનુદિન હેરો. ચિંતન. ૧૦૭
દાસી સુંદરી જાય બલિહારી, પ્રમ હરખ સુખ ગાયે જી;
શ્રીવલ્લભપદકમલ કૃપાથી, આનંદ પુલકિત થાયે. ચિંતન. ૧૦૮

ઇતિ શ્રીસુંદરવહુજીકૃત ચિત્વનનું ધોલ સમાપ્ત.

અથ વૈરાગ્ય શતક.

શ્રી વલ્લભકુલદીપ મણિ, શ્રી પુરુષોત્તમ નામ;
સુમિર સદા જે કૃષ્ણ જન, કર વારંવાર પ્રણામ, ૧
વરણુ વિમળ વૈરાગ્ય શત, સુનિ ઉપજે વૈરાગ્ય;
વિન વૈરાગ્ય ન પાઇએ, ગિરિધરકો અનુરાગ. ૨
છાયા સૂરજ પ્રાયહે, માયા અરૂ ભગવાન;
દ્દષ્ટ દેઇ જબ એકકે, તબ દેખે એક પ્રમાણ. ૩

જબલગી માયા દુષ્ટ પથ, તબલગી પ્રભુ રહે દૂર;
દૃષ્ટ હિએ પ્રકટ નિકટ, રહૈ નયન ભરપુર. ૪

કનક કામની અંગ દ્વે, માયા કે જામાહિ;
જબલગી ઇનસો હેતહે, તબલગી હરિ હિતુ નાહીં. ૫

કામ ક્રોધ મદ લોભ ભ્રમ, મોહ ક્ષોભ અહંકાર;
કનક કામિની સોંલગે, પ્રકટ હોત સંસાર. ૬

જો ચાહત ગિરિધરનકો, તો સાચી કહી એહ;
ત્યાગ દેઉ જે કૃષ્ણજન, કનક કામિની નેહ. ૭

નામ માત્ર હે કનક ફલ, ખાત ભરે ભ્રમ ભોંન;
જિનકો મનહેં કનકમેં, તિનકિ કહેસો કોન. ૮

જિનકે ગુનહે જગતમેં, અરૂ જિતનોહે નેહ;
તે સબ લાગે કનકસો, તનક નાહિં સંદેહ. ૯

જેતે લાગે કનકસો, તેતે સબ ઠગ લેખ;
હરિ હિતકે સંગી નહીં, જન જે કૃષ્ણ સુદેખ. ૧૦

કારી નાગનતેં અધિકહે, વિષ કામિની માંહી;
વહવિષ ઉતરે યતનસોં, યહ મરેહું ઉતરત નાહિં ૧૧

હાડ માંસ વસ રૂધિરમેં; બની સુરંગી દેહ;
હરિ હીરા કયોં પરિહર્યો, તાસોં બાંધ સ્નેહ. ૧૨

નારિ નિશાવે પરમ સુખ, હરિકો પારે રેહ;
તાસોં બાંધી સનેહરો, કહા ગમાવે દેહ. ૧૩

દે દે બહુ લાવણ્યતા, વરનત કામકો અંધ;
હાડ માંસકી કોઠરી, ભીતર ભરી દુર્ગંધ. ૧૪
નયન શ્રવણુ મુખ નાસિકા, પૃથક શ્રવત મલમંદ;
તાકો વર્ણંત અંધ કવી, જૈસેં પુરણુચંદ. ૧૫
કુચ કઠોર કંચુકિ લખેં, ભૂલે કહા ગમાર;
રૂધિર માંસ તામેં ભર્યો, કયોં નાહ કરત વિચાર. ૧૬
શ્રીમુખ શ્રીભગવાન કહ્યા, સત્ય બચન નહિ અન્ય;
મમ મારગકે ઠગ દ્વેય, સ્ત્રી ઓર હિરણ્ય. ૧૭
સ્ત્રીકોં જે જે ભજે, રંગે તેહિ દિનરેન;
જોં ચાહતહો લાલકો, ઇનસો કહો ન બેન. ૧૮
કામીકી સંગતિતેં, ઉપજત કામ સનેહ;
ભૂલી જાય વૈરાગ્યતા, હાર હિત પારે રેહ. ૧૯
કામિનિ કરણુહેં પારધી, મોહત મન મૃગ આહિ,
કામિની નયન કટાક્ષ શર, લગતન આવત આહી. ૨૦
મન વિચાર સંસારકે, જીવત સુખદ સ્નેહ;
તે સબ દુઃખકે મૂલહેં, અરે જિન ખોહે દેહ. ૨૧
મનુષ્ય જન્મ પાયો નિર્મળ, જો તવ વાંછિત દેવ;
સુફળ કરન જે કૃષ્ણુજન, કર ગિરિધરકી સેવ, ૨૨
સત્ય સ્નેહી સાંવરો, ઓર ન દુજો કોય;
રે મન તાસોં પ્રીતિ કરી, ઓર સકલ ભ્રમ ખોય. ૨૩
વેદ કહ્યો સ્મૃતિ કહ્યો, કહ્યો પુરાનન એહ;
ચેહસાર સંસાર એક, નઇ સુવનસોં નેહ. ૪૨

પાનીમેં જયો બુદ બુદા, એસી યહ હે દેહ;
વિનસ જાય પલ એકમે, યમેં નહિ સંદેહ. ૨૫
દ્વારે દુદુભી બાજહી, ભીતર ભેગ સમાજ;
અંતકાલ નદલાલ વિન, કોઇ ન આવે કાજ. ૨૬
નિધરક ભુગતત ભોગ કહા, સુમરણસો મન લાવ;
અજુલી કેસે નીરજયો, છિન છિન છીજત આવ. ૨૭
સ્વાસા ચલત કુઠારહે, કાટત તરૂવર આબ;
હોય સચેત જે કૃષ્ણજન, ગિરિધર લાડ લડાવ. ૨૮
ફિર ફિર માનુષ દેહ નહી, ભાગ્યન પાઈ એહ;
કરહુ સુફલ જે કૃષ્ણજન, કરિ ગિરિધરસો નેહ. ૨૯
અમિત દ્રવ્ય ખરચે જે કોઉ, તો માનુષ જન્મકો સ્વાસ;
મિલત નાહિસો ખોવત કયો, મિથ્યા વિષય વિલાસ. ૩૦
ઉદય ભયો અસ્ત હોયગો, ફુલ્યો સો કુમલાય,
જન્મ લિયોસો જાયગો, યહ નિશ્ચય સતભાય. ૩૧
કાલભય નિત આયહે, તું વિષય રસ લીન;
જયો અહિ દાદુર કું ભખે, દાદુર જ્યૌ ન મલીન. ૩૨
બાલ અચેતાહિંમે ગયો, તરૂણાઇ ત્રિયહેત;
અબ છિનછિન ગ્રસત જરા, કયૌં નહિ હોત સચેત. ૩૩
દંતગયે દ્રગજોતિ ગઈ, ચચલતા ગઇ અંગ;
રહી બુરાઇ હૃદય દુર, તજયો ન મન કુસંગ. ૩૪
હિગે દુરાસા શુપચની, સુપચ લોભ તિહિ સંગ;
બાહિર જપતપ નેમ કીયે શુદ્ધ હોત કયૌં અંગ. ૩૫

મિશ્રિત પાયસ વિષજ્યોં, ત્યો વિષયા રસ ભોગ;
તનકસો સુખ દુઃખ સોગુનો, તજી મનહો હરિ યોગ. ૩૬
ચિંતા મનકી ટોકની, અમૃત અહહનડાર;
ક્યોં ઓટત મન મૂઢ નર, સીતલ મલય પ્રચાર. ૩૭
જન્મ મરન દેખત સુનત, ચિંતત હું મનમાંહિ;
તું જાનત રહિયે સદા, એસેહી જગમાંહી. ૩૮
અહો રાત્રી કરવતહેં, રવિ શિશ દોઉ આર;
કાટત તરૂવર આવકો, ચેતત નાહિં ગમાર. ૩૯
જ્યોં જ્યોં ગ્રહ ઉદ્યમ લગ્યો, કરત કર્મ નિશ્ચિંત;
ભજે ન હરિ જે કૃષ્ણજન, ત્યોં ત્યોં કાલ હસંત. ૪૦
જન જે કૃષ્ણ વિચારકે, તજ વિષયા રસચાવ;
આયો દ્વારે ખટિકકે, તાપ સુકેતક આવ ૪૧
વાતેં રસ ખોયો દિવસ, નિશા ગમાઇ સોય;
ભજો નહીં હરિ દુઃખહરન, ચલ્યો બડો ધનખોય. ૪૨
અપને અપને સ્વારથકો, કરત મિત્રતા આય;
તેરો સંગી કોઇ નહીં, વિના એક હરિરાય. ૪૩
ગર્ભવાસ અતિ ત્રાસમે, રાખલિયો તિહિ ઠોર;
બહુરિ જન્મ દે સુખ દિયો, ભજ મન તિહિ નિશ ભોર. ૪૪
જન્મતેં પહેલેં જીવીકા, કરી સ્તનન માહી;
એસે દિનદયાલ પ્રભુ, ધિક્ક મન સુમિર્યો નાહીં. ૪૫
સમય સમય કરત સોઇ, અસન વસન નિરધાર;
એ મન તું અબ સુખ ચહત એસે પ્રભુહિ વિસાર. ૪૬

અપની સેવાકોં રચી, નાથ માનવી દેહ;
ભયો વિશ્વાસઘાતસોં, તેં કિયોં ઓરસોં નેહ. ૪૭
ગહરી દેદે નીચ ભુવ, કીનો વિવિધ આવાસ;
પર્યો મરઘટ જાઇકે, ઉપર જામી ઘાસ. ૪૮
આગે દુંદુંભી બાજહે, સંગ સેવક અસવાર;
અંત ચલે જમદૂત લે, કાહુ ન કરી સંભાર. ૪૯
તાત માત સુત વિત્ત ત્રિયા, સ્વજન કુટુંબસો ધામ;
અંત ચલે જમદૂત લે, કોઉ ન આયો કામ. ૫૦
ભૂલ્યો જૈસે કામહે, તૈસે વિષય લુભાય;
દેન લગે જમદૂત દુખ, કો તહાં તોહે છુડાય. ૫૧
દેખ્યોં નહીં જો દેખવો, નહીં કહ્યો દેખ્યો સોઇ;
પર્યો અંત જમ ફંદમેં, અબ કહા સોચેં હોઇ. ૫૨
સુનન કહ્યો સોના સુન્યો, સુનેવિષયકે છંદ;
સો સુપનો સો હોઇ ગયો, પર્યો કાલકે ફંદ. ૫૩
દેન કહ્યો તહાં નહિં દિયો, દિયો વિષયકે હેત;
જન્મ ગમાયો બાદહી, પાયો નરક નિકેત. ૫૪
જાન કહ્યો તહાં નહિં ગયો, ગયો જહાં કહ્યો નાહિં;
લગ્યો તહાં પછિતાન મન, પર્યો નરકકે માહિં. ૫૫
બાલપન ગયો ત્યાગકે, તરૂણાઇ ગઇ ત્યાગ,
અબહું ચેત આઈ જરા, હરિચરણ ન અનુરાગ. ૫૬
ખાય ગયે ખગ ખેત સબ, રહ્યો સોઇ અબ રાખ;
ભજ હરિચરણ સરોજ સો, સુબ સંતનકી સાખ. ૫૭

ચલત વિષય વ્યોહારમેં, નેકુન પાંવ પિડાત;
આલસ આનત લાજકર, હરિમંદિરમેં જાત. ૫૮
જીહિં દેખત વિષ ઉપજે, પરસત તન સુખ ચાહિ;
તેહિ ભુકતત હેં નારી નર, નિશદિન ચિત લલચાહિ. ૫૯
પ્રગટજુમલ ભાજન યહે, ભરીજુ બહુ દુર્ગંધ,
વર્ણત બડે ઉપમા ન દે, વિષઇ કવી જે અંધ. ૬૦
ખટરસ ભોજન ભોગકે, સોયે સેજ બિછાય;
જન્મ ગમાયો એસેં હી, યમ દિયે દમામા આય. ૬૧
હાહા માનો કહત હોં, કર ગિરિધર સોં નેહ;
બહુર ન એસો પાઇયે, ઉત્તમ માનસ દેહ. ૬૨
દિન વીતે રજની ભઈ, રજની ગઇ ભયો ભોર;
આય જાય એસેં હિ, આયુષ્ય બલકો ઓર. ૬૩
કહા સોવત હે સુખ ભર્યો, નિશવાસર અસરાર;
જાગ જાગ સુખ પાયગો, ભજલે નંદકુમાર. ૬૪
હોય નિશ્ચિંત સોવત કહા, પલ પલ વીતત આય;
ચેત મૂઢ હોં કહેતહું, હરિચરણ ન ચિતલાય. ૬૫
કહા સોચ મનમેં કરૈં, સુમર સદા વ્રજનાથ;
પરતજુ આંખન કો પલક, સોઇ પરાયે હાથ. ૬૬
બાલપનો ખેલત ગયો, તરૂણાઇ ત્રિયનેહ;
અજહું સુમર હરિકેચરણ, મતખોવેં નરદેહ. ૬૭
દેહ દેખ સુરંગ યહ, મતભૂલે મનમાહિં;
ભજ ગિરિધર જે કૃષ્ણજન, એ તેરી સંગનિ નાહિં. ૬૮

તેરી સંગન દેહ નહિં, યાકે રંગન ભૂલિ;
અંત તુહીં દુઃખ પાયહે, યહ તુર્ત મિલેગી ધુલિ ૬૯
પંગુ જો પર્વતકું ચઢે. કાહુ ગિને નહિં ઓર;
પલક ન લગી તે કૃષ્ણજન, ભએ કાલકે કોર ૭૦
સહસ્રબાહુસે ભૂપ બહુ, રાવણુસે નરપાલ;
પલ ન લગી તે જાન જગ, કાલ કિયે તેંહિ કાલ. ૭૧
તિનકા તોરે બ્રજકું, મશક વિહારે મેર;
એસી લીલા કૃષ્ણકી, તનક ન લાગે વેર. ૭૨
જાકી બંદ સુરપતિ રહ્યો, કહ્યો ઓર કેહિમાંહિં;
કપિજીતે તા રાવણુહિં, વિલંબ લગી કછુ નાહિં. ૭૩
એસી લીલા પ્રબલ હે, અનહોનીંહું હોય;
હોનીહું મિટ જાયહે, વિલબ ન લાગે કોય. ૭૪
હરિકી ઓર નિહાર મન, અપનો કર તબ ત્યાગ;
નેક કૃપા કરિ દેખિહે જોજેંહે સબ ભ્રમ ભાગ. ૭૫
કોઊ અધર્મસેં લગે, કોઊ ધર્મકે ગ્રંથ;
હરિ હિત બિન છુટે નહીં, જન્મ મરણુકો પંથ. ૭૬
સુખ દુઃખ સપતિ વિપતિ પુન, જો કછુ હોતહિં જાત;
અબ અદૃષ્ટ ગતિ જાહિલે, તેરે હાથન બાત. ૭૭
તેરે હાથન બાતહે, કયો સોચ સુકાવત ગાત;
ભજ હરિ ચરણુ સનેહસોં, આયુષ વૃથા વિહાત. ૭૮
સોચતહી સબ દિન ગયો, આયગયો દિન સોઇ;
કાલ અચાનક લે ચલ્યો, કિયો કામ નહિં કોઇ. ૭૯

ચિંતામણિ હરિ નામહે, ચિંતિત સબ સુખ દેત;
ત્યજ ચિંતા જે કૃષ્ણજન કયોં ન કરે હરિ હેત. ૮૦
ઉઠેજુ પાંઉં ભૂમિતેં, ફેર ભૂમિ ઠેહેરાય;
જયો માયાકે છુયતેં, માયાહીમેં જાય. ૮૧
માયા ત્યજ વૈરાગ્ય લિયો, ભાવત ગેહ ન કોઇ;
એસો હે મન મસકરા, ફિર ચાહન લાગ્યો સોઇ. ૮૨
જેસો માયા મન રગ્યો, યોંજુ રંગે હરિનેહ;
તો હોઈ જીવનમુક્ત જગ, તો ભવસાગર એહ. ૮૩
મિથ્યા સુખ દુખ જગતકે, અરૂ મિથ્યા યહ દેહ;
તામેં અરૂઝિ વૃથા મર્યો, કિયો ન હરિસોં નેહ. ૮૪
તેરે સંગી કોઉ નહીં, સબ સ્વારથકે મીત;
મતિ અરૂઝે પછિતાઇગો, ભજ હરિ કર પરતીત. ૮૫
કારજ જો કરવો ચહે, સો કર છાંડ વિકાર;
બહુરિ ન ઐસી પાઇહે, ઉત્તમ દેહ સંસાર. ૮૬
નયન બેન ચારૂ રત્ન, અમોલિક ઐન;
અર્પિકે હરિહિ રિઝાઇયો, ત્યજ વિષયા રસ બૈન. ૮૭
હરિલાયક યહ રત્ન હે, જગમગાઇ રહિ દેંહ;
ઈનહીં ખરચ કયોં લેતહે, વિષય બાટકી એહ. ૮૮
યહ તન કુંભ અલ્પ પર્યો, વિનસત નાહિંન વાર;
સુમર શ્રી ગિરિધર લાલકોં, યહ નિશ્ચય નિરધાર. ૮૯
કાગદકીજો નાવ જગ, એસો યહ તન જાન;
ધુલજાય યહ પલકમે, ભજલે શ્રી ભગવાન. ૯૦

બૈઠ રહ્યો જા ગેહમેં, પંચ ચોર દશ દ્વાર;
જાગ જાગ હરિ નામલે, રાખ સુધન ભંડાર. ૯૧
તનગઢ વાસિસોં મિલિ, ન કર નેક વિશ્વાસ;
હરિમિલ થાનો રાખ દૃઢ, સતસંતોખ પ્રકાસ. ૯૨
કાયાગઢ નિભંય ન રહે, ઘેરેગો યમરાવ;
વિલંબ ન કરિ હરિ પ્રેમકોં, થાનો દૃઢ બૈઠાવ. ૯૩
કાયાશહેર સુહાવનો, જહાં ઝવેરી નેન;
હરિ હીરા લે હેતસોં, બોલ બોલ મૃદુબેન. ૯૪
એક ચલે એક ચલતહેં, તુંભી ચલને હાર;
કર સોદા જે કૃષ્ણજન, મુંઘો ચાહત બજાર. ૯૫
યહ દેહી તેરી નહીં, કહા લડાવે લાડ;
ગનિકા કીસી મિત્રતા, અંત હોઇગો ભાડ. ૯૬
અપની જાન નિજ દેહકું, મતિ લોભેં તું સુખ;
યહ નહીં સંગ સિધારહીં, તું પાવેગો દુઃખ. ૯૭
યહ દેહી ઠગની અહો, ઠગે બહુતહીં લોગ;
બચેજુ હરિ ચરણન રચે, તજે વિષય રસ ભોગ. ૯૮
જો ચાહેં ગિરિધરનકું, તો હિયતેં છાંડ મનોજ;
સકલ મનોરથ સિદ્ધ કરન, ભજ હરિ ચરણસરોજ. ૯૯
જો કોઉ યહ વૈરાગ્યશત, પઢે સુને સુખપાય;
જનજે કૃષ્ણ લહે સુ હરિ, મંન નિર્મલ હોય જાય. ૧૦૦

ઇતિ કૃષ્ણજન કૃત વૈરાગ્ય શતક સમાપ્ત.

સુરસાઠી પ્રારંભ

રાગ સારંગ.

કૃષ્ણ સુમર તન પાવન કીજે, જો લોં જગ સ્વપનાસોં જીજે. ૧
અવધિ ઉસાસ ગણુત સબ તેરે, સોવીતતભઇ આવત નેરે. ૨
જો યે સ્વપ્નેં ન્યાય વિચારે, કબહું જન્મ વિષય લગહારે. ૩
ગહીં વિવેક બીજ જો બોવેં, કબહું ન જઠર અગ્નિમેં સોવેં. ૪
વારં વાર તોકું સમઝાવે, જો છિન જાયસો બહોરિ ન આવે. ૫
ઠગની વિષય ઠગોરી લાઇ, ઘટિકા ઘટત જો છિન છિન જાઈ. ૬
ગનતહિં ગણુત અવધિ ને શની, છાંડ ચલ્યો નીધી ભઇ બિરાની. ૭
હોત કહા અબકે પછતાનેં, તરૂવર પત્ર ન મિલેં પુરાનેં. ૮
પવન ઉડેસો બહુરી ન આવેં, કર્તા ઓર અનેક બનાવેં. ૯
જલસ્થલ પશુ પંછી સૂકરકિમિ, માંનસતનું થાઓ સબ જગ ભ્રમી. ૧૦
કબહું નીકે નાથ ન ગાયો, એક મદન દશદિશહિં ભ્રમાયો. ૧૧
સોતનું તૂં ખોંવેં રતિ વિગતનિ, કાચ ગહેં છોડી ચિંતામનિ. ૧૨
મનહી મન માયા અવગાહત, નાયક ભયો તિહું પુર ચાહત. ૧૩
સ્વર્ગ રસાતલ ભૂરજધાની, તોઉ ન તૃપ્ત ભયો અભિમાની. ૧૪
એસેહિ કરત અવધિ સબ બીતી, ગહ્યો ન જ્ઞાન રહ્યો મદરીતી. ૧૫
કબહું સજન મિલિ કરત બડાઈ, કબહું લલના લલિત લડાઇ. ૧૬
કબહું હય હાથી રથ આસન, કબહું પલકા સુખદ સુવાસન. ૧૭
કબહું ચમર છત્ર શિર ઢારે, કબહું સુભટ પશુન ચઢિ દોરે. ૧૮

કબહું તોરણ છત્ર બનાવે, કબહું મદગજ યૂથ લડાવે. ૧૯
નોબત દ્વારપર બજતહીં ઠાડી, ત્યોં ત્યોં તૃષ્ણા શતગણિ બાઢી. ૨૦
દિવ્ય વસન ફુલકુલ સુવાસી, નવ યૌવન અબલા સુખરાસી. ૨૧
દ્વાર કપાટ સહસ્ત્ર એક લાગે, સુભટ પેહેરૂવા ચહું દિશ જાગે. ૨૨
રમણી રમત ન રજની જાની, માયા મદ પીયો અભિમાની. ૨૩
સુત વીત વનિતા હેત લગાયો; તબ ચેત્યો જબકાલ ચિતાયો. ૨૪
જુઠો નાટક સંગ ન સાથી, નોબત દ્વારન હય રથ હાથી. ૨૫
ભૂપ છિનકમેં ભયો ભિખારી, કયોં કૃત સૂલ સહે અબ ભારી. ૨૬
ભયો અનાથ સનાથ ન બાંધ્યો, ત્રિજગ સુલશર સન્મુખ સાંધ્યો. ૨૭
મનુષ્ય દેહ ધરી કર્મ કમાયો, તેતિરછિ દુ:ખ દારૂણ આયો. ૨૮
જેહિં તનકાજ જીવ વધ કીનેં, રસના રસ આમિષ રસ લીને. ૨૯
સોતન છુટત પ્રેતકરિ ઠાર્યો, પ્રેત પ્રેત કહિ નગર નિકાર્યો. ૩૦
હિંસા કર પાલન કરિ જાકી, વિષ્ટા ક્રીમિ ભસ્મ ભઇ તાકી. ૩૧
રોગ ભોગ અરૂ વિષય ભયાનક, હરિ પદ વિમુખ વિષય રસ પાનક. ૩૨
જાગ જાગ રે યહાંકો તેરો, માયા સ્વપ્ન કહેત સબ મેરો. ૩૩
કૃષ્ણ વિના તોહિ કોન છુડાવે, કો કરૂણામય બિર્દ કહાવે. ૩૪
અન્ય દેવકો નહીં ભરોસો, બાત ન ખટ રસલાખ પરોસો. ૩૫
જે જન કહ્યો નૃપતિ કિન્યાંઇ, મૃગ તૃષ્ણા કરિ કોન અધાઇ. ૩૬
એસે અન્ય દેવ સુખદાયક, હરિ વિણુકો છુડાવન લાયક. ૩૭
ધમરાજ મુનિ કૃતિ તિહારી, તૂં વિષયન રત સુરત વિસારી. ૩૮
ગર્ભ અગ્નિ રક્ષા જિનકીની, સંકટ મેટિ અભયતાદીની ૩૯
હરત ચરણ લોચન નાસા મુખ, રૂધિર મુંદતે લહ્યો અધિક સુખ. ૪૦

સો સુખતેં સ્વપનેં નહિં જાન્યો, પ્રાણનાથ નિકટ ન પહિચાન્યો. ૪૧
કિત યહ શુલ સહેં અપરાધી, મમ શિખતે એકો નહિ સાધી. ૪૨
કોટિકવાર માનસ તનુ પાયો, હરિ પથ છોડ અપથકું ધાયો. ૪૩
સમય ગયે અસમય પછતૈયે, માનસ જન્મ બહુરિ કિત પૈયે. ૪૪
પારસ પાય જલધિમેં બોરે,પુન ગુન સુનત કપાલહિં ફોરે. ૪૫
ચિંતામણિ કોડી લે દીની,સુનિ પરમિત કરૂણા અતિ કીની. ૪૬
ગુઝત સામેં પીઠદે ભાગે, પુન પુરૂષારથ કહે નહિં લાગે. ૪૭
પાય કલ્પતરૂ મૂલ છિદાવે, સો તરૂ પુન કૈસે તૂં પાવે. ૪૮
મધુ ભાજન પૂરણ વિધિ દીનો,સો તેં છાંડ હલાહલ પીનો. ૪૯
કામધેનુ ત્યજ અજા બસાઈ, હરિબલ છાંડ વિષય અવગાહી. ૫૦
યહ નર દેહ શ્યામ બિન ખોઇ,કહિ કૌતુક લોં બાધિ બિગોઇ. ૫૧
કાહે ન કર્મ કિયો તેં એસો, ધ્રુવ શુક સનક સનંદન જેસો. ૫૨
સુરનર નાગ અસુર મુનિ દેવક,હરિ પદ ભજત સબે વ્હે સેવક. ૫૩
પ્રદક્ષિણા દે શીશ નમાવેં, મનસિજ તોહિન પરર ન પાવે. ૫૪
જાકે ભજત એતો સુખ લહિયે, સુન શઠ સો કેસે વિસરૈયે. ૫૫
અગણિત પતિત નામ નિસ્તારે,જન્મ મરણ સંતાપ નિવારે. ૫૬
નિર્ભય હોય ભક્તિ નિધિ પાઇ,કબહુ કાલ વ્યાલ નહિં ખાઇ. ૫૭
સબ સુખ જીવન કૃષ્ણ નામ પદ,ભવજલ વ્યાધિ ઉપાય પરમ ગદ. ૫૮
શ્રી ભાગવત પરમ હિતકારી, દ્વાર રટત હરિ સુર ભિખારી. ૫૯
પરમ પતિતકું શરણહિ લીજે, પદરજ દાન અભયતા દીજે. ૬૦

ઇતિ સુર સાઠી સંપુર્ણ.

અથ સૂરપચિશી પ્રારંભ.

મનરે તું કર માધોસોં પ્રીત,
કામ ક્રોધ મદ લોભ માયા છાંડ સકલ વિપરીત. ૧
ભોંરા ભોગી વન ભ્રમેરે, મોદ ન માને માપ;
સબ કુસુમનકું નિરસ કરેરે, કમલ બંધાવે આપ. ૨
સુન પરમિત પ્રિય પ્રેમકી રે, ચાતક ચિતવે વાર;
ઘન આશા સબ દુખ સહેરે, અનતન યાચે દ્વાર. ૩
દેખો કરની કમલકીરે, કીનો રવિસોં હેત,
પ્રાણ તજે પ્રેમ ના તજેરે, સૂકયો સરહિ સમેત. ૪
દીપક પીર ન જાનહીરે, પાવક પરત પતંગ,
તનતો તિન જ્વાલા જર્યોરે, ચિત્ત ન ભયો રસ ભંગ. ૫
મીન વિયોગ ન સહિ સકેરે, નીર ન બૂઝે વાત;
દેખ તું તાકી ગતિરે, રતિ ન ઘટે તન જાત. ૬
પર ન પરેવા પ્રેમકીરે, ચિત્તલે ચઢત અકાશ;
તહાં ચઢ તાહિ જુ દેખહીરે, ભૂપર તજત ઉસાસ. ૭
સુમિર સનેહ કુરંગકોરે, શ્રવણ ન રચ્યો રાગ;
ધર ન શકયો પગ પિછમ નોરે, શર સનમુખ ઉરલાગ. ૮
દેખ જડતા જડનારિકીરે, જરત પ્રેતકે સંગ;
ચિતા ન ચિત્ત ફીકો ભયોરે, રાચી પિયકે રંગ. ૯

લોક વેદ વરજે સબેરે, નયન ન દેખે ત્રાસ;
ચોર ન જીયે ચોરી તજે રે, સબ ઉરસહેત વિનાશ. ૧૦
સબરસકો રસ પ્રેમ હૈરે, વિષઇ ખેલે સાર;
તન મન ધન જોબન ખરચ્યોરે, તોઉ ન માની હાર. ૧૧
તેં તો રત્ન પાયો ભલોરે, જાન્યો ન સાધન સાજ;
પ્રેમકથા અનુદિન સુનીરે, તોઊ ન ઉપજી લાજ. ૧૨
સદા સંગાતી આપુનેરે, જીયેકે જીવન પ્રાણ;
સો વિસાર્યો તેં સહજહીરે, હરિ ઇશ્વર ભગવાન. ૧૩
વેદ પુરાણ સ્મૃતિ સબેરે, સુર મુનિ સેવે જાહિ;
મહા મોહ અજ્ઞાનમેરે, કયોન સંભારે તાહિ. ૧૪
ખગ મૃગ મીન પતંગલોરે, મૈં સોધે સબ ઠોર;
જલ થલ જીવ જિતે કિતે રે, કહું કહાં લગિ ઓર. ૧૫
પ્રભુ પૂરણ પાવન સખારે, પ્રાણનહીકે નાથ;
પરમ કૃપાલ દયાલ દયાનિધિ, જીવન જાકે હાથ. ૧૬
ગર્ભવાસ અતિ ત્રાસમેરે, જહા ન એકો અંગ;
સુન શઠ તેરે પ્રાણપતિરે, તહાં ન છાડયો સંગ ૧૭
દિનરાત પોખત રહે રે, જૈસે તંબોલી પાન;
વા દુંખ તેં તોહિ કાઢિકે રે, ગહિ દીનો પયપાન. ૧૮
જિહિં જડ તેં ચૈતન્ય કિયોરે, રચ્યો ગુણ તત્વનિધાન;
ચરણ ચિકુર કર નખ દિયેરે, નયન નાસિકા કાન. ૧૯
અસન વસન બહુ વિધિ દિયેરે, ઔસર ઔસર આન;
માત પિતા ભૈયા મિલેરે, નઇ રૂચિ નઈ પહિચાન. ૨૦

સજન કુટુંબ પર કર બઢયોરે, સુત દારા ધન ધામ;
મહામોહ વિષઇ ભયોરે, ચિત આકર્ષ્યો કામ. ૨૧
ખાન પાન પરધાનમેરે, જોબન ગયો સબ વીત;
જ્યોં વીટ પરત્રિય સંગ વસ્યોરે, ભોર ભયેં ભયભીત. ૨૨
જૈસેં સુખડી ધન બઢયોરે, તૈસેં તનહિ અનંગ;
ધુમ બઢયો લોચન ખસ્યોરે, સખાન સૂઝયોસંગ. ૨૩
જમ જાન્યો સબ જગ સુન્યોરે, બાઢયો અયશ અપાર;
વીચન કાહુ જબ કિયોરે, યમદૂતન દીતી માર. ૨૪
કોજાને કેવાર મુઓરે, એસો કુમતિ કુમીચ;
હરિસોં હેત વિસારિકેંરે, સુખ ચાહતહેં નીચ. ૨૫
જોપેં જીય લજયા નહીરે, કહા કહું સો વાર;
એકો અંગ ન હરિ ભજોરે, સુન શઠ સુર ગમાર ૨૬

ઇતિ સુરપચિશી સમાપ્ત.

પ્રકરણ ૧૦ મું.

દિનતા આશ્રયનાં પદ.

પદ ૧ લુ.

હું સેવું ગિરિધરન છબીલો, શ્રી મોહનલાલ રંગીલો શ્યામ;
ઓર અનેક અવતાર ધરેહે, વાસું નહિ મેરે કછુ કામ. હું. ૧
જાકી જનની જસોદા પીતા નંદજુ, બડો ભૈયા જાકો બલરામ;
જાકી ત્રિયા વૃષભાનુ નંદિની, શ્રી રાધાજુવાકો નામ. હું. ૨
જાકે ગિરિગોવર્દ્ધન મથુરા નગરી, વ્રજ વૃંદાવન શ્રીગોકુલ ગામ;
માણેકચંદકું એહી કૃપાફલ, નિત્ય પ્રતિ દર્શન વ્રજમે ઠામ. હું. ૩

પદ ૨ જું

તુમ ગોપાલ મોસો બહોત કરી.
નરદેહી સમરણકો દીની, મો પાપી સો કછુ ન સરી. તુમ. ૧
ગર્ભવાસ અતિ ત્રાસ ઉંધે મુખ, તાહુ તે મેરી શુદ્ધ વીસરી;
જઠરાગ્ની જવાર તેં રાખ્યો, કમલનસે મેરી દેહ ઘડી. તુમ. ૨

કહા બરનો અપરાધી જનમકો, આદિ અંત તુમસોં બીગડી;
સુરદાસ પ્રભુ પતિત પાવનહો, બીરદકી લાજ ગ્રહી. તુમ ૩

પદ ૩ જું.

શ્રી વલ્લભ પ્રભુજીકે શરણ ન આયો, જન્મ અપનો ખોયોરે.
આગે તો તે કછુ ન વિચાર્યો, અબ કાયકું રોવેરે શ્રીવલ્લભ. ૧
અમૃત રસકી છાયા ન જાણી, મન પાખડે મોહ્યોરે;
સુરદાસ કહે અબ મેં ચેત્યો, ઉદર ભરભર સોયોરે. શ્રીવલ્લભ ૨

પદ ૪ થુ.

શ્રી વલ્લભ વિઠ્ઠલ હરિ ન જાણ્યા, તેણે સર્વસ્વ ખોયુ રે.
શું લાવ્યા શુ લઇને જાશો, વારવાર વહેવાયારે. શ્રી વલ્લભ.
પુષ્ટિમાર્ગમાં જે જન આવ્યા, વિશ્વાસે ના વળગ્યારે;
સાધન સર્વે છુટી જાશે, હરિથી રહેશો અળગારે. શ્રી વલ્લભ.
સેવાનું ફળ સેવા થાશે, ઋતુ પ્રમાણે મેવારે,
સેવા કરશેને પાખડ ધરશે, તે અથડાતા મરશેરે. શ્રી વલ્લભ.
ભાવ વિનાની ભક્તિ કરશે, તે પત્થર કેમ તરશે રે;
મીઠું બોલેને આચરણ ખોટાં, તેને તો ખર કહીએરે.
માધવદાસતો એટલું માગે, તેનો સંગ ન કરીએરે. શ્રી વલ્લભ.

પદ ૫ મુ

સબતેં શ્રી વલ્લભ નામ ભલો.
લીજે લીજે લીજે નાંતર કલિયુગ કરત છલો. ૧
સિદ મહદ તિર્થ સઘન શ્યામ ઘન તિર્થ વૃથાચલો,
કહત દાસ વલ્લભ શ્રીવિઠ્ઠલ રિદ્ધિ સિદ્ધિ પ્રબલો. ૨

પદ ૬ ઠું.

હમારે તિર્થ કોન કરે.

ઘટમે ગંગા ઘટમેં યમુના કાશી ભટકત કોન ફીરે. ૧

ઘટમેં બસી સાંવરી મૂર્તિ યમતેં કૌન ડરે,

ભજ કૃષ્ણદાસ શ્રી વલ્લભ શ્રી વિઠ્ઠલ સબ કછુ અર્થ સરે. ૨

પદ ૭ મું.

જે જીવ શરણુ આયે તેહિ તારે.

દીન દયાળ પ્રગટ પુરુષોત્તમ શ્રી વિઠ્ઠલરાજ દુલારે. ૧

જીતનિ રવિ છાયાકી કનિકા તિતને દોષ હમારે,

તુમારે ચરણ પ્રતાપ તેજતે તેહું તતક્ષણ ટારે ૨

માલા કંઠ તિલક માથે ધરી શંખ ચક્ર બલ ધારે,

માનિકચંદ પ્રભુકે ગુન ઐસે મહાપતિત નિસ્તારે. ૩

પદ ૮ મુ.

ભક્તિ બીનુ સુકર કુકર જૈસે.

બીગુ બગુલા અરૂ ગીધ ધુધુઆ આય જનમ લિયો તૈસે. ૧

જયોં લોમરી બિલાઉં મોર વૃક ઔરત રહત અન્દરની વૈસે,

નાહિન અવધિ ન સુતદારા વે ઉને ભેદ કહો કૈસે. ૨

જીવ મારિકે ઉદર ભરત હૈ રહત અશુદ્ધ અનૈસે,

સૂરદાસ ભગવંત ભજન બિનું જૈસે ઉંટ ખર ભૈસેં. ૩

પદ ૯ મું.

મોહે શ્રી વલ્લભહીકો ભરોસો.

અન્ય દેવકો જાનો ન માનો ઈનકો આશરો ખરોસો. ૧

કછુક બિગાર સમજ મન મેરે વારંવાર કહો તો સોં,
રસિક સુધા સાગરકો તજકે કયો પિવત જલ ઓસો. ૨

પદ ૧૦ મું.

મારે સર્વસ્વ શ્રી વલ્લભવર, હું છું એઉની દાસીરે;
બીહું નહિ હું બીજા કોઇથી,લોક કરે કોન હાસીરે મારે૦ ૧
એઉને ચરણે પ્રિત બંધાણી, તોડાવી નવ તુટેરે;
બાંધેલી એ પટોળે ગાઠી, છોડાવી નવ છુટેરે. મારે. ૨
લોપી લાજ લોક કુળની મેં, ભલી બુરી હું તો એઉનીરે;
કહે હરિદાસ દાસ જે એઉના,ચરણ રેણુ હું તો એઉનીરે.મારે.૩

પદ ૧૧ મું.

શ્રીવલ્લભ ભલે બુરે તો તેરે.
તુમહી હમારી લાજ બઢાઇ, બિનતી સુનો પ્રભુ મેરે. ૧
અન્યદેવ સબ રંક ભિખારી, દેખે બોહોત ઘનેરે,
હરિ પ્રતાપ બલ બદત ન કાહું, નિડર ભયે હમ ચેરે. ૨
સબ તજ તુમ શરણાંગત આયે, દૃઢ કર ચરણ ગહેરે,
સુરદાસ પ્રભુ તુમ્હારી કૃપાતેં, પાયે સુખ ઘનેરે. ૩

પદ ૧૨ મું.

શ્રી વલ્લભ ચાહે સોઈ કરે.
જો ઇનકે પદ દૃઢ કર પકડે. મહા ભવસિંધુ તરે ૧
વેદ પુરાન સુઘડતા સુંદર, ઇન બાતે ન તરે,
શ્રી વલ્લભ શ્રી વિઠ્ઠલપદ તજકે, ભવ સાગરમેં પડે. ૨

નાથકે નાથ અનાથકે બંધુ, અવગુન ચિત્ત ન ધરે,
પદ્મનાભકો અપનો જાનકે, બુડત કર પકડે ૩

પદ ૧૩ મું

ભરોસો શ્રી વલ્લભજીકો રાખો
સગરે કાજ સરેગો છિનમે ઇનહીકે ગુણ ભાખો. ૧
નિશદિન સંગ કરો ભકતનકો અસમર્પિત નહિં ચાખો,
વલ્લભ શ્રીવલ્લભ પદ રજબિન ઓર તત્વ સબ નાખો. ૨

પદ ૧૪ મું.

કલિમેં એક બડો આધાર.
શ્રી વલ્લભ ગ્રહે પ્રગટ ભયેહે, શ્રી વિઠ્ઠલ અવતાર. ૧
પૂરન ચંદ્ર નરાકૃતિ સોહત, ખેલત આગન દ્વાર;
માધો ચરણ શરણ જે આયે, તે ઉતરે ભવપાર. ૨

પદ ૧૫ મુ

હમારે શ્રી વિઠ્ઠલનાથ ધણી
ભવસાગરતે કાઢિ મહા પ્રભુ, રાખો શરણ અપની. ૧
જીનકો નામ રટત નિશિવાસર, શેષ સહસ્ત્ર ફની.
રસિક શિરોમણી શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રભુ, ત્રિભુવન મુકુટ મની. ૨

પદ ૧૬ મું.

શ્રી વિઠ્ઠલનાથ ઉપાસી, હમ તો શ્રી વિઠ્ઠલનાથ ઉપાસી.
સદા સેવું શ્રી વલ્લભનંદન, કહા કરૂં જઇ કાશી. ૧
ઇનકોં છાડિ ઓર કોં ધાવે, સો કહીયે અસુરાસી;
છીતસ્વામિ ગિરિધરન શ્રી વિઠ્ઠલ, વાની નિગમ પ્રકાશી. ૨

પદ ૧૭ મું.

જોપેં શ્રી વિઠ્ઠલનાથહીં ગાવે.
દિશ દશ વિદિસ રસાતલ ભૂતલ, કિત કોઉ દુખ પાવેં. ૧
કાહેંકો ત્રય તાપ રહે નિત, કિત ફિર ફિર હ્યાં આવેં,
મન ક્રમ વચન ચર્ણાર્વિંદ કી, મહિમાજો ઉર લાવે. ૨
યોગ જપ તપ તીર્થ વ્રતકો, વિંધિ ભેદ બતાવે,
વિષ્ણુદાસકોં યહી કૃપાફલ, શ્રી કુંજ શિર નાવેં. ૩

પદ ૧૮ મું.

જે શ્રીવલ્લભ દેવકી, જે પ્રાણ પ્યારેકી, જે શ્રી વલ્લભ નંદકી. ટેક.
પ્રાકૃત ધર્મ રહીત માહાપ્રભુ, અપ્રાકૃત વપુ જાણ;
શ્રી હરિ અનલ પ્રગટશે, શ્રી વલ્લભ રૂપ વખાણ. ૧
શ્રી હરિ આજ્ઞા પાલકે, ભૂતલ પ્રગટયો આય,
દૈવી જીવ અર્પણ કીયો, નિજ મન મંત્ર સુનાય. ૨
શ્રી વિઠ્ઠલ પદ પરસકે, હોત સરસ સુજ્ઞાતા;
અધર રટત આનંદમેં, કરત અમીરસ પાન. ૩
શ્રીમદ્ વલ્લભ રૂપકો, કોન કરી શકે વખાન;
ગુઢ ભાવ નિજ સ્વામિની, પ્રગટ કૃષ્ણ સુજાન ૪
શ્રીગિગ્ધિર ગોવિંદજુ, શ્રી બાલકૃષ્ણ ગોકુલેશ,
શ્રી રઘુપતિ યદુપતિ ઘનશ્યામજી, બાળક સબ ભુમેશ ૫
પ્રૌઢ ભાવ ગિરિવર ધરે, શ્રી નવનીતપ્રિયાજી બાળ;
શ્રી મથુરાંનાથ નીકુંજમે, શ્રી વિઠ્ઠલેશ રસાળ. ૬

શ્રી દ્વારકેશ તત્વ ભાવમે, શ્રીગોકુલ શ્રી વ્રજભૂપ;
અદ્ભુત ગોકુલ ચંદ્રમા, શ્રીમદનમોહન સ્વરૂપ. ૭
ઝુલત પલનામે મોદશુ, શ્રીબાલકૃષ્ણ રસ રાય;
માર સકટ ઉંધો કીયો, રસ બસ દીયો ગિરાય. ૮
માટ લીયો માખન લીયો, નેપુર બાજત પાય;
નિરખત નટવરલાલજી, ત્યાં હરખત જસોદા માય. ૯
ગોપીયો એહી જગ્તમેં, ચલત ઉલટી રીત;
તીનકે પદ વંદન કીયે, બઢત કૃષ્ણ પર પ્રીત. ૧૦
ધન્ય ધન્ય ગિરિરાજ જી, હરિદાસનમે રાય;
સાનિદ્ધ સેવા કરત હે, તુમ બલ મોહનરાય. ૧૧
મણિ ખચીત કંચન મય, શ્રી વૃંદાવનકી ભોમ;
કલ્પ સુધી ભૂતળ બહે, ત્યાં ફળ ફળનકી જોમ. ૧૨
ઉભય નિજ કુલ ખભ દોઉ, તરંગ સીડી જાન;
શ્રી યમુનાજી વૈકુંઠકા, કરી કયમ કરૂં બખાન. ૧૩
સુરદાસ કૃષ્ણદાસજી, પરમાનંદ કુંભનદાસ;
ચત્રુભુજ નંદદાસજી, છીતસ્વામી ગોવિંદદાસ. શ્રી વલ્લભ. ૧૪

પદ ૧૯ મું

જય શ્રીવલ્લભ જય શ્રી વિઠ્ઠલ, જય જુમનાં શ્રી નાથજી;
કલજુગના તો જીવ ઉદ્ધાર્યા, મુસ્તક ધરીયા હાથજી. ૧
મોર મુગટને કાને કુંડળ, ઓર વૈજંતી માલાજી,
નાસિકા ગજમોતી સોહીયે, એ સુખ જોવા જઇએજી. ૨

આસપાસ તો ગૌ બીરાજે, ગ્વાલ મંડલી સાથજી;
અધર પર મોરલી બેન બજાવે, તે સુખ જોવા જઇએજી. ૩
વલ્લભ દુર્લભ જુગમેં કહીયે, તો ભવસાગર તરીએજી;
માધવદાસતો એટલું માગે, શ્રીગોકુલમાં અવતરીએજી, ૪
જય શ્રી ગિરિધર જય શ્રી ગોવિંદ, જય શ્રી બાલકૃષ્ણજી;
જય શ્રી ગોકુલપતી જય શ્રી રઘુપતી,
જયશ્રી જદુપતી જયશ્રી ઘનશ્યામજી. ૫
શ્રી ગોકુલવારે નાથ, મેરી દોરી તુમારે હાથજી;
જય જમુના શ્રી ગોવર્દ્ધન નાથ, મહાપ્રભુ શ્રી વિઠ્ઠલનાથ. ૬
જય જયશ્રી ગોકુલેશ, કલેશ ન રહે એક લેશ,
શ્રીવલ્લભ જુગ જુગ રાજકરો, શ્રી વલ્લભ જુગ જુગ રાજકરો ૭
શ્રી વલ્લભ વિઠ્ઠલ ગોપીનાથ, દેવકી નંદન શ્રી જદુનાથ;
જસોદા નંદન નંદ કિશોર, શ્રી મોરલીધર માખણ ચોર. ૮
સુરદાસ કૃષ્ણદાસજી, પરમાનંદ કુંભનદાસજી;
ચત્રુભુજદાસ નંદદાસ, ચિત્તસ્વામી શ્રી ગોવિંદ ૯
શ્રી વલ્લભ દેવકી જય, ચોરાશી વૈષ્ણવકી જય,
બસેંબાવનકી જય, દેશી પરદેશી વૈષ્ણવકી જય. ૧૦
ગ્વાલ મંડલીકી જય, પ્રાણ પ્યારેકી જય;
શ્રી ગોવર્દ્ધન નાથકી જય, શ્રી યમુના માતકી જય. ૧૧

અપને અપને શ્રી ગુરૂ દેવકી જય.

॥ श्री वल्लभो जयति ॥

* શ્રી આચાર્યજી માહાપ્રભુજી તથા શ્રી ગુસાંઇજીના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજીના સ્વરૂપો ક્યાથી પ્રગટ થયા, કોના સેવ્ય, પ્રથમ કોણે સેવા કરી, હાલ કયાં ને કોને માથે બિરાજે છે, વગેરે હકિકત જાણવાનો કોઠો.

નંબર	શ્રી ઠાકોરજીના નામ	પ્રગટ થયાનો પ્રકાર	કોના સેવ્ય	પ્રથમ કોણે સેવા કરી.	હાલ કયા બિરાજે છે.	કોને માથે બિરાજે છે
૧	શ્રી નાથજી	શ્રી ગિરિરાજ જીમાથી	મ	રામદાસ ચોહાણ	શ્રીજીદ્વાર	ટીકેત શ્રી ગોવર્દ્ધન લાલજી
૨	શ્રી મદનમોહનજી.	શ્રી યમુનાજી	,,	અચ્યુતદાસ	,,	,,
૩	શ્રી બાલકૃષ્ણજી.	,,	,,	અડેલ નાક્ષત્રાણી	,,	,,
૪	શ્રી નવનીત પ્રિયાજી	,,	,,	ગજન ધાવન ક્ષત્રી	,,	,,

* સ્થળ સંકોચના લીધે "કોના સેવ્ય એ ખાનામાની સંજ્ઞાએ નીચે પ્રમાણે વાચવું. જ્યા "મ" હોય ત્યા શ્રી મહાપ્રભુજી, "ગુ" ત્યા શ્રી ગુસાંઇજી, "ગિ" ત્યા શ્રી ગિરિધરજી, "દિ" ત્યા શ્રી દિક્ષીતજી, "ગો" ત્યા શ્રી ગોકુલનાથજી, "રૂ" ત્યાં શ્રી રૂઘનાથજી, "ધ" ત્યા શ્રી ધનસ્યામજી, "ક" ત્યા શ્રી કલ્યાણરાયજી, "ય" ત્યાં શ્રી યદુનાથજી, એ પ્રમાણે વાંચવુ.

૫	શ્રી બાલકૃષ્ણજી.	૦	મ	અમાક્ષત્રાણી ચાપાભાઇ	,,	,,
૬	શ્રી મદન મોહનજી.	૦	ગુ	ભંડારી	,,	,,
૭	શ્રી લાલજી	૦	,,	શ કરભાઇ આધકારી	,,	,,
૮	શ્રી વિઠ્ઠલનાથજી.	શ્રી ગગા જીમાંથી	મ	શ્રી મહા પ્રભુજી.	,,	શ્રી ગોપેશ્વરલાલજી
૯	શ્રી સ્વામીનીજી	ંયમુના જીમાંથી	ગુ	,,	,,	,,
૧૦	શ્રી વૃંદાવનચંદ્રજી	૦	મ	પુરુષોતમદાસ ક્ષત્રી આગરા	,,	,,
૧૧	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	મ	રાણાવ્યાસ	,,	બલદેવમુખીયાજી.
૧૨	શ્રી દ્વારકાનાથજી	૦	મ	અંબરીષરાજા	શ્રી કાંકરોલી	શ્રી બાલકૃષ્ણલાલજી
૧૩	શ્રી મથુરેશજી	શ્રી યમુના-જીમાંથી.	મ	ગોવીંદદાસ ભલ્લા	,,	શ્રી ગોપાલલાલજી.
૧૪	શ્રી શ્યામસુંદરજી.	સ્વઇચ્છાથી	મ	વિષ્ણુસ્વામી	ઉદેપુર	શ્રીગોપીકાલંકારજી
૧૫	શ્રી વૃંદાવનચંદજી	૦	ગુ	તાજબીબી	,,	,,
૧૬	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	શ્રી યમુના જી	મ	કટહરીયા ક્ષત્રી	જોધપુર	શ્રી વ્રજાધીશજી મહારાજ
૧૭	શ્રી મુરલીમનોહરજી	૦	૫	૦	,,	,,
૧૮	શ્રી મદનમોહનજી	શ્રી ગંગા જીમાંથી	મ	શેઠ પુરુષોત્તમદાસ	,,	શ્રી ગિરિધરલાલજી

૧૯	શ્રી શ્યામમનોહરજી	૦	મ	બડે સુરદાસજી	ચાપાસેની	શ્રી કુંજલાલજી
૨૦	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	હારદાસની બેટીજસાદા	,,	,,
૨૧	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	શ્રી સત્યભામા બેટીજી	,,	,,
૨૨	,,	૦	ગુ	જેમલ સગ રાજાની બહેન	,,	,,
૨૩	શ્રી મુરલીધરજી	૦	ગિ	૦	,,	,,
૨૪	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગ	૦	,,	,,
૨૫	શ્રી ગોપાલલાલજી	૦	ગુ	લાડીબાઇ	બુંદી	શ્રીદામોદરલાલજી
૨૬	શ્રી મથુરેશજી	શ્રી યમુનાજી	મ	પદ્મનાભદાસ	કોટા	શ્રી રણછોડલાલજી
૨૭	શ્રી છોટામથુરેશજી	સ્વઇચ્છાથી	મ	બેટીતુલસા	,,	શ્રી મુરલીધરજી
૨૮	શ્રી નવનીતપ્રિયાજી	શ્રીગંગાજીમાથી	મ	હારવ શપાઠક	,,	
૨૯	શ્રી મદન મોહનજી	૦	ગુ	સહેજપાલદો	,,	,,
૩૦	શ્રી ગોકુલનાથજી	૦	ગુ	હરિદાસખવા	,,	શ્રી ગોપાલલાલજી
૩૧	શ્રી વ્રજેશ્વરજી (સ્વામીનીજીસહીત)	૦	ગુ	સુરતનાશાહુકારનીબેટાનીવહુ	,,	શ્રી કન્હૈયાલાલજી
૩૨	શ્રી મદન મોહનજી	૦	ગુ	તીવરા કેશવ ભટ્ટજી	,,	શ્રી કમલાબેટીજી
૩૩	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	વાગરોધી કાશીભટ્ટ	,,	ઉપાધીયા. વામનજી મગનજી
૩૪	,,	૦	ગુ	હરિકૃષ્ણભટ્ટ	,,	શ્રી ચંદાબેટીજી.

૩૫	શ્રી કુલબિહારીજી	૦	૦	૦	,,	શ્રી ગોકુલેશજી
૩૬	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	●	ગુ	કાશીભાઇ	,,	શ્રી જમુનાબટીજી
૩૭	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	માહનદાસ	કૃષ્ણગઢ	શ્રીવલ્લભજીમાહારાજ
૩૮	શ્રી કલ્યાણરાયજી	૦	દી	સ્વરૂપસીહજી	,,	રાજા પૃથુસીહજી
૩૯	શ્રી મહાપ્રભુજી	પ્રાચીનચિત્રજી	૦	૦	,,	,,
૪૦	શ્રી ગોકુલનાથજી	૦	મ	શ્રી મહાપ્રભુજી ાસસરાના	શ્રીગોકુલ	શ્રીવલ્લભલાલજી
૪૧	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગો	ગોકુલનાથજી	,,	,,
૪૨	શ્રી નવનીતપ્રિયાજી	(રાજાઠાકોર કહેવાયછે ત	મ	રામદાસ સારસ્વત	,,	શ્રી પુરષોત્તમજી
૪૩	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	૦	,,	,
૪૪	,,	૦	મ	લડુવાવાળી ડોકરી	,,	શ્રી વ્રજપતિજી
૪૫	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	પુનવનાગાજા	,,	,,
૪૬	,,	વૃંદાવનના વૃક્ષમાથા	મ	પ્રભુદાસજલોટા	,,	શ્રીકાકાજીમહારાજ
૪૭	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	મ	૦	,,	શ્રી ગોપાલલાલજી
૪૮	શ્રી મદનમાહનજી	૦	ગો	૦	,,	શ્રી ગોવર્દ્ધનલાલજી
૪૯	,,	૦	ગુ	હરજી કોઠારી	,,	,,
૫૦	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગિ	૦	,,	શ્રી નથુજી
૫૧	શ્રી ગજગયજી	૦	ગુ	૦	,,	શ્રી વલ્લભજી
૫૨	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	૨	●	,,	●
૫૩	શ્રી મદનમોહનજી	૦	૨	૦	,,	૦
૫૪	શ્રી દ્વારકાનાથજી	૦	૨	૦	,,	૦

૫૫	શ્રી મદનમોહનજી (સ્વામીનીજી સહીત	શ્રી યમુનાજી	ગુ	ઋષીકેશ	મથુરાં	શ્રી ગોપાલલાલજી
૫૬	,,	શ્રીશાલીગ્રામ માથી	ગુ	આગ્રાનાકનોજીયા બ્રાહ્મણ ત્રણીધણીયા	,,	,,
૫૭	શ્રી દ્વારકાનાથજી		ગુ	- રિદાસમેડતા વારે	,,	શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી તથા શ્રીપુરુષોત્તમલાલજી
૫૮	શ્રી મથુરાનાથજી	○	ગુ	ગોકુલ ભટ્ટજી	,,	,,
૫૯	શ્રી અદ્‌ભૂત રાયજી	શ્રીનાથજીનાપ્રસાદીચ દનમા	ગુ	શ્રાગુસાઇજીતા શ્રીગોકુલનાથ	,,	,,
૬૦	શ્રી મદનમોનહજી	○	મ	જગતાનદ	શ્રીગિરિરાજજી	શ્રી દ્વારકેશજી
૬૧	શ્રી ,, (છોટા)	○	ગો	○	,,	,,
૬૨	શ્રી ગોકુલચદ્રમાજી	શ્રી યમુનાજી	મ	નારાયણદાસ બ્રહ્મચારી.	શ્રી કામવન	શ્રી વલ્લભલાલજી
૬૩	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	○	ગુ	ધણીધણીયા.	,,	,,
૬૪	શ્રી મદનમોહનજી	○	મ	નરહરજોશી	,,	,,
૬૫	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	○	ર	○	,,	,,
૬૬	શ્રી મદનમોહનજી	અગ્નિકુડમાથી	મ	યજ્ઞનાગયણ ભટ્ટ	,,	શ્રી ગોપાલલાલજી
૬૭	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	○	ધ	○	,,	,,
૬૮	શ્રી મદનમોહનજી	○	મ	લઘુપુરુષોત્તમ દાસ	,,	,,
૬૯	શ્રી મુકુંદરાયજી	○	મ	રામદાસ ભીતરીયા	કાશી	શ્રીગિરિધરલાલજી

૭૦	શ્રી ગોપાલલાલજી	૦	ગુ	ધારની બાઇ	,,	,,
૭૧	શ્રી ગોપીનાથજી	૦	ગુ	શ્રીયમુના બેટી	,,	,,
૭૨	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	થાનેશ્વરના વૈષ્ણવ	સીહનંદ	વૈષ્ણવ
૭૩	,,	૦	મ	રજો ક્ષત્રાણી	મુંબાઇ	શ્રી ગોકુલનાથજી
૭૪	શ્રી નવનીતપ્રિયાજી	૦	ગુ	વાઘાજી રજપૂત	,,	,,
૭૫	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	શેઠ આગરાઇ	,,	,,
૭૬	શ્રી મોહનજી	૦	ગુ	આશાકરણરા	,,	,,
૭૭	શ્રી નવનીતપ્રિયાજી	૦	મ	રાજાદુવે, માધવદુવે	,,	શ્રી રણછોડલાલજી
૭૮	શ્રી દ્વારકાનાથજી	૦	ગુ	શ્રીશોભા બેટી	,,	શ્રી વાગીશલાલજી
૭૯	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	એ ભાઇ ટેલ	,,	,,
૮૦	,,	૦	મ	ગોપાલદાસ જટાધારી	,,	,,
૮૧	,,	૦	ગુ	ગોપાળદાસ	,,	,,
૮૨	,,	૦	ગુ	વિશનગરના રામદાસ વાણી	,,	,,
૮૩	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	એકડોકરી	મુંબઇ	શ્રી દ્વારકેશલાલજી
૮૪	,,	૦	ગુ	ગુસાઇંદાસ સારસ્વતબ્રાહ્મણ	,,	,,
૮૫	,,	૦	મ	ગોવિંદદ સાચોરા	,,	,,
૮૬	શ્રી લાલજી	શ્રી સરસ્વતીમાંથી	મ	સોહનદની ક્ષત્રાણી	,,	શ્રી ગોવર્ધનલાલજી

૮૭	શ્રી ત્રીભંગીરાયજી	મહાવનમાંથી	ગુ	અલીખાન નીપુત્રી	,,	,,
૮૮	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	૦	,,	,,
૮૯	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	૦	,,	,,
૯૦	,,	૦	ગ	ગોપાળદાસ	,,	,,
૯૧	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	અલીખાનપઠાણ	,,	,,
૯૨	,,	૦	ગુ	૦	,,	,,
૯૩	શ્રી ચંદ્રમાજી	૦	ગુ	તાજબીબી	,,	શ્રી ગિરિધરલાલજી (સુરતવાળા)
૯૪	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	માણેકચંદશેઠ	,,	,,
૯૫	,,	૦	મ	દિનકરદાસ	,,	,,
૯૬	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગો	૦	,,	,,
૯૭	શ્રીમદનમોહનજી	૦	ગુ	મહીધરજીને કુલબાઇ	,,	શ્રી ચંદા બેટીજી (કોટમા)
૯૮	શ્રી નટવરજી	૦	ક	૦	,,	શ્રી ગંગા બેટીજી (કોટમાં)
૯૯	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	શ્રી યમુનાજી	મ	●	સુરત	શ્રીવ્રજરત્નલાલજી
૧૦૦	શ્રી નવનીત પ્રિયાજી	૦	ગુ	જીવાપારેખ	,,	શ્રી વલ્લભજી
૧૦૧	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	૦	નંદરબાર	વૈષ્ણવ વલ્લભદાસ
૧૦૨	શ્રી કલ્યાણરાયજી	પૂર્વમાં તળાવ ઉપરથી	મ	બાબાવેણુ, કૃષ્ણદાસ ધધરી યાદવ ખવાસ	વડોદરા	શ્રી ગિરિધરલાલજી

૧૦૩	શ્રી કપુરરાયજી	●	મ	દામોરદર દાસનીમાતા	,,	,,
૧૦૪	શ્રી ગોપીનાથજી	૦	ગુ	૦	,,	,,
૧૦૫	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ય	૦	,,	,,
૧૦૬	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	વાગરોધી	નડીઆદ	શ્રી અનિરૂદ્ધલાલજી
૧૦૭	શ્રી મદનમોહનજી	૦	મ	કાશીભટ્ટ ગોપાળદાસ વાસવાડા	,,	,,
૧૦૮	શ્રી નવનીત પ્રિયાજી	૦	ગુ	કહાનબાઇ	,,	,,
૧૦૯	શ્રી લાલજી	૦	ગુ	ભોળીવહુ	,,	,,
૧૧૦	શ્રી મદનમોહનજી	૦	મ	વિરકત વૈષ્ણવ	,,	,,
૧૧૧	શ્રી રૂપાલાલજી	૦	ગો	૦	,,	,,
૧૧૨	શ્રી નટવરલાલ	શ્રી મથુરેશજી સાથ	મ	શ્રીગુસાંઇજીને ખેલવાના	અમદાવાદ	શ્રી રણછોડલાલજી
૧૧૩	શ્રી શ્યામલાલ	૦	મ	ગોપાળ દાસજી (નરોડાવાળા)	,,	,,
૧૧૪	શ્રી ચન્દ્રમલલાલ	૦	ગુ	રાજામાન સીંગ	,,	,,
૧૧૫	શ્રી ગોપાલલાલ	૦	ગુ	દાક્ષણનાવૈષ્ણવ	,,	,,
૧૧૬	શ્રી બાળકૃષ્ણજી	૦	ગુ	ભાઇલા કોઠારી	,,	,,
૧૧૭	શ્રી ચત્રભુજરાયજી	૦	ગુ	૦	,,	સાચોરાચુનીલાલ
૧૧૮	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	મુરારીઆચાર્ય	,,	,, માણેકલાલ.

૧૧૯	શ્રી ગોપાલલાલજી	•	ગુ	જોધસીંગ-રાજાનાપુરોહીત	કડી	શ્રી ગોવર્દ્ધનેશજી
૧૨૦	શ્રી ગિરિધારીજી	•	ગિ	૦	ભરૂચ	•
૧૨૧	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	•	મ	જગન્નાથ જોશી	ખેરાલુ	કાળીદાસ જોશી
૧૨૨	શ્રી નાગરજી	•	ગુ	આરાકરણ રાજા	ધોળકા	વૈષ્ણવ સમસ્ત
૧૨૩	શ્રી અષ્ટ ભુજાજી	ત્રવેણીમાંથી	મ	પદ્માગવળ	વિરમગામ	શ્રીજયદેવલાલજી
૧૨૪	શ્રી રસિકરાયજી	•	ગુ	માધવદાસ દલાલ	,,	,,
૧૨૫	શ્રી દ્વારકાનાથજી	૦	ગુ	શ્રાશોભાશેઠી	અમરેલી	શ્રી લાલમણીજી
૧૨૬	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	એ ભાઇ પટેલ	,,	,,
૧૨૭	શ્રી મુકુંદરાયજી	૦	મ	૦	ધારી	ઔદીચ બ્રાહ્મણ
૧૨૮	શ્રી લાડલેશજી	શ્રીયમુનાજી	મ	જયદાસક્ષત્રી	વેરાવળ	શ્રી ગોવર્દ્ધનલાલજી
૧૨૯	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	એક પટેલ	,,	,,
૧૩૦	,,	૦	મ	ગોરજાસમરઇ	જુનાગઢ	શ્રી વ્રજવલ્લભજી
૧૩૧	,,	૦	ગુ	દયા ભવૈયા	,,	,,
૧૩૨	શ્રી દામોદરજી	દામોદરકુંડ	મ	૦	,,	ગીરનારા બ્રાહ્મણ
૧૩૩	શ્રી મદનમોહનજી	૦	મ	નારાયણદાસ (ઠઠ્ઠાવાલા)	પોરબંદર	શ્રી જીવણલાલજી
૧૩૪	,,	•	ગુ	જેમલસંગ	,,	શ્રી દ્વારકેશલાલજી

૧૩૫	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	કૃષ્ણભટ્ટજી	રાજકોટ	કૃષ્ણ ભટ્ટજી
૧૩૬	શ્રી મદનમોહનજી (રત્નમીનીજી માથે)	ત્રવેણીમાંથી	મ	ગદાધરદાસ	જામનગર	શ્રી વ્રજનાથજી
૧૩૭	શ્રી નવનીત પ્રિયાજી	૦	ગુ	એક ડોકરી	,,	,,
૧૩૮	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	પુરસોતમદાસ (પુષ્કરણા)	,,	,,
૧૩૯	,,	૦	ગિ	પુરસોતમદાસ ના બેટા	,,	,,
૧૪૦	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	ભૈયારૂપકુંવારી	માંડવી	શ્રી દ્વારકાલાલજી
૧૪૧	,,	૦	ગુ	એક વૈષ્ણવ	,,	,,
૧૪૨	શ્રી નટવરલાલજી	૦	ગુ	શ્રીગિરિધરજી ને ખેલવાના	,,	,
૧૪૩	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	મ	પુષ્કરણાબાલ કૃષ્ણદાસ	ભુજ	મંજુ જોશી
૧૪૪	શ્રી મહાપ્રભુજીના ચરણ ચિન્હચંદનના	૦	૦	૦	,,	,,
૧૪૫	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	મ	મુમાઈભાઈ વારી ડોકરી	એટશ ખોદ્દાર	શ્રી પ્રદ્યુમ્નલાલજી
૧૪૬	શ્રી વ્રજનાથજી	૦	ગુ	૦	,,	,,

કુલ સ્વરૂપો ૧૪૬ છે તે કયાં ને કેટલાં બિરાજે છે તેની વિગત.

૧૧	શ્રીજીદ્વાર	૧	સીહનદ	૧	ધારી
૨	કાકરોલી	૨૬	મુંબઇ	૨	વેરાવળ
૨	ઉદેપુર	૨	સુરત	૩	જુનાગઢ
૩	જોધપુર	૧	નંદરબાર	૨	પોરબંદર
૬	ચાપાસેની	૪	વડોદરા	૧	રાજકોટ
૧	બુંદી	૬	નડીઆદ	૪	જામનગર
૧૧	કોટા	૭	અમદાવાદ	૩	માંડવી
૩	કૃષ્ણગઢ	૧	કડી	૨	ભુજ
૧૫	શ્રી ગોકુલ	૧	ભરૂચ	૨	બેટશંખોદ્ધાર
૫	શ્રી મથુરા	૧	ખેરાલુ	૧૪૬	
૨	શ્રી ગિરિરાજજી	૧	ધોળકા		
૭	શ્રી કામવન	૨	વિરમગામ		
૩	કાશી	૨	અમરેલી		

કયા બાળકનાં કેટલાં સેવ્ય સ્વરૂપ તેની યાદી.

૫૧ શ્રી મહાપ્રભુજીના સેવ્ય
૭૨ શ્રી ગુસાંઇજી ,,
૬ શ્રી ગિરિધરજી ,,
૧ શ્રી દિક્ષીતજી ,,
૫ શ્રી ગોકુલનાથજી ,,
૪ શ્રી રૂઘનાથજી ,,
૨ શ્રી ઘનસ્યામજી ,,
૧ શ્રી કલ્યાણરાયજી ,,
૧ શ્રી યદુનાથજી ,,
૨ નામ વગર
૧ શ્રી માહાપ્રભુજીનાં ચિત્રજી

૧૪૬

વૈષ્ણવ ભાઇઓને વિનતી કે બનતા પ્રયાસે આ યાદી તૈયાર કરી છે. પણ તેમા કદાચ ભુલ તો હશેજ માટે કોઇ ભગવદી કૃપા કરી ચોક્શ જણાવશો તો હવે પછીની બીજી આવૃતિમા સુધારો કરી શકાશે.

શ્રીગોકુલનાથજીકે વચનામૃત પ્રજકે માસસું દેખનો. તીજ તેરસ ઓર પાંચમ પુનમ એક. ચૌદસ અમાવસ તજની યા વચનામૃતપેં વિશ્વાસ રાખિકે પ્રયાણ કરે તો મનોર્થ સિદ્ધ હોય.

પૌ	મા	ફા	ચૈ	વૈ	જે	અ	શ્રા	ભા	આ	કા	મા	
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	મહોત સુખ હોય, કલેશ ન હોય, અર્થ પૂર્ણ હોય.
૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	મહાભરન હોય, અશુભ, જીવનાશ હોય
૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	અર્થ પૂર્ણ હોય, મનોરથ સિદ્ધ હોય, કામના પૂર્ણ હોય.
૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	કલેશ હોય, જીવનાન હોય, કુશલસૂ ઘર નહિ આવે.
૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	વસ્તુનાભ હોય, મિત્ર મિલે, વ્યાધિ મિટે, લાભ હોય.
૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	મહાચિંતા હોય, વિયોગ હોય, કદાચિત્ ઘર આવે.
૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	સૌભાગ્ય પાવે, રત્નસહિત ભલીભાતિસૂ ઘર આવે.
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	મિત્રતા નહોય, મહોત બુરોહોય, જીવનાશ હોય, દુઃખ પાવે.
૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	આશા પૂર્ણ હોય, સૌભાગ્યપાવે, કામના સિદ્ધ હોય.
૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	સૌભાગ્ય પાવે, દિન બહોત લગે, કુશલસે ઘર આવે.
૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	કલેશ હોય, જીવનાશ નહિ, સૌભાગ્ય પાવે નહિ
૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	માર્ગમેં સિદ્ધિહોય, મિત્રમિલે, વિઘ્નમિટે, ધનકો શિઘ્રલાભહોય.

(વૈષ્ણવોએ દરેક કુટુંબમાં રાખવા લાયક અતિ ઉત્તમને ઉપયોગી પુસ્તક)

વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો.

આવૃત્તિ ૨ જી

ચિકણા કાગળ, છીટનું પાકું પુઠું પૃષ્ટ ૪૫૦, જ્ઞાન અને ભક્તિ રસથી ભરપૂર, ૫૬૦ પદનો અપૂર્વ સગ્રહ, સ્ત્રીઓ, પુરૂષો તેમજ બાળકોને હરનિશ મનન કરવા યોગ્ય, અને ભગવદ્‌ભાર્તામા બાચવા લાયક નીચે મુજબ પ્રકરણો સાથેનુ

(૧) વૈષ્ણવોનુ નિત્ય નૈમિત્તિકકર્મ, (૨) સવારથી સાજ સુધી શ્રીની સેવામા બોલવાના પદ, (૩) શ્રીયમુનાજીના ધોળ–પદ(૪) શ્રીનાથજી આદિ સાતે સ્વરૂપના પદ-ધોળ, સર્વોત્તમ, નવરત્ન, ભક્તિ પોપણુ, વનયાત્રા મોટી વગેરે, (૫) શ્રીજન્માષ્ટમીની વધાઇ તથા ધોળ (૬) શ્રીઆચાર્યજી મહાપ્રભુજીની વધાઇ તથા ધોળ, (૭) શ્રીગુસાઇજીની વધાઇ તથા ધોળ, (૮) શ્રીગોકુલનાથજીની વધાઇ તથા ધોળ (૯) અન્ય ગોસ્વામી બાળકોના ધોળ, (૧૦) રાસલીલાના ધોળ, (૧૧) વસત હોરીના ખ્યાલ, રસિયા વિગેરે (૧૨ શ્રીઠાકોરજીના યશ મહાત્મ્યનાં ધોળ, (૧૩) વિરહ દિનતા અને વિનતીનાં ધોળ પદ (૧૪) વૈષ્ણવ મહાત્મ્યના ધોળ (ચોરાશી, બસોબાવન વૈષ્ણવ) વગેરે, (૧૫) જીવશિક્ષાજ્ઞાન અને વૈરાગ્યના ધોળ પદ, (૧૬) આશરાના પદ

આ શિવાય હાલ ભૂતળ ઉપર બિરાજતા **શ્રી ગોસ્વામી બાળકોના જન્મ દિવસની નોંધ, શ્રીઆચાર્યજી મહાપ્રભુજીની ૮૪ બેઠકો** કયા કયા સ્થળે છે તેની નોધ તથા ત્યા જવાના રસ્તાની સંપૂર્ણ માહિતિ દર્શાવનારો કોઠો, વગેર ઘણી ઉપયોગી બાબતો સાથે આ પુસ્તક વૈષ્ણવ વર્ગમા એટલુ બધુ ઉપયોગી થઇ પડયું છે કે જેની પાચહજાર નકલો ઘણી ટુકી મુદતમાં ખપી ગઈ છે. કીંમત ૦–૮–૦ આઠ આના.

લલ્લુભાઇ છગનલાલ દેસાઇ. ચંગ પોળ, ખતરી પોળ–અમદાવાદ.

છપાય છે ! છપાય છે !

(શ્રીમદ્વિઠ્ઠલનાથજીના ચતુર્થ લાલજી.)

શ્રી ગોકુલેશજીનાં ધોળ તથા પદ સંગ્રહ.

શ્રીગુસાંઇજીના ચતુર્થ લાલજી શ્રીગોકુલેશજીએ ભૂતળ ઉપર પધારી પોતાની ૭૦ વર્ષની વૃદ્ધવયે જહાંગીર પાદશાહ સામે ધર્મનું દ્વંદ્વ યુદ્ધ કરી, માલા, તિલક અને ધર્મની અડગટેક ટકાવી સમસ્ત પુષ્ટિમાર્ગ ઉપર મહત્ ઉપકાર કર્યો છે તેમના નામથી ભાગ્યેજ કોઇ પણ વૈષ્ણવ અજ્ઞાત હશે હાલમાં અમોએ આ શ્રીગોકુલેશજીના પ્રાગટ્યની વધાઈ તથા ધોળપદનો સંગ્રહ ઘણા પ્રાચિન પુસ્તકોમાંથી સતત્ પ્રયત્ને એકત્ર કરી નીચે પ્રમાણે પ્રકરણોથી છપાવવુ શરૂ કર્યું છે.

પ્ર ૧ લુ-જન્મોત્સવની વધાઈ, પ્ર. ૨ જુ પલના, ઢાઢી, બાલલીલાના પદ, પ્ર. ૪ પ્રાગટ્યના ધોળ, પ્ર ૩ જુ-પ્રાગટ્યના શોભન, રંગ રંગનું ધોળ, છઠ્ઠની રાત્રે ગાવાનુ ધોળ, પ્ર. ૫ મુ-નિત્ય ચરિત્રનાં પદ, પ્ર. ૬ ઠુ-મંગલાથી શયન પર્યંતના પદ, પ્ર ૭ મુ-બારમાસિક ઉત્સવના પદ. પ્ર. ૮ મુ-વસંત, ધમાર, ડોલ, પ્ર ૯ મુ-વિવાહના પદ, શોભન, ધોળ, પ્ર ૧૦ મુ-માળા પ્રસંગના, કવિત, પદ, ધોળ, પ્ર. ૧૧ મુ-વિનતીના ધોળ, પ્ર ૧૨ મું-આશ્રયના પદ, પ્ર. ૧૩ મુ ૭૮ ભગવદીયનું ધોળ, તથા બેઠકોની યાદી વગેરે.

ઉપર પ્રમાણે પ્રકરણો સાથેનો આ ગ્રન્થ કે જે અત્યાર સુધીમા કોઈ પણ ઠેકાણે પ્રસિદ્ધ થયેલો નથી જેને મહાન્ પરિશ્રમે વૈષ્ણવ વર્ગની સમક્ષ મૂકીએ છીએ આશા છે કે આપ તેના ગ્રાહક થઇ અમને યોગ્ય મદદ આપી અગાઉથી નામ નોંધાવી આભારી કરશો.

લલ્લુભાઇ છગનલાલ દેસાઇ, ચંગપોળ, ખતરીપોળ-અમદાવાદ.

